

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

του Καθηγητή

ΓΙΩΡΓΟΥ ΑΝΔΡΕΙΩΜΕΝΟΥ

I. Γενικά

- *Όνοματεπώνυμο*: Γιώργος Ανδρειωμένος
- *Όνομα πατρός*: Βασίλειος
- *Όνομα μητρός*: Παναγιώτα (Κουλουφάκου)
- *Τόπος γέννησης*: Αθήνα
- *Έτος γέννησης*: 1964
- *Στρατιωτικές υποχρεώσεις*: Εκπληρωμένες (Στρατός Ήφρας, Ιαν. 1993 - Σεπτ. 1994)
- *Τηλέφωνα επικοινωνίας*: 6976479660 - 2721065152 - 2103822812
- *Fax*: 2721065112 - 2103822812
- *e-mail*: gjb_andreiomenos@hotmail.com - andreiom@uop.gr

II. Σπουδές

- 1982-1986: Πανεπιστήμιο Αθηνών, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών (βαθμός πτυχίου: *Άριστα*)
- 1985-1986: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Σεμινάριο Παλαιογραφίας
- 1988-1991: The University of Birmingham, Centre for Byzantine, Ottoman and Modern Greek Studies, U.K. (μεταπτυχιακές σπουδές - PhD στις Νεοελληνικές Σπουδές)
- 1992: Π.Ε.Κ. Αθηνών (γενική βαθμολογία: *Άριστα*)

III. Ερευνητικά ενδιαφέροντα

- Νεοελληνική Φιλολογία, Συγκριτική Γραμματολογία, Γλωσσολογία, Διδακτική της Λογοτεχνίας, Διδακτική της Γλώσσας, Θεωρία της Λογοτεχνίας, Ιστορία της Λογοτεχνίας, Βιβλιογραφία, Εκδοτική, Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, Ιστορία

IV. Διδακτική, ερευνητική και συναφής επαγγελματική εμπειρία

- 1986-1987: Σχολή Ξεναγών Ρόδου, Ρόδος [Καθηγητής επί συμβάσει για τα μαθήματα: «Νεοελληνική Λογοτεχνία» και «Πολιτισμική Ανθρωπολογία»]
- 1989-1990: Bosworth Tutors College, Northampton, U.K. [Διδάσκων με ωριαία αντιμισθία για τα μαθήματα: «Modern Greek Literature» και «Creative Writing»]
- 1990-1991: The University of Birmingham, Centre for Byzantine, Ottoman and Modern Greek Studies, U.K. [Curator στο Whitting Room του CBOMGS, με ευθύνη καταλογογράφησης της βιβλιοθήκης του] - Brasshouse Centre, Birmingham, U.K. [Διερμηνέας - μεταφραστής, με ζεύγος γλωσσών αγγλικά και ελληνικά]
- 1991-1992: The University of Birmingham, Centre for Byzantine, Ottoman and Modern Greek Studies, U.K. [Honorary Research Fellow]
- 1993-1994: Γενικό Επιτελείο Στρατού [Επιστημονικός συνεργάτης αρχικά στο Μεταφραστικό Γραφείο και εν συνεχεία στη Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού του ΓΕΣ]
- 1994-1995: 1ο ΤΕΛ Ηλιούπολης και 7ο Εσπερινό ΤΕΛ Αθηνών [Αναπληρωτής καθηγητής κλάδου ΠΕ2]
- 1995-1997: Πανεπιστήμιο Πατρών, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης [Λέκτορας στο γνωστικό αντικείμενο: «Νεοελληνική Λογοτεχνία (με έμφαση στην Παιδική Λογοτεχνία)»]

- 1996-1997: Αστυνομική Ακαδημία - Σχολή Αστυφυλάκων, Παράρτημα Αμαρουσίου [Καθηγητής επί συμβάσει για το μάθημα: «Ελληνική Φιλολογία»]
- 1997 (εαρινό εξάμηνο): Περιφερειακό Επιμορφωτικό Κέντρο Πατρών [Διδασκαλία μαθημάτων νεοελληνικής λογοτεχνίας σε φιλόλογους]
- 1997-2006: Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας [Αναπληρωτής Καθηγητής στο γνωστικό αντικείμενο: «Νεοελληνική Γλώσσα και η διδακτική της ως ξένης»]
- 2001 και 2003 (εαρινά εξάμηνα): Πανεπιστήμιο Mainz, Νεοελληνικό Τμήμα Σχολής Μεταφραστών, Γερμανία [Επισκέπτης καθηγητής για σειρά μαθημάτων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και Νέας Ελληνικής Γλώσσας για ξένους]
- 2003-2005: Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Αρχειονομίας & Βιβλιοθηκονομίας [Δίδαξε με ανάθεση της οικείας ΓΣ μαθήματα της ειδικότητάς του]
- 2005-2006 (χειμερινό εξάμηνο): Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Φιλολογίας [Συμβασιούχος του ΠΔ 407/80 με αντιμισθία Επίκουρου Καθηγητή για διδασκαλία του μαθήματος «Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία»]
- 2005-2006 (εαρινό εξάμηνο): Αστυνομική Ακαδημία - Σχολή Αξιωματικών, Αμυγδαλέζα Αττικής [Καθηγητής επί συμβάσει για το μάθημα: «Ελληνική Φιλολογία»]
- 2006-2008: Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Αρχειονομίας & Βιβλιοθηκονομίας [Αναπληρωτής Καθηγητής στο γνωστικό αντικείμενο: «Νεοελληνική Γραμματεία (με έμφαση στα αρχεία των λογοτεχνών)»]
- 2006-2008: Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας [Δίδαξε με ανάθεση της οικείας ΓΣ μαθήματα της ειδικότητάς του]
- Απρ. 2008 κ.εξ.: Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Φιλολογίας [Καθηγητής στο γνωστικό αντικείμενο: «Νεοελληνική Φιλολογία»]
- 2011-2016: Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας & Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών [Δίδαξε με ανάθεση της οικείας ΓΣ μαθήματα της ειδικότητάς του]
- 2015-2016 (εαρινό εξάμηνο) και 2017-2018 (χειμερινό εξάμηνο): Αυτοδύναμη διδασκαλία μαθήματος συναφούς προς θεωρητικά και ερμηνευτικά ζητήματα Νεοελληνικής Φιλολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, ΠΜΣ του ΠΤΔΕ [κατεύθυνση: Νεοελληνική Λογοτεχνία]
- 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 (εαρινό εξάμηνο): Μερική διδασκαλία στο πλαίσιο του μαθήματος «Λογοτεχνία και Ιστορία» στο ΠΜΣ «Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία: Νέες Προσεγγίσεις και Προοπτικές» του ΤΠΑΔΠΑ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
- 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023, 2023-2024 (χειμερινό εξάμηνο): Αυτοδύναμη διδασκαλία του μαθήματος «Μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας» στο ΠΜΣ «Αρχαία και Νέα Ελληνική Φιλολογία: Κατεύθυνση Νέα Ελληνική Φιλολογία» του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
- 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023, 2023-2024 (εαρινό εξάμηνο): Μερική (και από το εαρινό εξάμηνο 2021-2022 αυτοδύναμη) διδασκαλία του μαθήματος «Ζητήματα εκδοτικής νεοελληνικών κειμένων - Αρχαία Νεοελλήνων Λογοτεχνών» στο ΠΜΣ «Αρχαία και Νέα Ελληνική Φιλολογία: Κατεύθυνση Νέα Ελληνική Φιλολογία» του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
- 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 (εαρινό εξάμηνο): Αυτοδύναμη διδασκαλία του μαθήματος «Νέος Ελληνισμός και Βυζάντιο: Πρόσληψη - Το Βυζάντιο στη Νεοελληνική Λογοτεχνία» στο ΠΜΣ «Βυζαντινός Κόσμος: Η σχέση του με την Αρχαιότητα και τον Νεότερο Ελληνισμό» του ΙΝΕΒΥΠ και του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
- Απρίλιος 2022 κ.εξ.: Επόπτης της σειράς «Νεοελληνική Βιβλιοθήκη» του Ιδρύματος Ουράνη της Ακαδημίας Αθηνών
- Ιούνιος 2023 κ.εξ.: Μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του Ιδρύματος Κωστή Παλαμά

V. Διοικητική εμπειρία

Πανεπιστήμιο του Birmingham:

- Πρόεδρος του Συλλόγου Ελλήνων Φοιτητών Birmingham και West Midlands (1989-1991)

Πανεπιστήμιο Πατρών:

- Πρόεδρος της Επιτροπής Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης
- Μέλος της Εφορείας της Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης

Ιόνιο Πανεπιστήμιο:

- Υπεύθυνος της Κινηματογραφικής Λέσχης του Ιονίου Πανεπιστημίου
- Μέλος της Επιτροπής Σίτισης-Στέγασης του Ιονίου Πανεπιστημίου
- Μέλος της Επιτροπής Εκδόσεων του Ιονίου Πανεπιστημίου
- Ιδρυματικός υπεύθυνος για μία από τις δράσεις του προγράμματος «Πυθαγόρας»
- Συντονιστής των Θερινών Μαθημάτων Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού του ΤΕΓΜΔ
- Πρόεδρος της Επιτροπής Βιβλιοθήκης του ΤΕΓΜΔ
- Μέλος της Επιτροπής Προγράμματος του ΤΕΓΜΔ
- Μέλος της Επιτροπής Συντήρησης του Μεγάλου Καποδίστρια του ΤΕΓΜΔ
- Μέλος της Επιτροπής Κατακτηριών Εξετάσεων του ΤΕΓΜΔ
- Μέλος της Επιτροπής Κατακτηριών Εξετάσεων του ΤΑΒ

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου:

- Μέλος της Επιτροπής Σίτισης του Τμήματος Φιλολογίας
- Μέλος της Επιτροπής Κατακτηριών Εξετάσεων του Τμήματος Φιλολογίας
- Μέλος της Επιτροπής Παραλαβής και Καλής Κατάστασης Υλικού του Τμήματος Φιλολογίας
- Μέλος της Επιτροπής Εξέτασης Ενστάσεων του Τμήματος Φιλολογίας και σε ποικίλους διαγωνισμούς του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
- Εκπρόσωπος του Τμήματος Φιλολογίας στην πανεπιστημιακή Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών
- Μέλος της ΕΔΕ του ΠΜΣ «Ηθική Φιλοσοφία» των Τμημάτων Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του ΕΚΠΑ
- Επιστημονικός Υπεύθυνος για την οργάνωση, επίβλεψη και διεκπεραίωση του ερευνητικού προγράμματος «Ηράκλειτος II - Ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας», στο πλαίσιο του οποίου εκπονήθηκαν οχτώ (08) διδακτορικές διατριβές (2011-2015)
- Αναπληρωτής Πρύτανη για θέματα Διοίκησης και Προσωπικού και αντικαταστάτης πρύτανη σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματός του (Οκτώβριος 2013 - Δεκέμβριος 2016)
- Αναπληρωτής Πρύτανη για θέματα Βιβλιοθηκών (Δεκέμβριος 2016 - Νοέμβριος 2017)
- Επιστημονικός Διευθυντής / Υπεύθυνος εκ μέρους του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου του Διακρατικού και Διατμηματικού ΠΜΣ «Ανάπτυξη δεξιοτήτων εκπαιδευτικών στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση για την διαχείριση προβλημάτων σε μαθητές με σύνθετες γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες και στις οικογένειές τους» (Σεπτέμβριος 2014 - Δεκέμβριος 2016)
- Διευθυντής του Εργαστηρίου Διαχρονικής Μελέτης της Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας «Νίκος Καρούζος», του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (2016 κ.εξ.), στο πλαίσιο του οποίου επιμελήθηκε την οργάνωση πληθώρας εκδηλώσεων.

- Μέλος της ΣΕ και Συντονιστής της κατεύθυνσης «Νέα Ελληνική Φιλολογία» του ΠΜΣ «Αρχαία και Νέα Ελληνική Φιλολογία» του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Ιούνιος 2017 - Σεπτέμβριος 2022)
- Αντιπρύτανης Διοικητικών Υποθέσεων (υπεύθυνος και των Βιβλιοθηκών) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (πρώτος σε σειρά εκλογής, μεταξύ οκτώ υποψηφίων, και πρώτος τη τάξει αντιπρύτανης, σε σειρά αναπλήρωσης του πρυτάνεως, Νοέμβριος 2017 - Σεπτέμβριος 2022)
- Μέλος του Πρυτανικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Νοέμβριος 2017 - Σεπτέμβριος 2022)
- Επιστημονικός Διευθυντής / Υπεύθυνος του ΠΜΣ «Βυζαντινός Κόσμος: Η σχέση του με την Αρχαιότητα και τον Νεότερο Ελληνισμό» του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Έρευνας Βυζαντινού Πολιτισμού (INEBYPI) στον Μυστρά (Σεπτέμβριος 2018 - Σεπτέμβριος 2022)
- Διευθυντής του Ινστιτούτου Έρευνας Βυζαντινού Πολιτισμού (INEBYPI) στον Μυστρά (Μάιος 2019 - Ιανουάριος 2020)
- Μέλος του Συμβουλίου Ένταξης των π. ΤΕΙ Πελοποννήσου και Δυτικής Ελλάδας στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (Μάιος 2019-Αύγουστος 2020)
- Πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Σεπτέμβριος 2022-Αύγουστος 2023)
- Μέλος της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Οκτώβριος 2013 - σήμερα)
- Επιστημονικός Διευθυντής του ΠΜΣ «Αρχαία και Νέα Ελληνική Φιλολογία» του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Σεπτέμβριος 2022 κ.εξ.)
- Πρόεδρος της Επιτροπής Εποτείας της ΒΙΚΕΠ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Απρίλιος 2023 κ.εξ.)
- Κοσμήτορας της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Σεπτέμβριος 2023 κ.εξ.)

VI. Συμμετοχή σε επιτροπές - ερευνητικές αποστολές

- Μέλος σε Ομάδες Αξιολόγησης Προγραμμάτων Εκπαίδευσης για λογαριασμό του Συμβουλίου Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (ΣΕΚΑΠ) του Υπουργείου Παιδείας της Κύπρου (Φεβρουάριος 1998, Νοέμβριος 1999, Φεβρουάριος 2002, Φεβρουάριος 2003)
- Θεματοδότης για τα μαθήματα της «Νεοελληνικής Γλώσσας» και «Νεοελληνικής Λογοτεχνίας» στις Πανελλήνιες Εξετάσεις των ετών 2005 και 2006 (ΥΠΕΠΘ)
- Μέλος σε Ομάδα Αξιολόγησης Προγραμμάτων Εκπαίδευσης για λογαριασμό της Επιτροπής Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων του Υπουργείου Παιδείας της Κύπρου (Μάρτιος 2007)
- Μέλος στην επιτροπή αξιολόγησης του συγγραφικού έργου των υποψηφίων σχολικών συμβούλων (ΥΠΕΠΘ, Απρίλιος 2007)
- Μέλος της Κεντρικής Επιτροπής για τη διενέργεια των Πανελληνίων Εξετάσεων της Γ' τάξης των Ημερήσιων Γενικών Λυκείων του 2007 (Κανονικών και Επαναληπτικών) και του 2008 (Επαναληπτικών) (ΥΠΕΠΘ)
- Μέλος της Επιτροπής των Κρατικών Λογοτεχνικών Βραβείων για τα έτη 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010 (ΥΠΠΟ)
- Θεματοδότης και βαθμολογητής για το μάθημα: «Νεοελληνική Φιλολογία: Νεοελληνική Ποίηση» στις εξετάσεις του ΙΚΥ για τα έτη 2007, 2008, 2009, 2010
- Επιστημονικός σύμβουλος σε εργασίες για απόκτηση μεταπτυχιακών τίτλων ειδίκευσης (master) και διδακτορικών διατριβών που εκπονούνται στην αλλοδαπή, από υποτρόφους του ΙΚΥ (2008 κ.εξ.)
- Μέλος της Συντακτικής Επιτροπής και φιλολογικός επόπτης των τχ. 3 και 4 του περ. *Τετράδια Πολιτισμού* (Διεύθυνση Γραμμάτων του ΥΠΠΟ)
- Μέλος πενταμελούς ερευνητικής αποστολής στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων για τη διερεύνηση των ενεστώσας κατάστασης της Βιβλιοθήκης της πάλαι ποτέ Θεολογικής Σχολής του Τιμίου Σταυρού, με παράλληλη σύνταξη σχετικής

έκθεσης απευθυνόμενης στον Πατριάρχη Ιεροσολύμων (Ιεροσόλυμα, 2-12 Ιουνίου 2010)

- Μέλος της κριτικής επιτροπής λογοτεχνικού διαγωνισμού για πρωτοεμφανιζόμενο ποιητή στο πλαίσιο των Γ' Πολυδουρειών 2011, Δ' Πολυδουρειών 2012, Ε' Πολυδουρειών 2013, ΣΤ' Πολυδουρειών 2014, Ζ' Πολυδουρειών 2015, Η' Πολυδουρειών 2016, Θ' Πολυδουρειών 2017, ΙΒ' Πολυδουρειών 2019 και 2020 (οργάνωση: Δήμος Καλαμάτας και Σύνδεσμος Φιλολόγων Μεσσηνίας) και εισηγητής για τα σχετικά βραβεία τα οποία απονεμήθηκαν στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Καλαμάτας στις 19 Μαρτίου του 2011, 31 Μαρτίου του 2012, 20 Απριλίου του 2013, 4 Μαΐου του 2014, 26 Απριλίου του 2015, 21 Μαΐου του 2016, 29 Απριλίου του 2017 και στο Αμφιθέατρο του Κάστρου Καλαμάτας στις 23 Ιουνίου του 2021, αντίστοιχα, και μέλος της κριτικής επιτροπής λογοτεχνικού διαγωνισμού για πρωτοεμφανιζόμενο ποιητή στο πλαίσιο των ΙΓ' Πολυδουρειών 2021 και 2022 (οργάνωση: Δήμος Καλαμάτας, ΦΑΡΙΣ και Σύνδεσμος Φιλολόγων Μεσσηνίας) – τα σχετικά βραβεία απονεμήθηκαν στον Κήπο του Μεγάρου Χορού Καλαμάτας στις 21 Ιουνίου του 2023
- Αξιολογητής αιτήσεων υποψηφίων για παρακολούθηση μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών στην ημεδαπή και αλλοδαπή και για εκπόνηση διδακτορικών διατριβών σε πανεπιστήμια του εξωτερικού, υπό την εποπτεία του ΙΚΥ (2011, 2012)
- Αξιολογητής και εισηγητής για τη βράβευση των εργασιών μαθητών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Μεσσηνίας, στην εκδήλωση «Γεύση και Μνήμη», η οποία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος «Καθημερινός Πολιτισμός» του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (τα σχετικά βραβεία απονεμήθηκαν στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Καλαμάτας στις 17 Μαρτίου του 2012)
- Αντιπρόεδρος της Επιτροπής των Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας για τα έτη 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 (ΥΠΠΟΤ)
- Μέλος της ελλανοδικού επιτροπής του ρητορικού διαγωνισμού για το «Έπαθλο 25^{ης} Μαρτίου» του Κολλεγίου Αθηνών, Θέατρο Κολλεγίου, Ψυχικό, 5 Μαρτίου 2015.
- Μέλος της κριτικής επιτροπής του διαγωνισμού δοκιμίου-μελέτης «Παναγιώτη Φωτέα» και εισηγητής για τη σχετική βράβευση (2014 κ.εξ., οργάνωση: Δήμος Καλαμάτας – τα σχετικά βραβεία επιδόθηκαν στην αίθουσα Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Καλαμάτας στις 15 Ιουνίου 2015, στις 13 Δεκεμβρίου 2016, τον Σεπτέμβριο του 2017, τον Δεκέμβριο του 2018, τον Ιούνιο του 2019, στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Καλαμάτας, τον Οκτώβριο του 2020 και τον Δεκέμβριο του 2021, στην αίθουσα συνεδρίων του ξενοδοχείου «Φιλοξένια» τον Οκτώβριο του 2022) και στην αίθουσα συνεδρίων του ξενοδοχείου «Φαραί» (Αύγουστος 2023),
- Μέλος Επιτροπής Αξιολόγησης Ερευνητικών Προτάσεων Μεταδιδακτόρων (ΓΓΕΤ, πεδίο Ανθρωπιστικών Επιστημών, 2017)
- Θεματοδότης και εξεταστής του μαθήματος «Ελληνική Γλώσσα» στον Διαγωνισμό για την εισαγωγή υποψήφιων Ακολούθων Πρεσβείας στη Διπλωματική Ακαδημία του Υπουργείου Εξωτερικών, για τα έτη 2018 και 2019
- Πρόεδρος της Επιτροπής των Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας (Πολιτιστικές Υπηρεσίες της Κυπριακής Δημοκρατίας) για το έτος 2019
- Μέλος της Επιτροπής των Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας (Πολιτιστικές Υπηρεσίες της Κυπριακής Δημοκρατίας) για τα έτη 2020, 2021
- Μέλος της Κεντρικής Επιτροπής για τη διενέργεια των Πανελληνίων Εξετάσεων της Γ' τάξης των Ημερήσιων Γενικών και Εσπερινών Λυκείων του 2022 (Κανονικών και Επαναληπτικών) (ΥΠΙΑΙΘ)
- Επιβλέπων οχτώ ολοκληρωμένων και άλλων πέντε εν εξελίξει διδακτορικών εργασιών, καθώς και μιας ολοκληρωμένης μεταδιδακτορικής έρευνας, επόπτης πολυάριθμων πτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών, μέλος σε πολλές τριμελείς επιτροπές για την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών, σε επταμελείς επιτροπές για την κρίση διατριβών, σε εισηγητικές επιτροπές και εκλεκτορικά σώματα για εκλογές μελών ΔΕΠ σε πολλά πανεπιστημιακά

ιδρύματα της Ελλάδας και της αλλοδαπής (Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Κέντρο Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, The University of Birmingham, Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Πανεπιστήμιο Frederick Κύπρου και Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών).

VII. Συμμετοχή στην οργάνωση συνεδρίων

- Γενικός Γραμματέας στην Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου *Lawrence Durrell and the Greek world* (Κέρκυρα, 2-7 Ιουλίου 2000)
- Μέλος της επιστημονικής επιτροπής του 1ου Πανελληνίου Συνεδρίου: *Διαπολιτισμική Εκπαίδευση* ('Αρτα, 10-11 Δεκεμβρίου 2004)
- Μέλος επί σειρά ετών της επιστημονικής επιτροπής κριτών για το Συνέδριο *Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: Μια διαπολιτισμική προσέγγιση που οργανώνει στην Πάτρα το Κέντρο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΚΕΔΕΚ) του Πανεπιστημίου Πατρών* [4^ο (2001), 5^ο (2002), 6^ο (2003), 7^ο (2004), 8^ο (2005), 9^ο (2006) και 10^ο (2007)]
- Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής του XXII INFAD International Conference, Καλαμάτα, 27-29 Απριλίου 2015
- Εκδοτικός επιμελητής του τόμου: *4^ο Colloquium διδακτορικών και μεταπτυχιακών φοιτητών (30.06.-01.07.2022). Πρακτικά*. Εκδοτική επιμέλεια: Γιώργος Ανδρειωμένος. Φιλολογική επιμέλεια: Άννα Κυριακοπούλου - Αθανασία Μάλαμα. Ευρετήριο: Αθανασία Μάλαμα, Καλαμάτα: Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, ΣΑΕΠΣ, Τμήμα Φιλολογίας 2022, σσ. 148
- Πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής στο 20^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Λυκείου των Ελληνίδων «Ελληνικότητα και Ρωμοσύνη. Η μακρά διαμόρφωση της νεοελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας μέσα από τη σύγκρουση δύο οραμάτων», Καλαμάτα, 15-18 Σεπτεμβρίου 2022
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του Δ' Επιστημονικού Συνεδρίου *Βασίλης Μιχαηλίδης. Η ζωή και το έργο του*, που πραγματοποιήθηκε από τις 6 έως τις 8 Ιουλίου 2023 στο Μουσείο Εθνομάρτυρα Αρχιεπισκόπου Κυπριανού, στον Στρόβολο Λευκωσίας Κύπρου και οργανώθηκε από τον Δήμο Στροβόλου, τον Δήμο Λευκονοίκου και τον Όμιλο Λογοτεχνίας και Κριτικής
- Εκδοτικός επιμελητής του τόμου: *5^ο Colloquium διδακτορικών και μεταπτυχιακών φοιτητών (02.06.2023). Πρακτικά*. Εκδοτική επιμέλεια: Γιώργος Ανδρειωμένος. Θεώρηση τυπογραφικών δοκιμών - Ευρετήριο: Αθανασία Μάλαμα, Καλαμάτα: Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, ΣΑΕΠΣ, Τμήμα Φιλολογίας 2023, σσ. 144
- Μέλος της Οργανωτικής και της Επιστημονικής Επιτροπής του 44^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Λειτουργικής Γλωσσολογίας (SILF 2023), Καλαμάτα, 17-20 Οκτωβρίου 2023

VIII. Γλώσσες

- Αγγλικά (άριστα), Ιταλικά (πολύ καλά), Γαλλικά (αρκετά καλά), Ισπανικά (καλά)

IX. Υποτροφίες - επιχορηγήσεις

- Υποτροφία Νικολάου Βλάχου, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Μάρτιος 1985 - Σεπτέμβριος 1986
- Υποτροφία Σοφίας Σαριπόλου, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Οκτώβριος 1988 - Σεπτέμβριος 1991

- *Επιχορήγηση από το Κληροδότημα Whitting, The University of Birmingham, CBOMGS, 1990 (για έρευνα)*
- *Επιχορήγηση από την Ionian Society, London, Απρίλιος 1992 (για έρευνα)*
- *Επιχορήγηση από το Hellenic Foundation, London, Ιούνιος 1992 (για έρευνα)*
- *Επιχορήγηση του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελλάδας, Ιανουάριος 1993 (για έκδοση βιβλίου)*
- *Επιχορήγηση της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, 2014 (για έκδοση βιβλίου)*
- *Επιχορήγηση της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, 2021 (για έκδοση βιβλίου)*

X. Μέλος επιστημονικών εταιρειών

- *Birmingham University Alumni Association*
- *Greek Language Research Group*
- *Εταιρεία Ελλήνων Φιλολόγων (τ. αιρετό μέλος του ΔΣ της)*
- *Ανθρωπολογική Εταιρεία Ελλάδος*
- *Εταιρεία Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας*
- *Εταιρεία Παπαδιαμαντικών Σπουδών*
- *Ελληνική Γλωσσική Κληρονομιά*
- *Πολιτιστικός Σύλλογος Ζακύνθου «Ούγος Φώσκολος»*
- *Ελληνικό Κέντρο Pen Club*
- *Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών (επίτιμο μέλος, από τις 03.06.2018 – στις 15.12.2019, το ΔΣ της Εταιρείας μου απένειμε το «Μετάλλιο Γρηγορίου Ξενόπουλου», πρώτου προέδρου του εν λόγω Λογοτεχνικού Σωματείου κατά την περίοδο 1934-1937)*
- *Φιλολογικός Σύλλογος Παρνασσός (επίτιμο μέλος, από τις 24.11.2022)*

XI. Επιστημονική δραστηριότητα

A'. Αυτοτελή δημοσιεύματα (βιβλία & φιλολογικές επιμέλειες εκδόσεων)

1. Ε. Μουτσόπουλος, Α. Γλυκοφρύδη-Λεοντσίνη, Γ. Ανδρειωμένος, Θ. Αναστασοπούλου-Καπογιάννη, Π. Ζούνη, Πέτρου Βράιλα-Αρμένη, *Φιλοσοφικά Έργα*. Τόμος 6, Αθήνα: Corpus Philosophorum Graecorum Recentiorum 1986, σσ. 200.
ΚΡΙΣΕΙΣ:
Περίπλους, 12 (1987), 247 (Μάριος Στράνης).
Ιχθυεύτης, 22/23 (1987), 117.

ΜΝΕΙΕΣ:
Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σσ. 111, 329.
2. *Ανδρέας Κάλβος-Ιωαννίδης, Συναπταί, Επιστολαί και Ευαγγέλια / Collects, Epistles and Gospels*. Πρόλογος Γ. Δ. Μεταλληνός. Εισαγωγή-Βιβλιογραφία-Έκδοση Γ. Β. Ανδρειωμένος, Αθήνα: Εξάντας 1988, σσ. 462.
ΚΡΙΣΕΙΣ:
Εφημ. *Ελεύθερη Άποψη*, Ζάκυνθος, 1 Νοεμβρίου 1989, 1.
Περίπλους, 30/31 (1991), 223.
Θεόδωσης Νικολάου, *Φιλολογικά και κριτικά έργα*. Επιμέλεια Λευτέρης Παπαλεοντίου, Αθήνα: Εκδόσεις Γαβριηλίδης 2008, σσ. 18-19 (Παπαλεοντίου), 62 (Νικολάου).

ΜΝΕΙΕΣ:
Εντευκτήριο, 8 (Οκτώβριος 1989), 154 (Ναταλία Γλύκα).
Γ. Δάλλας, «Κάλβος και Ησίοδος», *Ελληνικά*, 41 (1990), 369 σημ. 25.
Σημείο, 1 (1992), 133 (Λεύκιος Ζαφειρίου).

Δελτίο της Οργανωτικής Επιτροπής για το Έτος Κάλβου, αριθμός 6-7-8, Ζάκυνθος, Ιούνιος-Ιούλιος-Αύγουστος 1992, 184 (Σπύρος Καββαδίας).
Φιλολογική, 41 (Οκτ.-Δεκ. 1992), 66 (Στέφανος Διαλησμάς).
Περίπλους, 34/35 (1993), 240 (Βιβέτ Τσαρλαμπά-Κακλαμάνη).
Πρακτικά 12ου Συμποσίου Ποίησης, Πάτρα: Αχαϊκές Εκδόσεις 1994, σσ. 91 (Ανδρέας Παναγόπουλος), 144 σημ. 6 (Γ. Γ. Ζώρας).
Modern Greek Studies, Australia, 4 (1996), 122 σημ. 23, 130 (D. Ricks).
 R. Beaton, *Εισαγωγή στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία*, Αθήνα 1997, σ. 62 σημ. 14 (και σσ. 33 σημ. 16, 386 στην αγγλική έκδοση).
Πρακτικά Β' Συνεδρίου Εταιρείας Ζακυνθιακών Σπουδών. Ανδρέας Κάλβος 1792-1992, Αθήνα 1998, σσ. 140, 150 σημ. 34-35 (Γιώργος Γ. Αλισανδράτος), 239 (Ανδρέας Παναγόπουλος).
 Γιάννης Δάλλας, *Ο κλασικισμός του Ανδρέα Κάλβου. Η αρχαία βάση και η υπέρβασή της*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Σοκόλη 1999, σσ. 174, 191.
 Ανδρέα Κάλβου, *Ωδαί - Απόσπασμα ατίτλου ποιήματος*. Φιλολογική επιμέλεια Γιάννη Δάλλα, [Αθήνα:] Ωκεανίδα [1999], σ. 304.
Φιλολογική Πρωτοχρονιά 2000, σσ. 217, 218 σημ. 23 (Ρόης Παπαγγέλου).
 Χρυσούλα Καραντζή, *Η αξιοποίηση της γλωσσικής πολυτυπίας στη δημιουργία του ύφους. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2000, σσ. 146 σημ. 95, 96, 164 σημ. 114, 165 σημ. 115, 116, 119, 120, 166 σημ. 121, 122, 167 σημ. 125, 126, 168 σημ. 126, 169 σημ. 28, 170 σημ. 129, 274, 281.
Ποίηση, 21 ('Ανοιξη-Καλοκαίρι 2003), 151 σημ. 19, 152 σημ. 20, 153 σημ. 22 (Αθηνά Γεωργαντά).
 Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 9 Νοεμβρίου 2003, 14 (Γ. Μύαρης).
 Λεύκιος Ζαφειρίου, *Σημείωμα στην οδή του Ανδρέα Κάλβου* Ελπίς Πατρίδος, Κέρκυρα 2003 (ένθετο στο τεύχος 109 του περ. *Πόρφυρας*), [6] σημ. 6, [7] σημ. 24.
μικροφιλολογικά, Λευκωσία, 14 (Φθινόπωρο 2003), 6, 8 σημ. 3 (Γ. Μύαρης).
Byzantion Nea Hellas, n. 23 (Universidad de Chile, 2004), 214 σημ. 3 (M. C. Didier).
 Λεύκιος Ζαφειρίου, *Ο βίος και το έργο του Ανδρέα Κάλβου (1792-1869)*, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2006], σσ. 141, 159.
Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σ. 111.
 Ανδρέας Κάλβου, *Ωδαί*. Εισαγωγή - επιμέλεια - σχόλια Δημήτρης Δημηρούλης, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2009], σ. 294.
Επτανησιακά Φύλλα, ΚΘ' 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 427 σημ. 12 (π. Γεώργιος Μεταλληνός).
Το Ψαλτήριον του Δαβίδ. Μεταφρασθέν υπό Α. Κάλβου Ιωαννίδου του Ζακυνθίου. Εισαγωγή-σχόλια Γιάννης Δάλλας, [Αθήνα:] Ίκαρος 2011, σσ. 11 σημ. 5, 33 σημ. 1. Αθηνά Γεωργαντά, *Τα θαυμάσια νερά. Ανδρέας Κάλβος, ο ρομαντισμός, ο βυρωνισμός και ο κόσμος των Καρμπονάρων*, Αθήνα: Ερμής 2011, σσ. 297 σημ. 9, 433.
Φιλολογική, 142 (Ιαν.-Απρ. 2018), 34 σημ. 5-6 (Σπύρος Ν. Παππάς).
 Λεύκιος Ζαφειρίου, *Παραλειπόμενα και συμπληρώματα στη βιογραφία του Ανδρέα Κάλβου*. Πρόλογος Αλέξης Ζήρας, Λευκωσία: Εκδόσεις Εν Τύποις 2018, σσ. 118 σημ. 200, 162.
 Ανδρέας Κάλβος, *Έργα*. Τόμος Γ', Ποικίλα: Ανθολογίες - Γραμματικές - Μεταφράσεις. Επιστημονική επιμέλεια Δημήτρης Αρβανιτάκης, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2020, σ. 127 και σημ. 96 (Γιάννης Ξούριας).
 Σπύρος Ν. Παππάς, «Τρεις άγνωστες επιστολές του Ανδρέα Κάλβου από μια μεταφραστική αντιπαράθεση με δογματικές προεκτάσεις (1853)», *Νέα Εστία*, τχ. 1887 (Ιούνιος 2021), 604 σημ. 4, 615 σημ. 16, 629 σημ. 41.
 Διονύση Σέρρα, *Γραφές για τον Ανδρέα Κάλβο (1986-2022)*, Ζάκυνθος: Επτανησιακά Φύλλα 2022, σ. 154.

3. *The Reception of Kalvos by Modern Greek Criticism: An Account of the Bibliography (1818-1960)*. PhD thesis. The University of Birmingham: Centre for Byzantine, Ottoman and Modern Greek Studies 1991, τόμος I, σσ. ix+457 & τόμος II, σσ. xii+403 (διδακτορική διατριβή).

MNEIES:

Πόρφυρας, 64/65 (1993), 394 (Χ. Καραντζή).

Γ. Δάλλας, *Η ποιητική του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Συνέχεια 1994, 34 σημ. 1.

Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σσ. 111, 988.

Αγγέλα Γιώτη, *Εκδοχές του υψηλού στη νεοελληνική ποίηση. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου και η πρόσληψή του από τους ποιητές*, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ 2009, σσ. 11 σημ. 7, 160 σημ.1, 458.

Γιώργος Μπαλούρδος, «Εις Κάλβον του Κωνσταντίνου Δοσίου. Λίγα προσωπικά “Scriptoria” για τον Ανδρέα Κάλβο», http://giorgosbalurdos.blogspot.gr/2018/01/blog-post_6.html (ανάρτηση: 06.01.2018).

Stefano Villani, «“Not a professedly pious man”. Antonio Montucci e il protestantesimo britannico» [στον τόμο:] Donatella Cherubini (επιμ.), *Di padre in figlio. Antonio ed Enrico Montucci senesi europei tra '700 e '800*, Milano: FrancoAngeli 2018, σ. 57 σημ. 51.

4. *The Reception of Kalvos by Modern Greek Criticism (1818-1889)*, Athens: «Periplus editions» 1992, σσ. 48.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Επίλογος '92, 44 (Ε. Γαραντούδης).

Πόρφυρας, 64/65 (1993), 394-395 (Χ. Καραντζή).

ΜΝΕΙΕΣ:

Εφημ. *Ημερησία*, 15 Οκτωβρίου 1992, 8.

Λευτέρης Παπαλεοντίου, «Αναφορές Κυπρίων στην ποίηση του Κάλβου (1887-1919)», *Σημείο*, 1 (1992), 233 σημ. 1, 237 σημ. 20.

Χρυσούλα Καραντζή, *Η αξιοποίηση της γλωσσικής πολυτυπίας στη δημιουργία του ύφους. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2000, σσ. 27 σημ. 19, 28 σημ. 20, 22, 23, 29 σημ. 24, 25, 113 σημ. 40, 196 σημ. 29, 274.

Bruce Merry, *Encyclopedia of Modern Greek Literature*, Greenwood Publishing Group 2004, σ. 208.

Περικλής Παγκράτης, *Επτανησίων Σολωμικά Προλεγόμενα*. [...], Κέρκυρα: Αναγνωστική Εταιρία Κερκύρας 2006, σ. 25 σημ. 21.

Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σ. 111.

Επτανησιακά Φύλλα, ΚΘ' 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 477 σημ. 12 (Διονύσης Ν. Μουσιμότης).

Δημήτρης Δ. Αρβανιτάκης, *Απολογία της αυτοκτονίας. Ένα αφελές κείμενο του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2012, σ. 73 σημ. 46.

Ανδρέας Κάλβος. *Εργοβιογραφία - Ανθολογία - Παγγελία*, Αθήνα: Η Καθημερινή / Έλληνες Ποιητές 2014, σ. 43 (Ευρυτίδης Γαραντούδης).

Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Σολωμικά. Μελετήματα και Άρθρα*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2016], 196 σημ. 18.

Μαρία Μαθιουδάκη, «Χειρόγραφα του Ιωάννη Ολύμπιου (1864-1946) στο Αναγνωστήριο της Αγιάσου. Μαρτυρίες για την πρόσληψη του Ανδρέα Κάλβου και του Δ. Ν. Βερναρδάκη», *Μνήμων*, 35 (2016), σσ. 178 σημ. 35, 179-180 σημ. 40, 182 σημ. 50, 185-186 σημ. 62.

Stefano Villani, «“Not a professedly pious man”. Antonio Montucci e il protestantesimo britannico» [στον τόμο:] Donatella Cherubini (επιμ.), *Di padre in figlio. Antonio ed Enrico Montucci senesi europei tra '700 e '800*, Milano: FrancoAngeli 2018, σ. 57 σημ. 51.

Kathleen Ann O' Donnell, «English brutal colonization of the Seven Islands: The poems of Ossian by James Macpherson», *Athens Journal of Mediterranean Studies*, τ. X, αριθ. Υ, 2022, σσ. 16, 22.

5. *Βιβλιογραφία Ανδρέα Κάλβου (1818-1988)*, Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α. 1993, σσ. vii+804.

ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):

Εφημ. *Τα Νέα*, 10 Ιανουαρίου 1992, 36.

Επίλογος '92, 45 (Ευρ. Γαραντούδης).

Εφημ. *Το Βήμα*, 3 Ιανουαρίου 1993, 28 (Νάσος Βαγενάς).

Γενική Δημοπρασιών, 16.9.1993.

Εφημ. *Ριζοσπάστης*, 20 Σεπτέμβρη 1993, 25.

Συλλογές, 116 (1993), 656 (Δ. Κραβαρτόγιαννος).

Εφημ. *Μεσημβρινή*, 7 Οκτωβρίου 1993, 15.

Εφημ. *Το Βήμα*, 7 Νοεμβρίου 1993, 38, 59 (Χ. Καραόγλου. Πρβλ. *Το Βήμα*, 14 Νοεμβρίου 1993, 16, *Αντί*, 540 (10.12.1993), 48-49, 543 (21.1.1994), 45-46 και 544 (4.2.1994), 45). Βλ. και Ανωσύμωσ, «Εργογραφία του Χ. Λ. Καραόγλου (1974-2023)» [στο:] Μάρθα Βασιλειάδη, Κατερίνα Κωστίου, Μιχ. Γ. Μπακογιάννης, Ιωάννα Ναούμ, Κατερίνα Τυκτοπούλου, Έλλη Φιλοκύπρου (επιμ.), *Έργα της αγάπης. Τιμητικός τόμος για τον Χ. Λ. Καραόγλου*, [Αθήνα:] Σμίλη [2023] [Μελέτες Νεοελληνικής Φιλολογίας], σσ. 344 λήμμα 32 και 345 λήμμα 35.

Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 11 Νοεμβρίου 1993, 48.

Εφημ. *Η Καθημερινή*, 16 Νοεμβρίου 1993 (Φ. Α. Δημητρακόπουλος).

Νέα Εστία, 134 (1993), 1601-1602 (Β. Αθανασόπουλος).

Ακτή, 17 (1993), 118-120 (Δ. Θεοδωρέσκος).

- Κ.ΑΠ., 3 (1993), 38 (A. Villar Lecumberri).
Διαβάζω, 326 (5.1.94), 23-25 (M. Castillo Didier).
 Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 27 Ιανουαρίου 1994, 48.
Περίπλους, 37 (1994), 182-183 (Δ. Βίτσος).
Ήφυλον, 148 (6.2.1994), 71 (Ηλίας Κανέλλης).
Πόρφυρας, 67/68 (Νοέμβρης 1993-Μάρτης 1994), 102-103 (Δ. Σέρρας).
Τετράμηνα, 56-58 (Χειμώνας '95-'96), 4246-4248 (Γεωργία Μάνιου).
 Ανδρέας Κάλβος. Προτείνει ο Ευριπίδης Γαραντούδης. Έκδοση του ΕΚΕΒΙ.
μικροφιλολογικά, Λευκωσία, 11 (Άνοιξη 2002), 18 (Γ. Δάλλας).
 Γιώργος Βελουδής, *Ο Σολωμός των Ελλήνων. Εθνική ποίηση και ιδεολογία: μια πολιτική ανάγνωση*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2004], σσ. 305-306 σημ. 8.
Επτανησιακά Φύλλα, ΚΘ' 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 665-668, 681 (Διονύσης Σέρρας).
 Δημήτρης Δ. Αρβανιτάκης, *Απολογία της αυτοκτονίας. Ένα αφελές κείμενο του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2012, σ. 12 σημ. 1.
Παλίμψηστον, τχ. 28 (Άνοιξη 2012), 153 (Σπύρος Ν. Παππάς).
 Ανδρέας Κάλβος, *Εργοβιογραφία - Ανθολογία - Απαγγελία*, Αθήνα: Η Καθημερινή / Έλληνες Ποητές 2014, σ. 18 (Ευριπίδης Γαραντούδης).
 Γιώργος Μπαλούρδος, «Εις Κάλβον του Κωνσταντίνου Δοσίου. Λίγα προσωπικά "Scriptoria" για τον Ανδρέα Κάλβο», http://giorgosbalurdos.blogspot.gr/2018/01/blog-post_6.html (ανάρτηση: 06.01.2018).
 Γιώργος Μπαλούρδος, «Βιβλιογραφικά για τον Ανδρέα Κάλβο», http://giorgosbalurdos.blogspot.com/2018/01/blog-post_13.html (ανάρτηση: 13.01.2018).
Νέα Ευθύνη, 40-41 (Ιανουάριος-Ιούνιος 2018), 49 (Λεύκιος Ζαφειρίου).
 Λεύκιος Ζαφειρίου, *Παραλείπόμενα και συμπληρώματα στη βιογραφία του Ανδρέα Κάλβου*. Πρόλογος Αλέξης Ζήρας, Λευκωσία: Εκδόσεις Εν Τύποις 2018, σσ. 39-40.
- MNEIEΣ (επιλογή):
 Maria Caracausi, *Studi sulla lingua di Andrea Kalvos*, Palermo 1993, 13 σημ. 1, 15 σημ. 18.
 Andrew D. Dimarogonas (ed.), *Σύνοψις. An annual index of Greek Studies*, vol. 2, 1993, σ. 261, λ. 7907, 7908.
Περίπλους, 34/35 (1993), 202 (Γ. Κουβαράς).
Αντί, 510 (18.12.1992-14.1.1993), 28 (Αλ. Αργυρίου).
Φιλολογική, 41 (1992), 66 (Στέφανος Διαλησιμάς).
Πόρφυρας, 64/65 (1993), 397 (Χ. Καραντζή).
 Βαγγέλης Αθανασόπουλος, *Το ποιητικό τοπίο του ελληνικού 19ου και 20ου αιώνα. Α' Κάλβος-Σολωμός-Παλαμάς*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη 1995, σ. 114 σημ. 3.
 Ευριπίδης Γαραντούδης, *Πολύτροπος Αρμονία. Μετρική και Ποιητική του Κάλβου*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης - Στέγη Καλών Τεχνών και Γραμμάτων 1995, σσ. 211, 279.
 Π. Δ. Μαστροδημήτηρ, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [1996], σ. 394.
Modern Greek Studies, Australia, 4 (1996), 112 σημ. 5, 125 σημ. 27, 129 (D. Ricks).
Μολυβδοκονδυλο-πελεκητής, 6 (1996) (Χ. Καραόγλου).
Θέματα Λογοτεχνίας, 4 (Νοέμβριος 1996 - Φεβρουάριος 1997), 173 (Α. Γεωργαντά).
 R. Beaton, *Εισαγωγή στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία*, Αθήνα 1997, σ. 63 σημ. 15 (βλ. και την αγγλική έκδοση).
 Ανδρέα Κάλβου, *Ωδαι - Απόσπασμα ατίτλου ποιήματος*. Φιλολογική επιμέλεια Γιάννη Δάλλα, [Αθήνα:] Ωκεανίδα [1999], σ. 304.
 Νίκος Κ. Κουρκουμέλης, *Νεότερα Καλβικά*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Περίπλους [1999], σσ. 80, 197.
μικροφιλολογικά, Λευκωσία, 8 (Φθινόπωρο 2000), 48 (Θ. Ιερωνυμάκη).
 Κ. Θ. Δημαράς, *Σύμμικτα Α' . Από την παιδεία στην λογοτεχνία*. Φιλολογική επιμέλεια Αλέξης Πολίτης, Αθήνα: Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού 2000, σ. 354.
 Χρυσούλα Καραντζή, *Η αξιοποίηση της γλωσσικής πολυτυπίας στη δημιουργία του ύφους. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2000, σσ. 29 σημ. 26, 167 σημ. 126, 274.
 Χριστίνα Ντουνιά, *Κ. Γ. Καρωτάκης. Η αντοχή μιας αδέσποτης τέχνης*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Καστανιώτη 2000, σσ. 77, 426.
 Εφημ. *Το Βήμα*, 8 Απριλίου 2001, 47 [ένθετο: Το άλλο βήμα] (Φ. Δημητρακόπουλος).
 Εφημ. *Η Καθημερινή*, 24 Απριλίου 2001, 14 (Π. Περιστέρης).
Επτανησιακά Φύλλα, ΚΒ' 1-2 (Άνοιξη-Καλοκαίρι 2002), 55 σημ. 1, 62 σημ. 39 (Διονύσης Ν. Μουσιούτης).
Τα Ιστορικά, 36 (2002), 215 σημ. 12, 13 (Σπύρος Ι. Ασδραχάς).

- Πρακτικά Β' Διεθνούς Συνεδρίου για τον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2002], σσ. 205, 209 σημ. 1 (Χρυσούλα Καραντζή).
- Ανδρέα Κάλβου, *Μαθήματα Φιλοσοφίας* [...], Εισαγωγή Παναγή Δ. Αλιπράντη [...], Αθήνα 2002 [Ακαδημία Αθηνών. Κέντρον Ερευνής της Ελληνικής Φιλοσοφίας], σ. 108*.
- Δ. Αντωνίου, Χρ. Δανιήλ, Δ. Κιτριώτης, Θ. Κοκοβίνος, Β. Λισμάνη, Κ. Πετρόπουλος, *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Ενιαίου Λυκείου. Πλήρες βοήθημα για το σχολικό βιβλίο*. Α' τόμος, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2003], σ. 374.
- Πόρφυρας*, 111 (Απρίλιος-Ιούνιος 2004), 36 σημ. 1 (Κωστής Δανόπουλος), 42, 44 (Γ. Μύαρης).
- Chris Michailidis, «Greek printing in England 1500-1900» [στο:] Barry Taylor (επιμ.), *Foreign Language Printing in London*, London: The British Library 2003, σ. 214 σημ. 45.
- Γιώργος Βελουδής, *Ο Σολωμός των Ελλήνων. Εθνική ποίηση και ιδεολογία: μια πολιτική ανάγνωση*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2004], σσ. 305-306 σημ. 8, 306 σημ. 9, 307 σημ. 11, 308 σημ. 12, 309 σημ. 13.
- Μνήμων*, 27 (2005), 55 σημ. 1 (Αθηνά Γεωργαντά).
- Marie-Elizabeth Mitsou, Maria Oikonomou (Hg.), *Reflexionen. Essays neugriechischer Autoren*, übersetzt von Maria Oikonomou und Ulirich Meurer [...], Ars Una Neuried 2005, σ. 78 σημ. 20.
- Rivista di Studi Bizantini e Neoellenici*, n.s. 42 (2005 [2006]), 285 σημ. 9, 335 σημ. 246 (Alkistis Proiou - Angela Armati).
- Αλληλογραφία Γιώργου & Μαρώς Σεφέρη - Νάνη Παναγιωτόπουλου 1938-1963*. Επιμέλεια Δημήτρης Αρβανιτάκης, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2006, σσ. 57-58, 339.
- Αλεξάνδρα Κ. Μπουφέα, *Τα λογοτεχνικά περιοδικά της Κατοχής*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Σοκόλη [2006], σ. 511 σημ. 3.
- Λεύκιος Ζαφειρίου, *Ο βίος και το έργο του Ανδρέα Κάλβου (1792-1869)*, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2006], σσ. 102, 121, 151.
- Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Επτανησιακά. Μελετήματα για την επτανησιακή λογοτεχνία και κριτική (1960-2005)*, Αθήνα: Πορεία 2006, σ. 55.
- Βασίλης Λέτσιος, «Μια ποιητική προσωπογραφία (Σχόλια σ' ένα ποίημα του Βαγενά)», <http://www.eens-congress.eu>, σημ. 5.
- Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σσ. 111, 988.
- Αλεξάνδρα Σαμουήλ, *Ο Παλαμάς και η κρίση του στίχου*, Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη 2007, σ. 87 σημ. 7 [=Κωστής Παλαμάς. Ο ποιητής και ο κριτικός. Φιλολογική επιμέλεια: Παντελής Βουτουρής, Αθήνα: Εκδόσεις Μεσόγειος 2007, σ. 363 σημ. 7].
- Αλέξανδρος Αργυρίου, *Ιστορία της Ελληνικής Λογοτεχνίας...*, τόμος Η', [Αθήνα:] Εκδόσεις Καστανιώτη [2007], σ. 206.
- Constanze Guthenke, *Placing Modern Greece: The Dynamics of Romantic Hellenism, 1770-1840*, Oxford: Oxford University Press 2008, σσ. 192 σημ. 2, 247.
- Αγγέλα Γιώτη, *Εκδοχές του υψηλού στη νεοελληνική ποίηση. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου και η πρόσληψή του από τους ποιητές*, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ 2009, σσ. 11 σημ. 7, 428.
- Ανδρέας Κάλβος, *Ωδαί*. Εισαγωγή - επιμέλεια - σχόλια Δημήτρης Δημηρούλης, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2009], σ. 295.
- <http://e-roema.eu/print.php?id=61&eid=review>, 12 Ιανουαρίου 2009, σημ. 1, 4 (Κωστής Δανόπουλος).
- Επτανησιακά Φύλλα*, ΚΘ' 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 302 σημ. 2 (Θεοδόσης Πυλαρινός - Κώστας Καρδάμης), 473 σημ. 2 (Διονύσης Ν. Μουσμούντης), 616 σημ. 20 (Νίκος Κ. Κουρκουμέλης), 662, 681 σημ. 16 (Διονύσης Σέρρας).
- Εφημ. *Η Εποχή*, 11 Απριλίου 2010, 35 (Μ. Θεοδοσοπούλου).
- Δημήτρης Δ. Αρβανιτάκης, *Στον δρόμο για τις πατρίδες. Η Ape Italiana a Londra, ο Ανδρέας Κάλβος, η ιστορία*. Πρόλογος Mario Vitti, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2010, σσ. 168 σημ. 54-55, 180 σημ. 90, 318 σημ. 2, 319 σημ. 4, 411.
- Νέα Εστία*, έτος 84^ο, τ. 168^{ος}, τχ. 1837 (Οκτώβριος 2010), 444 (Νάσος Βαγενάς).
- Το Δέντρο*, τχ. 179-180 (Ιανουάριος-Μάρτιος 2011), 100, 104 (Δημήτρης Κόκορης).
- Μικροφιλολογικά*, Λευκωσία, 29 (άνοιξη 2011), 5 σημ. 2 (Δημήτρης Κόκορης).
- Γεώργιος Μπαμπινιώτης (επιμ.), *Το Γλωσσικό Ζήτημα. Σύγχρονες προσεγγίσεις*, [Αθήνα:] Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων [2011], σ. 587.
- Αθηνά Γεωργαντά, *Τα θαυμάσια νερά. Ανδρέας Κάλβος, ο ρομαντισμός, ο βυρωνισμός και ο κόσμος των Καρμπονάρων*, Αθήνα: Ερμής 2011, σσ. 110 και σημ. 36, 153 σημ. 1, 426 σημ. 9, 438.
- Ελένη Πολίτου-Μαρμαρινού, *Ωσάν χαράς ιδέα. Η ποιητική γραμματική του Κάλβου*, Αθήνα: Gutenberg 2011, σσ. 18 σημ. 8, 216.
- Δημήτρης Δ. Αρβανιτάκης, *Απολογία της αυτοκτονίας. Ένα αφελές κείμενο του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2012, σσ. 32 σημ. 5, 59 σημ. 27, 60 σημ. 29, 85 σημ. 66, 217.

Ανδρέας Κάλβος, *Εις Θάνατον – Εις τον Ιερόν Λόχον*. Επιμέλεια-επιμετρο: Ανδρέας Ανδρέου, Αθήνα, Σεπτέμβριος 2012, σ. 29 (επισκέψιμο στο <http://www.academia.edu/2059030/>).

Παλίμψηστον, τχ. 28 (Ανοιξη 2012), 153 σημ. 2 (Σπύρος Ν. Παππάς).

Νάσος Βαγενάς, *Γκίοστρα. Κείμενα κριτικής διαμάχης*, [Αθήνα:] Μικρή Άρκτος [2012], σ. 319.

Bulletin of the Institute of Classical Studies, τχ. 55 (June 2012), 211 (Filippo Maria Pontani).

Κωστής Δανόπουλος, *Η παρέμβαση του Ανδρέα Κάλβου στη θεολογική διαμάχη Frederick Nolan - Thomas Falconer (τέλος 1818)*, Αθήνα: ροεμα εκδόσεις / φιλολογικά 2013, σσ. 63, 81 σημ. 1, 84 σημ. 20, 94 σημ. 103, 95.

Ανδρέας Κάλβος, *Εργοβιογραφία - Ανθολογία - Απαγγελία*, Αθήνα: Η Καθημερινή / Έλληνες Ποητές 2014, σσ. 38-39 (Ευριπίδης Γαραντούδης).

http://giorgosbalurdos.blogspot.gr/2014_08_01_archive.html, 29 Αυγούστου 2014 (Γιώργος Μπαλούρδος).

Νέα Ευθύνη, τχ. 25 (Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2014), 599, 605 σημ. 17 (Ευριπίδης Γαραντούδης).

Ανδρέας Κάλβος, *Αλληλογραφία*. Τόμος Α'. 1813-1818, Εισαγωγή-επιμέλεια-σχολιασμός Δημήτρης Αρβανιτάκης με τη συνεργασία του Λεύκιου Ζαφειρίου, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2014, σσ. 23 σημ. 14, 25 σημ. 16, 36 σημ. 39, 41 σημ. 49, 53 σημ. 72, Τόμος Β'. 1819-1869, σσ. 284, 285, 537.

Δημήτρης Κόκορης, *Φιλοσοφία και νεοελληνική λογοτεχνία. Πτυχές μιας σύνθετης σχέσης*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Ι. Σιδέρης [2015], σσ. 163, 268.

Μαρία Μαθιουδάκη, «Χειρόγραφα του Ιωάννη Ολύμπου (1864-1946) στο Αναγνωστήριο της Αγιάσου. Μαρτυρίες για την πρόσληψη του Ανδρέα Κάλβου και του Δ. Ν. Βερναρδάκη», *Μνήμων*, 35 (2016), σσ. 185-186 σημ. 62.

Ευριπίδης Γαραντούδης, «Η μελέτη της επανησιακής ποιήσεως του 19^{ου} αιώνα: αποτίμηση και ζητούμενα» [στο:] *Ι' Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο (Κέρκυρα, 30 Απριλίου-4 Μαΐου 2014). Τα Πρακτικά. ΙΙΙ. Λογοτεχνία*, Κέρκυρα 2017 [Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών. *Κερκυραϊκά Χρονικά*, περ. Β', τ. Ι', 2017], σ. 90 και σημ. 17.

Το ατάρακτον βλέμμα. Ο ποιητής Ανδρέας Κάλβος (1792-1869). Εισαγωγή - ανθολόγηση Τασούλα Καραγεωργίου, Αθήνα: Ίδρυμα Τάκης Σινόπουλος - Εκδόσεις Γαβριηλίδης 2018 [Δύο Αιώνες Ελληνικής Ποίησης], σ. 51.

Νέα Ευθύνη, 40-41 (Ιανουάριος-Ιούνιος 2018), 58 σημ. 2 (Λεύκιος Ζαφειρίου).

Λεύκιος Ζαφειρίου, *Παραλειπόμενα και συμπληρώματα στη βιογραφία του Ανδρέα Κάλβου*. Πρόλογος Αλέξης Ζήρας, Λευκωσία: Εκδόσεις Εν Τύποις 2018, σ. 40 σημ. 32, 102 σημ. 158, 103 σημ. 159, 104 σημ. 162, 162.

Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2018], σσ. 330, 524.

Ευριπίδης Γαραντούδης, «Ο Ανδρέας Κάλβος "ισόπαλος του Σολωμού". Ανέκδοτη ημερολογιακή σημείωση του Άγι Θέρου» [στο:] *ΙΑ' Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο. Επτανησιακός Βίος και Πολιτισμός. Κεφαλλονιά, 21-25 Μαΐου 2018. Πρακτικά. Τόμος ΙV: Φιλολογία, Φιλοσοφία, Γλωσσολογία, Λαογραφία*. Επιμέλεια τόμου: Ηλίας Τουμασάτος - Γενική εποπτεία: Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος [...], Αργοστόλι: Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών 2019, 207-208 και σημ. 6, 7, 8, 209 σημ. 11.

Σπύρος Ν. Παππάς, «Για τη θεατρική πορεία των "Δαναΐδων" του Ανδρέα Κάλβου», *The Athens Review of Books*, 110 (Οκτώβριος 2019), 50 σημ. 8, 9, 10.

Ανδρέας Κάλβος, *Έργα*. Τόμος Γ', Ποικίλα: Ανθολογίες - Γραμματικές - Μεταφράσεις. Επιστημονική επιμέλεια Δημήτρης Αρβανιτάκης, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2020, σσ. 10 σημ. 16 (Δημήτρης Αρβανιτάκης), 70 σημ. 6, 166, σημ. 10, 175 σημ. 10 (Γιάννης Ξούριας).

Αθηνά Γεωργαντά, «Ανδρέα Κάλβου Ωδές. Δύο άγνωστες βιβλιοκρισίες στη γαλλική εφημερίδα *La Pandore*», *Νέα Εστία*, τχ. 1887 (Ιούνιος 2021), 535 σημ. 7.

Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2021], σσ. 333, 530, 852.

Διονύση Σέρρα, *Γραφές για τον Ανδρέα Κάλβο (1986-2022)*, Ζάκυνθος: Επτανησιακά Φύλλα 2022, σ. 181.

Δημήτριος Κ. Πατσόπουλος, «Νέα στοιχεία για την ιστορική αποκατάσταση της μετάφρασης του 1827», *Νέα Εστία*, τχ. 1894 (Μάρτιος 2023), σσ. 177 σημ. 73, 185 σημ. 97, 98, 99.

6. Ιωάννη Βηλαρά, *Ποιήματα*. Φιλολογική επιμέλεια: Γιώργος Ανδρειωμένος, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 1995 [Νεοελληνική Βιβλιοθήκη, αριθ. 26], σσ. 608.

ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):

Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 15 Νοεμβρίου 1995, 34 (Δημήτρης Σταμέλος).

Συλλογές, 140 (Δεκέμβριος 1995), 1101 (Αργύρης Βournάς).

Τετράμηνα, 56-58 (Χειμώνας '95-'96), 4322.
Διαβάζω, 359 (Ιανουάριος 1996), 144 (Γ. Κεντρωτής).
Ακτή, 25 (Χειμώνας 1995), 113.
Νέα Εστία, 140 (1996), 1104-1106 (Διονύσης Σέρρας).
Πόρφυρας, 78 (Ιούλιος - Σεπτέμβρης '96), 480-482 (Σπύρος Α. Καββαδίας).
Αθηναϊκό Ημερολόγιο 1997 εικογραφημένο, έτος όγδοο, Αθήνα: Εκδόσεις Φιλιππότη 1997, σ. 101 (Δημήτριος Ζ. Σοφινός).
 Κυριάκος Ιωάννου, *Η παράδοση και τα εκδοτικά προβλήματα του ποιητικού έργου του κύπριου ποιητή Βασίλη Μιχαηλίδη: το παράδειγμα της «9^{ης} Ιουλίου του 1821 εν Λευκωσία (Κύπρου)»*, Λευκωσία: Εκδόσεις Ηλία Επιφανίου 2017, σσ. 769-770 σημ. 652.

MNEIEΣ:

Π. Δ. Μαστροδημήτηρ, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [1996], σ. 455.
 R. Beaton, *Εισαγωγή στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία*, Αθήνα 1997, σ. 56 σημ. 7 (βλ. και την αγγλική έκδοση).
 Γιάννη Καμπύση, *Οχτροί και φίλοι και άλλα διηγήματα*, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 1997, 223 σημ. 1.
Πόρφυρας, 81-82 (Απρίλης-Σεπτέμβρης '97), 501 σημ. 4, 5, 502 σημ. 9, 503 σημ. 13, 504 σημ. 17, 24, 507 σημ. 39, 40, 41, 42, 508 σημ. 46, 47, 509 σημ. 52, 53, 510 σημ. 54, 55, 56, 57, 58 (Ελένη Παπαδοπούλου).
 Χρυσούλα Καραντζή, *Η αξιοποίηση της γλωσσικής πολυτυπίας στη δημιουργία του ύφους. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2000, σσ. 72, 126 σημ. 63, 274, 276.
 Εφημ. *Το Βήμα*, 8 Απριλίου 2001, 47 [ένθετο: Το άλλο βήμα] (Φ. Δημητρακόπουλος).
 Αρέθας. Επιστημονική Επετηρίδα ΠΤΔΕ Παν/μίου Πατρών, ΙΙ (2001), 206 σημ. 109 (Μαρία Δ. Μιράσγεζη).
 Βρασίδης Καραλής, *Αναγνώσεις σολωμικών κειμένων. Δοκίμια*, Αθήνα: Ιδεόγραμμα 2002, σ. 180.
 Isabel García Gálvez, «La fortuna neogriega de los clásicos griegos: *La Batracomiomachia* de Ioannis Vilarás (1771-1823)», *Fortunatae*, 14 (2003), 28, 30, 32, 63.
 Mario Vitti, *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Οδυσσεάς [2003], σ. 171 σημ. 28.
Δελτίο του Κέντρου Ερεύννης της Ιστορίας του Νεωτέρου Ελληνισμού, 3 (2003), 123 σημ. 11, 124 σημ. 12-14, 126 σημ. 25 (Δημήτριος Ζ. Σοφινός).
 Δ. Αντωνίου, Χρ. Δανιήλ, Δ. Κιτριώτης, Θ. Κοκοβίνος, Β. Λισμάνη, Κ. Πετρόπουλος, *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Ενιαιού Λυκείου. Πλήρες βοήθημα για το σχολικό βιβλίο. Α' τόμος*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2003], σ. 306.
 Caterina Carpinato, «Su alcune testimonianze della fortuna neogreca di Esopo», *IV Colloquio Internazionale Medioevo Romanzo e Orientale. Medioevo Romanzo e Orientale. Macrotesti fra Oriente e Occidente*, Rubbettino [2003:], σ. 400.
 Αλέξανδρου Ρίζου Ραγκαβή, *Τα ανέκδοτα ποιήματα. Τόμος Α'*: Ελληνικά. Φιλολογική επιμέλεια: Φρόσω Κλαμπανιστή. Χορηγός: Ίδρυμα Ιωάννου Φ. Κωστόπουλου, Αθήνα: Βιβλιοεκδοτική Α.Ε. 2003, σ. 104 σημ. 411.
 Κ. Γ. Κασίνης, *Ονολογικές μεταμορφώσεις. Πρόσωπα και προσωπεία της ελληνικής σάτιρας*, Αθήνα: Χατζηνικολή 2004, σσ. 28 σημ. 58, 33 σημ. 77, 142-144, 144-148.
 Άντεια Φραντζή, «Για μια χρηστική έκδοση του ποιητικού έργου του Βηλαρά. Προτάσεις και προβλήματα» [στο:] *Μνήμη Άλκη Αγγέλου. Τα άφθονα σχήματα του παρελθόντος. Ζητήσεις της πολιτισμικής ιστορίας και της θεωρίας της λογοτεχνίας*. Πρακτικά Ι' Επιστημονικής Συνάντησης 3-6 Οκτωβρίου 2002, Θεσσαλονίκη: University studio Press 2004 [ΑΠΘ, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών], σσ. 85 σημ. 6, 88-89 και σημ. 15.
The Historical Review, Institute for Neohellenic Research, vol. II (2005), 154 σημ. 3 (Costas B. Krimbas).
 Isabel García Gálvez, «Gramática, traducción y lengua en Ioannis Vilarás (1771-1823)», *Fortunatae*, 16 (2005), 49, 50, 56, 58, 61.
 Παντελής Βουτουρής - Γιώργος Γεωργής (επιμ.), *Ο Ελληνισμός στον 19ο αιώνα. Ιδεολογικές και αισθητικές αναζητήσεις*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Καστανιώτη [2006], σ. 46 σημ. 2 (Βασίλης Κ. Γούναρης).
 Κ. Γ. Κασίνης, *Νεοελληνική Λογοτεχνία. Από τις αρχές έως την Επανάσταση. Συγχρονική ανθολογία κειμένων. Ποίηση - πεζογραφία - θέατρο - διάλογος - επιστολή*, Αθήνα: Πορεία 2006, σ. 609.
 Caterina Carpinato, «Analisi filologica della *Batrachomyomachia* in Greco demotico di Dimitrios Zinos (1539?)» [στο:] *Varia posthomericæ neograeca*.

- Materiali per il corso di lingua e letteratura neogreca a.a. 2006-2007*, Milano 2006, σσ. 121 σημ. 25.
- Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σσ. 111, 284.
- Λάμπρος Βαρελάς, *Η νεοελληνική και μεταφρασμένη λογοτεχνία στην ελλαδική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (1884-2001)*. Συνοπτική ιστορική θεώρηση και αποδελτίωση των διδακτικών εγχειριδίων, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας 2007, σ. 100.
- Βασίλης Κ. Γούναρης, *Τα Βαλκάνια των Ελλήνων: Από το Διαφωτισμό έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο*, [Θεσσαλονίκη:] Επίκεντρο [2007], σσ. 76, 609.
- Γιάννης Ξουρίας, «Ο ενθουσιασμένος ποιητής στη φύση: Παρατηρήσεις σε ένα ποίημα του Βηλαρά», *Ευκαρπίας έπαινος. Αφιέρωμα στον καθηγητή Παναγιώτη Δ. Μαστροδημήτρη*. Φιλολογική επιμέλεια Γιώργος Ανδρειωμένος, Αθήνα: Πορεία 2007, σσ. 655 σημ. 1, 658 σημ. 4, 659 σημ. 5, 667 σημ. 24, 25, 26, 27, 668 σημ. 28, 670 σημ. 30.
- Χρήστος Γεωργίου, «Έμμετρες επιβιώσεις της αισωπικής παράδοσης κατά την περίοδο του ρομαντισμού: παιδαγωγική και αισθητική προσέγγιση», *Κείμενα*, 5 (Ιανουάριος 2007), 2, 9.
- Matthias Kappler, «Okzident und Orient am Rande des Balkans: Ionische und festlandgiechische Dichter des 18. und 19. Jahrhunderts zwischen europäischer und osmanischer Peripherie» [στο:] Wolfgang Dahmen, Petra Himstedt-Vaid, Gerhard Ressel (επιμ.), *Grenzüberschreitungen. Traditionen und Identitäten in Südosteuropa*, [Wiesbaden:] Harrasowitz Verlag [2008] [Balkanologische Veröffentlichungen - Band 45], σσ. 253 και σημ. 19, 254, 255 και σημ. 27, 256 και σημ. 30, 261.
- Peter Mackridge, *Language and National Identity in Greece, 1776-1976*, Oxford: Oxford University Press 2009, σ. 368.
- <http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/studies/essays/03.html> (Ευρ. Γαργαντούδης).
- Χρήστος Γεωργίου, *Η συμβολή των νέων παιδαγωγικών αντιλήψεων και των εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων στη διαμόρφωση του παιδικού βιβλίου στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου*. Διδακτορική διατριβή, Θεσσαλονίκη 2010 [ΑΠΘ - Παιδαγωγική Σχολή ΠΤΔΕ], σσ. 44 σημ. 187, 45 σημ. 189, 190, 192, 193, 400.
- Maria Oikonomou, «Die Krankheit in der Fremde. Zur Nostalgie in einer abgelegenen Literatur» [στο:] Herbert van Uffelen, Wynfrid Kriegleder, Alois Woldan Ewald Mengel (επιμ.), *Literatur im Kontext: Ein gegenseitiges Entbergen*, Vienna: Praesens 2010, σ. 111. Βλ. και mariaoikonomou.com, σσ. 96 σημ. 14, 111 καθώς και «On the Clinical Picture of Nostalgia – and a Remote Literature», www.academia.edu, σ. 103.
- Γεώργιος Μπαμπινιώτης (επιμ.), *Το Γλωσσικό Ζήτημα. Σύγχρονες προσεγγίσεις*, [Αθήνα:] Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων [2011], σ. 588.
- Εφημ. *Οδός Αρκαδίας*, χρόνος 19^{ος}, φύλλο 106, Αύγουστος 2011, σσ. 1, 4 (πρβλ. και τον ιστότοπο: <http://www.odosarkadias.gr>... (Βασίλης Δημ. Σιακωτός).
- Θανάσης Β. Κούγκουλος, *Η Ήπειρος ως λογοτεχνικός μύθος στη μεταπολεμική πεζογραφία*, διδακτορική διατριβή, Ιωάννινα 2012 [Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας ΜΝΕΦ], σ. 375.
- Βασιλική Μήσιου, *Περί μεταφράσεως ποιητών: Θεωρητικές τοποθετήσεις Ελλήνων ποιητών του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα και η επίδρασή τους στο μεταφραστικό τους έργο*. Διδακτορική διατριβή. ΑΠΘ, Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας – Τομέας μετάφρασης και Διαπολιτισμικών Σπουδών 2012, σσ. 140, 141, 147, 171, 178 (σημ. 339), 295.
- Βασιλική Μήσιου, «Έλληνες ποιητές και μεταφραστές: η περίπτωση του Αριστοτέλη Νικολαΐδη και η μετάφραση της Έρημης Χώρας του Τ. Σ. Έλιοτ», *Syn-Thèses*, n. 5 (2012), 73.
- Εφημ. *Τα Νέα*, 26 Ιανουαρίου 2013 (Δημήτρης Δουλιγερίδης - Αλέξης Πολίτης).
- Marjolijne C. Janssen, «Perfectly absent: the emergence of the Modern Greek perfect in early Modern Greek», *Byzantine and Modern Greek Studies*, vol. 37, n. 2, 2013, σ. 259, σημ. 90.
- Χ. Α. Καραόγλου, «Ο φιλολογικός επιμελητής ανάμεσα στον συγγραφέα και στον αναγνώστη. Υπηρέτης δύο αφεντάδων;», *Κονδυλοφόρος*, τ. 12 (2013), 181 σημ. 35.
- Στέση Αθήνη, «Η φαναριώτικη λυρική ποίηση και το τυπωμένο βιβλίο: 1790-τέλος 19^{ου} αιώνα», *Φαναριώτικα και αστικά στιχουργήματα στην εποχή του Νεοελληνικού Διαφωτισμού*, Αθήνα 2013 [Πανεπιστήμιο Κύπρου, Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών, Ακαδημία Αθηνών], σ. 346 σημ. 79.
- Άντεια Φραντζή, «Μαβίλης-Βηλαράς: μια “συνάντηση”» [στο:] *Νεοελληνική λογοτεχνία και κριτική από τον Διαφωτισμό έως σήμερα*. Πρακτικά ΙΓ΄ Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης (3-6 Νοεμβρίου 2011). Μνήμη Παν. Μουλλά, Αθήνα:

Εκδόσεις Σοκόλη-Κουλεδάκη 2014 [ΑΠΘ, Τμήμα Φιλολογίας - Τομέας ΜΝΕΣ], σ. 142 σημ. 6, 8, 9.
 Βασιλική Μήσιου, «Ο ρόλος της ποιητικής μετάφρασης στη διαμόρφωση της νεοελληνικής γλώσσας και ποίησης», *www.eens.org/EENS_congresses/2014/misiou_vasiliki.pdf*, σσ. 2 (και σημ. 4, 5, 6), 10 (επίσκεψη: 17.02.2015).
 Μαρίνα Γρηγοροπούλου, *Φιλοσοφικές ματιές στη λογοτεχνία*, Αθήνα: Οροπέδιο 2016, σσ. 42 σημ. 15, 43 σημ. 21, 22, 23, 44 σημ. 25, 46 σημ. 29, 48 σημ. 31, 32, 50 σημ. 37, 51 σημ. 39, 41, 42, 53 σημ. 51, 55 σημ. 59, 57.
 Guillermo Marín Casal, *Estudio preliminar y traducción de los Coraismos o corrección de la lengua romaica, la sátira lingüística de Iácovos Rísos Nerulós*, σσ. X σημ. 50, XII σημ. 66, 108.
 Κυριάκος Ιωάννου, *Η παράδοση και τα εκδοτικά προβλήματα του ποιητικού έργου του κύριου ποιητή Βασίλη Μιχαηλίδη: το παράδειγμα της «9^{ης} Ιουλίου του 1821 εν Λευκωσία (Κύπρου)»*, Λευκωσία: Εκδόσεις Ηλία Επιφανίου 2017, σ. 40.
 Διονύση Σέρρα, *Ανέκδοτη αλληλογραφία Διονύση Ρώμα και Νικολάου Κ. Λούρου (1954-1981)*, Ζάκυνθος: Επτανησιακά Φύλλα 2018, σ. 66 σημ. 26.
 Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2018], σσ. 330, 599.
 Doris Kyriazis, «Γλωσσική σύγκρουση ή/και συνέργεια; (σχέσεις ελληνικής και αλβανικής (1814-1914))», *Synergies Sud Est Európeu*, n. 5 (2020), σσ. 84, 87 σημ. 9.
 Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2021], σσ. 333, 605.
 Παντελής Μπουκάλας, *Ο έρωσ και το έθνος. Οι φυλές, οι θρησκείες και η δημοτική ποίηση της αγάπης. Α' Έλληνες, Βλάχοι, Μαύροι, Αρβανίτες, Τούρκοι*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Άγρα [2022] [*Πιάνω γραφή να γράψω... Δοκίμια για το δημοτικό τραγούδι – τ. 4 Α'*], σ. 595 σημ. 146.

7. *Τω φίλω Νικ. Σταματέλω. Ένα λεύκωμα με άγνωστα ιδιόχειρα ποιήματα των Παλαμά, Ξενόπουλου, Νιρβάνα, Χατζόπουλου κ.ά.*, Αθήνα: Σαββάλας 1996, σσ. 152.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Συλλογές, 152 (Ιανουάριος 1997), 49 (Θ. Θεοδώρου).
Το Βήμα, 9 Φεβρουαρίου 1997, 46/14.
Ελεύθερος Τύπος (στο ένθετο *Ριλάξ*), 16 Φεβρουαρίου 1997, 8 (Μισέλ Φάις).
Ελευθεροτυπία, 6 Μαρτίου 1997, 38.
Ελευθεροτυπία, 19 Μαρτίου 1997, 35 (Β. Χατζ[η]βασιλείου).
Πελοπόννησος, Πάτρα, 22 Μαρτίου 1997, 5 (Γιάννης Καραλής).
Γιατί, 263 (Σέρρες, Μάιος 1997), 37-38 (Αργύρης Βουρνάς).
Συλλογές, 156 (Μάιος 1997), 396 (Αντώνης Σαμωτάκης) [πρβλ. *ΟΦΟΝ*, 42 (Ιούνιος - Αύγουστος 1997), 18 - *Τετράμηνα*, 59-61 (Χειμώνας '97-'98), 4614-4615 - *Μικρές Αφές*, Αθήνα: Πειραματικό Μουσείο Λογοτεχνίας 1998, 20].
Ελευθεροτυπία, 3 Μαΐου 1997, 48.
Ομπρέλα, 73 (Ιούνιος-Αύγουστος 2006), 85-86 (Γιώργος Πετρόπουλος).

ΜΝΕΙΕΣ:

Τετράμηνα, 65 (Καλοκαίρι 2001), 5136 (Δρόσος Κραβαρτόγιαννος).
Αρέθας. Επιστημονική Επετηρίδα ΠΤΔΕ Παν/μίου Πατρών, ΙΙ (2001), 212 σημ. 160 (Μαρία Δ. Μιράσγεζη).
 Κώστας Λάμπας, *Πανεπιστήμιο και φοιτητές στην Ελλάδα κατά τον 19^ο αιώνα*, Αθήνα: Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς 2004 [Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας, αριθ. 39], σσ. 591 σημ. 61, 658.
Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σ. 111.
 Αλεξάνδρα Σαμουήλ, *Ο Παλαμάς και η κρίση του στίχου*, Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη 2007, σσ. 165 σημ. 30, 235.
 Βίκυ Πάτσιου, «Κωστής Παλαμάς - Γρηγόριος Ξενόπουλος: Η διαδρομή μιας αμφίδρομης σχέσης», *Ευκαρπίας έπαινος. Αφιέρωμα στον καθηγητή Παναγιώτη Δ. Μαστροδημήτρη*. Φιλολογική επιμέλεια Γιώργος Ανδρειωμένος, Αθήνα: Πορεία 2007, σ. 751 σημ. 2.
 Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, «Ιωάννης Ν. Σταματέλος (1822-1881)», *Πρακτικά ΙΑ' Συμποσίου της Εταιρείας Λευκαδικών Μελετών...*, Αθήνα 2007, σσ. 78 σημ. 26, 92 σημ. 53.
 Γεώργιος Π. Ροντογιάννης, «Ο δάσκαλος-φιλόλογος Δρ Βασίλειος Ιωάννου Σταματέλος (1869-1945)», *Πρακτικά ΙΑ' Συμποσίου της Εταιρείας Λευκαδικών Μελετών...*, Αθήνα 2007, σ. 168 σημ. 37.
 Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, «Ο Νικόλαος Σταματέλος (1861-1889) και η Ανδρομάχη Φίλιππα-Χαριτωνίδου (1891-1969). Από την αστική λαογραφία στη

μεσοπολεμική λογοτεχνική αναπαράσταση των κοινωνικών ανακατατάξεων» [στο:] *Πρακτικά ΙΕ΄ Συμποσίου: Δρόμοι και παράδρομοι της τοπικής ιστορίας*, Αθήνα: Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών 2011, σσ. 229 σημ. 15, 230 σημ. 17, 231 σημ. 19, 247 λήμμα 1, 249 λήμμα 11, 251 λήμματα 18, 20, 253 λήμματα 28, 32.
 Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, «Δημήτριος Σ. Γκίνης (1890-1978). Ο μελετητής της παιδείας» [στο:] *Αφιέρωμα στον Δημήτριο Σ. Γκίνη (1890-1978)* [...], Αθήνα: Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών 2017, σσ. 21 σημ. 11, 22 σημ. 12.
 Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, «Επιλογή βιβλιογραφίας για τη λογοτεχνία, την κριτική και τη φιλολογία της Λευκάδας (19^{ος}-20^{ος} αιώνας)» [στο:] *Λογοτεχνία και λογοτέχνες της Λευκάδας, 19^{ος}-20^{ος} αι.: Πρακτικά ΚΒ΄ Συμποσίου*. Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας, Γιορτές Λόγου και Τέχνης, Λευκάδα 9-10 Αυγούστου 2017, Αθήνα: Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών 2018, σ. 239, αριθ. 152.
 Λάμπρος Βαρελάς, «Ο κλεπτομανής ποιητής. “Αναηλαφώντας” τη μεγάλη κλοπή στο Νομισματικό Μουσείο (1887)», *The Athens Review*, 114 (Φεβρουάριος 2020), 10 σημ. 1.
 Στέργιος Πλαχούρης, *Ελάσσονες Λευκαδίτες ποιητές του 19^{ου} αιώνα: Νικόλαος Σταματέλος, Ιωάννης Ζαμπέλιος, Σπυρίδων Καββαδάς, Άγγελος Καλκάνης*. Διπλωματική Εργασία, Πάτρα, Φεβρουάριος 2021 [ΕΑΠ – ΠΜΣ Δημιουργική Γραφή], σ. 72.

8. *Οι Γάλλοι, τα Ιόνια Νησιά και η στροφή της Επτανησιακής Λογοτεχνίας: Με αφορμή τα διακόσια χρόνια από την έλευση των Γάλλων στα Επτάνησα (1797-1997)*, Κέρκυρα 1997, σσ. 23 [πρβλ. εφημ. *Ελευθερία*, Κέρκυρα, 9-17 Οκτωβρίου 1997].

ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):

Συλλογές, 165 (Μάρτιος 1998), 199 (Αργύρης Βουρνάς).

Επτανησιακά Φύλλα, 1Θ3-4 (Ζάκυνθος, Φθινόπωρο - Χειμώνας 1998), 380 (Δ. Σ.[έρρας]).

Ομπρέλα, 73 (Ιούνιος-Αύγουστος 2006), 86 (Γιώργος Πετρόπουλος).

MNEIES:

Gregory Jusdanis, *The necessary nation*, Cambridge Mass.: Princeton University Press 2001, σσ. 73 σημ. 3, 5, 226.

Πόρφυρας, τεύχος 100, Κέρκυρα, Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2001, 265 (Α. Villar-Lecumberri).

Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 2 Νοεμβρίου 2003, 11 (Γ. Ζούμπος).

Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 13 Δεκεμβρίου 2009 (Γ. Ζούμπος).

9. *Λογοτεχνικά περιοδικά της Αριστεράς και Διονύσιος Σολωμός (1924-1967)*, Αθήνα: «συλλογές» 1998, σσ. 80.

ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):

Εφημ. *Η Κέρκυρα σήμερα*, 23 Ιουλίου 1998, 5.

Εφημ. *Ελευθερία*, Κέρκυρα, 24 Ιουλίου 1998, 5.

Εφημ. *Κερκυραϊκό Βήμα*, Κέρκυρα, 28 Ιουλίου 1998, 6.

Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 5 Αυγούστου 1998, 8 (Δημ. Κονιδάρης).

Exit, Κέρκυρα, Αύγουστος 1998, 7 [= *Νέα Εφημερίδα*, Κέρκυρα, 29 Αυγούστου 1998, 5 και <http://www.fortunecity.com/lavendar/kane/51/alfavito/alfavaug98.html>] (Π. Περιστέρης).

Θέσεις, 5 (Κέρκυρα, Φθινόπωρο 1998), 33 (επιμέλεια: Ειρήνη Ανδριώτη - Ηρακλής Ροδίτης).

Συλλογές, Σεπτέμβριος 1998, 729 (Αργύρης Βουρνάς).

Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 4 Σεπτεμβρίου 1998, 7 (ένθετο: Βιβλιοθήκη).

Εφημ. *Πελοπόννησος*, Πάτρα, 8 Σεπτεμβρίου 1998, 5 (Γιαν. Ανδρ.[ικόπουλος]).

Εφημ. *Χαραυγή*, Λευκωσία, 8 Σεπτεμβρίου 1998, 15.

Εφημ. *Η Βραδυνή*, 13 Σεπτεμβρίου 1998, 82 (Τζούλη Αγοράκη).

Εφημ. *Πελοπόννησος*, Πάτρα, 13 Σεπτεμβρίου 1998, 5 (Γιάννης Καραλής).

Εφημ. *Ελεύθερος*, 15 Σεπτεμβρίου 1998, 23 (Τάκης Νατσούλης).

Εφημ. *Ριζοσπάστης*, 17 Σεπτέμβρη 1998, 30.

Εφημ. *Ριζοσπάστης*, 20 Σεπτέμβρη 1998, 4 (Αρ. Ελληνούδη).

Γιατί, 280 (Σέρρες, Οκτώβριος 1998), 34-35 (Βασίλης Τζανακάρης).

Διαβάζω, 389 (Οκτώβριος 1998), 44 (Γ. Κεντρωτής).

Συλλογές, Οκτώβριος 1998, 836 (Αντώνης Σαμωτάκης).

Εφημ. *Ακρόπολις*, 11 Οκτωβρίου 1998, 41.

Εφημ. *Αθηναϊκή*, 19 Οκτωβρίου 1998, 6 (Δ. Ταταράκης).

Εφημ. *Ελεύθερη Θράκη*, Αλεξανδρούπολη, 20 Οκτωβρίου 1998, 7 (Γεώργιος Β. Παραπαγγίδης).

Εφημ. *Πανευβοϊκόν Βήμα*, Χαλκίδα, 29 Οκτωβρίου 1998, 14 (Γιώργος Μορφόπουλος).

Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 8 Νοεμβρίου 1998, 27/67 (Βαγγέλης Χατζηβασλείου).
 Εφημ. *Ημερήσιος Κήρυξ Πατρών*, 10 Νοεμβρίου 1998, 6 (Στ. Ιντζεγιάννης).
 Εφημ. *Η Γνώμη*, Πάτρα, 21 Δεκεμβρίου 1998, 4 (Αδιάκριτος).
 Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 23 Δεκεμβρίου 1998, 8 (Δ. Κονιδάρης).
Erytheia. Revista de Estudios Bizantinos y Neogriegos, 20 (Μαδρίτη, 1999), 364-366 (Alicia Villar-Lecumberri).
 Εφημ. *Εστία*, 16 Ιανουαρίου 1999, 7 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).
 Εφημ. *Ο Φιλελεύθερος*, Λευκωσία, 18 Ιανουαρίου 1999 (Χ. Κατσαμπάς).
Exit, Κέρκυρα, Φεβρουάριος 1999, 60.
Επτανησιακά Φύλλα, Κ' 1-2, Ζάκυνθος, 'Ανοιξη-Καλοκαίρι 1999, 105 (Διονύσης Σέρρας).
 Εφημ. *Ελεύθερη Θράκη*, Αλεξανδρούπολη, 3 Νοεμβρίου 1999, 7 (Γ. Β. Παραπαγγίδης).
Ομπρέλα, 73 (Ιούνιος-Αύγουστος 2006), 86 (Γιώργος Πετρόπουλος).
Διονύσιον Σολωμού, Τα Κερκυραϊκά. Τόμος δεύτερος: Κερκυραϊκά σολωμικά σύμμεικτα. [...] Κέρκυρα & Αθήνα: Εκδόσεις Αλκίνοος Νοέμβριος 2009, σ. 136.
http://giorgosbalurdos.blogspot.gr/2014_08_01_archive.html, 29 Αυγούστου 2014 (Γιώργος Μπαλουρδός).

ΜΝΕΙΕΣ:

Χριστίνα Ντουινιά, *Κ. Γ. Καρωτάκης. Η αντοχή μιας αδέσποτης τέχνης*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Καστανιώτη 2000, σσ. 130, 426.
Τετράμνα, 65 (Καλοκαίρι 2001), 5136 (Δρόσος Κραβαρτόγιαννος).
 Σοφία Χατζηδημητρίου-Παράσχου, *Το περιοδικό «Παιδικός Κόσμος» (1930-1952). Συμβολή στην Ιστορία του Νεανικού Παιδικού Τύπου*. Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα: ΕΚΠΑ - ΠΤΔΕ - ΤΑΣ 2002, σ. 324.
Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σ. 111.
 'Αντα Κατοίκη-Γκίβαλου, «Ο Μάρκος Αυγέρης ως κριτικός του σολωμικού έργου: Από τη μυστικοπάθεια στην κοινωνική κριτική», *Ευκαρπίας έπαινος. Αφιέρωμα στον καθηγητή Παναγιώτη Δ. Μαστροδημήτρη*. Φιλολογική επιμέλεια Γιώργος Ανδρειωμένος, Αθήνα: Πορεία 2007, σ. 413 σημ. 6.
<http://www.e-roema.eu/dokimio.php?id=126> (Δημήτρης Δημηρούλης) (πρβλ. Διονύσιος Σολωμός - 'Εργα, ποιήματα και πεζά, Εισαγωγή - επιμέλεια - σχόλια Δημήτρης Δημηρούλης, Αθήνα: Μεταίχιμο 2007).
 Γιώργος Κεχαγιόγλου, «Σύντομη ερευνητική αναφορά (1998-2006) και μερικά ζητήματα της σολωμικής έρευνας» [στο:] *Η' Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο (Κύθηρα, 21-25 Μαΐου 2006)*, τόμος ΙVΑ: Επτανησιακός Πολιτισμός (Μέρος Α'), Κύθηρα: Εταιρεία Κυθηραϊκών μελετών 2009, σ. 415.
 Διονύσης Ν. Μουσοπούτης, *Ούγκο Φόσκολο. Ιστορικά και βιογραφικά παραλειπόμενα*, Ζάκυνθος: Εκδόσεις Τρίμορφο 2010, σ. 184 σημ. 44.
 Άννα Ρόζενμπεργκ, «Μνήμες του Ισπανικού Εμφυλίου στη νεοελληνική ποίηση» [στο:] Ζ. Ι. Σιαφλέκης (επιμ.), *Γραφές της μνήμης. Σύγκριση-αναπαράσταση-θεωρία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Gutenberg [2011], σ. 413 σημ. 12.
 Δημήτρης Αρμάος, *Η «κόψη... που μετράει». Ο ποιητής Διονύσιος Σολωμός*, Αθήνα: Ίδρυμα «Τάκης Σινόπουλος» - Εκδόσεις Γαβριηλίδης 2015, σ. 32.

10. Διονυσίου Σολωμού, «'Υμνος εις την Ελευθερίαν»: Συγκρίνοντας τις τρεις πρώτες πλήρεις μεταφράσεις του, Αθήνα: «συλλογές» 1999, σσ. 128.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Εφημ. *Η Κέρκυρα σήμερα*, Κέρκυρα, 30 Απριλίου 1999, 5.
 Εφημ. *Ελευθερία*, Κέρκυρα, 4 Μαΐου 1999, 5.
 Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 5 Μαΐου 1999, 8 (Δ. Κονιδάρης).
 Εφημ. *Κερκυραϊκό Βήμα*, Κέρκυρα, 8 Μαΐου 1999, 8.
 Εφημ. *Ελεύθερη Όρα*, 16 Μαΐου 1999, 8.
Exit, Κέρκυρα, Μάιος-Ιούνιος 1999, 47 (βλ. χαρακτηριστικά και τον ιστότοπο: <http://www.fortunecity.com/lavender/kane/51/books/jun99/bookjun99.html>) (Μ. Αργυροκαστρίτη).
 Εφημ. *Ελεύθερος*, 25 Μαΐου 1999, 23 (Τ. Νατσούλης).
 Εφημ. *Αδέσμευτος*, 30 Μαΐου 1999, 30 (Χ. Σιάφκος).
 Εφημ. *Η Βραδυνή*, 30 Μαΐου 1999, 30 (Χ. Οικονόμου).
Συλλογές, 179 (Ιούνιος 1999), 567.
Γιατί, 288 (Σέρρες, Ιούνιος 1999), 38 (Βασίλης Τζανακάρης).
 Εφημ. *Ριζοσπάστης*, 24 Ιούνη 1999, 26.
 Εφημ. *Η Γνώμη*, Πάτρα, 5 Ιουλίου 1999 (Αδιάκριτος).
 Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 23 Ιουλίου 1999 [ένθετο «Βιβλιοθήκη», στήλη «Βιβλιοπωλείο»], 15 (Νίκος Ντόκας).
 Εφημ. *Ο Φιλελεύθερος*, Λευκωσία, 27 Σεπτεμβρίου 1999, 15 (Χ. Κατσαμπάς).

Εφημ. *Ελεύθερη Θράκη*, Αλεξανδρούπολη, 3 Νοεμβρίου 1999, 7 (Γεώργιος Β. Παραπαγγίδης).
Διονυσίου Σολωμού, Τα Κερκυραϊκά. Τόμος δεύτερος: Κερκυραϊκά σολωμικά σύμμεικτα. [...] Κέρκυρα & Αθήνα: Εκδόσεις Αλκίνοος Νοέμβριος 2009, σ. 139.

ΜΝΕΙΕΣ:

Επτανησιακά Φύλλα, Κ' 3, Ζάκυνθος, Φθινόπωρο-Χειμώνας 1999, 254 (Δ.[ιονύσης] Σ.[έρρας]).
 Γιώργος Βελουδής, *Ο Σολωμός των Ελλήνων. Εθνική ποίηση και ιδεολογία: Μια πολιτική ανάγνωση*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2004], σ. 79 σημ. 13.
Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σ. 111.
Συλλογές, 293 (Νοέμβριος 2009), 1191 (Αργύρης Βουρνάς).
 Wanda Amarantidou, «Ο Józef Dunin Borkowski – ένας μεγάλος ξεχασμένος Φιλέλληνας ποιητής», http://www.eens.org/EENS_congresses/2010/Amarantidou_Wanda.pdf, σσ. 5 σημ. 8, 7 [=Ταυτότητες στον ελληνικό κόσμο (από το 1204 έως σήμερα)]. Δ' Ευρωπαϊκό Συνέδριο Νεοελληνικών Σπουδών (Γρανάδα, 9-12 Σεπτεμβρίου 2010). *Πρακτικά*. Τόμος Β'. Επιμέλεια: Κωνσταντίνος Α. Δημάδης, Αθήνα: Ευρωπαϊκή Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών 2011, σσ. 115 σημ. 6, 118].

11. Οι Επτανήσιοι στα σχολικά αναγνώσματα της τελευταίας εξηκονταετίας, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη [2000], σσ. 162.

ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):

Εφημ. *Η Βραδυνή*, 20 Μαΐου 2000, 51 (Ειρήνη Μπέλλα).
Συλλογές, Ιούνιος 2000, 506-507 (Αργύρης Βουρνάς).
 Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 25-26 Ιουνίου 2000 (Δημήτρης Κονιδάρης).
 Εφημ. *Ελεύθερος*, 4 Ιουλίου 2000, 22 (Τάκης Νατσούλης).
 Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 18 Αυγούστου 2000, 15 [ένθετο: Βιβλιοθήκη] (Βασίλης Καλαμαράς).
Exit, Κέρκυρα, αριθ. 30, Καλοκαίρι 2000 (Μ. Αργυροκαστρίτη).
 Εφημ. *Το Βήμα*, 5 Νοεμβρίου 2000, στ4 [ένθετο: «βιβλία»] (Δημήτρης Κονιδάρης).
Επτανησιακά Φύλλα, τόμος Κ', τεύχος 6-7, Φθινόπωρο 2000, 706-707 (Σπύρος Αλ. Καββαδίας).
Τετράμηννα, τεύχος 62-64, 'Αμφισσα, Φθινόπωρο 2000, 4932 (Δρ. Κραβαρτόγιαννος).
Ευθύνη, 360 (Δεκέμβριος 2001), 621.
 Δημήτρης Κονιδάρης, *Με τις ευχές του Κάλβου*, Κέρκυρα 2019 [Δημοσιεύματα Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών], σσ. 11-12.

ΜΝΕΙΕΣ:

Εφημ. *Το Βήμα*, 26 Νοεμβρίου 2000, στ. 14 [ένθετο: βιβλία].
Σελίδες απ' τη Φωκίδα, 'Αμφισσα, 2000, 19/4119 σημ. 11, 25/4125 σημ. 25 (Δρόσος Κραβαρτόγιαννος).
Επτανησιακά Φύλλα, τόμος ΚΑ' 3-4, Χειμώνας 2001, σ. 562 σημ. 5 (Κυριακή Γαλαντία).
Τετράμηννα, 65 (Καλοκαίρι 2001), 5172 (Δρόσος Κραβαρτόγιαννος).
Τεκμήριον. Επιστημονική Επετηρίδα ΤΑΒ Ιονίου Παν/μίου, 3 (2001), 228 σημ. 71 (Θεοδόσης Πυλαρινός).
 Χρυσάνθη Κουμπάρου-Χανιώτη, *Τα Νεοελληνικά Αναγνώσματα στη Μέση Εκπαίδευση. Συγγραφείς και ανθολογημένα κείμενα (1884-1977)*, Αθήνα 2003, σσ. 14 σημ. 3, 211.
Πόρφυρας, 111 (Απρίλιος-Ιούνιος 2004), 155 (Δ. Θεοδωρέσκος). Πρβλ. *Νέα Παιδεία*, 108 (2003), 172.
Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σ. 111.
 Λάμπρος Βαρελάς, *Η νεοελληνική και μεταφρασμένη λογοτεχνία στην ελλαδική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (1884-2001). Συνοπτική ιστορική θεώρηση και αποδελτίωση των διδακτικών εγχειριδίων*, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας 2007, σ. 10 σημ. 6.
Κεφαλληνιακά Χρονικά, τόμος 12 (2009-2010), Αργοστόλι 2010, 568 σημ. 7 (Γεώργιος Ν. Λεοντίνης).
http://giorgosbalurdos.blogspot.gr/2014_08_01_archive.html, 29 Αυγούστου 2014 (Γιώργος Μπαλούρδος).

12. Αθανάσιος Χριστόπουλος, Ποιήματα. Φιλολογική επιμέλεια: Γιώργος Ανδρειωμένος, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2001 [Νεοελληνική Βιβλιοθήκη, αριθ. 38], σσ. 709.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Εφημ. *Τύπος της Κυριακής*, 4 Φεβρουαρίου 2001, 19 [ένθετο: Πολιτισμός] (Σαράντος Ι. Καργάκος). Πρβλ. εφημ. *Οδός*, Καστοριά, 26 Απριλίου 2001, σ. ια'.

Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 23 Μαρτίου 2001, 5 [ένθετο: βιβλιοθήκη] (Βαγγέλης Χατζηβασιλείου). Πρβλ. εφημ. *Οδός*, Καστοριά, 12 Απριλίου 2001, σ. ια'.

Εφημ. *Το Βήμα της Κυριακής*, 25 Μαρτίου 2001, 35 [ένθετο: Το άλλο βήμα] (Νίκος Μπακουνάκης).

Εφημ. *Το Βήμα της Κυριακής*, 8 Απριλίου 2001, 47 [ένθετο: Το άλλο βήμα] (Φώτης Δημητρακόπουλος). Πρβλ. εφημ. *Οδός*, Καστοριά, 10 Μαΐου 2001, σ. ια'.

Εφημ. *Η Καθημερινή*, 24 Απριλίου 2001, 14 (Παν. Περιστέρης). Πρβλ. εφημ. *Οδός*, Καστοριά, 5 Απριλίου 2001, σ. ια'.

Επτανησιακά Φύλλα, τόμος ΚΑ', τεύχος 1-2, Ζάκυνθος, 'Ανοιξη-Καλοκαίρι 2001, 244-245 (Σπύρος Αλ. Καββαδίας).

Πόρφυρας, τεύχος 99, Κέρκυρα, Απρίλιος - Ιούνιος 2001, 140.

Ευθύνη, 360 (Δεκέμβριος 2001), 621.

Südost-Forschungen, 61/62 (2002/03), 558-560 (Walter Puchner).

Ιωάννης Π. Μπάκανος, *Η κριτική υποδοχή των Λυρικών του Αθανάσιου Χριστόπουλου (1811-2001). Διδακτορική διατριβή*, Φλώρινα: Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας - Τμήμα Νηπιαγωγών) 2007, σσ. 426-428.

Peter Mackridge, «Τα γλωσσάρια στις εκδόσεις των ελληνικών λογοτεχνικών κειμένων του ύστερου 18^{ου} αι.: απολογισμός και προτάσεις» [στο:] *Η Εκδοτική των Κειμένων της Νεοελληνικής Γραμματείας. Ημερίδα αφιερωμένη στη μνήμη της Ε. Παχίνη-Τσαντσάνογλου και του Γ. Π. Σαββίδη*, Θεσσαλονίκη, 27.4.2015, [Θεσσαλονίκη:] Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη], σσ. 54-55 και σμ. 10.

<http://www.xristopoulos.org/biography.html>

Το βιβλίο παρουσιάστηκε στην Καστοριά, γενέτειρα του ποιητή, με πρωτοβουλία της τοπικής δημοτικής αρχής, σε εκδήλωση όπου μίλησαν οι κ.κ. Δ. Παπουλίδης, Δήμαρχος Καστοριάς, Α. Μιρκόπουλος, Δημοτικός Σύμβουλος, Σταμάτης Τσαρουχάς, σκηνοθέτης, και ο επιμελητής της έκδοσης. Αναγγελία της εκδήλωσης, βλ. στην εφημ. *Οδός*, Καστοριά, Πέμπτη 29 Μαρτίου 2001, ιβ'. Παράλληλα, στην ίδια εκδήλωση αναγγέλθηκε η έναρξη των γυρισμάτων του ντοκυμανταίρ: *Αθανάσιος Χριστόπουλος: Ένας λησμονημένος ποιητής*, σε σκηνοθεσία του Σταμάτη Τσαρουχά, στο οποίο συμμετείχα ως επιστημονικός / ιστορικός σύμβουλος. Βλ. σχετικά, *Μέσα από εικόνες*, τεύχος 1, Απρίλιος-Ιούνιος 2001, 10· *exit στην Κέρκυρα*, αριθ. 32, Ιούλιος 2001· *Ελληνικές ταινίες / Greek films*, 420 Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη: EKK 2001, 8-9· 420 *Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης*, [Θεσσαλονίκη:] Υπουργείο Πολιτισμού 2001, 54. Ας σημειωθεί ότι το συγκεκριμένο ντοκυμανταίρ αναδείχθηκε πρώτο στην ψηφοφορία του κοινού ανάμεσα στις τριάντα δύο (32) διαγωνιζόμενες ταινίες και έλαβε το σχετικό βραβείο. Το ντοκυμανταίρ παρουσιάστηκε στην Καστοριά (από τον Δήμο της πόλης) τον Δεκέμβριο του 2001, στην Κινηματογραφική Λέσχη Ηλιούπολης στις 31 Μαρτίου 2002 και στην Κέρκυρα (από την Κινηματογραφική Λέσχη του Ιονίου Πανεπιστημίου) στις 16 Δεκεμβρίου 2002. Για την τελευταία εκδήλωση βλ. το αναλυτικό σημείωμα της κερκυραϊκής εφημ. *Ενημέρωση*, 15 Δεκεμβρίου 2002, 13. Τέλος, η εν λόγω ταινία προβλήθηκε από την ΕΤ1 στις 31 Μαρτίου 2005 και σε κατοπινότερες ημερομηνίες. Πρόσφατα προβλήθηκε και στον Φιλοπρόοδο Όμιλο Υμηττού (22 Μαρτίου 2012), στο πλαίσιο σειράς εκδηλώσεων προς τιμήν του σκηνοθέτη Σταμάτη Τσαρουχά.

ΜΝΕΙΕΣ:

Ανδρέα Κάλβου, *Μαθήματα Φιλοσοφίας*. [...] Εισαγωγή Παναγή Δ. Αλιπράντη [...], Αθήνα 2002 [Ακαδημία Αθηνών. Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Φιλοσοφίας], σ. 107*. *Δια-κείμενα*. Ετήσια έκδοση Εργαστηρίου Συγκριτικής Γραμματολογίας Α.Π.Θ., τεύχος 4, Θεσσαλονίκη 2002, 232, 256 (Μιχάλης Τσιανίκας).

Μαρία Μαντουβάλου, *Αστέρης Κοββατζής 1916-1983*. Τόμος πρώτος, Αθήνα: Εκδόσεις HLTEX 2003, σσ. 57, 58.

Susana Lugo Mirón, *La función de los héroes homéricos en el teatro griego de la primera mitad del siglo XIX*, Universidad de La Laguna, Departamento de Filología Clásica y Árabe, διδακτορική διατριβή, σσ. 199 σμ. 437, 202 σμ. 445, 203 σμ. 453, 209 σμ. 466, 210 σμ. 468, 213 σμ. 482, 214 σμ. 486, 215 σμ. 488, 489, 217 σμ. 498, 232 σμ. 527, 528, 529, 530, 241 σμ. 546, 361.

Susana Lugo Mirón, «Motivos de la antigüedad en los albores de la dramaturgia neohelénica», *Estudios Neogriegos. Revista Científica de la Sociedad Hispánica de Estudios Neogriegos*, Diciembre 2003, Anexo 1, 100 σμ. 44.

Η Μελέτη, 2 (2004), 72 σμ. 1, 77-78 σμ. 2 (Αθηνά Γεωργαντά).

- Γιώργος Αράνης, *Η μεταβατική περίοδος της Ελλαδικής Ποίησης. Η σταδιακή της εξέλιξη από την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους έως το 1930*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Σοκόλη [2005], σσ. 77, 449.
- Θάλεια Ιερωνυμάκη, *Το είδος της ωδής στη νεοελληνική λογοτεχνία (από την αρχή του 19^{ου} αιώνα έως το 1880)*, διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών 2005, σ. 78 σημ. 298.
- Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2005], σ. 584.
- Κ. Γ. Κασίνης, *Νεοελληνική Λογοτεχνία. Από τις αρχές έως την Επανάσταση. Συγχρονική ανθολογία κειμένων. Ποίηση - πεζογραφία - θέατρο - διάλογος - επιστολή*, Αθήνα: Πορεία 2006, σ. 614.
- Εφημ. Οδός, Καστοριά, 5 Ιανουαρίου 2006, ζ' (Ελένη Παπανικολάου).
- Caterina Carpinato, «La scoperta del vero Omero». Riscrittura greche: Athanasios Christópoulos, Αχιλλεύς (1805), Iakovakis Rizos Nerulòs, Πολυξένη (1814), Dimitrios Guzelis, Η κρίση του Πάριδος (1817)» [στο:] *Varia posthomerica neograeca. Materiali per il corso di lingua e letteratura neogreca a.a. 2006-2007*, Milano 2006, σσ. 230 σημ. 5, 234 σημ. 15.
- Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σ. 111, 2385.
- Λάμπρος Βαρελάς, *Η νεοελληνική και μεταφρασμένη λογοτεχνία στην ελλαδική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (1884-2001). Συνοπτική ιστορική θεώρηση και αποδελτίωση των διδακτικών εγχειριδίων*, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας 2007, σ. 390.
- Ιωάννης Π. Μπάκανος, *Η κριτική υποδοχή των Λυρικών του Αθανάσιου Χριστόπουλου (1811-2001). Διδακτορική διατριβή*, Φλώρινα: Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας - Τμήμα Νηπιαγωγών) 2007, σσ. 138 σημ. 45, 139 σημ. 51, 52, 145 σημ. 1, 153 σημ. 28, 154 σημ. 30, 156 σημ. 36, 169 σημ. 63, 175 σημ. 83, 197 σημ. 141, 274 σημ. 36, 378 σημ. 72, 426 σημ. 205, 206, 427 σημ. 207, 428 σημ. 208, 451, 456, 458, 471.
- Γιάννης Ξούριας, *Κωνσταντίνος Οικονόμος ο εξ Οικονόμων. Το φιλολογικό έργο (Η θεωρία των «Γραμματικών Τεχνών»)*, [Αθήνα:] Ίδρυμα Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής [2007], σσ. 329 σημ. 676, 339 σημ. 707, 483.
<http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/studies/essays/03.html> (Ευρ. Γαραντούδης).
- Dimitrios Dolapsakis, *Les histoires de la littérature néohellénique 1780-1880. Autour d'Adamantios Coray et de Jakovakis Rizos Néroulos dea épigones et des émules*, Université Paris Sorbonne - Paris IV 2009, σσ. 129 σημ. 546, 140 σημ. 590, 141 σημ. 516, 199 σημ. 870, 308.
- Γεώργιος Μπαμπινιώτης (επιμ.), *Το Γλωσσικό Ζήτημα. Σύγχρονες προσεγγίσεις*, [Αθήνα:] Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων [2011], σ. 603.
- Sandrine Maufroy, *Le philhellénisme franco-allemand (1815-1848)*, Belin 2011, σ. 264.
- Γιάννης Ξούριας, «Η Ιλιάδα του Γεωργίου Ρουσιάδη και η διαμάχη για την ποιητική έκφραση», *Κονδυλοφόρος*, 11 (2012), σ. 40 σημ. 39.
- Στέση Αθήνη, «Η φαναριώτικη λυρική ποίηση και το τυπωμένο βιβλίο: 1790-τέλος 19^{ου} αιώνα», *Φαναριώτικα και αστικά στιχουργήματα στην εποχή του Νεοελληνικού Διαφωτισμού*, Αθήνα 2013 [Πανεπιστήμιο Κύπρου, Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών, Ακαδημία Αθηνών], σ. 345 σημ. 77.
- Julia Chatzipanagioti-Sangmeister, «Old tunes, new tones: (Re-)Defining the “Phanariot Verses” of the Greek Enlightenment», *The Historical Review / La Revue Historique*, vol. X (2013), 168 σημ. 24.
- Marjolijne C. Janssen, «Perfectly absent: the emergence of the Modern Greek perfect in early Modern Greek», *Byzantine and Modern Greek Studies*, vol. 37, n. 2, 2013, σ. 259, σημ. 92.
- Γιάννης Ξούριας, «Στιχουργήματα και τραγούδια “του σοφολογιωτάτου πρωτοφάλτου κυρ Ιακώβου”. Το χφ αρ. 27 της Βιβλιοθήκης της Βουλής» [στο:] *Νεοελληνική λογοτεχνία και κριτική από τον Διαφωτισμό έως σήμερα*. Πρακτικά ΙΓ' Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης (3-6 Νοεμβρίου 2011). Μνήμη Παν. Μουλλά, Αθήνα: Εκδόσεις Σοκόλη-Κουλεδάκη 2014 [ΑΠΘ, Τμήμα Φιλολογίας - Τομέας ΜΝΕΣ], σ. 107 σημ. 29.
- Guillermo Marín Casal, «Vikendios Damodos precursor del griego vernáculo filosófico y científico», *Erytheia*, 35 (2014), 449 σημ. 50, 450.
- Yannis Stamos, «Of pleasure and sorrow: Two modern Greek Epicurean poems», *Diogenes*, 1 (2014), 32 σημ. 1, 44.
- Γιάννης Ξούριας, «Εκθρονίζοντας τον “Νέον Ανακρέοντα”», www.eens.org/EENS_congresses/2014/xourias_yannis.pdf, σσ. 1 (σημ. 1), 5, 7 (σημ. 25), 8, 9 (επίσκεψη: 17.02.2015).

- Αφροδίτη Αθανασοπούλου, «Μετρικά ζητήματα στη Φαναριώτικη ποίηση», *Νέα Εστία*, έτος 89^ο, τχ. 1866, Ιούλιος-Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2015, 716 σημ. 1, 720 σημ. 6, 724 σημ. 15 [πρβλ. τον τόμο: *Ζητήματα Νεοελληνικής Φιλολογίας. Μετρικά, υφολογικά, κριτικά, μεταφραστικά. Πρακτικά ΙΔ' Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης 27-30 Μαρτίου 2014. Μνήμη Σ. Α. Κοκόλη*, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ - Τμήμα Φιλολογίας - Τομέας ΜΝΕΣ 2016, σσ. 231 σημ. 1, 234 σημ. 6, 237 σημ. 17].
- Γιάννης Πλεμμένος, «Οι πρώτες μελοποιήσεις των έργων του Καστοριανού ποιητή Αθανάσιου Χριστόπουλου» [στο:] *Η Δυτική Μακεδονία στους Νεότερους Χρόνους*, Γρεβενά: Εταιρεία Δυτικομακεδονικών Μελετών 2016, σσ. 705 σημ. 1, 707 σημ. 9 και 12, 722 σημ. 56.
- Guillermo Marín Casal, *Estudio preliminar y traducción de los Coraísmos o corrección de la lengua romaica, la sátira lingüística de Iácovos Rísos Nerulós*, σσ. IX σημ. 41, 42, 43, 107.
- Θάλεια Ιερωνυμάκη, «Η προεπαναστατική εξυμνητική ποίηση στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες και οι όροι διαμόρφωσής της» [στο:] Tudor Dinu (επιμ.), *Τα Πρακτικά του 3^{ου} Συνεδρίου των νεοελληνιστών των Βαλκανικών Χωρών. Ο Ελληνισμός ως πολιτιστικός και οικονομικός παράγοντας στα Βαλκάνια (1453-2015): Γλώσσα, λογοτεχνία, τέχνη, κοινωνία*. Βουκουρέστι, 16-17 Οκτωβρίου 2015, București: UER Press 2017, σσ. 241 σημ. 10, 246.
- S. Martello, *Le prime traduzioni romene del teatro di Metastasio: L'Achille in Sciro di Iordache Slatineanu e il suo intermedario neogreco*, unipd. 2017, σσ. 16 σημ. 1, 114.
- Παντελής Μπουκάλας, *Το αίμα της αγάπης. Ο πόθος και ο φόνος στη δημοτική ποίηση*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Άγρα [2017] [Πιάνω γραφή να γράφω... Δοκίμια για το δημοτικό τραγούδι – 2], σσ. 600 σημ. 171-172, 739 σημ. 717, 742 σημ. 731.
- Θάλεια Ιερωνυμάκη, *Η νεοελληνική οδήγηση έως το 1880. Ιστορική διαμόρφωση και θεωρία του είδους*, [Αθήνα:] Σμίλη [2017], σ. 60 σημ. 30.
- Γιάννης Σούριος, *Ανεβαίνοντας τον Ελικώνα. Για την ποίηση του Γένους την εποχή του Νεοελληνικού Διαφωτισμού*, Αθήνα: Gutenberg 2018, σσ. 26 σημ. 20, 146 σημ. 3, 157 σημ. 28, 163 σημ. 39, 406.
- Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2018], σσ. 330, 622.
- Γεωργία Ευθυμίου, *Τα εγχειρίδια γραμματικής της ελληνικής γλώσσας (1550-1821): Μια διαχρονική θεώρηση μορφής και περιεχομένου*, διδακτορική διατριβή, Ιωάννινα: ΠΙ - ΣΕΑ - ΠΤΔΕ 2018, σ. 332 σημ. 427.
- Iakovos Menelaou, *reading Cavafy through the Medical Humanities: Illness, Disease and death*, King's College London 2019, σσ. 119 σημ. 29, 209.
- Ανδρέας Κάλβος, *Έργα*. Τόμος Γ', Ποικίλα: Ανθολογίες - Γραμματικές - Μεταφράσεις. Επιστημονική επιμέλεια Δημήτρης Αρβανιτάκης, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2020, σσ. 54 σημ. 38, 56 σημ. 43 (Γιαννούλα Γιαννουλοπούλου).
- Αφροδίτη Αθανασοπούλου, «Παρατηρήσεις στους δεκαπεντασύλλαβους των φαναριώτικων στιχουργημάτων: Από τις μισμαγιές στον Α. Ρ. Ραγκαβή», *Νέα Εστία*, τχ. 185/1885 (Δεκέμβριος 2020), σσ. 450 σημ. 2, 451 σημ. 6, 453 σημ. 10, 454 σημ. 13, 459 σημ. 20, 461 σημ. 21, 465 σημ. 26.
- Julia Chatzipanagioti-Sangmeister, «Christópoulos, Athanásios» [στο:] H. L. Arnold (επιμ.), *Kindless Literatur Lexikon (KLL)*, Stuttgart: J. B. Metzler 2020 - https://doi.org/10.1007/978-3-476-05728-0_10864-1
- Αθηνά Γεωργαντά, «Ανδρέα Κάλβου Ωδές. Δύο άγνωστες βιβλιοκρισίες στη γαλλική εφημερίδα *La Pandore*», *Νέα Εστία*, τχ. 1887 (Ιούνιος 2021), 550 σημ. 36.
- Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2021], σσ. 333, 628.
- Marilisa Mitsou, « Orientalisme et philhellénisme sous le Second Empire », *Rives méditerranéennes* [En ligne], 63 | 2022, mis en ligne le 05 octobre 2022, consulté le 07 octobre 2022. URL : <http://journals.openedition.org/rives/8689> ; DOI : <https://doi.org/10.4000/rives.8689>, σημ. 51.
- Αφροδίτη Αθανασοπούλου, «Γύρω από την πρόσληψη (και την προϊστορία) του Ύμνου εις την Ελευθερίαν στην Αθήνα και στα Επτάνησα» [στο:] *Η Πένα και το Ξίφος: Η πολεμική στη νεοελληνική λογοτεχνία, φιλολογία και κριτική από τους πρώτους νεότερους χρόνους έως σήμερα. Πρακτικά ΙΣΤ' Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης 16-18 Οκτωβρίου 2020*, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ - ΤΦ - ΤΝΣΣ 2022, σ. 79 σημ. 14.
- Peter Mackridge, «Η εκδοτική των φαναριώτικων λογοτεχνικών κειμένων (περίπου 1750-1800): απολογισμός και ζητούμενα» [στο:] Μάρθα Βασιλειάδη, Κατερίνα Κωστή, Μιχ. Γ. Μπακογιάννης, Ιωάννα Ναούμ, Κατερίνα Τικτοπούλου, Έλλη Φιλοκύπρου (επιμ.), *Έργα της αγάπης. Τιμητικός τόμος για τον Χ. Α. Καραόγλου*, [Αθήνα:] Σμίλη [2023] [Μελέτες Νεοελληνικής Φιλολογίας], σ. 31 σημ. 34.

- 13.** Guy (Michel) Saunier, *Ελληνικά Δημοτικά Τραγούδια. Συναγωγή μελετών (1968-2000)*. Φιλολογική επιμέλεια - Ευρετήρια: Γιώργος Ανδρειωμένος -

Μετάφραση γαλλικών κειμένων: Ιφιγένεια Μποτουροπούλου, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2001, σσ. 589.

ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):

Παρνασσός, ΜΔ' (2002), 473-474 (Μ. Γ. Βαρβούνης).

Emmanuel Karagiannis-Moser, *Littérature orale de la Grèce moderne. Recueil d'études*, [Athènes:] Δωδώνη [2005], σ. 180 [πρβλ. *Revue des Études Grecques*, 115/2, 856-859].

ΜΝΕΙΕΣ (επιλογή):

Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σσ. 111, 1980.

Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2012], σ. 20.

Βάλτερ Πούχνερ, *Μελέτες για το ελληνικό δημοτικό τραγούδι*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Αρμός [2013], σ. 440.

Αριστείδης Ν. Δουλαβέρας, *Μελετήματα για το δημοτικό τραγούδι*, [Θεσσαλονίκη:] Εκδοτικός Οίκος Αντ. Σταμούλη [2013], σσ. 24 σημ. 62, 94 σημ. 147, 201-202.

Αριστείδης Ν. Δουλαβέρας, *Η γυναικεία και η ανδρική ομορφιά στο δημοτικό τραγούδι*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση 2013, σσ. 87 σημ. 298, 152 σημ. 170, 266 σημ. 105, 346 σημ. 135, 398 σημ. 115, 477.

Παντελής Μπουκάλας, *Το αίμα της αγάπης. Ο πόθος και ο φόνος στη δημοτική ποίηση*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Άγρα [2017] [Πιάνω γραφή να γράφω... Δοκίμια για το δημοτικό τραγούδι – 2], σ. 684 σημ. 508.

Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2018], [2021], σ. 20.

Ανδριάννα Ταγκαλάκη, *Η παρουσία των ζώων στην πεζογραφία των Ανδρέα Καρκαβίτσα, Μιχαήλ Μητσάκη, Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη και Εμμανουήλ Ροΐδη*. Διπλωματική Εργασία, Πάτρα 2018 [Πανεπιστήμιο Πατρών - Τμήμα Φιλολογίας, ΠΜΣ ΣΠΓΚ], σσ. 17 σημ. 52, 104.

14. Ν. Γ. Καμπάς, *Ποιήματα και πεζά*. Φιλολογική επιμέλεια: Γιώργος Ανδρειωμένος, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2002 [Νεοελληνική Βιβλιοθήκη, αριθ. 41], σσ. 456.

ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):

Εφημ. *Ελεύθερος*, 23 Ιανουαρίου 2002, 24 (Τάκης Νατσούλης).

Ακτή, Λευκωσία, 50 ('Ανοιξη 2002), 247-249 (Δημοσθένης Θεοδωρέσκος).

Εφημ. *Η Καθημερινή*, 9 Απριλίου 2002, 14 (Παναγιώτης Περιστέρης).

Εφημ. *Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία ('Εψίλον)*, 28 Απριλίου 2002, 174 (Κ.[ωστής] Σ.[άρρος]).

Εφημ. *Το Βήμα της Κυριακής* (ένθετο: το άλλο βήμα), 2 Ιουνίου 2002, 20 (Δημήτρης Κονιδάρης). Πρβλ. εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 9 Ιουνίου 2002, 19.

Εφημ. *Κερκυραϊκό Βήμα*, Κέρκυρα, 5 Ιουνίου 2002, 5.

Εφημ. *Η Κέρκυρα Σήμερα*, Κέρκυρα, 11 Ιουνίου 2002, 5.

Εφημ. *Ελευθερία*, Κέρκυρα, 13 Ιουνίου 2002, 5.

Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 28 Ιουνίου 2002 (ένθετο: βιβλιοθήκη), 26 (Νίκος Ντόκας).

Επτανησιακά Φύλλα, ΚΒ' 1-2 ('Ανοιξη - Καλοκαίρι 2002), 181 (Σπύρος Αλ. Καββαδίας).

Αιολικά Γράμματα, 197 (Σεπτέμβρης-Οκτώβρης 2002), 378-379 (Δ. Ι. Καραμβάλης).

Εφημ. *Η Απόφαση*, 19 Απριλίου 2003, 28 (Σαράντος Ι. Καργάκος).

Ομπρέλα, 73 (Ιούνιος-Αύγουστος 2006), 86-87 (Γιώργος Πετρόπουλος).

Παναγιώτης Στυλ. Σκορδάς, *Αναγνώσεις. Βιβλία που σημάδεψαν τη μνήμη και τον χρόνο...*, Μυτιλήνη: Εκδόσεις Αιολίδα 2016, σσ. 95-104.

Δημήτρης Κονιδάρης, *Με τις ευχές του Κάλβου*, Κέρκυρα 2019 [Δημοσιεύματα Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών], σσ. 24-25.

ΜΝΕΙΕΣ:

Αιολικά Γράμματα, 198 (Νοέμβρης-Δεκέμβρης 2002), 468.

Φώτης Δημητρακόπουλος, *Ο μοναχός Ανδρόνικος. Λεύκωμα Μωραϊτίδη*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Ergo [2002], σ. 82.

Γεωργίου Δροσίνη, *Άπαντα*. Τόμος 11^{ος}. Ημερολόγια. Φιλολογική επιμέλεια Γιάννης Παπακώστας, Αθήνα 2003 [Σύλλογος προς Διάδοσιν Ωφελίμων Βιβλίων], σ. 359 σημ. 1.

Νέα Εστία, 156 (2004), 102 σημ. 2 (Κίρκη Κεφαλέα).

Γιώργος Αράγης, *Η μεταβατική περίοδος της Ελλαδικής Ποίησης. Η σταδιακή της εξέλιξη από την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους έως το 1930*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Σοκόλη [2005], σσ. 150, 153, 448.

- Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2005], σσ. 492, 570.
Νέα Εστία, 159/1789 (Μάιος 2006), 924 σημ. 5 (Ν. Γ. Τσικής).
 Δ. Παπαρρηγόπουλου, *Ποιήματα*. Φιλολογική επιμέλεια Ελένα Κουτριάνου, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2006, σ. 104 σημ. 158.
Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σσ. 111, 1006.
Γράμματα II: Νεοελληνική Φιλολογία (19ος & 20ός αιώνας). Ανθολόγιο Νεοελληνικών Λογοτεχνικών Κειμένων (19ος & 20ός αιώνας). Επιμέλεια Χρήστος Δανιήλ, [Πάτρα:] Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο - Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Πρόγραμμα Σπουδών: Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό [2008], σσ. 307-308.
http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/anthologies/new/page_017.html (Γ. Πατερίδου).
Πειραϊκά Γράμματα, 68 (Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2011), 19-20 (Γιώργος Πετρόπουλος). Georgia Pateridou, «The Clay of the Earth: Everyday Objects, Functions and Thoughts in the Poetic Generation of the 1880s» [στο:] Gregory Paschalidis, Lia Yoka (eds.), *Semiotics and Hermeneutics of the Everyday*, Cambridge Scholars Publishing 2015, σ. 135 σημ. 11.
 Κωστής Παλαμάς, *Απαντα*. Τόμος πρώτος. Τα τραγούδια της πατρίδος μου, Ο ύμνος της Αθηνάς, Τα μάτια της ψυχής μου. Επιμέλεια: Κ. Γ. Κασίνης, Αθήνα: Ίδρυμα Κωστή Παλαμά - Πάτρα: Στέγη Γραμμάτων Κωστής Παλαμάς 2017, σ. 381.
 Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2018], σσ. 330, 606.
 Γιώργος Πετρόπουλος, *Κείμενα για ποιητές*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πελασγός Ιωάννου Χρ. Γιαννάκη [2020], σ. 41.
 Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2021], σσ. 333, 530, 612.

15. Η σάτιρα στην εκπαίδευση. Ανδρέας Λασκαράτος και Γεώργιος Σουρής, Αθήνα: Πορεία 2003, σσ. 111.

ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):

- Νέα Παιδεία*, 108 (2003), 172-174 (Δημοσθένης Θεοδωρέσκος). Πρβλ. *Πόρφυρας*, 111 (Απρίλιος-Ιούνιος 2004), 155-156.
 Εφημ. *Ελευθερία*, Κέρκυρα, 12 Νοεμβρίου 2003, 5.
 Εφημ. *Η Κέρκυρα Σήμερα*, Κέρκυρα, 13 Νοεμβρίου 2003, 5.
 Εφημ. *Κερκυραϊκό Βήμα*, Κέρκυρα, 19 Νοεμβρίου 2003, 5.
 Εφημ. *Η καθημερινή ενημέρωση*, Κέρκυρα, 21 Νοεμβρίου 2003, 12 (Γιώργος Ζούμπος).
 Εφημ. *Ελεύθερος*, 2 Δεκεμβρίου 2003, 24 (Τάκης Νατσούλης).
 Εφημ. *Εστία*, 6 Δεκεμβρίου 2003, 6 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).
 Εφημ. *Το Βήμα της Κυριακής* (ένθετο: βιβλία), 7 Δεκεμβρίου 2003, 8 (Δημήτρης Κονιδάρης).
 Εφημ. *Η Απόφαση*, 13 Δεκεμβρίου 2003, 50 (Σαράντος Ι. Καργάκος).
Αντί, 803 (Χριστούγεννα 2003), 64-65 ('Αντεια Φραντζή).
 Εφημ. *Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία* ('Εψιλον), 4 Ιανουαρίου 2004, 77 (Κώστας Σάρρος).
 Εφημ. *Ελευθεροτυπία* (ένθετο: βιβλιοθήκη), 19 Μαρτίου 2004, 31 (Νίκος Ντόκας).
 Εφημ. *Η Καθημερινή*, 11 Μαΐου 2004, 14 (Παναγιώτης Σ. Περιστερής).
Φιλολογική, 87 (Απρίλιος-Μάιος-Ιούνιος 2004), 10 (Κώστας Αγγελάκος).
Ομπρέλα, 73 (Ιούνιος-Αύγουστος 2006), 87 (Γιώργος Πετρόπουλος).
 Δημήτρης Κονιδάρης, *Με τις ευχές του Κάλβου*, Κέρκυρα 2019 [Δημοσιεύματα Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών], σσ. 30-32.

ΜΝΕΙΕΣ:

- Μαρία Δ. Μιράσγεζη, «Ανδρέας Λασκαράτος και Γρηγόριος Ξενόπουλος. Οι «Στοχασμοί» και η «Διάπλασις των Παιδών»», «Ανδρέας Λασκαράτος». *100 χρόνια από τον θάνατό του (1901-2001)*, Αργοστόλι: Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών 2004, σσ. 231 και σημ. 52, 53, 54, 232 σημ. 55, 56, 59.
Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σσ. 111, 2052.
 Λάμπρος Βαρελάς, *Η νεοελληνική και μεταφρασμένη λογοτεχνία στην ελλαδική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (1884-2001)*. *Συνοπτική ιστορική θεώρηση και αποδελτίωση των διδακτικών εγχειριδίων*, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας 2007, σ. 10 σημ. 6.

Διδακτικές προτάσεις για το μάθημα της λογοτεχνίας. Γ' Γυμνασίου. Επιμέλεια: Βενετία Αποστολίδου & Ελένη Χοντολίδου, Αθήνα 2007 [Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων 2005-2007], σσ. 41 σημ. 5, 44 (Βενετία Αποστολίδου).
 Βασίλης Λέτσιος, «Λέοντας τα σπροπόζιτά μου». Λέξεις και φράσεις ιδιωματικές στα σατιρικά ποιήματα του Δ. Σολωμού» [στο:] *Ανθολογία Ιονίου Λογοτεχνίας. «Ενέργειες ανάδειξης σύγχρονου πολιτισμού και πολιτιστικής κληρονομιάς από το Δήμο Αργοστολίου»*. Πρακτικά. Τόμος Β', [Αργοστόλι] 12 Δεκεμβρίου 2008, σσ. 108 σημ. 3, 109.
 Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [82012], σ. 582.
 Χρυσούλα Καραντζή, «Προφορικότητα και λογοτεχνικότητα στην Κεφαλονίτικη σάτιρα» [στο:] *Επιστημονικό Συμπόσιο: Το Κεφαλονίτικο Γλωσσικό Ιδίωμα*. Αργοστόλι, 13 Οκτωβρίου 2007. Πρακτικά. Επιμέλεια: Πέτρος Πετράτος, Αργοστόλι: Σύνδεσμος Φιλολόγων Κεφαλονιάς-Ιθάκης 2012, σ. 200.
 Ιωάννα Γιάγκου, *Σχολιασμένη βιβλιογραφία της ιστορίας της νεοελληνικής λογοτεχνίας από το 2000 μέχρι το 2012*, Θεσσαλονίκη 2013 [ΑΤΕΙΘ - ΤΒΣΠ], σσ. 20-21.
 Και με τον ήχον των για μια στιγμή επιστρέφουν... Η ελληνική ποίηση στον εικοστό αιώνα. Επίτομη ανθολογία. Ανθολόγηση-πρόλογος Δώρα Μέντη, Εισαγωγικά σημειώματα Ευριτιδής Γαραντούδης, Αθήνα: Gutenberg 2016, σ. 120.
 Ελένη-Παρασκευή Τάση, *Το χιούμορ ως εκπαιδευτικό εργαλείο*. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, Θεσσαλονίκη 2022 [Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Νευροεπιστήμη της Εκπαίδευσης], σ. 38.
 Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος, *Ο Ανδρέας Λασκαράτος ξαναγράφει τα «Μυστήρια της Κεφαλονιάς» ύστερα από 26 χρόνια (1882-1884). Το ανέκδοτο χειρόγραφο του (σελίδων 371) με προσθήκες και αναθεωρήσεις*. Συνεργασία Μυρτώ Μιχ. Κατσιγέρα: Μεταγραφή από το χειρόγραφο, σχολιασμός επί των προσθηκών και μεταλλάξεων σε Παράρτημα, Αθήνα 2023 [Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών - Σειρά Διατριβών και Μελετών, 28], σ. 297.

- 16.** Κωστή Παλαμά, *Ποιήματα στον «Ραμπλαγά» και το «Μη Χάνεσαι»*. Φιλολογική επιμέλεια: Γιώργος Ανδρειωμένος Αθήνα: Ίδρυμα Κωστή Παλαμά 2004, σσ. 304.
 ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):
 Εφημ. *Το Βήμα της Κυριακής* (στήλη: προθήκες), 19 Σεπτεμβρίου 2004, 53 (Νίκος Μπακουνάκης).
 Εφημ. *Ελευθεροτυπία* (ένθετο: βιβλιοθήκη), 24 Σεπτεμβρίου 2004, 27 (Ν. [ίκος] Ντ. [όκα]ς).
 Εφημ. *Εστία*, 9 Οκτωβρίου 2004 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).
 Εφημ. *Το Βήμα*, 10 Οκτωβρίου 2004 (Δημήτρης Κονιδάρης).
 Εφημ. *Απόφαση*, 23 Οκτωβρίου 2004, 54 (Σαράντος Καργάκος).
 Εφημ. *Η Καθημερινή*, 2 Νοεμβρίου 2004, 14 (Δημοσθένης Θεοδωρέσκος).
 Εφημ. *Κερκυραϊκό Βήμα*, Κέρκυρα, 11 Νοεμβρίου 2004, 5.
 Εφημ. *Η Κέρκυρα Σήμερα*, Κέρκυρα, 12 Νοεμβρίου 2004, 5.
 Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 14 Νοεμβρίου 2004, 11 (Γιώργος Ζούμπος).
 Εφημ. *Ελευθερία*, Κέρκυρα, 17 Νοεμβρίου 2004, 5.
 Εφημ. *Αδέσμευτος Τύπος* (Ρίζου), 21 Νοεμβρίου 2004, 29 (Φίλιππος Πανταζής).
 Εφημ. *Ελεύθερος Τύπος*, 4 Δεκεμβρίου 2004, 52 (Ελπίδα Πασαμυχάλη).
Νέα Παιδεία, 112 (2004), 174-177 (Πολυξένη Μπίλλα). Πρβλ. *Πόρφυρας*, 115 (Απρίλιος-Ιούνιος 2005), 179-182.
 Εφημ. *Ριζοσπάστης*, 26 Φλεβάρη 2005, 31.
 Εφημ. *Ριζοσπάστης*, 10 Δεκέμβρη 2005, 30.
Ομπρέλα, 68 (Μάρτιος-Μάιος 2005), 90 (Γιώργος Πετρόπουλος). Πρβλ. *Ομπρέλα*, 73 (Ιούνιος-Αύγουστος 2006), 85.
Αντί, 838 (11 Μαρτίου 2005), 63 (' Αντεια Φραντζή).
 Δημήτρης Κονιδάρης, *Με τις ευχές του Κάλβου*, Κέρκυρα 2019 [Δημοσιεύματα Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών], σσ. 33-34.

MNEIES:

Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [72005], σ. 577.
Επτανησιακά Φύλλα, ΚΕ', 3-4 (Ζάκυνθος, Φθινόπωρο-Χειμώνας 2005), 703 σημ. 11, 709 σημ. 8 (Διονύσης Ν. Μουσιούτης).
Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σσ. 111, 1669.

- Αλεξάνδρα Σαμουήλ, *Ο Παλαμάς και η κρίση του στίχου*, Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη 2007, σσ. 164 σημ. 28, 167 σημ. 36, 172 σημ. 50, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 239.
- Αλέξανδρος Αργυρίου, *Ιστορία της Ελληνικής Λογοτεχνίας...*, τόμος Ζ', [Αθήνα:] Εκδόσεις Καστανιώτη [2007], σ. 109 και τόμος Η', [Αθήνα:] Εκδόσεις Καστανιώτη [2007], σ. 206.
- Αλεξάνδρα Σαμουήλ, *Ιδαλγός της Ιδέας. Η περιπλάνηση του Δον Κιχώτη στην ελληνική λογοτεχνία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πόλις [2007], σσ. 137 σημ. 11, 410.
- Βίκυ Πάτσιου, «Κωστής Παλαμάς - Γρηγόριος Ξενόπουλος: Η διαδρομή μιας αμφίδρομης σχέσης», *Ευκαρπίας έπαινος. Αφιέρωμα στον καθηγητή Παναγιώτη Δ. Μαστροδημήτρη*. Φιλολογική επιμέλεια Γιώργος Ανδρειωμένος, Αθήνα: Πορεία 2007, σ. 752 σημ. 5.
- Χ. Λ. Καράογλου, «2. Φιλολογικά ζητούμενα (Κωστής Παλαμάς)», *Κονδυλοφόρος*, 6 (2007), 146 σημ. 18.
- Άντα Κατσίκη-Γκιβαλου, *Φιλολογικές διαδρομές Γ'.* Δημιουργοί και αναγνώσεις, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη 2007, σ. 58 σημ. 11.
- Σόνια Ιλίνσκαγια, *Στην τροχιά του Ρομαντισμού. Η ρομαντική ποίηση στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα 2008, σ. 169 σημ. 2.
- David Ricks, «Orthographic Standardization of the modern Greek Classics. Gain and Loss» [στο:] Alexandra Georgakopoulou and Michael Silk (επιμ.), *Standard Languages and Language Standards: Greek, Past and Present*, Centre for Hellenic Studies, King's College London, London: Ashgate [2009], σσ. 141 (και σημ. 34, 35), 147.
- Guillermo Marín Casal, «Tras las huellas griegas de Don Quijote en sus andanzas pro Bucarest, Esmirna, Trieste, Constantinopla, Nueva York y Atenas», *Cervantes: Bulletin of the Cervantes Society of America*, 30.1 (Spring 2010), 78.
- Georgia Pateridou, «The clay of the earth: everyday objects, functions and thoughts in the poetic creation of the generation of the 1880s», *punctum*, n. 1, σημ. 1, 23.
- Μαρία Μαθιουδάκη, «Χειρόγραφα του Ιωάννη Ολύμπιου (1864-1946) στο αναγνωστήριο της Αγιάσου. Μαρτυρίες για την πρόσληψη του Ανδρέα Κάλβου και του Δ. Ν. Βερναρδάκη», *Μνήμων*, 35 (2016), σσ. 184-185 σημ. 59.
- Πόλυ Τσίγκου, «Αθησαύριστα ποιητικά πρωτόλεια του Κωστή Παλαμά» [στο:] Γ' Διεθνές Συνέδριο. Πρακτικά. Η ποίηση και η ποιητική του Κωστή Παλαμά. Εβδομήντα χρόνια από τον θάνατό του, τόμος Α', Αθήνα: Ίδρυμα Κωστή Παλαμά 2016, σσ. 253, 254-255, 261.
- Κ. Γ. Κασίνης, «Δεδομένα και ζητούμενα της παλαμικής φιλολογίας» [στο:] Γ' Διεθνές Συνέδριο. Πρακτικά. Η ποίηση και η ποιητική του Κωστή Παλαμά. Εβδομήντα χρόνια από τον θάνατό του, τόμος Β', Αθήνα: Ίδρυμα Κωστή Παλαμά 2016, σσ. 833, 836.
- Ευριπίδης Γαραντούδης, *Εισαγωγή στην ποίηση του Παλαμά. Επιλογή κριτικών κειμένων*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2016, σ. 436.
- Κωστής Παλαμάς, *Άπαντα*. Τόμος πρώτος. Τα τραγούδια της πατρίδος μου, Ο ύμνος της Αθηνάς, Τα μάτια της ψυχής μου. Επιμέλεια: Κ. Γ. Κασίνης, Αθήνα: Ίδρυμα Κωστή Παλαμά - Πάτρα: Στέγη Γραμμάτων Κωστής Παλαμάς 2017, σσ. 337, 353, 355, 356, 362, 363, 365, 371, 372, 375, 380, 381, 411, 416.
- Δώρα Μέντη, *Η Αθήνα από τον 19^ο στον 20^ο αιώνα. Η μνήμη της πόλης και η σύγχρονη της λογοτεχνική αναπαράσταση*, [Αθήνα:] Gutenberg [2018], σ. 77 σημ. 10.
- Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2018], σσ. 330, 613-614.
- Κωνσταντίνος Κασίνης, «Εκδίδοντας ανέκδοτο Παλαμά», *Νέα Ευθύνη*, 46-47 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2019), 229 σημ. 1.
- Παντελής Μπουκάλας, «Ο Κωστής Παλαμάς ως πατριώτης και ως πολίτης του κόσμου», *Νέο Πλανόδιον*, 4 (Χειμώνας 2020).
- Κωστής Παλαμάς, *Άπαντα*. Τόμος ενδέκατος. Ανέκδοτα (1901-1940). Επιμέλεια: Κ. Γ. Κασίνης, Αθήνα: Ίδρυμα Κωστή Παλαμά 2021, σ. 256 σημ. 3, 284.
- Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2021], σσ. 333, 620.

17. Ο Άγγλος περιηγητής *Henry Holland στα Επτάνησα (1812-1813)*, Κέρκυρα 2004 [Δημοσιεύματα Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών], σσ. 23 [βλ. και εφημ. *Ελευθερία*, Κέρκυρα, 13 Οκτωβρίου 2004, 5 - 14 Οκτωβρίου 2004, 5 - 15 Οκτωβρίου 2004, 5 - 16 Οκτωβρίου 2004, 5].

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Εφημ. *Ελευθερία*, Κέρκυρα, 29 Σεπτεμβρίου 2004, 5.

Εφημ. *Η Κέρκυρα Σήμερα*, Κέρκυρα, 29 Σεπτεμβρίου 2004, 5.

Εφημ. *Κερκυραϊκό Βήμα*, Κέρκυρα, 30 Σεπτεμβρίου 2004, 5.
 Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 10-11 Οκτωβρίου 2004, 11 (Γιώργος Ζούμπος).
Ομπρέλα, 73 (Ιούνιος-Αύγουστος 2006), 87 (Γιώργος Πετρόπουλος).

- 18.** *Φάσμα Κάλβου. Olympica Carmina in Graecorum Proelia ac Libertatem - Ολυμπιακές ωδές για τους αγώνες των Ελλήνων και την ελευθερία.* Φιλολογική επιμέλεια: Φώτιος Αρ. Δημητρακόπουλος - Χρήστος Τσαγγάλης. Επίμετρο: Γιώργος Ανδρειωμένος, Αθήνα: Ergo 2007, σσ. 175.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Εφημ. *Η Καθημερινή*, 24-25 Μαρτίου 2007, 9 (ένθετο: Τέχνες και Γράμματα) (Βασίλης Αγγελικόπουλος).

Βιβλιοθήκη (ένθετο της εφημ. *Ελευθεροτυπία*), 446 (30 Μαρτίου 2007), 2 (Κατερίνα Σχινά).

Εφημ. *Η Καθημερινή*, 22 Απριλίου 2007 (πρβλ. *Νέα Εστία*, τχ. 1800 (Μάιος 2007), 958-963) (Μιχαήλ Πασχάλης).

Εφημ. *Το Βήμα*, 20 Μαΐου 2007, Α61 (Νάσος Βαγενάς).

Λεύκιος Ζαφειρίου, *Παραλειπόμενα και συμπληρώματα στη βιογραφία του Ανδρέα Κάλβου*. Πρόλογος Αλέξης Ζήρας, Λευκωσία: Εκδόσεις Εν Τύποις 2018, σ. 137 (και σημ. 226).

- 19.** «Ο Κάλβος κι άλλη μια φορά». *Συνοπτικό χρονολόγιο, αναλυτική εργογραφία και επιλεγμένη βιβλιογραφία Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Ergo 2007, σσ. 207.

ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):

Εφημ. *Ελευθερία*, Κέρκυρα, 23 Μαΐου 2007, 5 (Νικολέττα Δουκάκη).

Εφημ. *Η Κέρκυρα Σήμερα*, Κέρκυρα, 25 Μαΐου 2007, 5 (Σπύρος Στ. Ρήγος).

Αντί, 896 (1 Ιουνίου 2007), 62 ('Αντεια Φραντζή).

Βιβλιοθήκη (ένθετο της εφημ. *Ελευθεροτυπία*), 457 (15 Ιουνίου 2007), 28 (Νίκος Ντόκας).

&7 (περ. της *Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας*), 291 (17/6/2007), 30 (Βαγγέλης Χατζηβασιλείου).

Παρουσία, 40 (Απρίλιος-Ιούνιος 2007), 104 (Γιώργος Πετρόπουλος).

Διαβάζω, 150 (Ιούλιος-Αύγουστος 2007), 150-151 (Π. Δ. Μαστροδημήτρης).

Αντί, 899 (13 Ιουλίου 2007), 62-63 (Δημοσθένης Θεοδωρέσκος).

Εφημ. *Η Καθημερινή*, 17 Ιουλίου 2007, 12 (Πολυξένη Μπίλλα).

Εφημ. *Εστία*, 19 Ιανουαρίου 2008, 6 (Χαρίκλεια Δημακοπούλου).

Εφημ. *Η Καθημερινή*, 18 Μαρτίου 2008, 14 (Σταυρούλα Τσούπρου).

Κεφαλληνιακά Χρονικά, 11 (2006-2008), Αργοστόλι 2008, 505-506 (Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος).

Ανδρέας Κάλβος, *Ωδαί*. Εισαγωγή - επιμέλεια - σχόλια Δημήτρης Δημηρούλης, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2009], σ. 293 σημ. *.

Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, [ένθετο: «βιβλιοθήκη», αριθ. 581], 4 Δεκεμβρίου 2009, 12 (Δ. Ν. Μ. (ουσμώτης)].

Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Από τη λογοτεχνία στη φιλολογία. Θέματα της νεοελληνικής λογοτεχνίας και της σπουδής της*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2010], σσ. 393-395.

http://thebookstore.gr/product_info.php...

ΜΝΕΙΕΣ:

Επτανησιακά Φύλλα, τόμος ΚΖ', 3-4, Ζάκυνθος, Φθινόπωρο-Χειμώνας 2007, 933.

Χρυσούλα Σπυρέλη, *Νίκος Αντωνάτος. Εργογραφία - Βιβλιογραφία - Ανθολόγιο (1983-2007)*, Ναύπακτος 2008, σσ. 20, 21 σημ. 6, 253 λήμμα Γ118.

Αγγέλα Γιώτη, *Εκδοχές του υψηλού στη νεοελληνική ποίηση. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου και η πρόσληψή του από τους ποιητές*, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ 2009, σσ. 11 σημ. 7, 428.

Ανδρέας Κάλβος, *Ωδαί*. Εισαγωγή - επιμέλεια - σχόλια Δημήτρης Δημηρούλης, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2009], σ. 295.

Επτανησιακά Φύλλα, ΚΘ' 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 473 σημ. 2, 477 σημ. 13, 16 (Διονύσης Ν. Μουσμώτης).

Δημήτρης Δ. Αρβανιτάκης, *Στον δρόμο για τις πατρίδες. Η Ape Italiana a Londra, ο Ανδρέας Κάλβος, η ιστορία*. Πρόλογος Mario Vitti, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2010, σσ. 168 σημ. 53-54, 169 σημ. 58, 411.

Νέα Εστία, τχ. 1835 (Ιούλιος-Αύγουστος 2010), 50-51 και σημ. 8 (Μιχαήλ Πασχάλης).

Στυλιανός Αλεξίου, *Ελληνική Λογοτεχνία. Από τον Όμηρο στον 20^ο αιώνα*, Αθήνα: Σπινθήρ 2010, σ. 448 σημ. 49.

Νέα Εστία, έτος 84^ο, τ. 168^ο, τχ. 1837 (Οκτώβριος 2010), 447 σημ. 26 (Νάσος Βαγενάς).

- Το Ψαλτήριον του Δαβίδ*. Μεταφρασθέν υπό Α. Κάλβου Ιωαννίδου του Ζακυνθίου. Εισαγωγή-σχόλια Γιάννης Δάλλας, [Αθήνα:] Ίκαρος 2011, σ. 11 σημ. 5.
 Γεώργιος Μπαμπινιώτης (επιμ.), *Το Γλωσσικό Ζήτημα. Σύγχρονες προσεγγίσεις*, [Αθήνα:] Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων [2011], σ. 587.
 Αθηνά Γεωργαντά, *Τα θαυμάσια νερά. Ανδρέας Κάλβος, ο ρομαντισμός, ο βυρωνισμός και ο κόσμος των Καρμυονάρων*, Αθήνα: Ερμής 2011, σ. 438.
 Δημήτρης Δ. Αρβανιτάκης, *Απολογία της αυτοκτονίας. Ένα αφελές κείμενο του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2012, σσ. 88 σημ. 71, 217.
 Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2012], σ. 495.
 Ανδρέας Κάλβος, *Εις Θάνατον – Εις τον Ιερών Λόχον*. Επιμέλεια-επίμετρο: Ανδρέας Ανδρέου, Αθήνα, Σεπτέμβριος 2012, σσ. 22 σημ. 8, 29 (επισκέψιμο στο <http://www.academia.edu/2059030/>).
Παλίμψηστον, τχ. 28 (Ανοιξη 2012), 153 σημ. 2, 161 σημ. 7 (Σπύρος Ν. Παππάς).
Μανδραγόρας, τχ. 47 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2012), 51 σημ. 2 (Σπύρος Ν. Παππάς).
 Νάσος Βαγενάς, *Γκίοστρα. Κείμενα κριτικής διαμάχης*, [Αθήνα:] Μικρή Άρκτος [2012], σ. 323 σημ. 27.
 Κωστής Δανόπουλος, *Η παρέμβαση του Ανδρέα Κάλβου στη θεολογική διαμάχη Frederick Nolan - Thomas Falconer (τέλος 1818)*, Αθήνα: ποεμα εκδόσεις / φιλολογικά 2013, σσ. 84 σημ. 20, 95.
 Μιχαήλ Πασχάλης, *Ξαναδιαβάζοντας τον Κάλβο. Ο Ανδρέας Κάλβος, η Ιταλία και η Αρχαιότητα*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2013, σσ. 44 και σημ. 7, 295.
 Ανδρέας Κάλβος, *Εργοβιογραφία - Ανθολογία - Απαγγελία*, Αθήνα: Η Καθημερινή / Έλληνες Ποιητές 2014, σ. 38 (Ευρυπίδης Γαραντούδης).
The Book's Journal, τχ. 48 (Οκτώβριος 2014), 72 σημ. 1 (Δ. Αρβανιτάκης).
 Ανδρέας Κάλβος, *Αλληλογραφία*. Τόμος Α'. 1813-1818, Εισαγωγή-επιμέλεια-σχολιασμός Δημήτρης Αρβανιτάκης με τη συνεργασία του Λεούκιου Ζαφειρίου, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2014, σ. 467, Τόμος Β'. 1819-1869, σσ. 333, 341, 537.
Το ατάρακτον βλέμμα. Ο ποιητής Ανδρέας Κάλβος (1792-1869). Εισαγωγή - ανθολόγηση Τασούλα Καραγεωργίου, Αθήνα: Ίδρυμα Τάκης Σινόπουλος - Εκδόσεις Γαβρηλίδης 2018 [Δύο Αιώνες Ελληνικής Ποίησης], σ. 51.
 Lefkios Zafeiriou, «Kalvos, Andreas» [στο:] Joep Leerssen (επιμ.), *Encyclopedia of Romantic Nationalism in Europe*, τ. 1, [Amsterdam:] Amsterdam University Press [2018], σ. 377.
 Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2018], σσ. 330, 524.
 Vicente Fernández González, «Las aporías de Yorgos Seferis y el silencio de Andreas Calvos», *Cuaderno Ático*, 5, σ. 34 σημ. 5.
 Ανδρέας Κάλβος, *Έργα*. Τόμος Γ', Ποικίλα: Ανθολογίες - Γραμματικές - Μεταφράσεις. Επιστημονική επιμέλεια Δημήτρης Αρβανιτάκης, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2020, σσ. 10 σημ. 16, 14 σημ. 29 (Δημήτρης Αρβανιτάκης), 67 σημ. 2, 166 σημ. 12, 171 και σημ. 26, 175 σημ. 9, 176 σημ. 12 (Γιάννης Ξούριας).
 Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2021], σσ. 333, 530, 868.
 Διονύση Σέρρα, *Γραφές για τον Ανδρέα Κάλβο (1986-2022)*, Ζάκυνθος: Επτανησιακά Φύλλα 2022, σ. 181.
 Δημήτριος Κ. Πατσόπουλος, «Νέα στοιχεία για την ιστορική αποκατάσταση της μετάφρασης του 1827», *Νέα Εστία*, τχ. 1894 (Μάρτιος 2023), σ. 182 σημ. 84.

20. Ευκαρπίας έπαινος. Αφιέρωμα στον καθηγητή Παναγιώτη Δ. Μαστροδημήτρη. Φιλολογική επιμέλεια: Γιώργος Ανδρειωμένος, Αθήνα: Πορεία 2007, σσ. 1272.

ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):

Εφημ. *Πανευβοϊκόν Βήμα*, Χαλκίδα, 22 Μαΐου 2008, 18 (Αγγελος Γ. Μαντάς).

Διαβάζω, 489 (Οκτώβριος 2008), 82 (Γιώργος Πετρόπουλος).

Βιβλιοθήκη (ένθετο της εφημ. *Ελευθεροτυπία*), αρ. φύλλου 614, 31 Ιουλίου 2010, 8 (Σταυρούλα Γ. Τσούπρου).

Ιστορία εικονογραφημένη, 513 (Μάρτιος 2011), 116-117 (Διονύσης Ν. Μουσιούτης).

ΜΝΕΙΕΣ (επιλογή):

Greek Imprints. Promotional Catalogue, volume 1, tome 1, Casalini libri, σ. 30.

Εφημ. *Η Εποχή*, 4 Ιανουαρίου 2009, 27 (Μ. Θεοδοσοπούλου).

Athanasios Markopoulos, "Genesios: A study" [στο:] *Realia Byzantina*. Herausgegeben von Sofia Kotzabassi, und Giannis Mavromatis, Berlin: De Gruyter 2009, σ. 143 σημ. 36.

Roxane D. Argyropoulos, «Les "Lettere Ateniesi" de Markos Réniéris. Une herméneutique des ruines», *The Historical Review / La Revue Historique*, Institut de Recherches Néohelléniques, volume VI (2009), 187 σημ. 1.

- Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2012], σ. 16.
- Paul Magdalino, «Knowledge in authority and authorized history: The imperial intellectual programme of Leo VI and Constantine VII», *Authority in Byzantium*, τ. 14, 2013, σ. 193 σημ. 52.
- Dimitrios Mammis, *La Scuola Greca di Trieste (1801-1937)*. Dottorato di ricerca, Università Ca' Foscari Venezia 2013, σσ. 44 σημ. 150, 407.
- Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Η πολυτροπία του πνεύματος. Θέματα και διαστάσεις της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2014], σ. 131.
- Αριστείδης Ν. Δουλαβέρας, *Ελληνική Λαογραφία. Μελετήματα*, Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Κ. & Μ. Αντ. Σταμούλη [2015], σσ. 212, 227.
- Manolis Varvounis, Nicos Rodosthenous, «Modern Greek Church Fairs and Pilgrimage Tourism», *European Journal of Multidisciplinary Studies*, τ. 2, αριθ. 2, Ιαν.-Απρ. 2017, σ. 18 σημ. 2.
- Ζαφείρης Νικήτας, «Ένα θεατρικό μητερικόν. Το δράμα *Σιμωνίς, βασιλόπαις του Βυζαντίου* (1965) της Ζωής Καρέλλη», *Σύνθεσις*, 2019, σ. 98 σημ. 3.
- Petros Bouras-Vallianatos, «Theories on Pneuma in the Work of the Late Byzantine Physician John Zacharias Aktuarios» [στο:] Sean Coughlin, David Leith, Orly Lewis (επιμ.), *The Concept of Pneuma after Aristotle*, Berlin: Edition Topoi 2020, σ. 397.
- Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2018], [102021], σ. 16.

- 21. Οι τελευταίες θρησκευτικές μεταφράσεις του Ανδρέα Κάλβου. i. Περί δογμάτων, διοικήσεως και ιερουργιών της Αγγλικής Εκκλησίας - ii. Ποία κατά τους αρχαίους η κυριαρχία του πάπα.** Εισαγωγή - έκδοση κειμένων: Γιώργος Ανδρειωμένος - Επίμετρο: π. Γεώργιος Δ. Μεταλληνός, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση 2008, σσ. 158.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

- Κεφαλληνικά Χρονικά*, 11 (2006-2008), Αργοστόλι 2008, 505-506 (Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος).
- Η Κυριακάτικη Αυγή*, 12 Οκτωβρίου 2008, 34 (Σταυρούλα Τσούπρου).
- Εφημ. *Εστία*, 18 Οκτωβρίου 2008, 6 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).
- Συλλογές*, 282 (Νοέμβριος 2008), 1199-1200 (Αργύρης Βουρνάς).
- Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 9 Νοεμβρίου 2008, 30 (Δημήτρης Κονιδάρης) (βλ. και <http://www.poeticanet.com>, 12 Οκτωβρίου 2008).
- Εφημ. *Το Βήμα*, 13 Νοεμβρίου 2008, Α20 (Λώρη Κέζα) (βλ. και <http://www.keza.gr>, Πέμπτη, 13 Νοεμβρίου 2008).
- Διαβάζω*, 492 (Ιανουάριος 2009), 55 (Γιώργος Πετρόπουλος).
- Νέα Σκέψη*, 504 (Ιούλιος-Αύγουστος 2009), 69-70 (Λέτα Κουτσοχέρα).
- Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, [ένθετο: «βιβλιοθήκη», αριθ. 581], 4 Δεκεμβρίου 2009, 15-16 (Αλέξης Ζήρας).
- Δημήτρης Κονιδάρης, *Με τις ευχές του Κάλβου*, Κέρκυρα 2019 [Δημοσιεύματα Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών], σσ. 47-48.
- Χάρτης*, 14 (Φεβρουάριος 2020) (Γιώργος Δελιόπουλος).

ΜΝΕΙΕΣ:

- Επτανησιακά Φύλλα*, ΚΗ' / 3-4, Ζάκυνθος, Φθινόπωρο-Χειμώνας 2008, 771.
- Ανδρέας Κάλβος, *Ωδαί*. Εισαγωγή - επιμέλεια - σχόλια Δημήτρης Δημηρούλης, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2009], σ. 294.
<http://bibliokerkyra.blogspot.com> (αναρτήθηκε στις 6 Ιανουαρίου 2009 από τον Γιώργο Σ. Ζούμπο).
- Ex libris* - <http://maritheodo.blogspot.com>, 23 Ιανουαρίου 2009 (Μ. Θεοδοσοπούλου).
- Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, [ένθετο: «βιβλιοθήκη», αριθ. 581], 4 Δεκεμβρίου 2009, 12 (Δ. Ν. Μ. (ουσμώτης)].
- Επτανησιακά Φύλλα*, ΚΘ' 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 427 σημ. 12, 430 σημ. 29 (π. Γεώργιος Μεταλληνός), 477 σημ. 18 (Διονύσης Ν. Μουσμώτης), 482 [Διονύσης Σέρρας].
- Πόρφυρας*, 139 (Απρίλιος-Ιούνιος 2011), 70, 76 σημ. 2-3 (Λεύκιος Ζαφειρίου).
- Νέα Εστία*, τχ. 1844 (Μάιος 2011), 851-852 και σημ. 43 της σ. 851 (Μιχαήλ Πασχάλης).
- Μανδραγόρας*, τχ. 47 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2012), 51 σημ. 3 (Σπύρος Ν. Παππάς).
- Πόρφυρας*, 147-148 (Απρίλιος-Σεπτέμβριος 2013), 52 σημ. 17, 27 (Λεύκιος Ζαφειρίου).

- Μιχαήλ Πασχάλης, *Ξαναδιαβάζοντας τον Κάλβο. Ο Ανδρέας Κάλβος, η Ιταλία και η Αρχαιότητα*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2013, σσ. 289-290 και σημ. 48, 295.
- Ανδρέας Κάλβος, *Αλληλογραφία*. Τόμος Β'. 1819-1869, Εισαγωγή-επιμέλεια-σχολιασμός Δημήτρης Αρβανιτάκης με τη συνεργασία του Λεύκιου Ζαφειρίου, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2014, σ. 281.
- Νίκος Ξένιος, «Τι γυρεύουν οι μέλισσες του Κάλβου», στον ιστότοπο: <http://www.bookpress.gr/kritikes/diafora/pasxalis-ksanadiavazontas-ton-kalvo>, 19 Μαρτίου 2014, σημ. 21.
- Εφημ. *Η Εποχή*, 25 Ιανουαρίου 2015 (Μ. Θεοδοσοπούλου).
- Γιώργος Κ. Μύνης, «Στην έρευνα για τον Α. Κάλβο παρούσα η Κύπρος (με αφορμή την εκδήλωση για τον Ανδρέα Κάλβο)», στον ιστότοπο: <http://www.paideia-news.com/index.php?id=109&hid=17053&url=%CE%...A3...%CF%84%...> (02.06.2015).
- Stefano Villani, «“Not a professedly pious man”. Antonio Montucci e il protestantesimo britannico» [στον τόμο:] Donatella Cherubini (επιμ.), *Di padre in figlio. Antonio ed Enrico Montucci senesi europei tra '700 e '800*, Milano: FrancoAngeli 2018, σ. 58 σημ. 58.
- Το ατάρακτον βλέμμα. Ο ποιητής Ανδρέας Κάλβος (1792-1869)*. Εισαγωγή - ανθολόγηση Τασούλα Καραγεωργίου, Αθήνα: Ίδρυμα Τάκης Σινόπουλος - Εκδόσεις Γαβριηλίδης 2018 [Δύο Αιώνες Ελληνικής Ποίησης], σ. 50.
- Λεύκιος Ζαφειρίου, *Παραλειπόμενα και συμπληρώματα στη βιογραφία του Ανδρέα Κάλβου*. Πρόλογος Αλέξης Ζήρας, Λευκωσία: Εκδόσεις Εν Τύποις 2018, σ. 173.
- Ανδρέας Κάλβος, *Έργα*. Τόμος Γ', Ποικίλα: Ανθολογίες - Γραμματικές - Μεταφράσεις. Επιστημονική επιμέλεια Δημήτρης Αρβανιτάκης, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2020, σσ. 80 σημ. 32, 85 σημ. 42, 175 σημ. 9, 176 σημ. 11, σημ. 32 (Γιάννης Ξούριας).
- Εφημ. *Τα Νέα*, 9-10 Ιανουαρίου 2021 (ένθετο: «βιβλιοδρόμιο»), σ. 2 (Μιχαήλ Πασχάλης).
- Σπύρος Ν. Παπλάς, «Τρεις άγνωστες επιστολές του Ανδρέα Κάλβου από μια μεταφραστική αντιπαράθεση με δογματικές προεκτάσεις (1853)», *Νέα Εστία*, τχ. 1887 (Ιούνιος 2021), 627 σημ. 37.
- Δημήτριος Κ. Πατσόπουλος, «Νέα στοιχεία για την ιστορική αποκατάσταση της μετάφρασης του 1827», *Νέα Εστία*, τχ. 1894 (Μάρτιος 2023), σ. 169 σημ. 53.

22. Η πνευματική ζωή υπό επιτήρηση: Το παράδειγμα του περιοδικού «Το Νέον Κράτος (Αναλυτικά ευρετήρια κατά τεύχος, θέματα και συγγραφείς), Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2010, σσ. 358.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

- Κεφαλληνιακά Χρονικά*, 12 (2009-2010), Αργοστόλι 2010, 857-859 (Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος).
- Εφημ. *Εστία*, 22 Ιανουαρίου 2011, 6 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).
- Εφημ. *Η Εποχή*, 30 Ιανουαρίου 2011, 27 (Μ. Θεοδοσοπούλου) [βλ. και *ex libris*: <http://maritheodo.blogspot.com>].
- Εφημ. *Εστία*, 2 Φεβρουαρίου 2011, 8 (Βασίλ. Κ. Σταθάκης).
- Παριανά*, 120 (Ιανουάριος-Μάρτιος 2011), 141 (Γιώργος Πετρόπουλος).
- Συλλογές*, 309 (Απρίλιος 2011), 448-449 (Αργύρης Βουρνάς) [βλ. και *Συλλογές*, 308 (Μάρτιος 2011), 290].
- Ιστορία εικονογραφημένη*, 514 (Απρίλιος 2011), 113-115 (Διονύσης Ν. Μουσμώτης).
- Η Κινστέρνα*, τχ. 19 (Ιούνιος 2011), 214-215 (Α. Στ. Α.).
- Εφημ. *Ελευθεροτυπία* (ένθετο: «Βιβλιοθήκη»), 18 Ιουνίου 2011, 6 (Διονύσης Ν. Μουσμώτης) [πρβλ. Διονύσης Ν. Μουσμώτης, *Ανα-γνώσεις. Κείμενα για συγγραφείς και βιβλία*, [Αθήνα:] Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος [2015], 21-27].
- Συλλογές*, 314 (Σεπτέμβριος 2011), 1085 (Γεώργιος Σπ. Πλουμίδης).
- Εφημ. *Ρήξη*, αριθ. 87 (1 Σεπτεμβρίου 2012), 25 (Σπύρος Κουτρούλης).
- Ιστορικά Θέματα*, 121 (Δεκέμβριος 2012), 128 (Παυλίνα Χατζηγεωργίου).
- <http://lexilogia.gr/forum/showthread.php?...> (καταχώρηση της 13.12.2012).
- Εφημ. *Η Αυγή*, Κυριακή 29 Σεπτεμβρίου 2013, 25 σημ. 11 (Αλέξης Ζήρας).
- Εφημ. *Η Καθημερινή*, 7 Αυγούστου 2016, 7 [ένθετο: «Γράμματα και Τέχνες»] (Μιχάλης Κατσιγέρας).

ΜΝΕΙΕΣ:

- Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, «Το δίκαιο και η νομική επιστήμη υπό το καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου», *The Athens Review of Books*, έτος 3^ο, τχ. 24 (Δεκέμβριος 2011), 27 σημ. 2 και passim.

- Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2012], σ. 456.
- Κυριάκος Μικέλης, «Μικρές δυνάμεις σε μεγάλα παιχνίδια; Η Έναρξη του Ψυχρού Πολέμου στην Ελλάδα, υπό το πρίσμα της ιστορίας των ιδεών» [στο:] Παναγιώτης Ήφαιστος, Κωνσταντίνος Κολιόπουλος, Ευάνθης Χατζηβασιλείου (επιμ.), *Η έναρξη του Ψυχρού Πολέμου, 1941-1950. Στρατηγικά ή ιδεολογικά αίτια;*, Αθήνα: Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων, Πάντειο Πανεπιστήμιο 2012, σ. 257 σημ. 2.
- Γεώργιος Σπ. Πλουμίδης, «Περιοδικά. Πεδίο αναζητήσεων και γνώσης. 20^{ος} αιώνας», *Σύλλογος*, 321 (Απρίλιος 2012), 443.
- Πόρφυρας*, 143 (Απρίλιος-Ιούνιος 2012), 118-120 (Δημήτρης Κονιδάρης). *Tijdschrift voor tijdschriftstudies*, n. 31, juni 2012, 100.
- Εφημ. *Η Καθημερινή*, 12 Αυγούστου 2012, 7 [ένθετο: «Τέχνες και Γράμματα»] (Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος).
- Εφημ. *Εστία*, 25 Αυγούστου 2012, 6 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).
- Νέα Ευθύνη*, 13 (Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2012), 582 (Διονύσης Ν. Μουσμούτης). http://www.livepedia.gr/index.php/%CE%9A%CE%B1%CE%BC%CF%80%CE%AC%CE%BD%CE%B7%CF%82_%CE%86%CF%81%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%82 (λήμμα για τον Άριστο Καμπάνη, σημ. 6, επίσκεψη στις 9.11.2013).
- http://www.livepedia.gr/index.php/%CE%9A%CF%85%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AF%CE%B4%CE%B7%CF%82_%CE%A3%CF%84%CE%AF%CE%BB%CF%80%CF%89%CE%BD (λήμμα για τον Στίλπωνα Κυριακίδη, σημ. 5, επίσκεψη στις 09.11.2013).
- Ioannis Stamos, *Literary criticism and politics: The case of Aristos Kambanis (1883-1956)*. A thesis submitted to the University of Birmingham for the degree of Master of Research, Department of Classics, Ancient History and Archaeology, Centre for Byzantine, Ottoman and Modern Greek Studies, The University of Birmingham, November 2013, σσ. 9 σημ. 41-42, 11-12 σημ. 55, 78-79 σημ. 10, 106.
- Νέα Εστία*, έτος 89^ο, τ. 177^ο, τχ. 1865 (Μάρτιος 2015), 428 (Γιώργος Ν. Μοσχόπουλος).
- Νίκος Γρυπάρης, *Ανέκδοτα γράμματα του Μαρίνου Σιγούρου στον Σπύρο Αλ. Καββαδία*. Εισαγωγή - επιμέλεια - διορθώσεις - συμπληρώσεις: Διονύσης Σέρρας, Ζάκυνθος: Επτανησιακά Φύλλα 2015, σ. 38.
- Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2018], σ. 485.
- Ιωάννης Στάμος, «Λογοτεχνική κριτική και πολιτική: Η περίπτωση του Άριστου Καμπάνη» [στο:] *Ελληνική Λογοτεχνική Κριτική*. Πρακτικά συνεδρίου, Κομοτηνή 4-6 Δεκεμβρίου 2015. Μνήμη Παναγιώτη Μουλλά. Επιμέλεια Βασιλική Κοντογιάννη, [Αθήνα:] Εκδόσεις Σοκόλη [2018] [ΔΠΘ, Σχολή Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών, Τμήμα Φιλολογίας], σσ. 242 σημ. 44, 245 σημ. 58.
- Φώντας Τρούσας, «Τα ελληνικά περιοδικά που εξυμνούσαν τον Μεταξά και τον Μουσολίνι», *Lifo*, 28.10.2019 [πρβλ. <https://www.lifo.gr/culture/archaiologia/ta-ellinika-periodika-rou-exymnoysan-ton-metaxa-kai-ton-moussolini>].
- Χριστίνα Ντουνιά, *Αργοναύτες και σύντροφοι. Όψεις του λογοτεχνικού πεδίου στη δεκαετία του '30*, Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας 2021, 123 σημ. 202.
- Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2021], σ. 491.
- Φιλήμων Παιονίδης, «Οι απαρχές της θεωρίας του ελληνικού φασισμού», *Αριάδνη*, τ. 28 (2021-2022), σ. 144.
- Θεοδόσης Πυλαρινός, «Το φιλομεταξικό περιοδικό *Πνευματική Ζωή* (1936-1941) του Κύπριου λογοτέχνη και εκδότη Μελή Νικολαΐδη» [στο:] Μάρθα Βασιλειάδη, Κατερίνα Κωστίου, Μιχ. Γ. Μπακογιάννης, Ιωάννα Ναούμ, Κατερίνα Τικτοπούλου, Έλλη Φιλοκύπρου (επιμ.), *Έργα της αγάπης. Τιμητικός τόμος για τον Χ. Λ. Καραόγλου*, [Αθήνα:] Σμίλη [2023] [Μελέτες Νεοελληνικής Φιλολογίας], σ. 62 σημ. 31.

23. Πάλι με χρόνια με καιρούς... Λογοτεχνία, Λαογραφία και Εθνική Ιδεολογία (Η εξέλιξη ενός μοτίβου), [Αθήνα:] Εκδόσεις Ι. Σιδέρης [2011], σσ. 120.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

- Εφημ. *Εστία*, 28 Μαΐου 2011, 6 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).
- 3^η Χιλιετία*, 48 (Απρίλιος-Μάιος-Ιούνιος 2011), 44 (Γιώργος Πετρόπουλος).
- Σύλλογος*, 315 (Οκτώβριος 2011), 1182-1183 (Αργύρης Βουρνάς).
- Διαβάζω*, 522 (Οκτώβριος 2011), 73 (Πολυξένη Μπίλλα).
- Ιστορία εικονογραφημένη*, 522 (Δεκέμβριος 2011), 113 (Διονύσης Ν. Μουσμούτης).
- Αριστείδης Ν. Δουλαβέρας, *Μελετήματα για το δημοτικό τραγούδι*, [Θεσσαλονίκη:] Εκδοτικός Οίκος Αντ. Σταμούλη [2013], σ. 181 σημ. 71.
- Γιώργος Κ. Μύρης, Δέσποινα Νικολάου, Αγγελική Ριαλά, *Το δημοτικό τραγούδι ως πολιτισμικό αγαθό. Η διδασκαλία του στη Μέση Εκπαίδευση της Κύπρου*, Λεμεσός: Εκδόσεις Ακτίς 2018, σ. 31 σημ. 25.

Πέλοπας, τ. 3, τχ. 2 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2019), 7-11 (Μ. Γ. Μερακλής).

MNEIEΣ:

Αριστειδής Ν. Δουλαβέρας, *Μελετήματα για το δημοτικό τραγούδι*, [Θεσσαλονίκη:] Εκδοτικός Οίκος Αντ. Σταμούλη [2013], σσ. 171 σημ. 8, 188.

Dora E. Solti, «Das dritte Rom als Retter von Konstantinopel: Messianische Erwartungen und nüchterne Politik im Dienste der Rückeroberung konstantinopels» [στο:] Zoltán Farkas, László Horváth, Tamás Mészáros, *Byzanz und das Abendland: Begegnungen zwischen Ost und West*, Eötvös-József-Collegium 2013, σ. 243 σημ. 1.

Κωνσταντίνος Γκότσης, *Δημοτικά τραγούδια. Μελέτες, σχόλια*. Πρόλογος Guy Saunier, [Πάτρα:] Orpoptuna [2014], σσ. 120 σημ. 35, 213.

Evangelos Avdikos, «Seeking Borders and Their Mythology in Western Thrace, Greece», *Folklore: Electronic Journal of Folklore*, 62 (2015), 115, 133.

Γιώργος Κ. Μύρνης, Δέσποινα Νικολάου, Αγγελική Ριαλά, *Το δημοτικό τραγούδι ως πολιτισμικό αγαθό. Η διδασκαλία του στη Μέση Εκπαίδευση της Κύπρου*, Λεμεσός: Εκδόσεις Ακτίς 2018, σ. 41.

Ελευθέριος Γκορτζής, *Το παραδοσιακό τραγούδι. Η θέση του και η αξιοποίησή του στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση*. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, Ιωάννινα 2021 [Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Σχολή Επιστημών της Αγωγής, ΠΤΔΕ - ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής», Κατεύθυνση: Ελληνική Γλώσσα και Πολιτισμός], σσ. 31, σημ. 75, 81.

- 24.** *Η νέα γενιά υπό καθοδήγηση: Το παράδειγμα του περιοδικού «Η Νεολαία» (1938-1941). Αναλυτική παρουσίαση περιεχομένων και ευρετήριο*, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2012, σσ. 912.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

The Book's Journal, 18 (Απρίλιος 2012), 39 (Κατερίνα Σχινά).

Εφημ. *Το Βήμα*, 22 Απριλίου 2012, 11/3 [ένθετο: «Βιβλία»] (Κωνσταντίνα Ε. Μπότσιου).

Εφημ. *Εστία*, 28 Απριλίου 2012, 6 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).

Ιστορία εικονογραφημένη, 527 (Μάιος 2012), 114-115 (Διονύσης Ν. Μουσιούτης).

Εφημ. *Η Καθημερινή*, 6 Μαΐου 2012, 10 [ένθετο: «Τέχνες και Γράμματα»] (Ζ.Π.Χ.).

Εφημ. *Ηχώ των Δημοπρασιών*, 26 Μαΐου 2012, 15.

Εφημ. *Η Καθημερινή*, 27 Μαΐου 2012, 9 [ένθετο: «Τέχνες και Γράμματα»] (Κατερίνα Σχινά).

Πόρφυρας, 143 (Απρίλιος-Ιούνιος 2012), 118-120 (Δημήτρης Κονιδάρης).

Συλλογές, 323 (Ιούνιος 2012), 703-705 (Αργύρης Βουρνάς) [πρβλ. *Συλλογές*, 321 (Απρίλιος 2012), 413].

Εφημ. *Έθνος*, 30 Ιουνίου 2012, 52 ([Χρήστος Οικονόμου]).

Συλλογές, 325 (Αύγουστος 2012), 924-925 (Βαγγέλης Ν. Δρακόπουλος).

<http://panaitolio.wordpress.com/2012/06/27/>

Εφημ. *Η Καθημερινή*, 12 Αυγούστου 2012, 7 [ένθετο: «Τέχνες και Γράμματα»] (Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος) [πρβλ. Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος, *Προσεγγίσεις. Ιστορία - Τέχνη - Παιδεία. Άρθρα σε αθηναϊκές εφημερίδες*, Αθήνα 2014, σσ. 207-212].

Εφημ. *Ρήξη*, 87 (1 Σεπτεμβρίου 2012), 25 (Σπύρος Κουτρούλης).

Νέα Ευθύνη, 13 (Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2012), 581-584 (Διονύσης Ν. Μουσιούτης).

Κεφαλληνιακά Χρονικά, 13 (2011-2012), Αργοστόλι 2012, 597-600 (Γιώργος Πετρόπουλος) [βλ. και περ. *Δευκαλίων ο Θεσσαλός*, τχ. 37 (Ιούνιος-Ιούλιος-Αύγουστος 2012, 104-105)].

Ιστορικά Θέματα, 120 (Νοέμβριος 2012), 127-128 (Παυλίνα Χατζηγεωργίου).

Εφημ. *Η Αυγή*, Κυριακή 29 Σεπτεμβρίου 2013, 25 σημ. 11 (Αλέξης Ζήρας).

Εφημ. *Η Καθημερινή*, 7 Αυγούστου 2016, 7 [ένθετο: «Γράμματα και Τέχνες»] (Μιχάλης Κατσιγέρας).

<https://voicenews.gr/synentefxi-vomva-o-mikis-theodorakis-pige-ethelontika-stin-neolea-tou-metaxa-to-lei-o-idios-vinteo/> [αναρτήθηκε στις 29.10.2019].

Γιάννης Στάμος, «Μεταφράζοντας γερμανική ιδεολογία στα ελληνικά: Η Σίτσα Καραϊσκάκη και ο εθνικοσοσιαλισμός» [στο:] Αλέξανδρος-Ανδρέας Κύρτσος και Μίλτος Πεχλιβάνος (επιμ.), *Επιτομή των ελληνογερμανικών διασταυρώσεων*, 25.01.2022, URI: <https://comdeg.eu/el/compendium/essay/109325/>.

MNEIEΣ:

Εφημ. *Εστία*, 25 Αυγούστου 2012, 6 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).

<http://lexilogia.gr/forum/showthread.php?10395-%...> (17.12.2012).

http://enproermionis.blogspot.gr/2013/08/blog-post_8271.html (Γιάννης Λακούτσης, ανάρτηση στις 06.08.2013 και επίσκεψη στις 02.10.2013).

Μαρία Αποστολίδου, Χριστίνα Αρχοντή, Σοφία Γιαζιτζίδου, Ολυμπία Δεληγκάρη, Αναστασία Τσανικίδου, «Εποικοδομητικό Διεπιστημονικό Πρόγραμμα Διαδικασίας. Φασισμός: Εκπαίδευση και νεολαία κατά το δικτατορικό καθεστώς Μεταξά», Αντώνης Λιοναράκης (επιμ.), *Πρακτικά 7^{ου} Συνεδρίου για την Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση «Μεθοδολογίες Μάθησης*, τ. 6, μέρος Β', Αθήνα: ICODL 2013, σσ. 7, 12. Κατερίνα Σχινά, *Καλή και ανάπτυξη. Ο πολιτισμός του πλεκτού*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Κίχλη [2014], σ. 171.

http://www.tellingstories.gr/stories/index.php?option=com_contenten (βλ. το άρθρο του Ηλία Καφάογλου, «Μικρή ιστορία λαθρεμπορίου. Ο Αλέξανδρος Κανελλόπουλος στους αγώνες...», σημ. 1 – ανάρτηση στις 15.07.2014 και επίσκεψη στις 22.07.2014).

Θανάσης Ν. Καραγιάννης, «Σχολικό θέατρο και αστική ιδεολογία», *Ατέχνως*, <http://atexnos.gr/%CF%83%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%B8%CE%AD%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%BF-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1/>, σημ. 16 (επίσκεψη στις 06.03.2015).

Νέα Εστία, έτος 89^ο, τ. 177^{ος}, τχ. 1865 (Μάρτιος 2015), 428 (Γιώργος Ν. Μοσχόπουλος). Σπυρίδων Γ. Πλουμίδης, *Το καθεστώς Ιωάννη Μεταξά (1936-1941)*, Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της «Εστίας» Ι. Δ. Κολλάρου & Σίας Α.Ε. 2016, σ. 189.

Μαρίνα Γρηγοροπούλου, *Φιλοσοφικές ματιές στη λογοτεχνία*, Αθήνα: Οροπέδιο 2016, σσ. 103 σημ. 2, 113.

Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2018], σ. 485.

Αλεξία Αλτουβά, «Ομηρικές εσπερίδες και απήχηση στον πνευματικό κόσμο της Ευρώπης στις παραμονές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου» [στο:] Βασίλειος Σαμπατακάκης (επιμ.), *Ο ελληνικός κόσμος σε περιόδους κρίσης και ανάκαμψης (1204-2018). ΣΤ' Ευρωπαϊκό Συνέδριο Νεοελληνικών Σπουδών της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών. Λουντ, 4-7 Οκτωβρίου 2018. Πρακτικά [...]*, τόμος Ε', Αθήνα: Ευρωπαϊκή Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών 2020, σσ. 387 σημ. 28, 389.

Γεώργιος Ι. Γιώτης, *Ελληνικά αστικά κέντρα σε πολεμική προπαρασκευή και δοκιμασία, Απρίλιος 1939 - Απρίλιος 1941*. Διδακτορική διατριβή, Θεσσαλονίκη 2021 [Πανεπιστήμιο Μακεδονίας - Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών], σσ. 210, 449.

Χριστίνα Ντουνιά, *Αργοναύτες και σύντροφοι. Όψεις του λογοτεχνικού πεδίου στη δεκαετία του '30*, Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας 2021, 107 σημ. 168.

Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2021], σ. 491.

Θεοδόσης Πυλαρινός, «Το φιλομεταξικό περιοδικό *Πνευματική Ζωή* (1936-1941) του Κύπριου λογοτέχνη και εκδότη Μελή Νικολαΐδη» [στο:] Μάρθα Βασιλειάδη, Κατερίνα Κωστή, Μιχ. Γ. Μπακογιάννης, Ιωάννα Ναούμ, Κατερίνα Τικτοπούλου, Έλλη Φιλοκύπρου (επιμ.), *Έργα της αγάπης. Τιμητικός τόμος για τον Χ. Α. Καράογλου*, [Αθήνα:] Σμίλη [2023] [Μελέτες Νεοελληνικής Φιλολογίας], σ. 59 σημ. 15.

- 25. Αναζητώντας τον «άλλο» Κάλβο. Επιστημονικές ενασχολήσεις του στην Κέρκυρα (1826-1852). i. *Recherches sur la nature du calcul différentiel* (1827). - ii. *Clima di Kordofan* (1845). - iii. *Cotivazione della seta* (1845), Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2013, σσ. 184.**

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Ηλεκτρονικό περ. *Ο ίσκιος του ήσκιου*, Τετάρτη 13 Φεβρουαρίου 2013 (π. Παναγιώτης Καποδίστριας) [στο ίδιο περιοδικό αναδημοσιεύεται ηλεκτρονικά, από τις 14 Φεβρουαρίου 2013 κ.εξ., το μεγαλύτερο μέρος των «Προλεγομένων» του βιβλίου].

Εφημ. *Ελευθερία*, Καλαμάτα, 14 Φεβρουαρίου 2013, 12.

Εφημ. *Θάρρος*, Καλαμάτα, 17 Φεβρουαρίου 2013, 12.

Εφημ. *Ελευθερία*, Καλαμάτα, 19 Φεβρουαρίου 2013, 29 (Μαρία Τσαγκαράκη) [βλ. και εφημ. *Θάρρος*, Καλαμάτα, 22 Φεβρουαρίου 2013, 13, καθώς και τον ιστότοπο: http://users.sch.gr/synfime/files/andreiomemos_allos_kalvos.pdf].

Εφημ. *Η Καθημερινή*, 24 Φεβρουαρίου 2013, 10 [ένθετο: «Τέχνες και Γράμματα»].

Εφημ. *Η Κέρκυρα Σήμερα*, Κέρκυρα, 28 Φεβρουαρίου 2013, 5 (Σπύρος Σικλαβενίτης) [βλ. και www.corfupress.com, με την ίδια ημερομηνία ανάρτησης, και εφημ. *Τα Κερκυραϊκά Νέα*, 1 Μαρτίου 2013, 11].

Συλλογές, 332 (Μάρτιος 2013), 287 (Αργύρης Βουρνάς).

Flash της Μεσσηνίας, 283 (Μάρτιος 2013), 13.

Εφημ. *Εστία*, 9 Μαρτίου 2013, 6 (Χαρίκλεια Δημακοπούλου).

Εφημ. *Η Αυγή*, 12 Μαρτίου 2013, 30 (Πόλυ Κρημνιώτη) [συνοδευόμενο από συνέντευξη του συγγραφέα].
 Εφημ. *Ερμής*, Ζάκυνθος, 22 Μαρτίου 2013, τμήμα Β', σ. 10 (Διονύσης Σέρρας).
 Εφημ. *Η Καθημερινή*, 13 Απριλίου 2013, 4 [ένθετο: «Ζωή», στήλη: «Σελιδοδείκτες»] (Διονύσης Μουσουμάτης) [βλ. και *Ιστορία εικονογραφημένη*, 539 (Μάιος 2013), 114-115].
 Εφημ. *Η Καθημερινή*, 14 Απριλίου 2013, 10 [ένθετο: «Τέχνες και Γράμματα», στήλη: «Εξ αφορμής»] (Κατερίνα Σχινά).
Συλλογές, 335 (Ιούνιος 2013), 690-691 (Αργύρης Βουρνάς).
Ιστορικά Θέματα, 128 (Ιούλιος 2013), 128-129 (Παυλίνα Χατζηγεωργίου).
 Εφημ. *Το Βήμα*, 1 Σεπτεμβρίου 2013, 5/43 [ένθετο: «Βιβλία»] (Δημήτρης Κονιδάρης).
 Εφημ. *Ριζοσπάστης*, 14 Σεπτέμβρη 2013, 23 [στήλη: «Πολιτισμός - Νέες Εκδόσεις»].
Περί Ιστορίας, 6 (2013), 162-163 (Σπύρος Σκλαβενίτης).
Κεφαλληνιακά Χρονικά, 14 (2013), 637-639 (Γιώργος Πετρόπουλος).
Κεφαλληνιακά Χρονικά, 14 (2013), 641-643 (Χ.-Δ. Γουινιάς).
 Εφημ. *Ρήξη*, φ. 100, 11 Ιανουαρίου 2014, 24 (Σπύρος Κουτρούλης) [βλ. και: http://koutroulis-spyros.blogspot.gr/2014/01/blog-post_13.html (αναρτήθηκε στις 13.01.2014)].
Αντιστροφές, 5 (Οκτώβριος-Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2014), 19 (Γιώργος Πετρόπουλος).
Νέα Σκέψη, 534 (Απρίλιος-Ιούνιος 2015), 82 (Λέτα Κουτσοχέρα).
Νέα Ευθύνη, 40-41 (Ιανουάριος-Ιούνιος 2018), 56-57 (Λεύκιος Ζαφειρίου).
 Λεύκιος Ζαφειρίου, *Παραλειπόμενα και συμπληρώματα στη βιογραφία του Ανδρέα Κάλβου*. Πρόλογος Αλέξης Ζήρας, Λευκωσία: Εκδόσεις Εν Τύποις 2018, σσ. 90-91.
 Δημήτρης Κονιδάρης, *Με τις ευχές του Κάλβου*, Κέρκυρα 2019 [Δημοσιεύματα Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών], σσ. 97-100.
Χάρτης, 14 (Φεβρουάριος 2020) (Γιώργος Δελιόπουλος).
 Το βιβλίο παρουσιάστηκε από τον συγγραφέα και τον Δημήτρη Πατσόπουλο στο Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας, στις 6 Μαρτίου του 2013, σε εκδήλωση που οργάνωσαν, από κοινού, οι τοπικές Λέσχες Ανάγνωσης των Φιλολόγων και των Μαθηματικών [βλ. σχετικά: http://users.sch.gr/synfime/files/prosklisi_kalvos.pdf].

MNEIEΣ:

Πόρφυρας, 147-148 (Απρίλιος-Σεπτέμβρης 2013), 40 σημ. 47 (Σπύρος Ν. Παππάς).
Νέα Ευθύνη, τχ. 25 (Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2014), 607 σημ. 36 (Ευριπίδης Γαραντούδης).
 Εφημ. *Η Εποχή*, 25 Ιανουαρίου 2015 (Μ. Θεοδοσοπούλου).
 Γιώργος Κ. Μύαρης, «Στην έρευνα για τον Α. Κάλβο παρούσα η Κύπρος (με αφορμή την εκδήλωση για τον Ανδρέα Κάλβο)», στον ιστότοπο: [http://www.paideia-news.com/index.php?id=109&hid=17053&url=%CE%...A3...%CF%84%... \(02.06.2015\)](http://www.paideia-news.com/index.php?id=109&hid=17053&url=%CE%...A3...%CF%84%...).
Νέα Εστία, τχ. 1874 (Σεπτέμβριος 2017), 678 σημ. 4 (Σπύρος Ν. Παππάς).
 Ευριπίδης Γαραντούδης, «Η μελέτη της επτανησιακής ποίησης του 19^{ου} αιώνα: αποτίμηση και ζητούμενα» [στο: *Ι' Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο (Κέρκυρα, 30 Απριλίου-4 Μαΐου 2014). Τα Πρακτικά. ΙΙΙ. Λογοτεχνία*, Κέρκυρα 2017 [Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών. *Κερκυραϊκά Χρονικά*, περ. Β', τ. Ι', 2017], σ. 96 σημ. 36.
Νέα Ευθύνη, 40-41 (Ιανουάριος-Ιούνιος 2018), 60 σημ. 32 (Λεύκιος Ζαφειρίου).
 Λεύκιος Ζαφειρίου, *Παραλειπόμενα και συμπληρώματα στη βιογραφία του Ανδρέα Κάλβου*. Πρόλογος Αλέξης Ζήρας, Λευκωσία: Εκδόσεις Εν Τύποις 2018, σσ. 91 σημ. 134, 162.
 Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2018], σ. 330.
 Vicente Fernández González, «Las aporías de Yorgos Seferis y el silencio de Andreas Calvos», *Cuaderno Ático*, 5, σ. 34 σημ. 5.
 Ανδρέας Κάλβος, *Έργα*. Τόμος Γ', Ποικίλα: Ανθολογίες - Γραμματικές - Μεταφράσεις. Επιστημονική επιμέλεια Δημήτρης Αρβανιτάκης, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2020, σσ. 150, σημ. 3, 156 σημ. 30, 158 σημ. 33, 160 και σημ. 38, 39, 40 (Νίκος Κουρκουμέλης).
 Εφημ. *Τα Νέα*, 9-10 Ιανουαρίου 2021 (ένθετο: «βιβλιοδρόμο»), σ. 2 (Μιχαήλ Πασχάλης).
 Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2021], σσ. 333, 850.
Παράβασις, τ. 17-18/2, 2021-2022, 531 (Βάλτερ Πούχνερ).

Διονύση Σέρρα, *Γραφές για τον Ανδρέα Κάλβο (1986-2022)*, Ζάκυνθος: Επανησιακά Φύλλα 2022, σ. 181.
 Δημήτριος Κ. Πατσόπουλος, «Νέα στοιχεία για την ιστορική αποκατάσταση της μετάφρασης του 1827», *Νέα Εστία*, τχ. 1894 (Μάρτιος 2023), σσ. 158 σημ. 11, 159 (και σημ. 13, 14), 160 (και σημ. 16, 17, 18), 161 σημ. 22, 165 σημ. 39, 42, 43, 166 σημ. 45, 167 σημ. 46, 168 σημ. 50, 169 σημ. 53, 170 σημ. 54, 172 (και σημ. 57), 177 (και σημ. 71), 180 (και σημ. 80, 81, 82), 181 σημ. 83, 183 σημ. 88, 185 σημ. 101, 186 σημ. 104, 105, 106, 108.

26. Ο Παλαμάς και η πολιτική στην πρώιμη και ύστερη φάση της ζωής του, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη 2014, σσ. 158.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Εφημ. *Πελοπόννησος*, Πάτρα, 19-20 Απριλίου 2014, 62 (Κυριακή Γαλαντία).
 Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 9 Μαΐου 2014, 14 (συνοδευόμενη από συνέντευξη στον Νίκο-Δημήτριο Μάμαλο).
 Εφημ. *Η Κέρκυρα Σήμερα*, Κέρκυρα, 13 Μαΐου 2014, 5 [Πρβλ. εφημ. *Η Πρέβεζα*, Πρέβεζα, 16 Μαΐου 2014, 7] (Σπύρος Σκλαβενίτης).
 Εφημ. *Το Βήμα*, 25 Μαΐου 2014, 8/24 [ένθετο: «βιβλία»].
Συλλογές, 347 (Ιούνιος 2014), 697 (Αργύρης Βουρνάς).
Ιστορία εικονογραφημένη, 552 (Ιούνιος 2014), 115 (Διονύσης Ν. Μουσιμούτης).
Παριανά, 133 (Ιούνιος 2014), 273-274 (Γιώργος Πετρόπουλος).
 Εφημ. *Εστία*, 28 Ιουνίου 2014, 8 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).
Συλλογές, 348 (Ιούλιος 2014), 771 (Αργύρης Βουρνάς).
 Εφημ. *Η Καθημερινή*, 3 Αυγούστου 2014, 6 [ένθετο: «Τέχνες και Γράμματα»].
 Εφημ. *Έθνος*, 20 Σεπτεμβρίου 2014, 53 ([Χρήστος Οικονόμου]).
Ιστορικά Θέματα, 143 (Οκτώβριος 2014), 128 (Παυλίνα Χατζηγεωργίου).
 Εφημ. *Ρήξη*, φ. 108, 10 Οκτωβρίου 2014, 24 (Σπύρος Κουτρούλης) [βλ. και: <http://koutroulis-spyros.blogspot.gr/2014/10/2014-158.html> (αναρτήθηκε στις 13.10.2014)].
Πόρφυρας, 153 (Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2014), 213-215 (Δημήτρης Κονιδάρης).
Νέα Εστία, έτος 89^ο, τ. 177^ο, τχ. 1865 (Μάρτιος 2015), 428-431 (Γιώργος Ν. Μοσχόπουλος).
www.diastrixo.gr (Ανθούλα Δανιήλ – αναρτήθηκε στις 11.11.2015).
 Δημήτρης Κονιδάρης, *Με τις ευχές του Κάλβου*, Κέρκυρα 2019 [Δημοσιεύματα Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών], σσ. 101-104.
Χάρτης, 14 (Φεβρουάριος 2020) (Γιώργος Δελιόπουλος).
 Το βιβλίο παρουσιάστηκε από την κ. Μαρία Τσαγκαράκη, Πρόεδρο του Συνδέσμου Φιλολόγων Ν. Μεσσηνίας, στις 12.11.2014, στο Δημοτικό Θέατρο Καλαμάτας, στο πλαίσιο της προβολής του ντοκιμαντέρ «Ο εθνικός Παλαμάς» του Σταμάτη Τσαρουχά (βλ. σχετική ανάρτηση στον ιστότοπο του Συνδέσμου Φιλολόγων Μεσσηνίας: users.sch.gr – επίσκεψη: 17.02.2015).

ΜΝΕΙΕΣ:

Κωστής Παλαμάς, *Είς εκλογεύς. Τα εκλογικά ήθη πριν από 120 χρόνια (1895) και η «Λερναία Ύδρα» της διαπλοκής και της συναλλαγής*. Επιμέλεια: Ελευθέριος Γ. Σκιαδάς, Βιβλιοθήκη εφημερίδος «Εστία», [Αθήνα 2015], σσ. 16 και σημ. 12, 53.
 Ιωάννης Χρ. Ιακωβίδης, «Η σχέση “δούναι και λαβείν” μεταξύ πολιτικής εξουσίας και εκλογέων», *Επίκαιρα*, 315 (Νοέμβριος 2015) [πρβλ. <http://www.epikaiira.gr/article/i-sxesi-dounai-kai-lavein-metaksu-politikis-eksoysias...>, βιβλιογραφία (25.03.2016)].
 Ευριπίδης Γαραντούδης, *Εισαγωγή στην ποίηση του Παλαμά. Επιλογή κριτικών κειμένων*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2016, σ. 444.

27. Ανιχνεύοντας τον πρώιμο Βρεττάκο (Με αφορμή ένα μαθητικό του τετράδιο), Αθήνα: Ποταμός 2015, σσ. 216.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Εφημ. *Πελοπόννησος*, Πάτρα, 18 Ιανουαρίου 2015, 44 (Κυριακή Γαλαντία) [βλ. και <http://www.pelop.gr/?page=article&docid=214982&srv=28>].
 Εφημ. *Θάρρος*, Καλαμάτα, 22 Ιανουαρίου 2015, 12 [βλ. και <http://www.tharrosnews.gr/news/content/%CF%84%CE%BF...>].
 Εφημ. *Ελευθερία*, Καλαμάτα, 26 Ιανουαρίου 2015, (Γιούλα Σαρδέλη) [βλ. και <https://www.eleftheriaonline.gr/politismos/books/item/53965-andreivmenos>].
 Εφημ. *Το Βήμα*, 1 Φεβρουαρίου 2015, 12/18 [ένθετο: «βιβλία»] [βλ. και www.tovima.gr/books-ideas (ανάρτηση 01.02.2015)].
 Εφημ. *Εστία*, 21 Φεβρουαρίου 2015, 7 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).
 Εφημ. *Η Καθημερινή*, 22 Φεβρουαρίου 2015, 10 [ένθετο: «Τέχνες και Γράμματα»] (Ελισάβετ Κοτζιά).

Συλλογές, 357 (Απρίλιος 2015), 442-443 (Αργύρης Βουρνάς).
The Book's Journal, 54 (Απρίλιος 2015), 84-87 (Μαρίνα Γρηγοροπούλου).
Η Αυγή, 3 Μαΐου 2015, 49 [ένθετο: «Γράμματα και Τέχνες»] (Πόλυ Κρημινιώτη) [συνοδευόμενο από συνέντευξη του συγγραφέα] [βλ. και <http://www.augi.gr/article/5505949/to-mathitiko-tetradio-tou-nikiforou-brettakou>].
Ιστορικά Θέματα, 150 (Μάιος 2015), 128 (Παυλίνα Χατζηγεωργίου).
www.diastrixo.gr (Ανθούλα Δανιήλ – αναρτήθηκε στις 08.05.2015).
Εφημ. Η Καθημερινή, 10 Μαΐου 2015, 10 [ένθετο: «Τέχνες και Γράμματα»] [βλ. και <http://www.kathimerini.gr/814275/article/politismos/viulio/poihtikes-ypoxeseis-efhvoi> όπως αναρτήθηκε στις 10.05.2015] (Κατερίνα Σχινά).
Εφημ. Ρήξη, φ. 114, 9 Μαΐου 2015, 23 (Σπύρος Κουτρούλης) [βλ. και: <http://koutroulis-spyros.blogspot.gr/2015/05/2015-214.html> (αναρτήθηκε στις 14.05.2015)].
Εφημ. Έθνος, 6 Ιουνίου 2015, 49 [ένθετο: «Έθνος Life - Τέχνες»] ([Χρήστος Οικονόμου]) [βλ. και <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22808&subid=2&pubid=64198262> (αναρτήθηκε στις 06.06.2015)].
Πόρφυρας, 155 (Απρίλιος-Ιούνιος 2015), 153-154 (Γιώργος Πετρόπουλος).
Το βιβλίο παρουσιάστηκε στις 21.03.2015, στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Σπάρτης, σε εκδήλωση που οργανώθηκε από την Ένωση Πνευματικών Δημιουργών Λακωνίας «Χείλων ο Λακεδαιμόνιος», τον Σύνδεσμο Φιλολόγων Λακωνίας, τον Σύλλογο Φίλων της Βιβλιοθήκης Σπάρτης και τον Σύλλογο Φίλων του Αρχείου Νικηφόρου Βρεττάκου. Βλ. σχετικά, μεταξύ άλλων, αναγγελία της εκδήλωσης, με συμπερίληψη συνοπτικής κριτικής παρουσίασης του βιβλίου: <http://www.lakonikos.gr>, <http://www.krokeai.gr>, <http://www.notospress.gr>, <http://www.lakonialive.gr>, <http://www.apela.gr>, <http://www.manivoice.gr> (επίσκεψη στις 14.03.2014). Κρίσεις για την εκδήλωση και το βιβλίο στους ιστότοπους: www.elladatu.gr, www.notospress.gr, www.krokeai.gr και www.lakonikos.gr (με αναρτήσεις τους στις 27.03.2015). Συνοπτικές κρίσεις για το βιβλίο παρατίθενται και από τον συντονιστή της εκδήλωσης, δημοσιογράφο Ηλία Μπόνο, στον διαδικτυακό τόπο: www.notospress.gr (ημερομηνία ανάρτησης: 24.03.2015).

MNEIEΣ:

Ioanna Karamanou, «*Prometheus Bound Reappropriated: A Modern Greek Promethean "Palimpsest" by Nikiforos Vrettakos*», *Trends in Classics*, 14.1 (2022), 170 σημ. 6, 195.

Γεωργία Κακούρου-Χρόνη, *Νικηφόρος Βρεττάκος. Ζωγραφική και ποίηση - Αδέλφια τὰ βγαλεῖα πηγῆ*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Στεφανίδη [2022], σσ. 20-21 (και σημ. 20), (22-24), (226), (227), 254.

Vincenzo Rotolo, «Το βουνό στην ποίηση του Βρεττάκου ως τοπογραφικός προσδιορισμός και μεταφορικό σύμβολο», *Πόρφυρας*, 179-180 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2022), σ. 8 και σημ. 10.

Νάντια Μισριλάδη, «Ο διασκελισμός στα μεσοπολεμικά ποιήματα του Νικηφόρου Βρεττάκου», *Πόρφυρας*, 179-180 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2022), σσ. 43 και σημ. 8, 49.

28. Η «Μασσαλιώτιδα» στα Επτάνησα: Ξαναδιαβάζοντας τους «Προσωλωμικούς» ποιητές, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2016, σσ. 288.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Εφημ. *Πελοπόννησος*, Πάτρα, 18 Ιανουαρίου 2015, 44 (Κυριακή Γαλαντία) [βλ. και <http://www.pelop.gr/?page=article&docid=214982&srv=28>].

Εφημ. *Θάρρος*, Καλαμάτα, 5 Φεβρουαρίου 2016, 23.

Εφημ. *Ελευθερία*, Καλαμάτα, 10 Φεβρουαρίου 2016, 13.

Συλλογές, 368 (Μάρτιος 2016), 294-295 (Αργύρης Βουρνάς) [βλ. και <http://www.recital.gr/2016/03/30/i-massaliotida-sta-eptanisa...> (αναρτήθηκε στις 30.03.2016)].

Ιστορία εικονογραφημένη, 573 (Μάρτιος 2016), 117 (Διονύσης Ν. Μουσιούτης).

<http://kouvelis.gr/?p=4648> (Φώτης Κουβέλης, αναρτήθηκε στις 07.03.2016).

Εφημ. *Το Βήμα*, 6 Μαρτίου 2016, 19/7 [ένθετο: «Βιβλία»] (Νάσος Βαγενάς) [πρβλ. τη συζήτηση από τις στήλες της εφημ. *Το Βήμα*, 12 Μαρτίου 2016, 2/14, 20 Μαρτίου 2016, 5/25, 27 Μαρτίου 2016, 7/27].

Εφημ. *Εστία*, 19-20 Μαρτίου 2016, 9 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).

www.diastrixo.gr (Σπύρος Σικλαβενίτης – αναρτήθηκε στις 29.03.2016) [πρβλ. εφημ. *Καθημερινή Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 2-3 Απριλίου 2016, 17].

platykalamatas.blogspot.gr (αναρτήθηκε στις 04.04.2016).

The Book's Journal, 65 (Απρίλιος 2016), 67-69 (Μαρίνα Γρηγοροπούλου).

Εφημ. *Ρήξη*, φ. 122, 9 Απριλίου 2016, 24 (Σπύρος Κουτρούλης) [βλ. και: <http://koutroulis-spyros.blogspot.gr/2016/04/2016-272.html> (αναρτήθηκε στις 11.04.2016)].

Ιστορικά Θέματα, 162 (Μάιος 2016), 113 (Παυλίνα Χατζηγεωργίου).

Εφημ. *Έθνος*, 28 Μαΐου 2016, 36 [ένθετο: «Έθνος Life - Τέχνες»] ([Χρήστος Οικονόμου]) [βλ. και http://www.ethnos.gr/biblio/artthro/sta_sixni_ton_prodrromon_tou_solomou-64383196/ (αναρτήθηκε στις 28.05.2016)].
Κεφαλληνιακά Χρονικά, 16 (2015), 615-618 (Ηλίας Α. Τουμασάτος).
 Εφημ. *Η Καθημερινή*, 12 Ιουνίου 2016, 9 [ένθετο: «Τέχνες και Γράμματα»] (Διονύσης Ν. Μουσιούτης).
Φρέαρ, 15 (Ιούνιος 2016), 431-432 (Γιώργος Πετρόπουλος).
 Εφημ. *Η Αυγή*, 2 Ιουλίου 2016, 30 [στήλη: «Γράμματα και Τέχνες»] (Πόλυ Κρημινώτη) [βλ. και <http://www.avgi.gr/article/10812/7055523/e-massaliotida-kai-oi-prosolomikoi-roietes#> (αναρτημένο στις 02.07.2016).]
Πόρφυρας, 159-160 (Απρίλιος-Σεπτέμβριος 2016), 151-152 (Δημήτρης Κονιδάρης).
Οροπέδιο, 17 (Καλοκαίρι 2016), 251-253 (Αντώνης Μιχαηλίδης).
Tomorrownews.info>category>poetry (αναρτημένο στις 03.01.2017).
 Μαρία Σγουριδίου, *Foscolo ο Φιλόπατρις. Απεικονίσεις - απηχήσεις - αντικατοπτρισμοί του έργου του στον ελλαδικό χώρο*, Αθήνα: Εκδόσεις Τρίμορφο 2017, σ. 24 σημ. 1.
Περί Ιστορίας, 8 (Κέρκυρα, 2017), 139-142 (Σπύρος Σκλαβενίτης).
 Δημήτρης Κονιδάρης, *Με τις ευχές του Κάλβου*, Κέρκυρα 2019 [Δημοσιεύματα Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών], σσ. 105-107

MNEIES:

Μαρία Σγουριδίου, *Foscolo ο Φιλόπατρις. Απεικονίσεις - απηχήσεις - αντικατοπτρισμοί του έργου του στον ελλαδικό χώρο*, Αθήνα: Εκδόσεις Τρίμορφο 2017, σσ. 24 σημ. 1, 183, σημ. 7, 8, 9, 10, 12, 14, 184 σημ. 18, 233 σημ. 3, 333 σημ. 79, 81 και 351.
 Νάσος Βαγενάς, «Ξαναδιαβάζοντας τους Προσολωμικούς» [στο:] *ΙΑ' Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο. Επτανησιακός Βίος και Πολιτισμός. Κεφαλλονιά, 21-25 Μαΐου 2018. Πρακτικά. Τόμος IV: Φιλολογία, Φιλοσοφία, Γλωσσολογία, Λαογραφία*. Επιμέλεια τόμου: Ηλίας Τουμασάτος - Γενική εποπτεία: Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος [...], Αργοστόλι: Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών 2019, 135-136 και σημ. 8.
 Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [102021], σσ. 333, 859.
 Κίρκη Κεφαλέα, «Θρησκεία, Ηθική και Επανάσταση. Ξαναδιαβάζοντας μια ωδή του Αντωνίου Μάτεσι», *Νέα Εστία*, τχ. 1894 (Μάρτιος 2023), σ. 203 σημ. 6.

29. «Πότε θα κάνει ξαστεριά»: Από τις ρίζες των Λευκών Ορέων στην πανελλήνια χρήση, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη 2017, σσ. 376.

KPIΣEIEΣ:

Cretalive. Η Κρήτη στον κόσμο, & Ιουνίου 2017.
 Εφημ. *Ρεθεμνιώτικα Νέα*, Ρέθυμνο, 8 Ιουνίου 2017.
CreteWoman.gr, 8 Ιουνίου 2017.
 Εφημ. *Η Αυγή*, 9 Ιουνίου 2017, 24.
 Εφημ. *Θάρρος*, Καλαμάτα, 10 Ιουνίου 2017, 9.
 Εφημ. *Στο Καρφί*, 10 Ιουνίου 2017, 6/22 ([Κ. Μάρδας]).
Politisonline, 12 Ιουνίου 2017.
<http://diastixo.gr>, 13 Ιουνίου 2017.
 Εφημ. *Ελευθερία*, Καλαμάτα, 17-18 Ιουνίου 2017, 21 [ένθετο: Free Weekend] (Πέπη Αλευρά).
 Εφημ. *Πελοπόννησος*, Πάτρα, 18 Ιουνίου 2017, 16 (Κυριακή Γαλαντία).
 Εφημ. *Real News*, 18 Ιουνίου 2017, 22 (Μαρίνα Τσικλητήρα).
Συλλογές, 384 (Ιούλιος 2017), 778-781 (Αργύρης Βουρνάς) [βλ. και εφημ. *Κρητικά Νέα*, Σεπτέμβριος 2017, 4].
Κρηταιείς, 17 (Ιούλιος 2017), 27.
 Εφημ. *Η Καθημερινή*, 2 Ιουλίου 2017, 10 [ένθετο: «Τέχνες και Γράμματα»] (Ελισάβετ Κοτζιά).
 Εφημ. *Το Άρθρο*, 2 Ιουλίου 2017, 28 (Αυγερινός Ανδρέου) [βλ. επίσης και τον ιστότοπο: www.mcnews.gr/logotexnia/parousiaseis/pote-tha-kanei-xasteria... (αναρτήθηκε στις 23.06.2017)].
<http://freat.gr/?p=18545> (αναρτημένο στις 07.07.2017 από τον Γιώργο Τ. Τσερεβελάκη).
Εστιάζω, 5 (8 Ιουλίου 2017), 122-124 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).
 Εφημ. *Ρήξη*, 15 Ιουλίου 2017, 19 (Σ.[πύρος] Κ.[ουτρούλης]).
 Εφημ. *Το Βήμα*, 16 Ιουλίου 2017, 8/32 [ένθετο: «Βιβλία»].
 Εφημ. *Πατρίς*, Ηράκλειο, 20 Ιουλίου 2017, 8 (Ανδρέας Λενακάκης).
 Εφημ. *Χανιώτικα Νέα*, Χανιά, 28 Ιουλίου 2017, 32 (Σταμάτης Απ. Αποστολάκης).
 Εφημ. *Κρητικά Νέα*, Ιούλιος-Αύγουστος 2017, 12 (Νίκος Κρητικός).
<http://diapolitismos.net/> 28 Ιουλίου 2017 (Βασίλης Χαρωνίτης).
 Εφημ. *Πατρίς*, Ηράκλειο, 29 Ιουλίου 2017 (Αντώνης Σανουδάκης-Σανούδος: άρθρο με τον τίτλο: «Το πολιτικό στοιχείο στην “Ξαστεριά” του Γιώργου Ανδρειωμένου).

<http://www.oanagnostis.gr>, 8 Αυγούστου 2017 (Ευγενία Περυσινάκη).
<http://diastixo.gr>, 7 Αυγούστου 2017 (Χαριτίνη Μαλισσόβα) [βλ. και εφημ. *Θεσσαλία*, 13 Αυγούστου 2017, 21].
<http://diastixo.gr>, 23 Σεπτεμβρίου 2017 (Ανθούλα Δανιήλ).
 Εφημ. *Εμπρός*, Μυτιλήνη 29 Σεπτεμβρίου 2017 (Παναγιώτης Σκορδάς) [βλ. και <http://www.emprosnet.gr/politismos/ta-vivlia-raizei-29-9-2017> και *Συλλογές*, 388 (Νοέμβριος 2017), 1246].
The Book's Journal, 81 (Οκτώβριος 2017), 77-79 (Μαρίνα Γρηγοροπούλου).
Ιστορία εικονογραφημένη, 593 (Νοέμβριος 2017), 123 (Διονύσης Ν. Μουσιμούτης).
 Εφημ. *Πατρίς*, Ηράκλειο, 13 Νοεμβρίου 2017, 10 (Ανδρέας Λενακάκης: άρθρο με τίτλο: «Στον απόηχο της “Ξαστεριάς”»).
Φρέαρ, 20 (Νοέμβριος 2017), 650-652 (Γιώργος Πετρόπουλος).
<http://diastixo.gr>, 17 Δεκεμβρίου 2017 (Μ. Γ. Μερακλής).
Οροπέδιο, 19 (Χειμώνας 2017), 541-543 (Αντώνης Μιχαηλίδης).
 Πάνος Καζάκος - Πάνος Α. Κολιασάσης, *Αφανείς και ορατές αντιθέσεις. Παράδοση και νεωτερικότητα στη μεταδικτατορική Ελλάδα (1974-2022)*, Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο 2023, σσ. 92-93 σημ. 113.
 Το βιβλίο παρουσιάστηκε, με πρωτοβουλία του Κέντρου Κρητικής Λογοτεχνίας, στις 21 Ιουλίου του 2017, στην αίθουσα «Ανδρόγεω» του Ηρακλείου, από τους Ελπινίκη Νικολουδάκη, Γιώργο Καρατζή, Ευγενία Περυσινάκη και Αντώνη Σανουδάκη, ενώ στις 24 Ιουλίου 2017 έγινε η παρουσίασή του από τους Σταμάτη Αποστολάκη, Βασιλή Χαρωνίτη και Ανδρέα Λενακάκη στην Ορθόδοξο Ακαδημία Κρήτης, στο Κολυμπάρι Χανίων, υπό την αιγίδα του Κέντρου Κρητικής Λογοτεχνίας, της Ορθόδοξου Ακαδημίας Κρήτης και του Δήμου Πλατανιά Χανίων. Για την τελευταία αυτή εκδήλωση, βλ. εντελώς ενδεικτικά: *Ρομφαία. 24ωρο Πρακτορείο Εκκλησιαστικών Ειδήσεων*, 25 Ιουλίου 2017, όπου και αναλυτική της περιγραφή, η οποία αναδημοσιεύτηκε και στην εφημ. *Χανιώτικα Νέα*, Χανιά, 25 Ιουλίου 2017.

ΜΝΕΙΕΣ:

Πάνος Καζάκος - Πάνος Α. Κολιασάσης, *Αφανείς και ορατές αντιθέσεις. Παράδοση και νεωτερικότητα στη μεταδικτατορική Ελλάδα (1974-2022)*, Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο 2023, σσ. 92-93 σημ. 113, 291.

30. Γιάννης Ρίτσος, *Πρώιμα ποιήματα και πεζά*, εισαγωγική μελέτη - έκδοση κειμένων: Γιώργος Ανδρειωμένος, Αθήνα: Κέδρος 2018, σσ. 288.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Artic.gr, 25 Νοεμβρίου 2018 (Μαρία Κόνιαρη).
The Book's Journal, 93 (Δεκέμβριος 2018), 95 (Μ.[αρία] Α.[θανασοπούλου]).
 Εφημ. *Θάρρος*, Καλαμάτα, 1 Δεκεμβρίου 2018, 12.
 Εφημ. *Το Παρόν*, 4 Δεκεμβρίου 2018 [στην ηλεκτρονική του έκδοση με διεύθυνση: <https://www.paron.gr/2018/12/04/giannis-ritsos-proima-poiimata...>].
 Εφημ. *Φιλελεύθερος*, 6 Δεκεμβρίου 2018, 32-33 [στη στήλη: «Εντέχνως»] (Αγγελική Κώττη).
 Εφημ. *Ελευθερία*, Καλαμάτα, 8-9 Δεκεμβρίου 2018, 19 [ένθετο: Free Weekend].
 Εφημ. *Πελοπόννησος*, Πάτρα, 9 Δεκεμβρίου 2018, 12 (Κρίστου Κουνινιώτη).
 Εφημ. *Πελοπόννησος*, Πάτρα, 9 Δεκεμβρίου 2018, 18 (Κυριακή Γαλαντία).
<http://diastixo.gr>, 10 Δεκεμβρίου 2018.
 Εφημ. *Εστία*, 15 Δεκεμβρίου 2018, 8 (Χαρίκλεια Δημακοπούλου).
 Εφημ. *Η Αυγή*, 16 Δεκεμβρίου 2018, 47 [ένθετο: «Γράμματα και Τέχνες»] (Πόλυ Κρημινιώτη) [συνοδευόμενο από συνέντευξη του συγγραφέα].
Εφημερίδα των Συντακτών, 22-23 Δεκεμβρίου 2018, 122 [στη στήλη: «Ποιητικό ψηφιδωτό 2018»] (Πέτρος Γκολίτσης).
 Εφημ. *Free Sunday*, αριθ. 479, 30.12.2018, 39 (Χριστίνα Λάσκαρη).
http://freak.gr/?p=23484&fbclid=IwAR2jYLQ38FH7uql5q_rbyPPy43Ei5AwJwSBN5lcmCYuFO-2_Cro56CBFzws (Αννα Αφεντουλίδου – η κριτική αναρτήθηκε στις 31.12.2018).
Νέα Ευθύνη, 42-43 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2018), 318-326 (Μαρίνα Γρηγοροπούλου).
Συλλογές, 402 (Ιανουάριος 2019), 29-31 (Αργύρης Βουρνάς).
https://vivliosimeia.blogspot.com/2019/01/new_72.html (η ανάρτηση έγινε τον Ιανουάριο του 2019).
koutroulis-spyros.blogspot.com/2019/01/2018.html (Σπύρος Κουτρούλης – αναρτήθηκε στις 06.01.2019) – πρβλ. εφημ. *Ρήξη*, 2 Φεβρουαρίου 2019, 20.
 Εφημ. *Ριζοσπάστης*, 10 Ιανουαρίου 2019, 21.
<https://iskra.gr/συλλογή-των-πρώιμων-εργων-του-γιαννη-ρ/?fbclid=IwAR1J5w4OPOHwυ7nWjαcmFmekz1cOHR-XMmkSTm4υ2wTzοTηRoRm9grWFLcg> (αναρτήθηκε στις 14.01.2019).
 Εφημ. *Το Βήμα*, 20 Ιανουαρίου 2019, 21/5 [ένθετο: «Βιβλία»] (Νίκος Μπακουνάκης).

Εφημερίδα των Συντακτών, 26-27 Ιανουαρίου 2019, 29-30 [στο ένθετο: «Art» στήλη: «Ανοιχτό Βιβλίο»] (Κ. Γ. Παπαγεωργίου). https://theouaf.blogspot.com/2019/01/blog-post_67.html?spref=fb&fbclid=IwAR2S72SQz8cEfojClqPNOArYZGRHfUgtNqXz9NEkSNyPnToGulMrQohz2gLs (ανάρτηση του Θεοδοσίου Π. Βαφειάδη στον ιστοχώρο «Νότες Λογοτεχνίας», στις 29.01.2019).

Εφημ. *Ριζοσπάστης*, 2-3 Φεβρουαρίου 2019, 23. platy-kalamatas-messinias.gr (αναρτήθηκε στις 04.02.2019). <http://diastixo.gr>, 15 Φεβρουαρίου 2019 (Ελένη Χωρεάνθη).

Εφημ. *Η Καθημερινή*, 24 Φεβρουαρίου 2019 (Παντελής Μπουκάλας). <http://www.oanagnostis.gr>, 17 Μαρτίου 2019 (Μαρία Τσαγκαράκη). *Φρέαρ*, 25 (Μάιος 2019), 161-163 (Γιώργος Πετρόπουλος). <http://literature.gr>, 29 Μαΐου 2019 (Χρύσα Βλάχου).

Οροπέδιο, 21 (Καλοκαίρι 2019), 258-260 (Αντώνης Μιχαηλίδης). *Νέα Ευθύνη*, 44-45 (Ιανουάριος-Ιούνιος 2019), 200-201 (Δημήτρης Κόκορης). *The Book's Journal*, 101 (Σεπτέμβριος 2019), 58-59 (Μάρθα Βασιλειάδη). *Θέματα Λογοτεχνίας*, 61 (Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 2019), 149-154 (Ελλη Φιλοκύπρου). <https://bookpress.gr/kritikes/biografies/11419-ritsos-giannis-kedros-proima-roiimata-kai-peza> (Άννα Αφεντουλίδου - η κριτική αναρτήθηκε στις 26 Μαρτίου 2020).

Νέα Ευθύνη, 50-51 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2020), 377-379 (Αλέξης Ζήρας). *Byzantine and Modern Greek Studies*, 45.1 (2021), 139-142 (Elli Philokyprou).

Χρήστος Μαχαριδής, *Ο Γιάννης Ρίτσος στα Χανιά του Μεσοπολέμου – Στερνοί αντίλαλοι. Από το ημερολόγιο ενός φθισικού*, [Χανιά:] Εκδόσεις Έρεισμα [2021], σ. 98.

Προδημοσίευση μέρους του βιβλίου έγινε στο <https://diastixo.gr/prodimosiefseis-2/11025-ritsos-prwima-roiimata> στις 21 Νοεμβρίου 2018. Επίσης, για το βιβλίο δόθηκε συνέντευξη στον Μανόλη Πολέντα, στις 14 Δεκεμβρίου 2018, στην εκπομπή: «Πολιτιστικές παράλληλοι», στον ραδιοφωνικό σταθμό: «Στο Κόκκινο 105,5 FM», και στον Στέλιο Λουκά, στο πλαίσιο της εκπομπής «Ένα βιβλίο - ένα ταξίδι», του τηλεοπτικού σταθμού της Θεσσαλονίκης TV100, η οποία προβλήθηκε στις 11 και 15 Ιουνίου 2019, ενώ η Πέννυ Τομπρή διάβασε νεανικά πεζά του Γιάννη Ρίτσου, τα οποία περιέχονται στον συγκεκριμένο τόμο, στην εκπομπή: «Υλικό Ονειρών», 958 fm, ΕΡΤ3 (ΕΡΤ web radio, 13 Φεβρουαρίου 2019). Επιπροσθέτως, η έκδοση παρουσιάστηκε στον ΙΑΝΟ, στις 17 Δεκεμβρίου 2018, από τους Άννα Αφεντουλίδου, Γιάννη Ευθυμάδη, Αλέξη Ζήρα, Δημήτρη Κοσμόπουλο και Έλλη Φιλοκύπρου, στην Πίνακοθήκη Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης του Πνευματικού Κέντρου Καλαμάτας, στις 20 Φεβρουαρίου 2019, από τις Μαρία Τσαγκαράκη και Μαρίνα Γρηγοροπούλου, στο καφέ «Εκτός Χάρτη» στη Βέροια, την 1^η Απριλίου 2019, από τους Αλέκο Χατζηκόστα και Παντελή Τσαλουχίδη και στη 16^η Διεθνή Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης, στις 10 Μαΐου 2019, από τους Δημήτρη Κόκορη, Μάρθα Βασιλειάδη και Χρύσα Βλάχου. Αναλυτικές παρουσιάσεις της πιο πάνω εκδήλωσης στη Βέροια, συνοδευόμενες από κρίσεις για το βιβλίο στους εξής ιστότοπους: <http://www.pliroforiodotis.gr/index.php/news/culture/book/51694-2019-04-01-20-09-02> (αναρτημένο από τη Μαρία Τριγώνη, την 1^η Απριλίου 2019)· <https://faretra.info/2019/04/02/parousiastike-veroia-vivlio-giannis-ritsos-proima/> (αναρτημένο από τη Δήμητρα Συμυρή, στις 2 Απριλίου 2019)· <https://atexnos.gr/μια-εκδήλωση-κόντρα-στο-ρεύμα-παρουσι/> (ανάρτηση από τον IRAKLIS3, στις 2 Απριλίου 2019)· <https://www.veriotis.gr/2019/04/vivlio-giannis-ritsos-veria.html> (ανάρτηση στις 4 Απριλίου 2019)· τέλος, παρουσιάσεις των επισκέψεων του συγγραφέα, με αφορμή την έκδοση του βιβλίου, στο 4^ο και στο 5^ο ΓΕΛ Βέροιας αναρτήθηκαν, μεταξύ άλλων, και στους ιστοχώρους: <https://avena.gr/kentriki-makedonia/hmathia/202195-0-kathigitis-panepistimioy-kai-syggrafeas-giorgos-andreiomenos-sto-4o-gel-veroias> (02.04.2019), <https://www.laosnews.gr/ετικετα/Γιώργος%20Ανδρειωμένος> (02.04.2019), <https://www.imerisia-ver.gr/αρθρο/16681/-o-γιωργος-ανδρειωμενος-στο-4o-γενικο-ενιαιο-λυκειο-βεροιας> (03.04.2019), <https://www.inveria.gr/2019/04/ot-an-to-panepistimio.html> (04.04.2019), <https://www.verianet.gr/post/71630-otan-to-panepistimio-sunanta-to-sxoleio-mathhites-tou-5o> (04.04.2019) και <https://faretra.info/2019/04/04/panepistimio-synanta-scholeio/> (04.04.2019). Ακόμη, το εν λόγω βιβλίο παρουσιάστηκε από τις Αγγελική Κώττη και Άννα Αφεντουλίδου, σε εκδήλωση η οποία πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα Μιχαήλας Αβέρωφ της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών στις 15 Δεκεμβρίου 2019.

MNEIES:

Γιώργος Μπαλούρδος, «Γιάννης Ρίτσος, Η Τριβή με το καθημερινό», *timesnews.gr* (<https://www.timesnews.gr/giannis-ritsos-i-trivi-me-to-kathimerin/>) (αναρτημένο στις 11.12.2018).

Ευριπίδης Γαραντούδης, «Ο Γιάννης Ρίτσος και ο κινηματογράφος», *Νέα Ευθύνη*, 44-45 (Ιανουάριος-Ιούνιος 2019), 22 σημ. 1.

Maria Caracausi, «Nomi mitologici nell'opera di Ghiannis Ritsos», *Il nome nel testo. Rivista internazionale di onomastica letteraria*, 2019, σ. 112 σημ. 2.
 Χριστίνα Ντουνιά, *Αργοναύτες και σύντροφοι. Όψεις του λογοτεχνικού πεδίου στη δεκαετία του '30*, Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας 2021, 213 σημ. 189.
 Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2021], σ. 333.
 Χρήστος Μαχαίριδης, *Ο Γιάννης Ρίτσος στα Χανιά του Μεσοπολέμου – Στερνοί αντίλαλοι. Από το ημερολόγιο ενός φθισικού*, [Χανιά:] Εκδόσεις Έρεισμα [2021], σσ. 98, 155.
 Έλλη Φιλοκύπρου, *Μέσα στις πέτρες κοιμούνται τα πουλιά. Το ποιητικό τοπίο του Γιάννη Ρίτσου*, Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη 2022, σσ. 66 (και σημ. 2, 4), 273, 275.

31. Βιογραφικά στον Ανδρέα Κάλβο (με αφορμή τα 150 χρόνια από τον θάνατό του), Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης 2019, σσ. 142+2λ.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

<http://diastixo.gr>, 9 Ιουλίου 2019.

Εφημ. *Ριζοσπάστης*, 10 Ιουλίου 2019, 23.

<https://sparamatseto.gr/2019/07/10/viografika-ston-andrea-kalvo-giurgos-andreiomenos/> (ανάρτηση Αντωνίου Βαρβατσούλια στον ιστοχώρο «sparamatseto», στις 10.07.2019).
<http://freakr.gr/?p=25426> (αναρτημένο στις 12.07.2019 από τον Γιώργο Τ. Τσερεβελάκη).

Εφημ. *Θάρρος*, Καλαμάτα, 12 Ιουλίου 2019, 10.

Εφημ. *Ελευθερία*, Καλαμάτα, 13-14 Ιουλίου 2019, 12.

Εφημ. *Ριζοσπάστης*, 10 Ιούλη 2019, 23 [αναδημοσιεύτηκε στις 20.07.2019 στο: <https://www.902.gr/eidisi/politismos/196425/viografika-ston-andrea-kalvo-me-aforimi-ta-150-hronia--apo-thanato-toy>].

Εφημ. *Εστία*, 20-21 Ιουλίου 2019, 6 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).

Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 24 Ιουλίου 2019, 13.

Εφημ. *Πελοπόννησος*, Πάτρα, 28 Ιουλίου 2019, 18 (Κυριακή Γαλαντία).

Εφημ. *Ερμής*, Ζάκυνθος, 29 Ιουλίου 2019, 10.

Εφημ. *Ημερήσιος*, Κεφαλονιά, 31 Ιουλίου 2019, 10-11.

<http://literature.gr>, 2 Αυγούστου 2019 (Μάριος Π. Αθανασόπουλος).

Εφημ. *Ερμής*, Ζάκυνθος, 23 Αυγούστου 2019, 9 (Δ.[ιονύσης] Σ.[έρρας]).

Συλλογές, 410 (Σεπτέμβριος 2019), 959-961 (Αργύρης Βουρνάς).

<https://www.facebook.com/spyros.koutroulis.5/posts/3047750365295351> (ανάρτηση στις 05.09.2019) και <https://koutroulis-spyros.blogspot.com/2019/09/150-2019.html> (ανάρτηση στις 08.09.2019) - πρβλ. εφημ. *Πήξη*, 2 Νοεμβρίου 2019, 22 και ardin-rixli.gr/archives/213979 [ανάρτηση: 23.11.2019] (Σπύρος Κουτρούλης).

<http://diastixo.gr>, 4 Οκτωβρίου 2019 (Ελένη Χωρεάνθη).

Εφημ. *Το Βήμα*, 20 Οκτωβρίου 2019, 24/8 [ένθετο: «Βιβλία»] (Λαμπρινή Κουζέλη).

Εφημ. *Η Αυγή*, 7 Νοεμβρίου 2019, 27 [ένθετο: «Γράμματα και Τέχνες»] (Π.[όλυ] Κρ.[ημνιώτη]).

Εφημ. *Φιλελεύθερος*, 2 Δεκεμβρίου 2019, 36 [ένθετο: Arts & Life] (Αγγελική Κώττη).

The Book's Journal, 104 (Δεκέμβριος 2019), 96 (Βαγγέλης Χατζηβασιλείου).

Φρέαρ, 26 (Δεκέμβριος 2019), 328-332 (Μαρίνα Γρηγοροπούλου).

Περί Ιστορίας, 8 (Κέρκυρα, 2019), 216-217 (Γιάννα Δημητρίου).

Εφημ. *Ριζοσπάστης*, 11-12 Γενάρη 2020, 34 (Μαρία Πεσκετζή) [αναδημοσιεύτηκε στις 11.01.2020 στο: <https://www.rizospastis.gr/story.do?id=10630842>].

Κεφαλληνιακά Χρονικά, 19 (2019), 457-460 (Γιώργος Πετρόπουλος).

Εφημ. *Ελεύθερος Τύπος*, 2 Μαΐου 2020, 30 (Ελπιδοφόρος Ιντζέμπελης).

Ναυτική Ελλάς, 1038-1039 (Απρίλιος-Μάιος 2020), 114-115 (Γιώργος Πετρόπουλος).

Το βιβλίο παρουσιάστηκε από τη Μαρίνα Γρηγοροπούλου και τον Γιώργο Πετρόπουλο, σε εκδήλωση η οποία πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα Μιχαήλας Αβέρωφ της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών στις 15 Δεκεμβρίου 2019.

ΜΝΕΙΕΣ:

Ανδρέας Κάλβος, *Έργα*. Τόμος Γ', Ποικίλα: Ανθολογίες - Γραμματικές - Μεταφράσεις. Επιστημονική επιμέλεια Δημήτρης Αρβανιτάκης, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2020, σ. 67, σημ. 2 (Γιάννης Ξούριας).

Αχιλλέας-Ιορδάνης Κεραμέκης, *Ελληνοϊταλικές λογοτεχνικές σχέσεις και αλληλοεπιδράσεις κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα*. Διατριβή Μεταπτυχιακής Ειδίκευσης, Καλαμάτα 2021 [Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, ΣΑΕΙΠΣ – ΤΙΑΔΠΑ, ΠΜΣ ΝΣΙ], σσ. 18 σημ. 32, 19 σημ. 35, 78.

Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2021], σσ. 333, 530.

Διονύση Σέρρα, *Γραφές για τον Ανδρέα Κάλβο (1986-2022)*, Ζάκυνθος: Επτανησιακά Φύλλα 2022, σ. 181.

Δημήτριος Κ. Πατσόπουλος, «Νέα στοιχεία για την ιστορική αποκατάσταση της μετάφρασης του 1827», *Νέα Εστία*, τχ. 1894 (Μάρτιος 2023), σσ. 163 σημ. 33, 182 σημ. 84.

32. Από τη στράτευση στην αμφισβήτηση: Λόγοι και Αντίλογοι στην «Επιθεώρηση Τέχνης», Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης 2020, σσ. 366+2λ.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Εφημ. *Ελευθερία*, Καλαμάτα, 23 Οκτωβρίου 2020, 8 (πρβλ. <https://eleftheriaonline.gr/local/politismos/books/item/227106-epitheorisi-texnis-tou-kathigiti-g-andreiomenu>).

Εφημ. *Θάρρος*, Καλαμάτα, 23 Οκτωβρίου 2020, 13.

<http://diastixo.gr>, 26 Οκτωβρίου 2020.

Ekdoti.gr, 26 Οκτωβρίου 2020.

Εφημ. *Εστία*, 7-8 Νοεμβρίου 2020, 11 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).

Εφημ. *Η Αυγή*, 15 Νοεμβρίου 2020, 50-51 (Πόλυ Κρημιώτη – με συνέντευξη και του συγγραφέα). [Βλ. και https://www.avgi.gr/tehnas/371890_kati-perissotero-apo-ena-periodiko].

<https://www.facebook.com/spyros.koutroulis.5> (η ανάρτηση στις 15.11.2020)

και <http://koutroulis-spyros.blogspot.com/2020/11/2020-366.html> (η ανάρτηση στις 22.11.2020) - πρβλ. εφημ. *Ρήξη*, 5 Δεκεμβρίου 2020, 22 και <https://ardnirixi.gr/archives/227960> [ανάρτηση: 13.12.2020] (Σπύρος Κουτρούλης).

<https://ffear.gr/?p=29516>, 19 Νοεμβρίου 2020 (Μάριος Π. Αθανασόπουλος).

Εφημ. *Πελοπόννησος*, Πάτρα, 22 Νοεμβρίου 2020, 20 (Κυριακή Γαλαντία).

<http://literature.gr>, 27 Νοεμβρίου 2020 (Γιώργος Πετρόπουλος) [πρβλ. *Συλλογές*, 428 (Μάρτιος 2021), 161-163].

Συλλογές, 425 (Δεκέμβριος 2020), 1003-1004 (Αργύρης Βουρνάς).

Νέα Ευθύνη, 50-51 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2020), 379-382 (Δημήτρης Κόκορης).

Εφημ. *Εποχή*, 19-20 Δεκεμβρίου 2020, 26 (Μανόλης Πολέντας) [βλ. και <https://www.epohi.gr/article/37772/o-mikrokosmos-ths-epitheorshs-tehnhs>].

<https://www.goodreads.com/book/show/56518807>, 2 Ιανουαρίου 2021.

<http://www.oanagnostis.gr>, 8 Ιανουαρίου 2021 (Μαρίνα Γρηγοροπούλου).

Εφημ. *Τα Νέα*, 23-24 Ιανουαρίου 2021, 6 [ένθετο: «Βιβλιοδρόμιο»] (Αννα Αφεντουλίδου).

Οροπέδιο, 23-24 (Χειμώνας 2020-2021), 657-658 (Αντώνης Μιχαηλίδης).

Οδός Πανός, 190 (Απρίλιος-Αύγουστος 2021), 177-178 (Φώτης Θαλασσινός).

The Book's Journal, 118 (Απρίλιος 2021), 96 (Βαγγέλης Χατζηβασιλείου).

<http://diastixo.gr>, 9 Απριλίου 2021 (Ελένη Χωρεάνθη).

Πόρφυρας, 174 (Μάιος 2021), 497-499 (Τιτίκα Καραβία).

M. Chryssanthopoulos, «Modern Greek Studies: Literature, Enlightenment to the Present Day», *The Year's Work in Modern Language Studies*, 82(1), 711.

Με αφορμή το βιβλίο έγινε συζήτηση για την *Επιθεώρηση Τέχνης* μεταξύ του συγγραφέα και του Αλέξη Βάκη στην εκπομπή «Εδώδιμα και Αποικιακά» (ραδιοφωνικός σταθμός «Στο Κόκκινο» 105,5 FM, 14. 12. 2020) και δόθηκε συνέντευξη στη δημοσιογράφο Δέσποινα Ηλιοπούλου (τηλεοπτικός σταθμός Best TV, 11.01.2021).

ΜΝΕΙΕΣ:

Δημήτρης Κόκορης, *Ο Καζαντζάκης ως ποιητής. Φιλοσοφική διάσταση, ρυθμική έκφραση, κριτική πρόσληψη*, Αθήνα: Πεδίο 2020, σσ. 114 σημ. 288, 239.

Δημήτρης Κόκορης, «Ο Νίκος Πλουμπιδής ως λογοτεχνικός ήρωας: Γιάννης Ρίτσος “Κάτω απ’ τη λήθη”», *www.roeticanet.gr*, 18 Απριλίου 2021.

Αθηνόδωρος-Γιάννης Αμούργης, «Γενιά του '70 και λογοτεχνικά έντυπα: Το παράδειγμα του περιοδικού *Γράμματα και Τέχνες*», *e-Δημοσίευση. Το επιστημονικό περιοδικό του Συνδέσμου Φιλολόγων Αιτωλοακαρνανίας*, 1 (Μεσολόγγι, Μάρτιος 2022), 48 (2), 54.

33. Κωστής Παλαμάς, *Άπαντα*, Τόμος δέκατος - Ανέκδοτα (1879-1900), Αθήνα: Ίδρυμα Κωστή Παλαμά [2020], σσ. 599+1λ.

ΜΝΕΙΕΣ:

Κωστής Παλαμάς, *Άπαντα*. Τόμος ενδέκατος. Ανέκδοτα (1901-1940). Επιμέλεια: Κ. Γ. Κασίνης, Αθήνα: Ίδρυμα Κωστή Παλαμά 2021, σ. 256 σημ. 3, 284, 303, 304.

Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [102021], σσ. 330, 641.

34. Ο Παλαμάς και ο πολιτικός φιλελευθερισμός, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης 2022, σσ. 124+2λ.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Εφημ. *Ελευθερία*, Καλαμάτα, 5-6 Μαρτίου 2022, 10 (πρβλ. <https://eleftheriaonline.gr/local/politismos/books/item/265342-o-giorgos-andreiomenos-gia-ton-palama-kai-ton-politiko-fileleftherismo>).

Εφημ. *Θάρρος*, Καλαμάτα, 5 Μαρτίου 2022, 8.

<https://www.literature.gr/kai-pali-gia-ton-kosti-palama-kai-tis-scheseis-toy-me-tin-politiki/>, 21 Μαρτίου 2022 (Κυριακή Γαλαντία).

<https://frear.gr/?p=33100>, 28 Μαρτίου 2022 (Γιώργος Πετρόπουλος) [πρβλ. *Συλλογές*, 442 (Μάιος 2022), 411-412].

Συλλογές, 441 (Απρίλιος 2022), 319-320 (Αργύρης Βουρνάς).

Εφημ. *Τα Νέα*, 2-3 Απριλίου 2021, 6 [ένθετο: «Βιβλιοδρόμιο»] (Αννα Αφεντουλίδου).

Εφημ. *Εστία*, 8 Μαΐου 2022, 27 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).

Εφημ. *Ριζοσπάστης*, 26 Μάη 2022, 26 (Α.[ντώνης] Κ.[αλόβουλος]) [πρβλ. και τον ιστοχώρο: <https://www.rizospastis.gr/story.do?id=11705062>].

<https://koutroulis-spyros.blogspot.com/2022/06/2022.html?fbclid=IwAR14BKZtZA633cliZQhVLRePiPwKSU7UHjEnAbpRoL62G5NTGF4U2kKUKQ> (Σπύρος Κουτρούλης, ανάρτηση: 05.06.2022) – πρβλ. εφημ. *Πήξη*, 30 Ιουλίου 2022, 22.

Εφημ. *Το Ποντίκι*, 8 Ιουνίου 2022, 29 (Ξενοφών Μπρουντζάκης) [βλ. και https://www.topontiki.gr/2022/06/13/vivlio-o-palamas-ke-o-politikos-fileleftherismos/?fbclid=IwAR0oJt3ICqzzO7tqmJpsPYfMokGneofv7CEHg_7AktGoCwVJgfJ7zdr3Z8].

<https://www.liberal.gr/politismos/itan-o-kostis-palamas-fileleutheros/455290> (Αγγελική Κώττη, ανάρτηση: 16.06.2022).

Χάρτης, 43 (Ιούλιος 2022) (Μαρίνα Γρηγοροπούλου) [αναρτημένο στον ιστοχώρο:

<https://www.hartismag.gr/hartis-43/biblia/i-fileleutheri-diasiasi-toi-kosti-palama?fbclid=IwAR1AmfeoSQ8sBAuGw75O7sZwzYMKYkbfvX5maXv3lm9TKrq26zsoFGZ7i4w>].

<http://diastixo.gr>, 24 Φεβρουαρίου 2023 (Τάσος Μιχαηλίδης).

- 35.** Κώστας Κουλουφάκος, *Τα δημοσιευμένα έργα*, τόμος 1: Πρωτότυπα - τόμος 2: Μεταφρασμένα. Φιλολογική επιμέλεια και επίμετρο Γιώργος Ανδρειωμένος, Αθήνα: Κίχλη 2022, σσ. 1320 και 1080, αντίστοιχα.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Εφημ. *Ελευθερία*, Καλαμάτα, 29 Νοεμβρίου 2022, 8 (πρβλ. https://eleftheriaonline.gr/local/politismos/item/283945-epimeleia-kai-epimetro-apo-ton-kathigiti-giorgo-andreiomeno-i-nea-ekdosi-ton-ergon-tou-kosta-kouloufakou?fbclid=IwAR3496TzbPgcugzylwQwTrF951Aig44ejk_56GysEazCTSEnxAxYrLceOyW).

Εφημ. *Θάρρος*, Καλαμάτα, 29 Νοεμβρίου 2022, 11.

Εφημ. *Η Καθημερινή*, 18 Δεκεμβρίου 2022, 13 [ένθετο: «Τέχνες και Γράμματα»] (Η.[λίας] Μ.[αγκλίνης]).

Εφημ. *Η Αυγή*, 24 Δεκεμβρίου 2021, 30, 43 (Πόλυ Κρημνιώτη – με συνέντευξη και του συγγραφέα [βλ. και https://www.avgi.gr/tehnas/434538_o-koulofyakos-itan-spyoudaios-kai-ignorize-omos-pote-toy-den-kabalise-kalami]).

Συλλογές, 450 (Ιανουάριος 2023), 19-20 (Αργύρης Βουρνάς).

<https://www.thepresident.gr/2022/12/31/to-dekari-toy-politismoy-enas-athlos-me-tin-ekdosi-ergon-koulofyakoy/?fbclid=IwAR3I3V4YYxqE5SnuHSDNDUJvU8uMt9C-qy-97TyT4arkaTMsIX9BOI3HOxM>.

<http://diastixo.gr>, 12 Ιανουαρίου 2023 (Γιώργος Πετρόπουλος) [πρβλ. *Συλλογές*, 451 (Φεβρουάριος 2023), 126].

Εφημ. *Η Εποχή*, 14-15 Ιανουαρίου 2023, 27 (Κώστας Αθανασίου) [βλ. και: <https://www.epohi.gr/article/45589/me-to-aima-ths-kardias?fbclid=IwAR2aL5NxxwN8loDX5dqjGPVkdBoBzJGEmS1XYgnLo-gukvnSW6RhpRK3Gkc>].

<https://frear.gr/?p=34357&fbclid=IwARoh3zrPFtYTsZILDjozQk9x-L42pjktwiPpqIPoAgJaVUzrimv-G3SE4o>, 14.01.2023 (Γιώργος Τ. Τσερεβελάκης).

Εφημ. *Τα Νέα*, 21-22 Ιανουαρίου 2023, 6 [ένθετο: «Βιβλιοδρόμιο»] (Αννα Αφεντουλίδου) [βλ. και στο: https://www.tanea.gr/print/2023/01/21/lifearts/o-anypotaktos-tis-epitheorisis-texnis/?fbclid=IwAR2V3f5izwGDodfzDPw5m9hEAAyKlj6SglAf2DpyKlXcd_libCJxwY4GMhs].

Εφημ. *Το Ποντίκι*, 26 Ιανουαρίου 2023, 29 (Ξενοφών Μπρουντζάκης) [βλ. και https://www-topontiki.gr.cdn.ampproject.org/v/s/www.topontiki.gr/2023/01/29/i-klironomia-tou-timotheou-ston-lazaro/amp/?amp_gsa=1&amp_js_v=a9&usqp=mq331AQKKAfQArABIACAw%3D%3D&fbclid=IwARox3K27MOzq3UtGOGLf9H3EVGeoEKKG2HTJeeCcEVayJpHglQhmjnrNQY#amp_tf=%CE%91%CF%80%CF%8C%20%25%24s&aoh=16749799156059&referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com&ampshare=https%3A%2F%2Fwww.topontiki.gr%2F2023%2F01%2F29%2Fi-klironomia-tou-timotheou-ston-lazaro%2F].

Εφημερίδα των Συντακτών, 18-19 Φεβρουαρίου 2023, 27 [ένθετο: «Νησίδες»] – πρβλ. https://www.efsyn.gr/tehneseis/biblia/379023_koines-kai-horistes-tyhes (Παναγιώτης Νούτσος).
Bookstory.gr, 24 Φεβρουαρίου (τόμος 1) και 24 Απριλίου 2023 (τόμος 2) (George Barleycorn).
https://koutroulis-spyros.blogspot.com/2023/02/1-2-2022.html?m=1&fbclid=IwAR3ob5-f3FIXKaLLdfegWiDK3BxrwwDOHcerZP_RDvulU4RC51fWGpMJXA (Σπύρος Κουτρούλης, ανάρτηση: 25.02.2023) – πρβλ. εφημ. *Ρήξη*, 18 Μαρτίου 2023, 22 [και https://ardin-rixi.gr/archives/249844?fbclid=IwAR3yFLYcm_emWYXmrνSADbc40Cz_SOZ5aannmfMgYnbN58DFvcJ8CeouU1-U].
 Εφημ. *Εστία*, 25 Μαρτίου 2023, 27 (Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου).
 Εφημ. *Η Αυγή*, 9 Απριλίου 2023, 33 [ένθετο: «Αναγνώσεις»] (Στέφανος Ροζάνης) – πρβλ. http://avgι-anagnoseis.blogspot.com/2023/04/blog-post_784.html
 Αφιέρωμα του περ. *Ο Αναγνώστης*, 13.04.2023, με κείμενα των Γιώργου Ανδρειωμένου, Αλεξάνδρας Ιωαννίδου, Τίτου Πατρίκιου, Ζήσιμου Συνοδινού, Βαγγέλη Χατζηβασιλείου – βλ. τον ιστοχώρο του ηλεκτρονικού εντύπου: <https://www.oanagnostis.gr/>
 Εφημ. *Το Βήμα*, 7 Μαΐου 2023, 2 [ένθετο: «Βιβλία»] (Βαγγέλης Χατζηβασιλείου) – βλ. και <https://www.tovima.gr/.../agonistis-crtis-kallitexnikis.../>.
 Εφημ. *Εστία*, 15 Μαΐου 2023, 7 (Φαίδρα Βασιλάκη).
The Book's Journal, 143 (Ιούνιος 2023), 47-49 (Μαρίνα Γρηγοροπούλου) – βλ. και <https://booksjournal.gr/kritikes/logotexnia/4526-kostas-kouloufakos-kai-emma-nouvel-levinas>.
 Η έκδοση παρουσιάστηκε σε συνεντεύξεις του φιλολογικού επιμελητή στις εκπομπές «Κοινωνία - ώρα Ευρώπης» (στο Radio Strimonika, με την Κάλλη Οικονόμου, στις 16.01.2023), «Βιβλιοβούλιο» (στο Κανάλι της Βουλής, με τον Μανόλη Πιμπλή, στις 22.01.2023), «BookFly» (στην ΕΡΑ, Τρίτο Πρόγραμμα, με τον Δημήτρη Τρίκα, στις 25.01.2023), «Εδώδιμα και Αποικιακά» (ραδιοφωνικός σταθμός «Στο Κόκκινο» 105,5 FM, με τον Αλέξη Βάκη και τον Πέτρο Κουλουφάκο, στις 11.02.2023), «Αθήνα το φελέκι σου» (ραδιοφωνικός σταθμός Αθήνα 9,84, με τον Φίλιππο Παππά, στις 25.03.2023), «Αναλύσεις» (ραδιοφωνικός σταθμός Radio Me, με τον Γιάννη Χαραλαμπίδη, στις 12.05.2023), καθώς και στο «Θέατρο Μελίνα Μερκούρη», στον Δήμο Αγίου Δημητρίου (3 Φεβρουαρίου 2023, από τους Αλέξη Ζήρα, Ζήσιμο Συνοδινό και Έλλη Φιλοκύπρου και με χαιρετισμούς της Μαρίας Ανδρούτσου, δημάρχου Αγίου Δημητρίου, και Πέτρου Κουλουφάκου). – Η έκδοση βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών (Β' Τάξη Γραμματάων και Τεχνών) κατά την πανηγυρική συνεδρία της 21^{ης} Δεκεμβρίου 2023.

Β'. Δημοσιεύματα σε περιοδικά, πρακτικά συνεδρίων και συλλογικούς τόμους

1. «Πτωχοπροδρομικά», *Τετράμηνα*, 28/29 (1985), 1913-1946 [πρβλ. *Άνθρωπος*, 12 (Ιανουάριος 1987 - Ιανουάριος 1990), 188-195 και *Φιλολογική Πρωτοχρονιά*, 46 (1989), 73-75].
 ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):
 Εφημ. *Η Καθημερινή*, 26 Σεπτεμβρίου 1985, 7.
Εποπτεία, 110 (1986), 261 (Χ. Κορέλας).
Ιχνευτής, 11 (1986), 51-52.
Byzantinische Zeitschrift, 79 (1986), 99.
 ΜΝΕΙΕΣ:
 Δ. Αντωνίου, Χρ. Δανιήλ, Δ. Κιτριώτης, Θ. Κοκοβίνος, Β. Λισμάνη, Κ. Πετρόπουλος, *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Ενιαιού Λυκείου. Πλήρες βοήθημα για το σχολικό βιβλίο*. Α' τόμος, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2003], σ. 128.
 Roberto Romano, *La satira bizantina dei secoli XI-XV*, Unione tipografica editrice torinese 1999, σ. 343.
Πτωχοπρόδρομος. Κριτική έκδοση Hans Eideneier – Με σχέδια του Αλέκου Φασιανού, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2012, σ. xxii.
 Ουρανία Πυπεριά, *Πτωχοπροδρομική Ποίηση, πρωιμότερες πηγές έμπνευσης με έμφαση στην Παλατινή Ανθολογία*. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, Ιωάννινα 2019 [Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας Τομέας ΜΝΕΦ], σσ. 37, 38 σημ. 90, 44 σημ. 110, 76 σημ. 180, 136.
2. Φ. Δημητρακόπουλος, Γ. Ανδρειωμένος, Ζ. Βαβελίδου, «Τα *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας* στη Μέση Εκπαίδευση», *Εποπτεία*, 104 (1985), 838-851.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Περιοδικό Εκπαιδευτικής Τεκμηρίωσης, 8 (1985), 40.
Ιχνητής, 8 (1986), 61.

ΜΝΕΙΑ:

Γιώργος Αλισανδράτος, *Πρακτικά έβδομου Συμποσίου Ποίησης* (Η ποίηση στην παιδεία). Πανεπιστήμιο Πατρών. Επιμέλεια Σωκράτης Α. Σκαρτσής, Αθήνα: Γνώση 1988, σ. 122.

3. «Η μύηση του Κάλβου στο επαναστατικό και φιλελληνικό κίνημα της εποχής του», *Περίπλους*, 8 (1986), 217-232 [πρβλ. *Διαβάζω*, 140 (1986)].

ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):

Το τέταρτο, 13 (1986), 18.
 Εφημ. *Η Αυγή*, 29 Απριλίου 1986, 12.
Πολιτιστική, 14 (1986), 2.
 Εφημ. *Η Πρώτη*, 21 Νοεμβρίου 1986, 24-25 (Δ. Αρμάος).
Ιχνητής, 11 (1986), 52.

ΜΝΕΙΕΣ:

Λεύκιος Ζαφειρίου, «Χρονολόγιο Ανδρέα Κάλβου (1792-1869)» [στο:] Κάλβου 'Απαντα. (Η Λύρα-Λυρικά). Εισαγωγή-επιμέλεια Σπύρου Μυλωνά. Τέταρτη έκδοση, Λευκωσία: Εκδόσεις «Κερύνεια» 1988, σ. 223.
Δελτίο της Οργανωτικής Επιτροπής για το έτος Κάλβου, αριθμός 2, Ζάκυνθος, Φλεβάρης 1992, 62 σημ. 15 (π. Παναγιώτης Καποδίστριας).
Πρακτικά 12ου Συμποσίου Ποίησης, Πάτρα: Αχαϊκές Εκδόσεις 1994, σ. 230 σημ. 40 και 41 (Σάββας Μιχαήλ).
Ουτοπία, 21 (1996), 48 σημ. 61 (Χρίστος Αλεξίου).
 Νίκος Κ. Κουρκουμέλης, *Νεότερα Καλβικά*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Περίπλους [1999], σσ. 81-82, 195.
 Χρυσούλα Καραντζή, *Η αξιοποίηση της γλωσσικής πολυτυπίας στη δημιουργία του ύφους. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2000, σσ. 117 σημ. 46, 273.
 Λεύκιος Ζαφειρίου, *Ο βίος και το έργο του Ανδρέα Κάλβου (1792-1869)*, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2006], σ. 151.
 Σάββας Μιχαήλ, *Homo Poéticus*, [Αθήνα:] Εκδόσεις 'Αγρα [2006], σ. 158, σημ. 40, 41.
 Αγγέλα Γιώτη, *Εκδοχές του υψηλού στη νεοελληνική ποίηση. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου και η πρόσληψή του από τους ποιητές*, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ 2009, σσ. 101 σημ. 138, 428.
 Ανδρέας Κάλβος, *Ωδαί*. Εισαγωγή - επιμέλεια - σχόλια Δημήτρης Δημηρούλης, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2009], σ. 295.
Επτανησιακά Φύλλα, ΚΘ' 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 428 σημ. 19 (π. Γεώργιος Μεταλληνός).
 Δημήτρης Δ. Αρβανιτάκης, *Στον δρόμο για τις πατρίδες. Η Ape Italiana a Londra, ο Ανδρέας Κάλβος, η ιστορία*. Πρόλογος Mario Vitti, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2010, σ. 211 σημ. 154.
Νέα Εστία, έτος 88^ο, τ. 176, τχ. 1863 (Σεπτέμβριος 2014), 185 σημ. 16, 187 και σημ. 27 (Φωτεινή Βάκη).
 Άννα Καρακατσούλη, «*Μαχητές της Ελευθερίας*» και 1821. *Η Ελληνική Επανάσταση στη διεθνή της διάσταση*, Αθήνα: Πεδίο 2016, σσ. 125 σημ. 41, 330.
 Λεύκιος Ζαφειρίου, *Παραλειπόμενα και συμπληρώματα στη βιογραφία του Ανδρέα Κάλβου*. Πρόλογος Αλέξης Ζήρας, Λευκωσία: Εκδόσεις Εν Τύποις 2018, σσ. 55 σημ. 63, 161.
 Διονύση Σέρρα, *Γραφές για τον Ανδρέα Κάλβο (1986-2022)*, Ζάκυνθος: Επτανησιακά Φύλλα 2022, σ. 154.

4. «Η συμμετοχή του Ανδρέα Κάλβου στα επαναστατικά και φιλελληνικά κινήματα της Ευρώπης», *Τετράμηνα*, 30 (1986), 1995-2025 [βλ. και τον τόμο: Νάσος Βαγενάς, *Ανδρέας Κάλβος. Επιλογή κειμένων για το μάθημα ΝΕΦ 160*, Ρέθυμνον: Πανεπιστήμιο Κρήτης 1989, 39-69].

ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):

Εφημ. *Η Αυγή*, 27 Ιουλίου 1986, 28.
 Εφημ. *Η Πρώτη*, 21 Νοεμβρίου 1986, 24-25 (Δ. Αρμάος).
Περίπλους, 9/10 (1986), 91 (Δ. Βίτσος).
Ιχνητής, 12 (1986), 46.

ΜΝΕΙΕΣ:

Ανδρέα Κάλβου *΄Απαντα*. (Η *Λύρα - Λυρικά*). Εισαγωγή - επιμέλεια Σπύρου Μυλωνά. Τέταρτη έκδοση. Λευκωσία: Εκδόσεις «Κερύνεια» 1988, σ. 228.

Ανδρέας Κάλβος *Ωδαί*. Επιμέλεια Στέφανος Διαλησιμιάς, Αθήνα: ΄Ιδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 1988, σσ. 21 σημ. 20, 43.

Νάσος Βαγενάς, «Για μια νέα χρονολόγηση του *Ιππία*», *Αντί*, 510 (18.12.1992-14.1.1993), 17 σημ. 8.

Στέφανος Διαλησιμιάς, «Επιλογή βιβλιογραφίας», *Φιλολογική*, 41 (1992), 67.

Ουτοπία, 21 (1996), 48 σημ. 61 (Χρίστος Αλεξίου).

Νάσος Βαγενάς, «Η παραμόρφωση του Κάλβου» [στο: *Εισαγωγή στην ποίηση του Κάλβου. Επιλογή κριτικών κειμένων*. Επιμέλεια Νάσος Βαγενάς, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2^η 1999, σ. 314.

Νίκος Κ. Κουρκουμέλης, *Νεότερα Καλβικά*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Περίπλους [1999], σ. 195.

Χρυσούλα Καραντζή, *Η αξιοποίηση της γλωσσικής πολυτυπίας στη δημιουργία του ύφους. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: ΄Ιδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2000, σ. 190 σημ. 8.

Αθηνά Γεωργαντά, «Ο Κάλβος και οι Καρμπονάροι. Συμβολικές λέξεις των Ωδών», *Μνήμων*, 27 (2005), 55 σημ. 1, 57 σημ. 2, 75 σημ. 64, 77 σημ. 67.

Ανδρέας Κάλβος, *Ωδαί*. Εισαγωγή - επιμέλεια - σχόλια Δημήτρης Δημηρούλης, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2009], σ. 295.

Δημήτρης Δ. Αρβανιτάκης, *Στον δρόμο για τις πατρίδες. Η Ape Italiana a Londra, ο Ανδρέας Κάλβος, η ιστορία*. Πρόλογος Mario Vitti, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2010, σσ. 211 σημ. 154, 211 σημ. 155, 213 σημ. 160, 371 σημ. 3, 411.

Αθηνά Γεωργαντά, *Τα θαυμάσια νερά. Ανδρέας Κάλβος, ο ρομαντισμός, ο βυρωνισμός και ο κόσμος των Καρμπονάρων*, Αθήνα: Ερμής 2011, σσ. 153 σημ. 1, 161 σημ. 20, 21, 213 σημ. 12, 437.

Ανδρέας Κάλβος, *Αλληλογραφία*. Τόμος Β΄. 1819-1869, Εισαγωγή-επιμέλεια-σχολιασμός Δημήτρης Αρβανιτάκης με τη συνεργασία του Λεύκιου Ζαφειρίου, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2014, σ. 537.

Άννα Καρακατσούλη, «*Μαχητές της Ελευθερίας*» και 1821. *Η Ελληνική Επανάσταση στη διεθνή της διάσταση*, Αθήνα: Πεδίο 2016, σσ. 125 σημ. 40 και 42, 330.

Αθηνά Γεωργαντά, «*Ανδρέα Κάλβου Ωδές*. Δύο άγνωστες βιβλιοκρισίες στη γαλλική εφημερίδα *La Pandore*», *Νέα Εστία*, τχ. 1887 (Ιούνιος 2021), 548 σημ. 29.

5. «Το σπίτι του Κάλβου στη Ζάκυνθο», *Τετράμηνα*, 31/33 (1987), 2139-2150.

ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):

Εφημ. *Πρόοδος της Ζακύνθου*, 4 Σεπτεμβρίου 1987, 2.

Ιχνευτής, 22/23 (1987), 83.

ΜΝΕΙΕΣ:

Δελτίο της Οργανωτικής Επιτροπής για το έτος Κάλβου, αριθμός 2, Ζάκυνθος, Φλεβάρης 1992, 62 σημ. 15 (π. Παναγιώτης Καποδίστριας).

Επτανησιακά Φύλλα, ΚΘ΄ 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 518 σημ. 4 (Διονύσης Φλεμοτόμος), 640 (Διονύσης Σέρρας).

6. Ανδρειωμένος, Μ. Καλαμαρά, Δ. Δούκα, Ε. Βατικιώτη, «Αναλυτική Βιβλιογραφία Ανδρέα Καραντώνη από τη *Νέα Εστία* (1929-1983)» [στο: Φ. Δημητρακόπουλος (εκδ.), *Βιβλιογραφικά Αντρέα Καραντώνη*, 1, Αθήνα: Επικαιρότητα 1988, 89-183.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Εφημ. *Επικαιρότητα*, 21 Μαρτίου 1989.

Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 29 Μαρτίου 1989, 29.

ΜΝΕΙΑ:

Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σ. 1027.

7. «Καλβικά διάφορα», *Τετράμηνα*, 36-37 (1988), 2341-2352.

ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):

Εφημ. *Ελεύθερη Άποψη*, Ζάκυνθος, 6 Ιουνίου 1988, 2 (Δ. Βίτσος).

Γιώργος Μπαλούρδος, «Εις Κάλβον του Κωνσταντίνου Δοσίου. Λίγα προσωπικά "Scriptoria" για τον Ανδρέα Κάλβο», http://giorgosbalurdos.blogspot.gr/2018/01/blog-post_6.html (ανάρτηση: 06.01.2018).

ΜΝΕΙΕΣ:

Πόρφυρας, 64/65 (1993), 207 σημ. 3 (Σ. Διαλησιμιάς).

- Περίπλους*, 46/47 (1998-1999), 39 (Ν. Κουρκουμέλης).
 Ανδρέα Κάλβου, *Ωδαί - Απόσπασμα ατίτλου ποιήματος*. Φιλολογική επιμέλεια Γιάννη Δάλλα, [Αθήνα:] Ωκεανίδα [1999], σσ. 73, 305.
 Νίκος Κ. Κουρκουμέλης, *Νεότερα Καλβικά*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Περίπλους [1999], σσ. 82, 195.
 Λεύκιος Ζαφειρίου, *Ο βίος και το έργο του Ανδρέα Κάλβου (1792-1869)*, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2006], σ. 151.
Αντί, 880 (3 Νοεμβρίου 2006) και εφημ. *Πολίτης*, 14 Ιανουαρίου 2007 (Γιώργος Κ. Μύαρης).
 Ανδρέας Κάλβος, *Ωδαί*. Εισαγωγή - επιμέλεια - σχόλια Δημήτρης Δημηρούλης, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2009], σ. 295.
- 8.** «Περί του ποιός πρωτοδημιούργησε τη μορφή του Ανδρέα Κάλβου», *Τετράμηνα*, 38 (1988), 2473-2477 [πρβλ. εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 9 Αυγούστου 1988, 25 και εφημ. *Τα Νέα*, 22 Απριλίου 1989, 32-33, 20 Μαΐου 1989, 33].
 ΜΝΕΙΕΣ:
Η Καθημερινή (Επτά Ημέρες), 6 Σεπτεμβρίου 1992, 13-14 (Α. Μιχαλοπούλου).
Δελτίο της Οργανωτικής Επιτροπής για το έτος Κάλβου, αριθμός 2, Ζάκυνθος, Φλεβάρης 1992, 57 σημ. 6 (π. Παναγιώτης Καποδιστριας).
Πρεβεζάνικα Χρονικά, 53-54 (Πρέβεζα, 2017) [σε άρθρο για τον Γιώργο Τσουρά].
- 9.** «Στο Λάουθ, συντροφιά με τον Κάλβο. Μια περιπλάνηση στον τελευταίο τόπο διαμονής του μεγάλου Έλληνα ποιητή», εφημ. *Η Καθημερινή*, 28 Ιανουαρίου 1989, 6 [πρβλ. εφημ. *Ο Φιλελεύθερος*, Λευκωσία, 22 Δεκεμβρίου 1988, 3].
- 10.** «Χρονολόγιο Διονυσίου Σολωμού 1798-1857» και «Εργογραφία Διονυσίου Σολωμού (κατ' επιλογή)», *Διαβάζω*, 213 (1989), 28-37 και 104-105.
 ΜΝΕΙΕΣ:
Ελευθεροτυπία, 12 Μαΐου 1989, 29 (για το χρονολόγιο).
Η Καθημερινή, 21 Μαΐου 1989, 30 (για το χρονολόγιο).
Πρακτικά 12ου Συμποσίου Ποίησης, Πάτρα: Αχαϊκές Εκδόσεις 1994, σσ. 144-145 σημ. 16 (Γ. Γ. Ζώρας) (για το χρονολόγιο).
Εισαγωγή στην ποίηση του Σολωμού. Επιλογή κριτικών κεμένων. Επιμέλεια Γιώργος Κεχαγιόγλου, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 1999, σ. 507 (και για τα δύο).
 Κώστας Μπαλάσκας κ.ά., *Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ' Ενιαίου Λυκείου. Θεωρητική Κατεύθυνση - Θετική Κατεύθυνση (επιλογής)*. Βιβλίο του Καθηγητή, Αθήνα: ΟΕΔΒ 1999 [Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο], σσ. 7-15 (παρατίθεται το χρονολόγιο, με προσαρμογές και προσθήκες από άλλες συναφείς εργασίες).
 Εφημ. *Η Εποχή*, 1 Οκτωβρίου 2006, 27 (Μ. Θεοδοσοπούλου) (για το χρονολόγιο).
 Κωνσταντίνος Λιντοβόδης, «Διονύσιος Σολωμός (1798-1857)», παρατίθεται στο <http://www.ionio.gr/guestweb/mouseiosolomou>, σημ. 3 και βιβλιογραφία (για το χρονολόγιο – η επίσκεψη έγινε στις 21.12.2012).
- 11.** Γ. Ανδρειωμένος - Γ. Γ. Ζώρας, «Γ. Θ. Ζώρας, Καλβικά Παραλειπόμενα», *Περίπλους*, 20 (1989), 241-264.
 ΜΝΕΙΕΣ:
 Miguel Castillo Didier, «Η καλβική ματιά», *Περίπλους*, 34/35 (1993), 251.
 Π. Δ. Μαστροδημήτης, *Η νεοελληνική σύνθεση*, Αθήνα: Νεφέλη 1999, σ. 45 σημ. 2.
 Ανδρέας Παναγόπουλος, «Ποίηση και γλώσσα», *Πρακτικά 18ου Συμποσίου Ποίησης*, Πάτρα: Αχαϊκές Εκδόσεις 2000, σ. 141.
Byzantion Nea Hellas, n. 23(Universidad de Chile, 2004), 214 σημ. 4 (Miguel Castillo Didier).
 Λεύκιος Ζαφειρίου, *Ο βίος και το έργο του Ανδρέα Κάλβου (1792-1869)*, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2006], σ. 153.
 Π. Δ. Μαστροδημήτης, *Επτανησιακά. Μελετήματα για την επτανησιακή λογοτεχνία και κριτική (1960-2005)*, Αθήνα: Πορεία 2006, σ. 93 σημ. 2.
<http://www.e-roema.eu/afieromatext.php?id=37&pid=> (συναφής αναφορά του Λεύκιου Ζαφειρίου).
Νέα Εστία, τχ. 1844 (Μάιος 2011), 835 σημ. 12 (Μιχαήλ Πασχάλης).
 Κωστής Δανόπουλος, *Η παρέμβαση του Ανδρέα Κάλβου στη θεολογική διαμάχη Frederick Nolan - Thomas Falconer (τέλος 1818)*, Αθήνα: roema εκδόσεις / φιλολογικά 2013, σσ. 94 σημ. 108, 96.

Μιχαήλ Πασχάλης, *Ξαναδιαβάζοντας τον Κάλβο. Ο Ανδρέας Κάλβος, η Ιταλία και η Αρχαιότητα*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2013, σσ. 269-270 και σημ. 12, 297.

The Book's Journal, τχ. 48 (Οκτώβριος 2014), 72 σημ. 7 (Δ. Αρβανιτάκης).

Διονύση Σέρρα, *Γραφές για τον Ανδρέα Κάλβο (1986-2022)*, Ζάκυνθος: Επτανησιακά Φύλλα 2022, σ. 155.

12. «Τινά περί λεξικών», *Περίπλους*, 21/22 (1989), 16-17.
13. «Διευκρινιστικά σχόλια σε κάποιο ποιητικό υστερόγραφο», *Ακτή*, 3 (1990), 334-338.
 ΜΝΕΙΑ:
Πόρφυρας, 64/65 (1993), 217 σημ. 33 (Σ. Διαλησμάς).
14. «The Politics of Reception: Kalvos and the Greek Left», *Balkan Studies*, 31,2 (1990), 239-257.
 ΚΡΙΣΕΙΣ:
Πόρφυρας, 64/65 (1993), 395 (Χ. Καραντζή).

 ΜΝΕΙΕΣ:
 Βαγγέλης Αθανασόπουλος, *Το ποιητικό τοπίο του 19ου και 20ου αιώνα. Α' Κάλβος - Σολωμός - Παλαμάς*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη 1995, σ. 18.
 Χρυσούλα Καραντζή, *Η αξιοποίηση της γλωσσικής πολυτυπίας στη δημιουργία του ύφους. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2000, σσ. 35 σημ. 43, 274.
 Διονύσης Ν. Μουσμouτής, *Ούγκο Φόσκολο. Ιστορικά και βιογραφικά παραλειπόμενα*, Ζάκυνθος: Εκδόσεις Τρίμορφο 2010, σ. 185 σημ. 45.
 Μαρία Πεσκοτεζή, «Ο Κάλβος και η εποχή μας», κείμενο αναρτημένο στον ιστοχώρο: https://www.academia.edu/77763029/%CE%9F_%CE%9A%CE%B1%CE%BB%CE%B2%CE%BF%CF%82_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CE%B7_%CE%B5%CF%80_%CE%BF%CF%87%CE%B7_%CE%BC%CE%B1%CF%82, σ. 1 [και σημ. 1] (επίσκεψη: 08.05.2022).
15. «The Reception of Kalvos by Modern Greek Criticism: Some Introductory Remarks», *Balkan Studies*, 32,2 (1991), 209-215 [πρβλ. *Τετράμηνα*, 46/47 (1991), 3099-3105].
 ΚΡΙΣΕΙΣ (για την ελληνική μετάφραση, επιλογή):
Ομπρέλα, 73 (Ιούνιος-Αύγουστος 2006), 85 (Γιώργος Πετρόπουλος).
 Γιώργος Μπαλουρδος, «Εις Κάλβον του Κωνσταντίνου Δοσίου. Λίγα προσωπικά "Scriptoria" για τον Ανδρέα Κάλβο», http://giorgosbalurdos.blogspot.gr/2018/01/blog-post_6.html (ανάρτηση: 06.01.2018).

 ΜΝΕΙΕΣ:
 Λευτέρης Παπαλεοντίου, «Αναφορές Κυπρίων στην ποίηση του Κάλβου (1887-1919)», *Σημείο*, 1 (1992), 234 σημ. 4.
 Miguel Castillo Didier, «Η καρβική ματιά», *Περίπλους*, 34/35 (1993), 249-250.
Πρακτικά 12ου Συμποσίου Ποίησης, Πάτρα: Αχαϊκές Εκδόσεις 1994, σ. 249 σημ. 2 (Νίκος Κουρκουμέλης).
Historical Abstracts. Modern History Abstracts (1775-1914), vol. 47, n. 1-2 (1996), σσ. 117, 272-273.
 Νίκος Κ. Κουρκουμέλης, *Νεότερα Καλβικά*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Περίπλους [1999], σσ. 80, 195.
 Stratos E. Constantinides, *Greece in modern times: an annotated bibliography of works published in English in twenty-two academic disciplines during the twentieth century*, τ. 1, Scarecrow Press 2000, σσ. 216 (όπου και κρίσεις), 564, 658.
 Bruce Merry, *Encyclopedia of Modern Greek Literature*, Greenwood Publishing Group 2004, σ. 208.
 Ανδρέας Κάλβος, *Ωδαί*. Εισαγωγή - επιμέλεια - σχόλια Δημήτρης Δημηρούλης, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2009], σ. 295.
Επτανησιακά Φύλλα, ΚΘ' 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 474 σημ. 7 (Διονύσης Ν. Μουσμouτής).
16. «Προτάσεις για τη συγκρότηση *Βιβλιογραφίας Ανδρέα Κάλβου*», *Το Δέντρο*, 67/68 (1992), 147-155.

- 17.** «Στη βαριά σκιά του Σολωμού: Οι επτανήσιοι λόγιοι για τον Ανδρέα Κάλβου», *Πρακτικά 10ου Συμποσίου Ποίησης*, Αθήνα: Αχαϊκές Εκδόσεις 1992 [πρβλ. *Πόρφυρας*, 56 (1991), 151-158].
 ΜΝΕΙΕΣ:
 Δ. Αγγελάτος, «Σύγχρονες σολωμικές μελέτες (1964 κ.εξ.). Κριτική επισκόπηση», *Μαντατοφόρος*, 35/36 (1992), 43.
 Διονυσίου Σολωμού, *Ποιήματα και πεζά*. Επιμέλεια - εισαγωγές Στυλιανός Αλεξίου, [Αθήνα:] Στιγμή 1994, 641.
 Χρυσούλα Καραντζή, *Η αξιοποίηση της γλωσσικής πολυτυπίας στη δημιουργία του ύφους. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2000, σσ. 28 σημ. 20, 274.
 Γιώργος Βελουδής, *Ο Σολωμός των Ελλήνων. Εθνική ποίηση και ιδεολογία: Μια πολιτική ανάγνωση*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2004], σσ. 301-302 σημ. 3, 305 σημ. 7.
 Λεύκιος Ζαφειρίου, *Ο βίος και το έργο του Ανδρέα Κάλβου (1792-1869)*, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2006], σ. 151.
 Ανδρέας Κάλβος, *Ωδαί*. Εισαγωγή - επιμέλεια - σχόλια Δημήτρης Δημηρούλης, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2009], σσ. 99 σημ. 82, 295.
 Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Σολωμικά. Μελετήματα και Άρθρα*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2016], 189 σημ. 1, 196 σημ. 18.
- 18.** «Η πρόσληψη της ποίησης του Κάλβου: Η κριτική ματιά των Ελλήνων υπερρεαλιστών», *Δελτίο της Οργανωτικής Επιτροπής για το Έτος Κάλβου*, 10 (1992), 317-334 [ισπανική μετάφραση του μελετήματος, από τον καθηγητή Miguel Castillo Didier, δημοσιεύθηκε με τον τίτλο: «La recepción de la poesía de Kalvos: La mirada crítica de los surrealistas griegos», *Bizantion Nea Hellas*, 11/12 (1991-1992), 51-64].
 ΚΡΙΣΕΙΣ (για την εκδοχή στα ελληνικά):
Πόρφυρας, 64/65 (1993), 396-397 (Χ. Καραντζή).
- ΜΝΕΙΕΣ:
 Χρυσούλα Καραντζή, *Η αξιοποίηση της γλωσσικής πολυτυπίας στη δημιουργία του ύφους. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2000, σσ. 34 σημ. 40, 274.
 Κωνσταντίνα Βάρσου, «Τα νησιά του Αιγαίου και του Ανδρέα Κάλβου», *Τετράμηνα*, 65 (Καλοκαίρι 2001), 4963 σημ. 22.
Επτανησιακά Φύλλα, ΚΘ' 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 696 (Διονύσης Σέρρας).
 Alkistis Proiou e Angela Armati, «Elitis lettore di Kalvos» [στο:] Paola Minucci e Christos Bintoudis (επιμ.), *Odiseas Elitis. Un europeo per metà*, [Roma:] Donzelli editore [2010], σ. 201 σημ. 12 [πρβλ. και Άλκηστις Πρωίου - Angela Armati, «Ο Ελύτης αναγνώστης του Κάλβου» [στο:] Paola Maria Minucci - Χρήστος Μπιντούδης (επιμ.), *Ο Ελύτης στην Ευρώπη*. Πρακτικά Συνεδρίου Πανεπιστήμιο της Ρώμης «La Sapienza» Νοέμβριος 2006, [Αθήνα:] Ίκαρος [2011], σ. 261 σημ. 12].
- 19.** «Ποιος Κάλβος;», *Αντί*, 510 (18.12.1992-14.1.1993), 50-52.
 ΜΝΕΙΕΣ:
 Βασίλης Λέτσιος, «Μια ποιητική προσωπογραφία (Σχόλια σ' ένα ποίημα του Βαγενά)», <http://www.eens-congress.eu>, σημ. 1, 2.
 Σάββας Παύλου, *Γραμμή Λευκωσία - Αθήνα*, Λευκωσία-Αθήνα 2007, σ. 73.
- 20.** «Με αφορμή το έτος Κάλβου, 1992», *Περίπλους*, 34/35 (1993), 255-265.
 ΜΝΕΙΕΣ:
 Αγγέλα Γιώτη, *Εκδοχές του υψηλού στη νεοελληνική ποίηση. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου και η πρόσληψή του από τους ποιητές*, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ 2009, σσ. 11 σημ. 7, 428.
Επτανησιακά Φύλλα, ΚΘ' 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 696 (Διονύσης Σέρρας).
- 21.** «'Οψεις της Νεοελληνικής Κριτικής (1830-1960): Τα συμπεράσματα ενός σεμιναρίου», *Ακτή*, 14 (1993), 185-193.
- 22.** «'Ενα μήνυμα για πολλούς αποδέκτες», *Μανδραγόρας*, 3 (1994), 38.
 ΜΝΕΙΕΣ:
 Εφημ. *Η Αυγή*, 31 Δεκεμβρίου 2006, 45 (Αθηνά Κακολύρη).

- 23.** «Η ποίηση της Αρετής και η Πολιτεία των Γραμμάτων: Οι Καλβικές Σπουδές στην προοπτική του χρόνου», *Εμβόλιμον*, 20 (Χειμώνας 1993- 'Ανοιξη 1994), 53-59 [πρβλ. την επετηρίδα 'Ανθρωπος, 13 (1991-1997), 466-475 και τον τόμο: Εταιρεία Ζακυνθιακών Σπουδών, Β' Συνέδριο, Ανδρέας Κάλβος 1792-1992, *Πρακτικά*, Ζάκυνθος, Πνευματικό Κέντρο, 24-27 Σεπτεμβρίου 1992, Αθήνα 1998, 91-98].
ΜΝΕΙΕΣ:
Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 1 Ιουνίου 1994, 10 (Γ. Τριάντης).
Επτανησιακά Φύλλα, Κ' 1-2, Ζάκυνθος, 'Ανοιξη-Καλοκαίρι 1998, 109 (Δ. Σέρρας).
- 24.** «Ο Ανδρέας Κάλβος ως άνθρωπος των γραμμάτων», *Τετράμηνα*, 51-52 (1994), 3727-3736 [πρβλ. *Νέα Εφημερίδα*, Κέρκυρα, 26 Νοεμβρίου 1998, 5 - 27 Νοεμβρίου 1998, 5 - 28 Νοεμβρίου 1998, 5 - 1 Δεκεμβρίου 1998, 5].
ΚΡΙΣΕΙΣ:
Επτανησιακά Φύλλα, ΙΘ3-4 (Ζάκυνθος, Φθινόπωρο - Χειμώνας 1998), 380 (Δ. Σ.[έρρας]).
Ομπρέλα, 73 (Ιούνιος-Αύγουστος 2006), 85 (Γιώργος Πετρόπουλος).
ΜΝΕΙΕΣ:
Ανδρέα Κάλβου, *Μαθήματα Φιλοσοφίας*. [...] Εισαγωγή Παναγή Δ. Αλιπράντη [...], Αθήνα 2002 [Ακαδημία Αθηνών. Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Φιλοσοφίας], σ. 108*.
Επτανησιακά Φύλλα, ΚΘ' 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 427 σημ. 12 (π. Γεώργιος Μεταλληνός), 702 (Διονύσης Σέρρας).
Γεώργιος Μπαμπινιώτης (επιμ.), *Το Γλωσσικό Ζήτημα. Σύγχρονες προσεγγίσεις*, [Αθήνα:] Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων [2011], σ. 587.
Μαρίνα Γρηγοροπούλου, «Φιλολογική πένα, φιλοσοφικό ξίφος: η πολεμική του Κάλβου κατά του Θερειανού» [στο:] *Η Πένα και το Ξίφος: Η πολεμική στη νεοελληνική λογοτεχνία, φιλολογία και κριτική από τους πρώτους νεότερους χρόνους έως σήμερα. Πρακτικά ΙΣΤ' Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης 16-18 Οκτωβρίου 2020*, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ - ΤΦ - ΤΝΣΣ 2022, σ. 102 σημ. 26.
- 25.** «Τα περιοδικά της 'Αμφισσας *Τετράμηνα* και *Φωκικά Χρονικά*», *Τετράμηνα*, 54-55 (Χειμώνας '94-'95), 4014-4017 [πρβλ. *Πρακτικά δέκατου τέταρτου Συμποσίου Ποίησης*, Πάτρα: Αχαϊκές Εκδόσεις 1996, 281-285].
- 26.** «Poetry and translation for 19th century young Greeks: The language of the *Vatrahomiomahia* and the *Fables* by Ioannis Vilaras» [στον τόμο:] *Greek Linguistics '95. Proceedings of the 2nd International Conference on Greek Linguistics*, edited by G. Drachman, A. Malikouti-Drachman, J. Fykias, C. Klidi, volume I, Graz 1997, 209-218.
ΜΝΕΙΕΣ:
Bibliographie Linguistique de l'année 1997 et complément des années précédentes..., Éditée par Mark Jansse et Sijmen Tol..., Dordecht - Boston - London: Kluwer Academic Publishers [2001], λήμματα 7693, 7761.
- 27.** «Η ποίηση του Αθάνα στα σχολικά αναγνωστικά (1925-1995)», *Πρακτικά Β' Συμποσίου Ναυπακτιακής Λογοτεχνίας* [Γιώργος Αθάνας - Θεμ. Αθανασιάδης-Νόβας], Ναύπακτος, 13-14-15 Οκτωβρίου 1995, Αθήνα: Εταιρεία Ναυπακτιακών Μελετών 1997, 431-486.
ΜΝΕΙΕΣ:
Αρέθας, τόμος Ι, Πάτρα, 1998, 179 σημ. 83, 182 σημ. 108 (Μαρία Δ. Μιράσγεζη).
Σελίδες απ' τη Φωκίδα, 'Αμφισσα, 2000, 19/4119 σημ. 11, 25/4125 σημ. 25 (Δρόσος Κραβαρτόγιαννος).
Απόστολος Ζορμπάς, *Μικρά Φιλολογικά Α'*, Ναύπακτος 2003, σσ. 11, 12, 17 σημ. 2-3.
- 28.** «'Ένα ανέκδοτο γράμμα του Ανδρέα Κάλβου και η διασκέδαση μιας πλάνης» (σε συνεργασία με τον Φώτη Δημητρακόπουλο), *Η λέξη*, 138 (μάρτης-απρίλης '97), 124-130.
ΚΡΙΣΕΙΣ:
Εφημ. *Τα Νέα*, 24 Απριλίου 1997 (ένθετο: πανόραμα), 1.
Εφημ. *Το Βήμα*, Κυριακή, 4 Μαΐου 1997 (ένθετο: βιβλία), 14.
Ελισάβετ Κοτζιά, εφημ. *Η Καθημερινή*, Κυριακή, 25 Μαΐου 1997, 40.

ΜΝΕΙΕΣ:

Εφημ. *Τα Νέα*, 6 Μαΐου 1997, Ρ11.

Ανδρέα Κάλβου, *Ωδαι - Απόσπασμα ατίτλου ποιήματος*. Φιλολογική επιμέλεια Γιάννη Δάλλα, [Αθήνα:] Ωκεανίδα [1999], σσ. 15-16, 306.

Χρυσούλα Καραντζή, *Η αξιοποίηση της γλωσσικής πολυτυπίας στη δημιουργία του ύφους. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2000, σσ. 145 σημ. 93, 278.

Τα Ιστορικά, 36 (Ιούνιος 2002), 217 σημ. 16 (Σπύρος Ι. Ασδραχάς).

Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 9 Νοεμβρίου 2003, 14 (Γ. Κ. Μύαρης).

Θέματα Λογοτεχνίας, 29 (Μάιος-Αύγουστος 2005), 104 σημ. 6 (Αθηνά Γεωργαντά).

Αντί, 880 (3 Νοεμβρίου 2006) και εφημ. *Πολίτης*, 14 Ιανουαρίου 2007 (Γιώργος Κ. Μύαρης).

Λεύκιος Ζαφειρίου, *Ο βίος και το έργο του Ανδρέα Κάλβου (1792-1869)*, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2006], σσ. 84, 160.

<http://www.e-roema.eu/afieromatext.php?id=37&pid=> (Λεύκιος Ζαφειρίου).

Ανδρέας Κάλβος, *Αλληλογραφία*. Τόμος Α'. 1813-1818, Εισαγωγή-επιμέλεια-σχολιασμός Δημήτρης Αρβανιτάκης με τη συνεργασία του Λεύκιου Ζαφειρίου, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2014, σσ. 77, (97 σημ. 145), Τόμος Β'. 1819-1869, σσ. 305, 308-311.

Νέα Ευθύνη, 38-39 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2017), 267 (Λεύκιος Ζαφειρίου).

Λεύκιος Ζαφειρίου, *Παραλειπόμενα και συμπληρώματα στη βιογραφία του Ανδρέα Κάλβου*. Πρόλογος Αλέξης Ζήρας, Λευκωσία: Εκδόσεις Εν Τύποις 2018, σ. 24.

- 29.** «Οι Επτανήσιοι λογοτέχνες στα σχολικά αναγνωστικά (1937-1997)», *Κεφαλληνιακά Χρονικά*, τόμος 7, 1997, 407-443 [πρβλ. *Πρακτικά του ΣΤ' Διεθνούς Πανιονίου Συνεδρίου*, τόμος τρίτος, Αθήνα: Κέντρο Μελετών Ιονίου - Εταιρεία Ζακυνθιακών Σπουδών 2002, σσ. 205-214].

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Ομπρέλα, 73 (Ιούνιος-Αύγουστος 2006), 86 (Γιώργος Πετρόπουλος).

ΜΝΕΙΕΣ:

Εφημ. *Το Βήμα*, 5 Δεκεμβρίου 1999, στίχ. 18.

Συλλογές, 193 (Οκτώβριος 2000), 817 σημ. 17 (Ρόη Παπαγγέλου).

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%81%CE%B9%CF%83%CF%84%...>, σημ. 64 και πηγές (λήμμα για τον Αριστοτέλη Βαλαωρίτη, 08.02.2016).

- 30.** «Ο Αλέξανδρος Δελμούζος ανθολογούμενος: Τα κείμενά του στα λογοτεχνικά αναγνώσματα για τη Μέση Εκπαίδευση», *Τετράμηνια*, 59-61 (Χειμώνας '97-'98), 4383-4400.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Ακτή, 37 (Χειμώνας 1998), 120 (Ν. Ορφανίδης).

Εφημ. *Ελεύθερη Θράκη*, Αλεξανδρούπολη, 3 Νοεμβρίου 1999, 7 (Γ. Β. Παραπαγγίδης).

ΜΝΕΙΕΣ:

Εφημ. *Το Βήμα*, 15 Φεβρουαρίου 1998, στίχ. 14.

Τετράμηνια, 65 (Καλοκαίρι 2001), 5136, 5172, 5174, 5191 (Δρόσος Κραβαρτόγιαννος).

Φωκικά Χρονικά, 9-11 (2000-03), 99 σημ. 2, 109 σημ. 44, 110 (Αλεξάνδρα Ελευθεριάδου).

- 31.** «Προοπτικές για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας στα ΠΤΔΕ», *Εκπαιδευτικά*, 46 (Χειμώνας 1998), 30-34.

- 32.** «Βιβλιογραφικά και εκδοτικά στον Πολυλά», *Πόρφυρας*, 84-85 (1998), 433-443.

ΚΡΙΣΕΙΣ:

Επτανησιακά Φύλλα, ΙΘ3-4 (Ζάκυνθος, Φθινόπωρο - Χειμώνας 1998), 380 (Δ. Σ.[έρρας]).

ΜΝΕΙΕΣ:

Πόρφυρας, 84/85 (1998), 445 (Π. Μουλλάς).

Τετράμηνια, 65 (Καλοκαίρι 2001), 5136 (Δρόσος Κραβαρτόγιαννος).

Ιακώβου Πολυλά, *Η φιλολογική μας γλώσσα*. Φιλολογική επιμέλεια Κώστας Μπαλάσκας, Αθήνα: ΣΔΩΒ 2005, σ. 221.

- 33.** «Η ξένη λογοτεχνία από μετάφραση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση: το παράδειγμα των νεότερων σχολικών αναγνωσμάτων», *Σύγκριση*, 9 (1998), 110-130.
MNEIEΣ:
Εφημ. *Το Βήμα*, 6 Δεκεμβρίου 1998, στ 14.
Alicia Villar-Lecumberri, «La presencia de Cervantes en los manuales griegos», *Volver a Cervantes*, Palma: Universitat de les Illes Balears 2001, σ. 85 σημ. 1.
Παρασκευή Ζωγάκη, *Διαπολιτισμική εκπαίδευση μέσα από τα Ανθολόγια κείμενα του Δημοτικού Σχολείου*. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, Ιωάννινα: ΠΤΔΕ - ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής», Σεπτέμβριος 2017, σ. 95.
- 34.** «Δύο άγνωστες επιστολές του Ευάγγελου Παπανούτσου στον Δημήτριο Μάνο», *Νέα Εστία*, 143 (1998), 109-113.
MNEIA:
Εφημ. *Το Βήμα*, 1 Φεβρουαρίου 1998, στ14.
- 35.** «Μια φωτογραφία του Ανδρέα Καρκαβίτσα και ένα άγνωστο σημείωμά του προς τον Κωνσταντίνο Χατζόπουλο», *Συλλογές*, 166 (Απρίλιος 1998), 336-337.
- 36.** «The function of the dialectal verbs in *Lyrical* of Athanassios Christopoulos» (σε συνεργασία με τη Χρυσούλα Καραντζή), *Παρνασσός*, Μ' (1998), 344-346 [=Actes du XXIIe Colloque international de linguistique fonctionnelle, Iasi, Roumanie, 26 juin - 1er juillet 1996, Universite Al. I. Cuza 2000, 171-173].
MNEIEΣ:
Susana Lugo Mirón, *La función de los héroes homéricos en el teatro griego de la primera mitad del siglo XIX*, Universidad de La Laguna, Departamento de Filología Clásica y Árabe, διδακτορική διατριβή, σ. 213 σημ. 479.
Limba română (Βουκουρεστίου), τ. 50 (2003), σ. 401, αριθ. 1242.
Chryssoula Karantzi, «Literary dialects and dialectal literature», στον ιστότοπο: http://www.ling.ohio-state.edu/ICGL/proceedings/39_Karantzi_KED_456.pdf, σ. 459 σημ. 5.
- 37.** «Προοπτικές για τη διδασκαλία της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας» (σε συνεργασία με τον Σταύρο Καμαρούδη), *Επιστημονική Επετηρίδα ΤΞΓΜΔ*, τόμος Β', Κέρκυρα, 1998, 7-14.
- 38.** «Ο Λορέντζος Μαβίλης ως υπερασπιστής της Επτανησιακής Σχολής», *Αρέθας. Επετηρίδα του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Πατρών*, τόμος 1, Πάτρα, 1998, 23-40 [πρβλ. *Λορέντζος Μαβίλης. Ο ποιητής και ο πολίτης. Πρακτικά επιστημονικού συμποσίου*. Επιμέλεια: Γεωργία Λαδογιάννη - Παναγιώτα Γκότση. [...] Ιωάννινα 2001, 257-277].
ΚΡΙΣΕΙΣ (επιλογή):
Συλλογές, 177 (Απρίλιος 1999), (Αργύρης Βουρνάς).
Επτανησιακά Φύλλα, Κ1-2, Ζάκυνθος, 'Ανοιξη-Καλοκαίρι 1999, 105-106 (Διονύσης Σέρρας).
Λορέντζος Μαβίλης. Ο ποιητής και ο πολίτης [...], Ιωάννινα 2001, σ. 16 (Γεωργία Λαδογιάννη).
- MNEIA:
Πόρφυρας, τεύχος 100, Κέρκυρα, Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2001, 265 (A. Villar-Lecumberri).
- 39.** «Ο Σολωμός στην *Επιθεώρηση Τέχνης*», *Μνήμη Διονυσίου Σολωμού. Διακόσια χρόνια από τη γέννησή του (1798-1998)*, Κέρκυρα 1998 [Δημοσιεύματα Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών], 11-29 [πρβλ. Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων, *Διονύσιος Σολωμός*, Αθήνα 1998, 78-90].
MNEIEΣ:
Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 3 Φεβρουαρίου 1999, 8 (Δ. Κονιδάρης).
Επτανησιακά Φύλλα, Κ' 1-2, Ζάκυνθος, 'Ανοιξη-Καλοκαίρι 1999, 118 (Δ. Σέρρας).
Διονυσίου Σολωμού, Τα Κερκυραϊκά. Τόμος δεύτερος: Κερκυραϊκά σολωμικά σύμμεικτα. [...] Κέρκυρα & Αθήνα: Εκδόσεις Αλκίνοος Νοέμβριος 2009, σ. 136.
Ιωάννα Ν. Κονδύλη, «Η Δικαιοσύνη ως υπέρτατη σολωμική αρετή», *Διοικητική Δίκη. Διμηνιαία Επιθεώρηση Νομολογίας των Διοικητικών Δικαστηρίων*, τχ. 3 (2022), σ. 528 σημ. 33.

- 40.** «Γύρω από την υπαλληλική σταδιοδρομία του Τέλλου 'Αγρα (Με βάση το σχετικό αρχειακό υλικό του Ε.Λ.Ι.Α.)», *Τα Νέα του Ε.Λ.Ι.Α.*, 54 (1999), 63-73.
 ΚΡΙΣΕΙΣ:
 Εφημ. *Ελεύθερη Θράκη*, Αλεξανδρούπολη, 3 Νοεμβρίου 1999, 7 (Γ. Β. Παραπαγγίδης).
 ΜΝΕΙΕΣ:
Συλλογές, 181 (Σεπτέμβριος 1999), 705 (Α. Βουρνάς).
 Εφημ. *Το Βήμα*, 12 Σεπτεμβρίου 1999, στ 11 [ένθετο: Βιβλία].
 Εφημ. *Η Καθημερινή*, 7 Δεκεμβρίου 2014, 10 [ένθετο: «Τέχνες και Γράμματα»] (Σταύρος Ζουμπουλάκης).
- 41.** «Μια κειμενική ανάλυση υποβλητικών αναφορών της αστυνομίας: Η ανάμειξη λόγων και δημοτικών τύπων», *Ελληνική Γλωσσολογία '97 / Greek Linguistics '97*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα 1999 [Πανεπιστήμιο Αθηνών. Τομέας Γλωσσολογίας], 675-684.
 ΜΝΕΙΕΣ:
 George Mikros and George Carayannis, «Modern Greek Corpus Taxonomy», σσ. 2, 4 [στο:] *gandalf.aksis.uib.no...*
- 42.** «Οι Επτανήσιοι λογοτέχνες και ο Διονύσιος Σολωμός στα λογοτεχνικά αναγνώσματα για τη Μέση Εκπαίδευση (1938-1998)», *Επτανησιακά Φύλλα*, Κ' 3, Ζάκυνθος, Φθινόπωρο-Χειμώνας 1999, 139-182 [πρβλ. και *Διεθνές Συμπόσιο Διονυσίου Σολωμού (1798-1857)*. [...] Πανεπιστήμιο Αθηνών, 7-10 Οκτωβρίου 1998. *Πρακτικά*, Αθήνα: Έκδοση του Συλλόγου «Οι Φίλοι του Μουσείου Σολωμού και Επιφανών Ζακυνθίων» 2003, 29-38].
- 43.** «Ελληνικά για αλλοδαπούς μόνιμους κατοίκους της Κέρκυρας: Αδιαφορία ή Πρόκληση;», *Η ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: Μια διαπολιτισμική προσέγγιση*. 2^ο Διεθνές Συνέδριο, Πάτρα 25-27 Ιουνίου 1999. Πρακτικά. Τόμος Ι, Πάτρα 2000, 163-172.
- 44.** «Ένα πρόγραμμα Comenius στο σχολείο ως πλαίσιο διερεύνησης της έκφρασης και της σκέψης των μαθητών» [στο :] Γιώργος Μπαγάκης (επιμ.), *Προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα στη σχολική εκπαίδευση*, [Αθήνα:] μεταίχιμο [2000], 124-131 (σε συνεργασία με τις κκ. Βάσω Σπηλιωτοπούλου και Δέσποινα Πόταρη).
- 45.** «Με αφορμή τα 130 χρόνια από τον θάνατο του Ανδρέα Κάλβου (1869-1999). Συνοπτικό χρονολόγιο», *Τετράμηνα*, τεύχος 62-64 (Φθινόπωρο 2000), 4709-4717.
 ΜΝΕΙΑ:
Τετράμηνα, 65 (Καλοκαίρι 2001), 5191 (Δρόσος Κραβαρτόγιαννος).
- 46.** «Τα θερινά μαθήματα ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού για αλλοδαπούς στο Τ.Ε.Γ.Μ.Δ. του Ιονίου Πανεπιστημίου: προβλήματα και προοπτικές», στον τόμο: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας: *Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας. Αρχές, προβλήματα, προοπτικές. Πρακτικά διημερίδας*, Θεσσαλονίκη 2000, 51-56.
 ΚΡΙΣΕΙΣ:
<http://www.2.media.uoa.gr/language/galf/detail>
- 47.** «Ο σατιρικός ποιητής Νικόλαος Κουτούζης», *Εμβόλιμον*, 43-44, 'Ανοιξη-Καλοκαίρι 2001, 21-27 [πρβλ. «Τόποι και τύποι: Ο παπα-Κουτούζης», *Συλλογές*, 193, Οκτώβριος 2000, 789-790].
 ΚΡΙΣΕΙΣ:
Συλλογές, 194, Νοέμβριος 2000, 923.
Εντευκτήριο, 52, Νοέμβριος 2001, 133 (Μάρη Θεοδοσοπούλου).
- 48.** «Ζητήματα *Ελλαδογνωσίας* στη διδακτική της ΝΕ ως ξένης γλώσσας» (σε συνεργασία με τον Χάρη Κατσούλη), *Η ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: Μια διαπολιτισμική προσέγγιση*. 3^ο Διεθνές Συνέδριο, Πάτρα, 6-9 Ιουλίου

2000. Πρακτικά, τόμος Ι, Πάτρα: ΚΕΔΕΚ Πανεπιστημίου Πατρών 2001, 191-201.
- 49.** «Η διδασκαλία της ελληνικής σε υποψήφιους μεταφραστές με βάση ένα corpus μεταφρασμένων κειμένων», *Πρακτικά 4ου Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας*, Λευκωσία, 17-19 Σεπτεμβρίου 1999, Θεσσαλονίκη: University Studio Press 2001, 607-614.
ΜΝΕΙΑ:
Φωτεινή Φανουράκη - Χάρης Κατσούλης, «Γλώσσα, εξουσία και μετάφραση» [στον τόμο:] *20 χρόνια ΤΕΓΜΔ - Επετειακός τόμος*. Επιμέλεια: Π. Ι. Κελάνδριας, Αθήνα: Διάυλος 2007, σ. 256.
- 50.** «Αθανάσιος Χριστόπουλος, ένας λησμονημένος ποιητής», εφημ. *Οδός*, Καστοριά, Πέμπτη 22 Νοεμβρίου 2001, στ' -ζ'.
- 51.** «Legislating in modern Greek for residents of Wallachia: Athanassios Christopoulos and the language of Karatzas's *Nomothesia* (1817/8)», *ΕΕΦΣΠΑ*, ΛΓ' (2000-2001), 343-354.
- 52.** «Συγκρίνοντας τις τρεις πρώτες πλήρεις μεταφράσεις του *Ύμνου εις την ελευθερίαν* του Διονυσίου Σολωμού (1825)», *Ταυτότητα και Ετερότητα στη Λογοτεχνία, 18ος-20ός αι. 3. Μετάφραση και διαπολιτισμικές σχέσεις. Πρακτικά*. Επιμέλεια Άννα Ταμπάκη - Στέση Αθήνη, [Αθήνα:] Δόμος [2002] [Ελληνική Εταιρεία Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας. Β' Διεθνές Συνέδριο. Αθήνα, 8-11 Νοεμβρίου 1998], 97-113, 264.
ΚΡΙΣΕΙΣ:
Αυτόθι, σ. 25 (Άννα Ταμπάκη, Στέση Αθήνη).
- 53.** «Αθανάσιος Χριστόπουλος», εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 15 Δεκεμβρίου 2002, 12-13.
- 54.** «Οι γραμματικές αντιλήψεις των Α. Χριστόπουλου - Γ. Βηλαρά και το λογοτεχνικό τους έργο: Πρώτη απόπειρα συγκριτικής εξέτασης», *Σύγκριση*, 13 (2002), 258-272 [πρβλ. *Recherches en linguistique grecque*, tome I, Paris: L'Harmattan 2002, 43-46].
ΜΝΕΙΕΣ:
Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σσ. 284, 2385.
Μαρίνα Γρηγοροπούλου, *Φιλοσοφικές ματιές στη λογοτεχνία*, Αθήνα: Οροπέδιο 2016, σ. 57.
Christos Karvounis, *Diglossie, Sprachideologie, Wertekonflikte. Zur Geschichte der neugriechischen Standardsprache (1780 bis 1930)*, Köln - Wien - Weimar: Böhlau Verlag 2016, σ. 130 σημ. 379.
Γεωργία Ευθυμίου, *Τα εγχειρίδια γραμματικής της ελληνικής γλώσσας (1550-1821): Μια διαχρονική θεώρηση μορφής και περιεχομένου*, διδακτορική διατριβή, Ιωάννινα: ΠΙ - ΣΕΑ - ΠΤΔΕ 2018, σ. 338 σημ. 440.
Στυλιανός Πατεράκης, *Ιδεολογικό υπόβαθρο στην περιοδολόγηση της Ιστορίας της Ελληνικής Γλώσσας: Από την προελληνική / πρωτονεοελληνική στη νέα ελληνική. Διδακτορική διατριβή*, Ρόδος 2023 [Πανεπιστήμιο Αιγαίου - Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών - Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών], σσ. 22, 29, 303.
- 55.** «Ο Ανδρέας Λασκαράτος στην εκπαίδευση: Καυστική σάτιρα ή ηθική διδαχή;» [στο:] *Ανδρέας Λασκαράτος (1811-1901). Εκατό χρόνια από τον θάνατό του*, Κέρκυρα 2002 [Δημοσιεύματα Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών], 11-22 [πρβλ. τον τόμο: «Ανδρέας Λασκαράτος». 100 χρόνια από τον θάνατό του (1901-2001), Αργοστόλι: Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών 2004, 159-175].
ΜΝΕΙΑ:
Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος, *Ο Ανδρέας Λασκαράτος ξαναγράφει τα «Μυστήρια της Κεφαλονιάς» ύστερα από 26 χρόνια (1882-1884). Το ανέκδοτο χειρόγραφο του (σελίδων 371) με προσθήκες και αναθεωρήσεις*. Συνεργασία Μυρτώ Μιχ. Κατσιγέρα: Μεταγραφή από το χειρόγραφο, σχολιασμός επί των προσθηκών και μεταλλάξεων σε Παράρτημα, Αθήνα 2023 [Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών - Σειρά Διατριβών και Μελετών, 28], σ. 302.

- 56.** «Greek national poets and academic critics (1926-1960)», *ΕΕΦΣΠΑ*, ΛΔ' (2002-2003), 397-405 [πρβλ. *Πόρφυρας*, 64/65 (1993), 338-347 και *Πρακτικά 12^{ου} Συμποσίου Ποίησης*, Πάτρα: Αχαϊκές Εκδόσεις 1994].
ΜΝΕΙΕΣ (για την εκδοχή στα ελληνικά):
Πόρφυρας, 64/65 (1993), 248 σημ. 27 (Δ. Κονιδάρης).
Χρυσούλα Καραντζή, *Η αξιοποίηση της γλωσσικής πολυτυπίας στη δημιουργία του ύφους. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2000, σσ. 36 σημ. 44, 274.
- 57.** «Ο δοκιμογράφος και κριτικός Διονύσιος Ρώμας», *Επτανησιακά Φύλλα*, τόμος ΚΓ' 1-2 ('Ανοιξη 2003), 137-159.
ΚΡΙΣΕΙΣ:
Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 20 Απριλίου 2003, 11.

ΜΝΕΙΕΣ:
Πηγές της Επτανησιακής Φιλολογίας (1500-1940). 'Αγνωστα Έργα - Φιλολογικά Αρχεία - Χειρόγραφα. Πρακτικά Συνεδρίου (Κεφαλονιά 28-30 Οκτωβρίου 2006) *στη μνήμη του Γιώργου Γερ. Αλισανδράτου*. Επιστημονική Επιμέλεια: Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος - Επιμέλεια Δοκιμών: Ρενέ Λιναρδάτου-Μαρτίνη, Αργοστόλι 2008, 556 σημ. 3 (Διονύσης Σέρρας).
Διονύση Σέρρα, *Ανέκδοτη αλληλογραφία Διονύση Ρώμα και Νικολάου Κ. Λούρου (1954-1981)*, Ζάκυνθος: Επτανησιακά Φύλλα 2018, σ. 11 σημ. 2.
- 58.** «Η λογοτεχνία στα σχολικά αναγνωστικά κατά τον εικοστό αιώνα: Εισαγωγικές παρατηρήσεις», *Πόρφυρας*, 107 (Απρίλιος-Ιούνιος 2003), 25-32.
- 59.** «Ο Χρήστος Χρηστοβασίλης (1862-1937) στην εκπαίδευση», *Παρνασσός*, ΜΔ' (2002: κυκλοφόρησε το 2003), 69-94.
ΚΡΙΣΕΙΣ:
Νέα Σκέψη, 492 (Μάρτιος-Απρίλιος 2007), 179 (Γιώργος Πετρόπουλος).
- 60.** «Ζητήματα διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής σε Ισπανόφωνους» (σε συνεργασία με την Alicia Villar Lecumberri), *Α' Διεθνές Συνέδριο για τη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας*. Αθήνα 25-26 Σεπτεμβρίου 2000. Πρακτικά συνεδρίου, Αθήνα: ΕΚΠΑ 2003, 117-126.
ΚΡΙΣΕΙΣ:
<http://www.2.media.uoa.gr/language/galf/detail>

ΜΝΕΙΕΣ:
Γεωργία Κατσιμαλή, «Το θέατρο της διασποράς και η διασπορά στο θέατρο: Γλωσσικά χαρακτηριστικά σε διαλέκτους, εθνολέκτους και κοινωνιολέκτους» [στο:] Μιχάλης Δαμανάκης (επιμ.), *Θέατρο, Διασπορά και Εκπαίδευση. Πρακτικά Συμποσίου 22-23 Ιουλίου 2006*, Ρέθυμνο: Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. 2007 [Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στη Διασπορά], σσ. 35-36, 38.
- 61.** «Η ελληνική γλώσσα και οι νέες πολιτικές εξελίξεις στη Ν.Α. Ευρώπη», *Διαπολιτισμική εκπαίδευση*. 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο ('Αρτα, 10-11 Δεκεμβρίου 2004). Πρακτικά, Πάτρα: ΚΕΔΕΚ 2004, 228-237 [πρβλ. *Διαπολιτισμική εκπαίδευση: Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα*. 6^ο Διεθνές Συνέδριο (Πάτρα, 20 Ιουνίου - 22 Ιουνίου 2003). Πρακτικά, τόμος Ι, Πάτρα: ΚΕΔΕΚ 2003, 229-239 - βλ. και «Η ελληνική γλώσσα και οι νέες πολιτικές εξελίξεις στα Βαλκάνια», εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 3 Δεκεμβρίου 2000, 10-11].
- 62.** «Η συμβολή του Σπυρίδωνος Δε Βιάζη στην εθνικοποίηση του Σολωμού και του Κάλβου», *Ζ' Πανιώνιο Συνέδριο*. Λευκάδα, 26-30 Μαΐου 2002. Πρακτικά. Τόμος Α'. Πρώτο τμήμα. Ζητήματα πολιτισμικής ιστορίας, Αθήνα: Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών 2004, 195-208.
ΜΝΕΙΕΣ:
Επτανησιακά Φύλλα, ΚΘ' 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 474 σημ. 7, 476 σημ. 9, 477 σημ. 18 (Διονύσης Ν. Μουσμότης).
Διονύσιου Σολωμού, Τα Κερκυραϊκά. Τόμος δεύτερος: Κερκυραϊκά σολωμικά σύμμεκτα. [...] Κέρκυρα & Αθήνα: Εκδόσεις Αλκίνοος Νοέμβριος 2009, σ. 140.

Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, «Η εθνική ιδεολογία και η επτανησιακή ελληνοφωνία» [στο:] *Πρακτικά Θ' Πανιωνίου Συνεδρίου: Παξοί 26-30 Μαΐου 2010*, τ. Β', Αθήνα: Εταιρεία Παξινών Μελετών 2014, σ. 366 σημ. 32.

- 63.** «Μια άγνωστη απεικόνιση του Ιωάννη Βηλαρά», *Αντί*, 835 (11 Φεβρουαρίου 2005), 42-43.
ΜΝΕΙΑ:
Μαρίνα Γρηγοροπούλου, *Φιλοσοφικές ματιές στη λογοτεχνία*, Αθήνα: Οροπέδιο 2016, σ. 57.
- 64.** «Ο επαναστάτης Ανδρέας Κάλβος και η Ελληνική Εθνεγερσία», *Αντί*, 839 (25 Μαρτίου 2005), 27-31.
- 65.** «Για τον Αλέξανδρο Κοτζιά και τη Γαλάτεια Σαράντη (Δύο διαλέξεις στην Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών)», *Τετράμηνα*, 73-75 ('Ανοιξη 2005), 5703-5721.
ΚΡΙΣΕΙΣ:
Εφημ. *Τα Νέα*, 3 Οκτωβρίου 2005 (Κώστας Ρεσβάνης).
- 66.** «Για μιαν αναλυτική βιβλιογραφία της νέας ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας», *Διαπολιτισμική εκπαίδευση - Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα*. 7^ο Διεθνές Συνέδριο. Πάτρα, 18-20 Ιουνίου 2004. *Πρακτικά*. Τόμος II, Πάτρα: ΚΕΔΕΚ-ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών 2005, 336-349.
- 67.** «Η λογοτεχνική κριτική της Αριστεράς και ο Ανδρέας Κάλβος: Η περίπτωση του Κ. Πορφύρη», *Επτανησιακά Φύλλα*, ΚΕ' 1-2 ('Ανοιξη-Καλοκαίρι 2005), 91-109.
ΜΝΕΙΕΣ:
Εφημ. *Εποχή*, 16 Οκτωβρίου 2005 (Μ. Θεοδοσοπούλου).
Κ. Πορφύρης, *Κείμενα για τον πολιτισμό, την ιστορία και την πολιτική*. Εκδοτική φροντίδα Δημήτρης Αρβανιτάκης - Κωνσταντίνος Α. Παπαχρίστου, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη - Πλατύφορος 2008, σσ. 25 (Δ. Αρβανιτάκης), 543 (Αιμιλία Καραλή).
Επτανησιακά Φύλλα, ΚΘ' 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 640 (Διονύσης Σέρρας).
Διονύσης Ν. Μουσιμότης, *Ούγκο Φόσκολο. Ιστορικά και βιογραφικά παραλειπόμενα*, Ζάκυνθος: Εκδόσεις Τρίμορφο 2010, σ. 185 και σημ. 45.
Διονύση Σέρρα, *Γραφές για τον Ανδρέα Κάλβο (1986-2022)*, Ζάκυνθος: Επτανησιακά Φύλλα 2022, σ. 157.
- 68.** «Θανάσης Κ. Κωσταβάρας, *Οι μεταμορφώσεις των κήπων* (Αθήνα, Μεταίχιμο 2003, σσ. 44)», *Θέματα Λογοτεχνίας*, 29 (Μάιος-Αύγουστος 2005), 98-102.
- 69.** «Παρακολουθώντας τις συνεδριάσεις της Βουλής: Ο Κωστής Παλαμής ως κοινοβουλευτικός συντάκτης», *Κωστής Παλαμής. Εξήντα χρόνια από τον θάνατό του (1943-2003)*. Β' Διεθνές Συνέδριο. Γραμματολογικά - εκδοτικά - κριτικά - ερμηνευτικά ζητήματα. *Πρακτικά*, Τόμος Α', Αθήνα: Ίδρυμα Κωστή Παλαμιά 2006, 81-125.
ΚΡΙΣΕΙΣ:
Νέα Σκέψη, 492 (Μάρτιος-Απρίλιος 2007), 179-180 (Γιώργος Πετρόπουλος).
- 70.** «Καταγράφοντας τη στιγμή που η ποίηση συντελείται. Σκέψεις για τις Γραφές της Μαντώσ Αραβαντινού», *Πόρφυρας*, 118 (Ιανουάριος-Μάρτιος 2006), 625-636.
ΚΡΙΣΕΙΣ:
Εφημ. *Τα Νέα*, 27 Μαρτίου 2006 (Κώστας Ρεσβάνης).

ΜΝΕΙΑ:
Αλέξανδρος Αργυρίου, *Ιστορία της Ελληνικής Λογοτεχνίας...*, τόμος Ζ', [Αθήνα:] Εκδόσεις Καστανιώτη [2007], σ. 164.
- 71.** «Ο Σολωμός του Γιάννη Δάλλα», *Πόρφυρας*, 119 (Απρίλιος-Ιούνιος 2006), 48-62.
- 72.** «Ο Ανδρέας Λασκαράτος στην Αθήνα και η συνεργασία του με τον Ραμπαγά (1879-1889)», *Επιστημονικό Συνέδριο: Η Ένωση της Επτανήσου με την Ελλάδα, 1864-2004*. *Πρακτικά*. Τόμος Β'. Ιδεολογία - Πολιτισμός, Αθήνα: Βουλή των Ελλήνων - Ακαδημία Αθηνών 2006, σσ. 197-219.

- 73.** «Ονοματολογικά Κυκλάδων στον Ελύτη», *Ονόματα / Revue Onomastique*, τόμος 19 - Ονοματολογικά Κυκλάδων (Τήνος, 20-22 Οκτωβρίου 2005). Πρακτικά Δ' Ονοματολογικού Συνεδρίου [...], Αθήνα 2007, 196-216.
- 74.** «Αναζητώντας τα ίχνη του Νικολάου Ι. Σταματέλου», στον τόμο: Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών, *Πρακτικά ΙΑ' Συμποσίου* [...]. Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας. Γιορτές Λόγου και Τέχνης, Λευκάδα 17-19 Αυγούστου 2006, Αθήνα 2007, 143-157.
 ΜΝΕΙΕΣ:
 Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, «Οι Λευκαδίτες ιστορικοί των αφανών», *Πρακτικά ΙΔ' Συμποσίου: Οι αφανείς της Λευκαδίτικης ιστορίας*, Αθήνα: Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών 2010, σ. 31 σημ. 7.
 Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, «Πνευματικές σελίδες. Νικόλαος Ι. Σταματέλος», *Λευκαδοτρόπιο*, τχ. 21 (Απρίλιος-Μάιος-Ιούνιος 2010), 38.
 Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, «Ο Νικόλαος Σταματέλος (1861-1889) και η Ανδρομάχη Φίλιππα-Χαριτωνίδου (1891-1969). Από την αστική λαογραφία στη μεσοπολεμική λογοτεχνική αναπαράσταση των κοινωνικών ανακατατάξεων» [στο:] *Πρακτικά ΙΕ' Συμποσίου: Δρόμοι και παράδρομοι της τοπικής ιστορίας*, Αθήνα: Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών 2011, σσ. 222 σημ. 2, 224 σημ. 7, 231 σημ. 20, 247 λήμμα 1, 248 λήμμα 4, 252 λήμμα 23.
 Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, «Επιλογή βιβλιογραφίας για τη λογοτεχνία, την κριτική και τη φιλολογία της Λευκάδας (19^{ος}-20^{ος} αιώνας)» [στο:] *Λογοτεχνία και λογοτέχνες της Λευκάδας, 19^{ος}-20^{ος} αι.: Πρακτικά ΚΒ' Συμποσίου*. Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας, Γιορτές Λόγου και Τέχνης, Λευκάδα 9-10 Αυγούστου 2017, Αθήνα: Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών 2018, σ. 246, αριθ. 210.
 Στέργιος Πλαχούρης, *Ελάσσονες Λευκαδίτες ποιητές του 19^{ου} αιώνα: Νικόλαος Σταματέλος, Ιωάννης Ζαμπέλιος, Σπυρίδων Καββαδάς, Άγγελος Καλκάνης*. Διπλωματική Εργασία, Πάτρα, Φεβρουάριος 2021 [ΕΑΠ – ΠΜΣ Δημιουργική Γραφή], σσ. 44, 45 (3), 46, 47, 48 (2), 49, 50, 51, 52, 72.
- 75.** «Φάσμα Ανδρέα Κάλβου», *roema - ηλεκτρονικό περιοδικό για την ποίηση* (στον ιστότοπο: <http://www.e-roema.eu/roem.php?id=54&pid=>).
- 76.** «Αδιαφορώντας για το κυνήγι της χάρτινης δόξας: Ο ποιητής Κώστας Κουλουφάκος», *Ευκαρίας έπαινος. Αφιέρωμα στον καθηγητή Παναγιώτη Δ. Μαστροδημήτρη*, Αθήνα: Πορεία 2007, 157-171 [πρβλ. *Αντί*, 838 (11 Μαρτίου 2005), 45-48].
- 77.** «Ο Σολωμός και το έθνος», *Κεφαλληνιακά Χρονικά*, 11 (2006-2008), Αργοστόλι 2008, 173-200.
 ΜΝΕΙΑ:
 Συλλογές, 286 (Μάρτιος 2009), 313 (Αργύρης Βουρνάς).
- 78.** «Τα ελληνικά πανεπιστήμια και οι γεωπολιτικές εξελίξεις στη ΝΑ Ευρώπη: Ο ρόλος των νεοελληνικών σπουδών», *Τετράδια Πολιτισμού*, 3-4 (2008), 11-21 [βλ. και τον ιστότοπο: www.elladastonkosmo.gr, καθώς και το *Βιβλίο Πρακτικών* του 1^{ου} Παγκόσμιου Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών (Αθήνα, 3-5 Ιουλίου 2008, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών), 256-259].
 ΜΝΕΙΕΣ:
 Αντώνης Κουτσούρης, *Η θέση της ελληνικής γλώσσας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη μετά το 1990 και η ελληνική πολιτική γλωσσικής διάχυσης*. Μεταπτυχιακή Εργασία Ειδίκευσης. Επιβλέπουσα Καθηγήτρια Μαρία Κακαβούλια, Αθήνα 2009 [Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Τμήμα Μέσων και Πολιτισμού. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Πολιτιστική Διαχείριση»], σσ. 102-103, 132, 261.
- 79.** «Ευάγγελος Δεπάστας (1932-2009)», εφημ. *Πανιώνιος Κόσμος*, 28 Φεβρουαρίου 2009, 7 [πρβλ. *Συλλογές*, 287 (Απρίλιος 2009), 422-423].
 ΜΝΕΙΑ:
 Λήμμα για τον Δεπάστα στη *Βικιπαίδεια* (<http://el.wikipedia.org/>).

- 80.** «Η τουρκοκρατούμενη Πελοπόννησος στα αναγνωστικά του Δημοτικού Σχολείου (1937-1997)», *Πλάτων*. Παράρτημα: Θέματα Μέσης Εκπαιδευσεως, 5 (2008-2009), 17-59.
- 81.** «Η σάτιρα στην υπηρεσία της εκπαίδευσης: Το παράδειγμα του Γεωργίου Σουρή», *Πόρφυρας*, 133 (Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2009), 354-363.
ΚΡΙΣΕΙΣ:
Εφημ. *Εποχή*, 14 Φεβρουαρίου 2010 [πρβλ. http://maritheodo.blogspot.com/2010/02/blog-post_2622.html] (Μ. Θεοδοσοπούλου).
- 82.** «Ο Ανδρέας Κάλβος στην ψηφιακή εποχή», εφημ. *Ελευθεροτυπία*, [ένθετο: «βιβλιοθήκη», αριθ. 581], 4 Δεκεμβρίου 2009, 12.
- 83.** «Ο “σχολικός” Νίκος Καββαδίας», *Η λέξη*, 202 (Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2009), 500-511.
ΜΝΕΙΕΣ:
Χρήστος Δανιήλ, *Ξαναδιαβάζοντας τον Νίκο Καββαδία. Ποιητική και πρόσληψη*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Οδός Πανός [2010], σσ. 130 σημ. 7, 143.
https://www.mousikaproastia.gr/2020/01/blog-post_12.html [«Ο μπουσουλός είναι που στρέφει ή το καράβι;» – Ένα κείμενο για τον Νίκο Καββαδία», αναρτημένο στις 20.01.2020 – πρβλ. https://chorisrefren.blogspot.com/2018/07/blog-post_76.html, 05.09.2018].
- 84.** «Όψεις του νησιού και του νησιώτη στα σύγχρονα ελληνικά αναγνωστικά του Δημοτικού (1982-2000)» [στο:] *Γλώσσα, ψυχής άγγελος. Αφιέρωμα στην Ελευθερία Γιακουμάκη*. Επιμέλεια Ελένη Παπαδοπούλου - Ιωάννα Ρεμεδιάκη, Αθήνα: Εκδόσεις σήμα 2010, σσ. 409-437.
- 85.** «Διονύσιος Σολωμός. Η ζωή και το έργο του - Dionysios Solomos. Leben und Werk» [στο:] Hans-B. Schlumm κ.ά. (επιμ.), Ιωσήφ Δ. Μίνδλερ - Joseph M. Mindler, *Ύμνος εις την Ελευθερίαν - Hymne an die Freiheit...*, IFB Verlag Deutsche Sprache, Paderborn 2010, σσ. 26-32 (αντικρουστά το ελληνικό κείμενο του άρθρου και η μετάφρασή του στα γερμανικά).
ΚΡΙΣΕΙΣ:
<http://www.politistika.gr/index.php/de/literatur/rezessionen...> (Dr. Diana Siebert).
ΜΝΕΙΕΣ:
Andreas Meyer, «Dionysios Solomos. Der griechische Nationaldichter. Leben und Werk», Berlin, 22.06.2012, σσ. 1 σημ. 2, 3 σημ. 4, 5 σημ. 9, 19 σημ. 78, 80, 20 σημ. 86, 28.
- 86.** «Προς μια ηλεκτρονική έκδοση των ευρισκομένων του Ανδρέα Κάλβου (Με βάση αρχειακές πηγές)» [στο:] *Ευτυχισμός. Τιμή στον Ερατοσθένη Γ. Καρωμένο*. Επιμέλεια: Γεωργία Λαδογιάννη, Απόστολος Μπενάτσης, Κλεονίκη Νικολοδάκη, Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων 2010, 21-28 [πρβλ. *Επτανησιακά Φύλλα*, ΚΘ' 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 591-602, όπως και τον τόμο: *Πηγές της Επτανησιακής Φιλολογίας (1500-1940)*. Άγνωστα Έργα - Φιλολογικά Αρχεία - Χειρόγραφα. Πρακτικά Συνεδρίου (Κεφαλονιά 28-30 Οκτωβρίου 2006) στη μνήμη του Γιώργου Γερ. Αλισανδράτου. Επιστημονική Επιμέλεια: Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος - Επιμέλεια Δοκιμίων: Ρενέ Λιναρδάτου-Μαρτίνη, Αργοστόλι 2008, 579-582].
ΜΝΕΙΕΣ:
Εφημ. *Η Εποχή*, 11 Απριλίου 2010, 35 (Μ. Θεοδοσοπούλου).
Διονύση Σέρρα, *Γραφές για τον Ανδρέα Κάλβο (1986-2022)*, Ζάκυνθος: Επτανησιακά Φύλλα 2022, σ. 159.
- 87.** «Προς τη διαμόρφωση μιας ποιητικής κοινής. Η συμβολή του Ανδρέα Κάλβου και του Διονυσίου Σολωμού», *Πόρφυρας*, 136 (Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2010), 154-166.
- 88.** «Ο Δημήτριος Βικέλας στο Διαδίκτυο», *Η Μελέτη*, Ε' (2010), 61-76.

- 89.** «Η λογοτεχνία υπό επιτήρηση: Η περίπτωση του Μεταξικού περιοδικού *Το Νέον Κράτος*», *Κεφαλληνιακά Χρονικά*, τόμος 12 (2009-2010). *Αφιέρωμα στον Σπύρον Αντιόχου Ευαγγελάτον*, Αργοστόλι 2010, 269-292 [πρβλ. *Η Νεοελληνική Λογοτεχνία στον Μεσοπόλεμο. Ιστορική και φιλολογική προσέγγιση. Πρακτικά Συνεδρίου* (Πύργος Ηλείας, 14-16 Μαΐου 2010). Επιμέλεια Αθανάσιος Θ. Φωτόπουλος, Πύργος Ηλείας: Εκδόσεις «Αναζήτηση» 2012, σσ. 97-113].
MNEIEΣ:
Γιώργος Καραμπελιάς, *1909-1922. Επανάσταση και Αντεπανάσταση στην Ελλάδα. Δοκίμιο ιστορικής αυτογνωσίας*, [Αθήνα:] Εναλλακτικές Εκδόσεις 2022, σσ. 149 σημ. 277, 402.
- 90.** «Περί των θεολογικών ενδιαφερόντων του Ανδρέα Κάλβου», *Πόρφυρας*, 138 (Ιανουάριος-Μάρτιος 2011), 416-424 [βλ. και την έκδοση της Ιεράς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, *Θεολογία και Λογοτεχνία (Πρακτικά Ημερίδας)*, Καλαμάτα 2011, σσ. 9-19].
MNEIEΣ:
Το Ψαλτήριον του Δαβίδ. Μεταφρασθέν υπό Α. Κάλβου Ιωαννίδου του Ζακυνθίου. Εισαγωγή-σχόλια Γιάννης Δάλλας, [Αθήνα:] Ίκαρος 2011, σ. 14 και σημ. 13.
Κωστής Δανόπουλος, *Η παρέμβαση του Ανδρέα Κάλβου στη θεολογική διαμάχη Frederick Nolan - Thomas Falconer (τέλος 1818)*, Αθήνα: ποεμα εκδόσεις / φιλολογικά 2013, σσ. 81 σημ. 1, 85 σημ. 20, 95.
Ανδρέας Κάλβος, *Έργα*. Τόμος Γ', Ποικίλα: Ανθολογίες - Γραμματικές - Μεταφράσεις. Επιστημονική επιμέλεια Δημήτρης Αρβανιτάκης, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη 2020, σ. 81, σημ. 33 (Γιάννης Εούριας).
Σπύρος Ν. Παππάς, «Τρεις άγνωστες επιστολές του Ανδρέα Κάλβου από μια μεταφραστική αντιπαράθεση με δογματικές προεκτάσεις (1853)», *Νέα Εστία*, τχ. 1887 (Ιούνιος 2021), 604 σημ. 4.
- 91.** «Οι απόψεις των προδρόμων υπέρ μιας κοινής γλώσσας με αφετηρία τη γλώσσα της λογοτεχνίας» [στο:] Γεώργιος Μπαμπινιώτης (επιμ.), *Το Γλωσσικό Ζήτημα. Σύγχρονες προσεγγίσεις*, [Αθήνα:] Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων [2011], σσ. 153-163 [σε συνεργασία με τη Χρυσούλα Καραντζή].
MNEIEΣ:
Ελληνικά, 62 (2012), 214 (Βασίλειος Γ. Μανδηλαράς).
Γεωργία Ευθυμίου, *Τα εγχειρίδια γραμματικής της ελληνικής γλώσσας (1550-1821): Μια διαχρονική θεώρηση μορφής και περιεχομένου*, διδακτορική διατριβή, Ιωάννινα: ΠΙ - ΣΕΑ - ΠΤΔΕ 2018, σ. 333 σημ. 431.
Δημοσθένης Χατζηγελέκας, *Η προσωπικότητα και το έργο του Θεσσαλού λογιού και παιδαγωγού Στεφάνου Κομμητά*. Διδακτορική Διατριβή, Βόλος 2019 [Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, ΠΤΔΕ], σσ. 41 σημ. 157, 417.
Στυλιανός Πατεράκης, *Ιδεολογικό υπόβαθρο στην περιοδολόγηση της Ιστορίας της Ελληνικής Γλώσσας: Από την προελληνική / πρωτονεοελληνική στη νέα ελληνική. Διδακτορική διατριβή*, Ρόδος 2023 [Πανεπιστήμιο Αιγαίου - Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών - Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών], σσ. 29 σημ. 23, 303.
- 92.** «Ανδρέας Κάλβος» [στο:] Γεώργιος Μπαμπινιώτης (επιμ.), *Το Γλωσσικό Ζήτημα. Σύγχρονες προσεγγίσεις*, [Αθήνα:] Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων [2011], σσ. 325-329 [σε συνεργασία με τη Χρυσούλα Καραντζή].
MNEIA:
Ελληνικά, 62 (2012), 216-217 (Βασίλειος Γ. Μανδηλαράς)
- 93.** «Ομιλία» κατά την τελετή επίδοσης του τόμου *Ευκαρπίας έπαινος* στον ομ. Καθηγητή Π. Δ. Μαστροδημήτρη [στο:] Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, *Επίσημοι Λόγοι*. Πρυτανεία Χρήστου Ν. Κίττα 2006-2010, τόμος 35^{ος} (Μέρος Β', 2.5.2007-25.3.2008), Αθήνα 2011, σσ. 610-612.
- 94.** «Οι κρητικές μαντινάδες στην εβδομαδιαία εφημερίδα *Ρέθεμνος* (1999-2003)» (μαζί με την Πλουσία-Ειρήνη Μαθιουδάκη), *Πεπραγμένα Ι' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου* (Χανιά, 1-8 Οκτωβρίου 2006), τόμος Γ4: *Νεοελληνική Περίοδος*, Χανιά: Φιλολογικός Σύλλογος «Ο Χρυσόστομος» 2011, σσ. 375-390.

- 95.** «Η βιβλιοθήκη της Ιεράς Μονής Τιμίου Σταυρού Ιεροσολύμων» (από κοινού με τους Φ. Α. Δημητρακόπουλο, Μ. Χρόνη-Βακαλοπούλου και Χ. Κοντονικολή), *ΕΕΦΣΠΑ*, τ. ΜΓ' (2011-2012), Αθήνα 2012, σσ. 127-142.
- 96.** «Ο ποιητής Νικηφόρος Βρεττάκος: Όψεις μιας ερασικίνδυνης διαδρομής (Σκόρπιες σκέψεις ενός αναγνώστη)» [στον τόμο:] *Στης μνήμης το διάστημα. Νικηφόρος Βρεττάκος*, Αθήνα: Ποταμός 2012, σσ. 147-167.
ΜΝΕΙΕΣ:
Εφημ. *Τα Νέα*, 15 Δεκεμβρίου 2012.
Εφημ. *Το Βήμα*, 16 Δεκεμβρίου 2012.
- 97.** «Πάλι με χρόνια με καιρούς...: Λογοτεχνία, Λαογραφία και εθνική ιδεολογία (Η εξέλιξη ενός μοτίβου)» [στο:] *Λαϊκός πολιτισμός και έντεχνος λόγος (ποίηση - πεζογραφία - θέατρο). Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου (Αθήνα, 8-12 Δεκεμβρίου 2010)*. Τόμος Α', Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών 2013, σσ. 77-85.
- 98.** «Τοις εντευξομένοις» [στο:] Ευαγγελία Μπέτα-Δρογκάρη - Κώστας Δρογκάρης, *Νικηφόρος Βρεττάκος και Γύθειο. Από τα πρώτα του Ποιήματα μέχρι την τελευταία Ποιητική Συλλογή*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση 2013, σσ. 9-11.
ΜΝΕΙΕΣ:
Εφημ. *Θάρρος*, Καλαμάτα, 21 Δεκεμβρίου 2013, 10.
Εφημ. *Ελευθερία*, Καλαμάτα, 5 Ιανουαρίου 2014, 11.
Εφημ. *Λακωνικός Τύπος*, Σπάρτη, 14 Ιανουαρίου 2014.
Συλλογές, 343 (Φεβρουάριος 2014), 174-175.
- 99.** «Ο λαϊκός πολιτισμός στην υπηρεσία της προπαγάνδας: Η Κρήτη και η Κύπρος στο περιοδικό *Η Νεολαία* (1938-1941)», *Κεφαλληνιακά Χρονικά*, τόμος 14 (2013). Αφιέρωμα στη μνήμη της ζωγράφου Ντιάνας Αντωνάκατου, Αργοστόλι 2013, 229-244.
- 100.** «Ο Παλαμάς και η πολιτική», εφημ. *Η Αυγή*, Κυριακή 19 Ιανουαρίου 2014, 49 [στη στήλη: «Γράμματα και Τέχνες»].
- 101.** «Καθοδηγώντας τη γραφή των νέων: Ρητορικές διακηρύξεις, λογοτεχνικές κατευθύνσεις και νεανική συγγραφική πράξη στο περιοδικό *Η Νεολαία* (1938-1941)» [στο:] *Νεοελληνική λογοτεχνία και κριτική από τον Διαφωτισμό έως σήμερα*. Πρακτικά ΙΓ' Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης (3-6 Νοεμβρίου 2011). Μνήμη Παν. Μουλλά, Αθήνα: Εκδόσεις Σοκόλη-Κουλεδάκη 2014 [ΑΠΘ, Τμήμα Φιλολογίας - Τομέας ΜΝΕΣ], σσ. 905-916.
- 102.** «Ξαναδιαβάζοντας τους Επτανήσιους “Προσολωμικούς” Ποιητές», *Κεφαλληνιακά Χρονικά*, τόμος 15 (2014), Αργοστόλι 2014, 225-270 [πρβλ. τη συντομευμένη μορφή του άρθρου στο: *Ι' Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο (Κέρκυρα, 30 Απριλίου-4 Μαΐου 2014). Τα Πρακτικά. ΙΙΙ. Λογοτεχνία*, Κέρκυρα 2017 [Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών. *Κερκυραϊκά Χρονικά*, περ. Β', τ. Ι', 2017], σσ. 57-70].
ΚΡΙΣΕΙΣ:
Συλλογές, 360 (Ιούλιος 2015), 832 (Αργύρης Βουρνάς).
- 103.** «Πρόλογος» [στο:] Γιώργος Πετρόπουλος, *Αχιλλέως Παράσχου, Αθησαύριστα Έργα*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πελασγός - Ιωάννης Χρ. Γιαννάκης [2015], σσ. 9-10.
- 104.** «Προς τη “βασιλική οδό για την προσπέλαση του ελληνικού φαντασιακού”: Η συμβολή του Guy (Michel) Saunier», *Συλλογές*, 366 (Ιανουάριος 2016), 62-65.

- 105.** «Το παλαμικό παράδειγμα στο πλαίσιο του “Τρίτου Ελληνικού Πολιτισμού”» [στο:] *Γ' Διεθνές Συνέδριο. Πρακτικά. Η ποίηση και η ποιητική του Κωστή Παλαμά. Εβδομήντα χρόνια από τον θάνατό του, τόμος Β'*, Αθήνα: Ίδρυμα Κωστή Παλαμά 2016, σσ. 667-681.
- 106.** «Καρπαθιακή λαογραφία και λογοτεχνική γραφή: το έργο της Εύρης Βαρίκα-Μοσκόβη και του Κώστα Κυζούλη» [στο:] *Κάρπαθος και Λαογραφία. Δ' Διεθνές Συνέδριο Καρπαθιακής Λαογραφίας (Κάρπαθος, 8-12 Μαΐου 2013. Πρακτικά. Επιστημονική επιμέλεια Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης με τη συνεργασία Πόπη Κ. Ξανθάκου, Αθήνα 2016, σσ. 143-176.*
- 107.** «Πρόλογος» [στο:] Γιώργος Πετρόπουλος, *Οι Προσωλωμικοί*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πελασγός Ιωάννου Χρ. Γιαννάκενα [2016], σσ. 9-10.
- 108.** «Αναζητώντας τον “άλλο” Κάλβο» [στο:] Θανάσης Αγάθος, Χριστίνα Ντουσιά, Άννα Τζούμα (επιμ.), *Λογοτεχνικές διαδρομές. Ιστορία - θεωρία - κριτική. Μνήμη Βαγγέλη Αθανασόπουλου*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Καστανιώτη [2016], σσ. 45-57.
- 109.** «Ανιχνεύοντας τον πρώιμο Βρεττάκο» [στο:] *Ζητήματα Νεοελληνικής Φιλολογίας. Μετρικά, υφολογικά, κριτικά, μεταφραστικά. Πρακτικά ΙΔ' Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης 27-30 Μαρτίου 2014. Μνήμη Ξ. Α. Κοκόλη*, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ - Τμήμα Φιλολογίας - Τομέας ΜΝΕΣ 2016, σσ. 705-718.
- 110.** «Singing “La Marseillaise”. French military intervention, cultural reforms and linguistic changes in the late 18th - early 19th century Balkans (The case of the Ionian Islands)», *Ελληνικά*, 66.1 (2016), 79-93.
- 111.** «*Η “Μασσαλιώτιδα” στα Επτάνησα: οφειλόμενες διευκρινίσεις σε “κριτικές” παρατηρήσεις*», *Πέλοπας / Pelopas. Διεπιστημονικό Περιοδικό Πανεπιστημίου Πελοποννήσου*, 1.1 (Χειμώνας 2017), 7-17.
- 112.** «Από το τοπικό στο εθνικό και τανάπαλιν: όψεις της “εθνικοποίησης” του Σολωμού (ή ο Σολωμός και η επιχειρηματικότητα)», *Πέλοπας / Pelopas. Διεπιστημονικό Περιοδικό Πανεπιστημίου Πελοποννήσου*, 2.1 (Ιανουάριος-Ιούλιος 2018), 7-24.
- 113.** «Οι κανόνες και ο Παλαμάς», *Νέα Εστία*, 183/1878 (Σεπτέμβριος 2018), 564-579 [αφιέρωμα: *Κωστής Παλαμάς*].
- 114.** «Γεννημένος ποιητής: Διαβάζοντας τα πρωτόλεια του Γιάννη Ρίτσου (πρόδρομη ανακοίνωση)» [στο:] «*Μα τί γυρεύουν οι ψυχές μας ταξιδεύοντας;*». *Αναζητήσεις και αγωνίες των Ελλήνων λογοτεχνών του Μεσοπολέμου (1918-1939)*. Διεθνές συνέδριο προς τιμήν του Peter Mackridge (Καλαμάτα 18-19 Μαΐου 2017), επιμέλεια Ελένα Κουτριάνου και Έλλη Φιλοκύπρου, Αθήνα: Νεφέλη 2018, σσ. 354-370.
- 115.** «Από τις ρίζες των Λευκών Ορέων στην πανελλήνια χρήση: Το ριζιτικό τραγούδι “Πότε θα κάμει ξεστεριά” και οι προσαρμογές του στην εκάστοτε συγκυρία», *Πέλοπας / Pelopas. Διεπιστημονικό Περιοδικό Πανεπιστημίου Πελοποννήσου*, 2.2 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2018), 30-52.
- 116.** «Ο Νικηφόρος Βρεττάκος και η Αριστερά», *Το Δέντρο*, 224-225 (Άνοιξη 2019), 30-32.
- 117.** «*Διαβάζοντας τον πρώιμο Ρίτσο (1924-1934)*», στο τεύχος: *Γιάννης Ρίτσος, Οικουμενικός άνθρωπος, ποιητής της ρωμοσύνης*. Σύμβουλος έκδοσης: Ζήσης Ι. Καραβάς - Επιμέλεια έκδοσης: Θανάσης Καραμπάτσος, Παναγιώτης

Φρούντζος, Ειδική έκδοση Documento [σειρά: Προσωπικότητες], 30 Ιουνίου 2019, σσ. 22-30.

- 118.** «Ο ποιητής Αντώνης Σαμαράκης και το λογοτεχνικό του ξεκίνημα. Βιβλιογραφικά δεδομένα και ερευνητικά ζητούμενα (πρόδρομη ανακοίνωση)», *Πόρφυρας*, 169-170 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2019), 333-358.
MNEIA:
Σταυρούλα Γ. Τσούπρου, «Νικηφόρος Βρεττάκος - Νίκος Καζαντζάκης: Αποκλίσεις και συγκλίσεις», *Πόρφυρας*, 179-180 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2022), σ. 74 σημ. 4.
- 119.** «Ο πολιτισμός και η τέχνη των αστικών κέντρων. IV. Επτανησιακή Λογοτεχνία» [ως μέρος του κεφ. 8 στο:] Θεόδωρος Γ. Παππάς (επιμ.), *Εγχειρίδιο Ιστορίας Ιονίων Νήσων*, Κέρκυρα 2019 [Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης των Ιονίων Νήσων - Ιόνιο Πανεπιστήμιο], σσ. 385-425 (σε συνεργασία με τους Περικλή Παγκράτη και Δημήτρη Κονιδάρη).
- 120.** «Για μια νέα βιογραφία του Ανδρέα Κάλβου (1792-1869)» [στο:] *ΙΑ' Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο. Επτανησιακός Βίος και Πολιτισμός. Κεφαλλονιά, 21-25 Μαΐου 2018. Πρακτικά. Τόμος IV: Φιλολογία, Φιλοσοφία, Γλωσσολογία, Λαογραφία*. Επιμέλεια τόμου: Ηλίας Τουμασάτος - Γενική εποπτεία: Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος [...], Αργοστόλι: Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών 2019, 157-195.
- 121.** «Ο Ρίτσος του Μεσοπολέμου (με έμφαση στα πρώιμα ποιήματα και πεζά του, 1924-1934)» [στο:] *Η συνάντηση της νεοελληνικής λογοτεχνίας με το εργατικό κίνημα και την κομμουνιστική ιδεολογία από τα τέλη του 19ου αιώνα μέχρι και το Μεσοπόλεμο*. Επιστημονικό Συνέδριο - Αίθουσα Συνεδρίων της ΚΕ του ΚΚΕ, 15-16.12.2018. Διοργάνωση: Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ, Αθήνα: Σύγχρονη Εποχή 2019, σσ. 183-197 [= *Λακωνικάί Σπουδαί*, ΚΒ' (2020), 595-610].
- 122.** «Σύντομα προλεγόμενα στη μελέτη του Νικηφόρου Βρεττάκου», *Ελληνικά*, 68 (2018-2019), 137-149.
- 123.** «Με όραμα ένα χρηστικό εργαλείο υποδομής: Το Λεξικό της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και οι προοπτικές του», *Νέα Εστία*, 185/1884 (Σεπτέμβριος 2020), 91-104 [αφιέρωμα: *Αλέξης Ζήρας*].
MNEIES:
Αριστείδης Ν. Δουλαβέρας, *Ο καθηγητής Μ. Γ. Μερακλής ως νεοελληνιστής. Η εργογραφία του κατά έτη δημοσίευσης*, Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Κ. & Μ. Σταμούλη [2023], σσ. 42 (σημ. 63, 64), 49.
- 124.** «Πρόλογος» [στο:] Γιώργος Πετρόπουλος, *Κείμενα για ποιητές*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πελασγός Ιωάννου Χρ. Γιαννάκενα [2020], σσ. 9-10.
- 125.** «Λογοτεχνικά έργα για την Ελληνική Επανάσταση και διαμόρφωση του “κοινού μύθου” των Νεοελλήνων (με τη ματιά του Κώστα Κουλουφάκου)», *Νέα Ευθύνη*, 52-53 (Ιανουάριος-Ιούνιος 2021), 111-121.
- 126.** «Ο Παλαμιάς και ο πολιτικός φιλελευθερισμός» [στο:] *Κωστής Παλαμιάς και Κυπριακά Γράμματα. Πρακτικά του Β' Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου του Ομίλου Λογοτεχνίας και Κριτικής και της Ομάδας Ηχώ της Κύπρου 1821-2021*. Όμοδος, 22-24 Οκτωβρίου 2021. Επιμέλεια Παντελής Βουτουρής - Λεωνίδας Γαλάζης - Κυριάκος Ιωάννου, Λευκωσία: Όμιλος Λογοτεχνίας και Κριτικής / Literature and Criticism Association 2022, 177-207.
- 127.** «Πρόλογος» [στο:] Σταύρος Γ. Καπετανάκης, *Οι Μανιάτες και το 1821*, Αθήνα 2021 [*Λακωνικάί Σπουδαί*. Περιοδικόν Σύγγραμμα της Εταιρείας Λακωνικών Σπουδών, 23 – Επετειακόν Παράρτημα 1821-2021], 13-14.

- 128.** «Ο Κώστας Κουλουφάκος και το θέατρο στο Βυζάντιο», *Πέλοπας / Pelopas. Διεπιστημονικό Περιοδικό Πανεπιστημίου Πελοποννήσου*, 6.1 (Ιανουάριος-Ιούνιος 2022), 7-22.
- 129.** «Προς μια συνολική έκδοση του έργου του Νικηφόρου Βρεττάκου. Φιλολογικά ζητούμενα και προοπτικές», *Πόρφυρας*, 179-180 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2022), 175-186.
- 130.** «Πρόλογος» [στο:] Γιώργος Πετρόπουλος, *Ποιητικές επισημάνσεις*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πελασγός Ιωάννου Χρ. Γιαννάκενα [2022], σσ. 7-8.
- 131.** «Ο Ανδρέας Καρκαβίτσας και η νεοελληνική εκπαίδευση (1913-1937)», *Παρνασσός, ΝΗ'* (2022), 211-276.
- 132.** «Η κριτική ως πεδίο στράτευσης και αμφισβήτησης: οι μειζονες αντιπαραθέσεις στην *Επιθεώρηση Τέχνης*» [στο:] *Η Πένα και το Ξίφος: Η πολεμική στη νεοελληνική λογοτεχνία, φιλολογία και κριτική από τους πρώιμους νεότερους χρόνους έως σήμερα. Πρακτικά ΙΣΤ' Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης 16-18 Οκτωβρίου 2020*, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ - ΤΦ - ΤΝΣΣ 2022, 533-551.
- 133.** «Η λογοτεχνία για τη Μικρασιατική Καταστροφή ως πηγή έμπνευσης για τον κινηματογράφο και την τηλεόραση», στο: <https://diastixo.gr/epikaira/552-mikrasiatiki-katastrofi/19449-logotexnia-mikrasiatiki-kinimatografos> (ανάρτηση: 08.12.2022).
- 134.** «Η συμβολή των σωματείων της Σμύρνης στην ανανέωση του ελληνικού αθλητισμού», *Χάρτης*, 48 (Δεκέμβριος 2022) [<https://www.hartismag.gr/hartis-48/afterwma/i-simvoli-ton-somateion-tis-smyrnis-stin-ananeosi-toi-ellinikoy-athlitismoy/>].
- 135.** «Ο Διονύσιος Σολωμός στην τριτοβάθμια εκπαίδευση» [στο:] *Διονύσιος Σολωμός και Κύπρος. Πρακτικά του Γ' Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου του Ομίλου Λογοτεχνίας και Κριτικής*. Πανεπιστήμιο Κύπρου, 23-25 Σεπτεμβρίου 2022. Επιμέλεια Δημήτρης Αγγελάτος - Λεωνίδας Γαλάζης - Νίκος Μαθιουδάκης - Μαριλένα Πόρακου, Λευκωσία: Όμιλος Λογοτεχνίας & Κριτικής / Literature & Criticism Association 2023, 163-178.
- 136.** «Κώστας Κουλουφάκος, Το ανέκδοτο και αθησαύριστο έργο του», <https://www.oanagnostis.gr/> - βλ. επίσης: <https://www.oanagnostis.gr/afieroma-1-kostas-kouloyfakos-to-anekdoto-kai-athisayristo-ergo-toy-toy-giorgoy-andreiomenoy/> (ανάρτηση: 13.04.2023).
- 137.** «Η ποίηση πάντα στο επίκεντρο. Σκέψεις για το πρόσφατο δοκιμιογραφικό έργο του Κυριάκου Χαραλαμπίδη», *Πόρφυρας*, 181 (Ιανουάριος-Μάρτιος 2023), 285-295.
- 138.** «Οι Επτανήσιοι στα σχολικά αναγνωστικά (1884-1937)», *Πέλοπας / Pelopas. Διεπιστημονικό Περιοδικό Πανεπιστημίου Πελοποννήσου*, 7.2 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2023), 7-53.
- 139.** «Από τα περιχαρακωμένα γνωστικά αντικείμενα στις συνέργειες των ανθρωπιστικών (και άλλων) επιστημών», *Φρέαρ*, τχ. 11 (Ιανουάριος 2024) – βλ. τον ιστοχώρο: <https://mag.frear.gr/apo-ta-pericharakomena-gnostika-antikeimena-stis-synergeies-ton-anthropistikon-kai-ton-allon-epistimon/> (αναρτήθηκε στις 10.01.2024).

140. «Ο Ρήγας Βελεστινλής στα σχολικά αναγνώσματα της περιόδου 1858-1937», *Παρνασσός*, ΝΘ' (2023), 327-395.

Γ'. Βιβλιοκρισίες

1. «Υπόδειγμα φιλολογικής κριτικής», *Τετράμηνα*, 34/35 (1987), 2299-2303.
2. «'Ολγα Κατσαρδή-Herring: Η Ελληνική Παροιμία της Τεργέστης (1750-1830)», *Περίπλους*, 15 (1987), 139-141.
3. «Διονύση Σέρρα: Ζάκυνθος και Νέα Εστία, 1927-1987. Καταγραφή κειμένων», *Νέα Εστία*, 123 (1988), 271-272. [πρβλ. εφημ. *Ελεύθερη Άποψη*, Ζάκυνθος, 23 Μαΐου 1988, 4.]
4. «Σπύρου Αλ. Καββαδία: Η λαϊκή ζωή και γλώσσα στο ελληνογλωσσό έργο του Διονυσίου Σολωμού», *Νέα Εστία*, 123 (1988), 761-762 [πρβλ. και εφημ. *Ελεύθερη Άποψη*, Ζάκυνθος, 1 Αυγούστου 1988, 2].
5. «Γιώργος Σεφέρης: Το βυσσινί τετράδιο. Ανεμολόγιο-λέξεις-βότανα και ορθογραφικά», *Περίπλους*, 17/18 (1988), 106-107.
6. «Δικαίος Β. Βαγιακάκος: Η συμβολή της Μάνης εις τον Μακεδονικόν Αγώνα 1904-1908», *Νέα Εστία*, 124 (1988), 1192-1193.
7. «Επτανησιακά», *Τετράμηνα*, 39/40 (1989), 2617-2620.
8. «Γεωργίου Δ. Μεταλληνού: Εγκόλπιο επιστημονικής έρευνας», *Νέα Εστία*, 125 (1989), 343.
9. «Διονύση Σέρρα: Η εφημερίδα *Ελεύθερη Φωνή Ζακύνθου* (1974-1986). Καταγραφή κειμένων», *Νέα Εστία*, 126 (1989), 1319.
10. «Μιχάλης Γ. Μερακλής, Σύγχρονη Ελληνική Λογοτεχνία 1945-1980», *Περίπλους*, 24/25 (1990), 273.
MNEIEΣ:
Αριστείδης Ν. Δουλαβέρας, *Ο καθηγητής Μ. Γ. Μερακλής ως νεοελληνιστής. Η εργογραφία του κατά έτη δημοσίευσης*, Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Κ. & Μ. Σταμούλη [2023], σσ. 25 (και σημ. 41), 49.
11. «Μεταφραστικός μόχθος», *Τετράμηνα*, 41/42 (1990), 2757-2758.
12. «Αικατερίνης Κουμαριανού - Δ. Αγγελάτου: Αρχείο Π. Κοδρικά. Κατάλογος», *Νέα Εστία*, 128 (1990), 974-975.
13. «Μεταφραστικών συνέχεια...», *Τετράμηνα*, 43 (1990), 2816-2818.
MNEIA:
Έρευνα, 28 (Απρίλιος 2002), 69 σημ. 11, 71 σημ. 34 (Ρ. Παπαγγέλου).
14. «Σπυριδωνος Ζαμπελίου: Κρητικοί Γάμοι», *Νέα Εστία*, 130 (1991), 1057-1058.
MNEIEΣ:
Η παλαιότερη πεζογραφία μας. Από τις αρχές της ως τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Τόμος Δ', 1830-1880, Αθήνα: Εκδόσεις Σοκόλη [1996], σ. 352 (Φώτης Δημητρακόπουλος).
Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [1996], σ. 458 σημ. 1.
Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σ. 1165.
Μαίρη Μικέ, *Έρωσ (αντ)εθνικός. Ερωτική επιθυμία και εθνική ταυτότητα τον 19^ο αιώνα*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πόλις [2007], σ. 242.

Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [102021], σ. 610 σημ. 2.

- 15.** «Αξίων δοκιμές: Ο Λορέντζος Μαβίλης και η πρόσφατη έκδοση των ποιημάτων του», *Περίπλους*, 32 (1992), 310-313.
MNEIEΣ:
Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [1996], σ. 462 σημ. 1.
Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2018], σ. 611 σημ. 1.
Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [102021], σ. 617 σημ. 1.
- 16.** «Διονύσιος Ρώμας, ο τελευταίος κόντρες. (Με αφορμή ένα μικρό *περίπλου*)», *Πόρφυρας*, 61/62 (1992), 249-251.
- 17.** «Διονύση Σέρρα: *Η Ζάκυνθος στην ελληνική και ξένη ποίηση*», *Νέα Εστία*, 138 (1995), 1527-1529 [πρβλ. εφημ. *Ημέρα τση Ζάκυνθος*, 22 Νοεμβρίου 1995, 4-5].
- 18.** «Ελληνική πάλη. Ιστορική αναδρομή Θεόδωρου Χαμάκου», *Συλλογές*, 140 (Δεκέμβριος 1995), 1081-1082.
- 19.** «Νίκος Κρανιδιώτης, *Ποίηση. Τόμος Β' (1987-1995)*», *Ακτή*, 25 (Χειμώνας 1995), 107-112.
MNEIA:
Ρήνα Κατσελλή, *Το λογοτεχνικό έργο του Νίκου Κρανιδιώτη*, Λευκωσία: Εκδόσεις Χρυσοπολίτισσα 2002, σ. [9].
- 20.** «*Επτανησιακά Φύλλα*. Φιλολογική, Λαογραφική και Ιστορική Έκδοση, τόμος ΙΖ', 1», *Τετράμηνα*, 56-58 (Χειμώνας '95-'96), 4249-4251.
- 21.** «Λαϊκή παράδοση. Το παραμύθι στη βορειοδυτική Αττική (Κουντουριώτικη)», *Συλλογές*, 141 (Ιανουάριος 1996), 34-35.
- 22.** «Δημήτρης Σταμέλος, *Νεοελληνική Λαϊκή Τέχνη. Πηγές, προσανατολισμοί και κατακτήσεις από τον ΙΣΤ' αιώνα ως την εποχή μας*», *Συλλογές*, 142 (Φεβρουάριος 1996), 138-139.
- 23.** «Ιωάννης Μιχαήλ Δεμέτης, *Άγιος Λάζαρος, η γειτονιά μου. Ταξίδια στα μονοπάτια του χθες*», *Επτανησιακά Φύλλα*, ΙΖ', 2 ('Ανοιξη 1996), 153-156.
- 24.** «Εικονογραφημένη ιστορία των Σερρών», *Συλλογές*, 144 (Απρίλιος 1996), 322-324.
- 25.** «Τα Νομίματα της Κύπρου», *Συλλογές*, 145 (Μάιος 1996), 421-422.
- 26.** «Λεξικόν της Βυζαντινής Μουσικής», *Συλλογές*, 146 (Ιούνιος 1996), 540.
- 27.** «Θεσσαλονίκη - ιστορική προσέγγιση (1900-1920)», *Συλλογές*, 149 (Οκτώβριος 1996), 806-807.
- 28.** «'Ελληνες ηθοποιοί. Αναζητώντας τις ρίζες. Μια συστηματική καταγραφή του Θεόδωρου Έξαρχου», *Συλλογές*, 151 (Δεκέμβριος 1996), 1028-1029.
- 29.** «Αθήνα παντοτινή», *Συλλογές*, 153 (Φεβρουάριος 1997), 143-146.
- 30.** «Η ιδιοπροσωπία του νεοελληνισμού. Οι Έλληνες διανοούμενοι του δέκατου ένατου αιώνα και η διαμάχη για το Βυζάντιο», *Η Καθημερινή*, 1 Απριλίου 1997, 10.
MNEIA:
Εφημ. *Η Φωνή του Πειραιώς*, 6 Αυγούστου 1997 (Γιώργος Χ. Μπαλούρδος).

31. «Ζητήματα νεοελληνικής γλώσσας. Διδακτική προσέγγιση», *Γλώσσα*, 42 (Άνοιξη 1997), 76-80.
32. «Τα θέατρα των Αθηνών και η ιστορία τους (1835-1920)», *Συλλογές*, 157 (Ιούνιος 1997), 500-501.
33. «Οι προσωπογραφίες της Άριας Κομανού», *Συλλογές*, 161 (Νοέμβριος 1997), 968-970 [πρβλ. *Συλλογές*, 166 (Απρίλιος 1998), 381].
34. «Η τουρκική λογοτεχνία στην ελληνική αγορά», *Η Καθημερινή*, 9 Δεκεμβρίου 1997, 10.
35. «Ιστορικά της Άμφισσας», *Νέα Εστία*, 143 (1998), 131.
36. «Όπου γη Ελλάδα. Το έπος της μετανάστευσης σε εικόνες», *Συλλογές*, 165 (Μάρτιος 1998), 239-242.
37. «Στα θεμέλια της παραδοσιακής σύνταξης», *Η Καθημερινή*, 17 Μαρτίου 1998, 10.
38. «Φωνές της υπαίθρου», *Το Βήμα*, 10 Μαΐου 1998, στ 5 [ένθετο: Βιβλία].
ΜΝΕΙΕΣ:
Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [72005], σ. 570 σημ. 5.
Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [102021], σ. 613 σημ. 1.
39. «Ιωαννίνων εγκώμιον», *Συλλογές*, 168 (Ιούνιος 1998), 528-530.
40. «Οι στίχοι των Ελλήνων», *Το Βήμα*, 3 Αυγούστου 1998, στ 3 [ένθετο: Βιβλία].
ΜΝΕΙΑ:
Ευκαρπίας έπαινος. Αφιέρωμα στον καθηγητή Παναγιώτη Δ. Μαστροδημήτρη.
Φιλολογική επιμέλεια: Γιώργος Ανδρειωμένος, Αθήνα: Πορεία 2007, σ. 92 αρ. 204.
41. «Βιβλιογραφικός οδηγός για τον 19ο αιώνα», *Συλλογές*, 170 (Σεπτέμβριος 1998), 752-753.
42. «Κέρκυρα, ταξίδι στο χρόνο», *Συλλογές*, 172 (Νοέμβριος 1998), 960-961.
43. «Λόγιοι και βιβλιογράφοι», *Το Βήμα*, 13 Ιουνίου 1999, στο [ένθετο: Βιβλία] [πρβλ. *συλλογές*, 179-180 (Ιούλιος-Αύγουστος 1999), 578-580].
44. «Και μόνο η σκέψη σου μου 'καψε όλα τα χειρόγραφα: Ποιητών αναθήματα στον Διονύσιο Σολωμό», *Πόρφυρας*, 90 (Απρίλιος-Ιούνιος '99), 519-521.
45. «Ιστορία της ελληνικής γλώσσας», *Συλλογές*, 184 (Δεκέμβριος 1999), 1038-1042.
46. «Ποιητική Ανθολογία Επτανησίων μεταφραστών», *Ακτή*, 41, Χειμώνας 1999, 77-81.
47. «Οι τύποι της παλιάς Αθήνας», *Συλλογές*, 185, Ιανουάριος 2000, 5-6.
48. «Στις αγιορείτικες βιβλιοθήκες», *Το Βήμα*, 11 Φεβρουαρίου 2001 [ένθετο: Το άλλο βήμα], 46.
49. «Συμβολή στην Ελληνική Τουρκολογία, τόμος Δ'», *Ακτή*, Λευκωσία, 46 (Άνοιξη 2001), 216-218 [πρβλ. εφημ. *Η Καθημερινή*, 3 Ιουλίου 2001, 14].
50. «Λεξικογραφικά της Κυπριακής», εφημ. *Το Βήμα*, 19 Αυγούστου 2001, 42 [ένθετο: Το άλλο βήμα] [εκτενέστερη μορφή δημοσιεύτηκε στην *Ακτή*, 49 (Χειμώνας 2001), 113-116 και πιο συντομευμένη στο περ. *Έρευνα*, 54 (Ιούνιος 2004), 60-61].

51. «Οι φιλοσοφικές παραδόσεις του Α. Κάλβου», *Αντί*, 781 (7 Φεβρουαρίου 2003), 62-63 [πρβλ. «Ο Ανδρέας Κάλβος καθηγητής της Φιλοσοφίας στην Ιόνιο Ακαδημία (1840-1841)», *Ακτή*, 57 (Χειμώνας 2004), 118-122].
MNEIEΣ:
Αγγέλα Γιώτη, *Εκδοχές του υψηλού στη νεοελληνική ποίηση. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου και η πρόσληψή του από τους ποιητές*, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ 2009, σσ. 63 σημ. 2, 428.
52. «Μεταβυζαντινή λογοσύνη. Ο Αλέξανδρος Μωραϊτίδης και ο παπα-Γιώργης Ρήγας για τη Σκιάθο», εφημ. *Το Βήμα*, 20 Απριλίου 2003, 2 [ένθετο: βιβλία].
53. «Μικρές ιστορίες σε μεγάλες στιγμές», *Αντί*, 799 (31 Οκτωβρίου 2003), 64-65 [πρβλ. εφημ. *Ελευθεροτυπία* [ένθετο: βιβλιοθήκη], 21 Νοεμβρίου 2003, 21 και περ. *Μέσα από εικόνες*, 2 (Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2003, 16].
54. «Η επανίδρυση του Αγίου Ελισαίου», εφημ. *Το Βήμα*, 4 Απριλίου 2004, 5 [ένθετο: βιβλία].
55. «Η αστική ιθαγένεια στην ποίησή μας. Γιώργος Αράγης, *Η μεταβατική περίοδος της ελλαδικής ποίησης. Η σταδιακή της εξέλιξη από την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους ως το 1930*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Σοκόλη [2006], σελ. 464», *Αντί*, 883 (1 Δεκεμβρίου 2006), 64-65.
56. «Σοφία Σωτηρίου, *Carousel*», *Index*, 28 (Φεβρουάριος 2009), 58.
57. «Δρόσος Κραβαρτόγιαννος, *Τα αρχαία νομίσματα ως τεκμήρια ιστορίας*», *Συλλογές*, 287 (Απρίλιος 2009), 431 [πρβλ. *Τετράμηνα*, 82-87 (Φθινόπωρο 2009), 6181-6182].
58. «Βασίλη Τζανακάρη, *Δακρυσμένη Μικρασία 1919-1922*», *Συλλογές*, 288 (Μάιος 2009), 553.
59. «Μάριος Κοκκώνης, *Κατοχής 1941-44, διαφημίσεις*», *Συλλογές*, 290 (Ιούλιος 2009), 832-833.
MNEIA:
Εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 25 Αυγούστου 2009 (Θωμάς Τάτσης). Πρβλ. <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=75982>.
60. «Στο όνομα της προσφυγιάς», *Συλλογές*, 298 (Απρίλιος 2010), 447-450.
61. «Πάθη και αγωνίες στα δύσκολα χρόνια. Χρίστος Ρουμελιωτάκης, «Ασκήσεις αυτογνωσίας», Αθήνα: Τυπωθήτω 2008, σελ. 167», *Η Καθημερινή*, 2 Νοεμβρίου 2010, 14.
62. «Πρωτοποριακό λεξικό οικωνυμίων. Χαράλαμπος Π. Συμεωνίδης, «Ετυμολογικό Λεξικό των Νεοελληνικών Οικωνυμίων», Θεσσαλονίκη-Λευκωσία: Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου 2010, ττ. Α'-Β'», *Η Καθημερινή*, 12 Απριλίου 2011, 16.
63. «“Σαν νάχαν ποτέ τελειωμό τα πάθη και οι καύμοί του κόσμου...”. Μάξιμος Χαρακόπουλος, *Εκ νεότητός μου. Δηγήματα*. Βιβλιοπωλείον της “Εστίας”, Αθήνα 2011, σ. 184», *Νέα Εστία*, 170/1847 (Σεπτέμβριος 2011), 403-406 [συνοπτικότερη εκδοχή δημοσιεύτηκε στην εφημ. *Αγγελιοφόρος* (Θεσσαλονίκης), ένθετο: «Πολιτισμός», 21 Αυγούστου 2011, 8 καθώς και στις ακόλουθες εφημερίδες: *Ελευθερία* (Καλαμάτας), 17 Αυγούστου 2011, 12 - *Επικαιρότητα* (Καρδίτσας), 17 Αυγούστου 2011 - *Ολύμπιο Βήμα Πιερίας* (Κατερίνης), 18 Αυγούστου 2011, 2 - *Συνείδηση της Αιτωλίας και της Ακαρνανίας*, 18 Αυγούστου 2011 - *Πρωινός Λόγος* (Ιωαννίνων), 19 Αυγούστου 2011, 10 - *Xanthi News*, 22 Αυγούστου 2011 - *Πατρίς* (Ηρακλείου), 3 Σεπτεμβρίου 2011, 10].

64. «Άγγελος Χανιώτης, *Θεατρικότητα και Δημόσιος Βίος στον Ελληνιστικό Κόσμο*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2009», *Συλλογές*, 314 (Σεπτέμβριος 2011), 1069-1070.
65. «Ο Ούγκο Φόσκολο ξανά στο προσκήνιο», *Διαβάζω*, 521 (Σεπτέμβριος 2011), 56-57.
ΜΝΕΙΑ:
Διονύσης Ν. Μουσμούντης, «Ο Πέτρος Πικρός αρνητής του Ούγκο Φόσκολο. Άδικες και ακραίες κρίσεις», *Ιονικά Ανάλεκτα*, τχ. 1 (2011), σ. 194 και σημ. 25.
66. «Η συμφωνία των άστρων» (της Λέτας Κουτσοχέρα), *Συλλογές*, 316 (Νοέμβριος 2011), 1311.
67. «Ερμηνευτικές προσεγγίσεις έργων Νεοελλήνων χαρακτών» (του Νίκου Κ. Ψημμένου), *Συλλογές*, 324 (Ιούλιος 2012), 775.
68. «Η νεαρή λογία, ο φημισμένος συμπατριώτης και ο μεγάλος “δάσκαλος”», εφημ. *Η Αυγή*, 20 Δεκεμβρίου 2012, 24 [στη στήλη: «Γράμματα και Τέχνες»].
69. «Όψεις της καθημερινότητας κατά τη διάρκεια της Κατοχής (1941-1944)», *Συλλογές*, 331 (Φεβρουάριος 2013), 190-194.
70. «Το “άσεμνο” στην Ελλάδα. Συλλογή μελετών του κοινωνικού βίου», εφημ. *Η Καθημερινή*, Κυριακή 30 Ιουνίου 2013, 8 [ένθετο: «Τέχνες και Γράμματα»].
71. «Μια καλοστημένη “φάρσα” και δύο απανωτά “φιάσκο”: Ο “αφορισμός” του Λασκαράτου (1856), η άρση του (1900) και η διαρκής ευρωλαγνεία του συγγραφέα. Από τη “φάρσα” στο “φιάσκο”. Πρωτ. Γεωργίου Δ. Μεταλληνού, *Ο “αφορισμός” του Ανδρέα Λασκαράτου και η άρση του - Δημητρίου Γ. Μεταλληνού, Ανδρέας Λασκαράτος και Ευρώπη*, Αθήνα 2012, σσ. 116+4λ.», *Κυμοθόη*, 22-23 (2012-2013), Αργοστόλι 2013, 491-494.
72. «Και πάλι για τον μεταφραστή Παπαδιαμάντη», εφημ. *Η Αυγή*, Κυριακή 24 Νοεμβρίου 2013, 49 [στη στήλη: «Γράμματα και Τέχνες»] [βλ. και [panorama.romiosini.org.gr/.../metafrasi_papadiamanti....](http://panorama.romiosini.org.gr/.../metafrasi_papadiamanti...)].
73. «Καινοτόμα εργασία υπομονής. Το λεξικό της Ακαδημίας σε 120.000 εγγραφές περιγράφει την τρέχουσα χρήση της γλώσσας», εφημ. *Η Καθημερινή*, Κυριακή 8 Μαρτίου 2015, 11 [στο ένθετο: «Τέχνες και Γράμματα»].
74. «Κριτικές δοκιμές ενός προσεκτικού αναγνώστη», εφημ. *Η Αυγή*, 7 Οκτωβρίου 2016, 30 [στη στήλη: «Γράμματα και Τέχνες»].
75. «Μεταφραστικές απόπειρες στην ποίηση του Έλιοτ», εφημ. *Το Βήμα*, 28 Ιανουαρίου 2018, 39/7 [ένθετο: «Βιβλία»].
76. «Νεοζηλανδοί στην Ελλάδα», εφημ. *Το Βήμα*, 27-28 Οκτωβρίου 2018, 4/14 [ένθετο: «Βιβλία»].
77. «Για τη δημοτική ποίηση της Ζακύνθου (με αφορμή ένα βιβλίο)», *Πέλοπας / Pelopas. Διεπιστημονικό Περιοδικό Πανεπιστημίου Πελοποννήσου*, 4.1 (Ιανουάριος-Ιούνιος 2020), 118-120.
78. «Μεταξύ κέντρου και περιφέρειας (βιωματικός μονόλογος ή η περιπέτεια της γραφής)» [στο:] <https://www.literature.gr/metaxy-kentroy-kai-perifereias-grafei-o-giorgos-andreiomenos-periplanomenos-o-monologos-enos-syggrafeafotis-thalassinou/> (ημερομηνία ανάρτησης: 30.11.2020).

79. «Ο “απόστολος της ανεξαρτησίας της Κούβας” Χοσέ Μαρτί (1853-1895) και η “αμίμητη εξιδανίκευση της παθιασμένης ομορφιάς της Ελλάδας”», *Πέλοπας / Pelopas. Διεπιστημονικό Περιοδικό Πανεπιστημίου Πελοποννήσου*, 5.2 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2021), 15-22 [βλ. και εφημ. *Ριζοσπάστης*, 14 Δεκέμβρη 2021, 27].
80. «Η μορφή του θεού Πάνα στη νεοελληνική λογοτεχνία του όψιμου 19ου και των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα» [στο:] <https://frear.gr/?p=32808> (ημερομηνία ανάρτησης: 07.02.2022).
81. «Ο Καζαντζάκης και ο ποιητικός ρυθμός» [στο:] *Χάρτης*, τχ. 40 (Απρίλιος 2022) [<https://www.hartismag.gr/hartis-40/biblia/o-kazantzakis-kai-o-poiitikos-rithmos>].
82. «Ιστορικές ρίμες και ριζίτικα της Κρήτης για το Εικοσιένα, το χρονικό της δίκης και εκτέλεσης των έξι και η πρώτη Ελληνίδα γιατρός: τρεις πρόσφατες εκδόσεις με συλλεκτικό και ερευνητικό χαρακτήρα», *Συλλογές*, 443 (Ιούνιος 2022), 509-510.
83. «Ο Εμμανουήλ Ροΐδης ως πολιτικός αναλυτής», *Νέα Εστία*, 187/1891 (Ιούνιος 2022), 414-420.
84. «Μια σεμνή αλλά ουσιαστική συμβολή στις καλβικές σπουδές», *Πέλοπας / Pelopas. Διεπιστημονικό Περιοδικό Πανεπιστημίου Πελοποννήσου*, 6.2 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2022), 106-108.
85. «Στα ίχνη του Ρήγα Βελεστινλή: μια καιρία συμβολή στη μελέτη της ζωής, του έργου και της επιβίωσης του Θεσσαλού εθνεγέρτη», *Πέλοπας / Pelopas. Διεπιστημονικό Περιοδικό Πανεπιστημίου Πελοποννήσου*, 7.1 (Ιανουάριος-Ιούνιος 2023), 74-80.

Δ'. Άλλες αναφορές στον καθηγητή Γιώργο Ανδρειωμένο

- Φ. Α. Δημητρακόπουλος, «Τα πενήνταχρονα της Ε.Ε.Φ.Σ.Π.Α. (1935-1985)», *Ε.Ε.Φ.Σ.Π.Α.*, 28 (1979-1985), 585.
- Philip King, *The syntax of topic organisation in English and Greek*, University of Birmingham 1990, σ. 16.
- Αθαν. Ε. Καραθανάσης, *Η αρχή των Νεοελληνικών Σπουδών. (Πενήντα τρία σχολιασμένα γράμματα του Wagner στο Legrand)*, Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη 1992, σ. 6.
- Διονύσης Σέρρας, *Βιβλιογραφικά για τον Ανδρέα Κάλβο και τον Ούγο Φώσκολο. Καταγραφή κειμένων από εφημερίδες και περιοδικά της Ζακύνθου*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Περίπλους [1992], σσ. 7-8.
- Δημοσθένης Θεοδωρέσκος, *Γιώργος Φιλίππου Περίδης. Ιστορία και Κοινωνία στο λογοτεχνικό του έργο. Διδακτορική διατριβή υποβαλλόμενη στον Τομέα Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών*, Αθήνα 1994, σ. ν.
- Θεοδόσης Πυλαρινός, *Πόρφυρας*, 64/65 (1993), 387.
- Διονύσης Σέρρας, «Γενέθλιον Ανδρέα Κάλβου» [στο:] *Τα Ενόδια. Ποιήματα (1981-1985)*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Περίπλους [1995], σ. 43: αφιερωμένο *Στον Γιώργο Ανδρειωμένο*.
- Γιώργος Κεντρωτής, *Θεωρία και πράξη της μετάφρασης*, Αθήνα: Εκδόσεις Διάλογος 1996, σσ. 20-21.
- Κώστας Στεργιόπουλος, «Η οδή “Εις Θάνατον” και η σημασία της για την ποίηση του Κάλβου», *Θέματα Λογοτεχνίας*, Μάρτιος-Ιούνιος 1997, σ. 30.
- Γιώργος Κεντρωτής, «Γλωσσολογικές εμπεδώσεις του Wilhelm von Humboldt στο θεωρητικό έργο του Ιακώβου Πολυλά», *Πόρφυρας*, 84-85 (Γενάρης-Μάρτης 1998), 195: αφιερωμένο «στο συνάδελφο Γιώργο Ανδρειωμένο που μου το —καθώς θα ’λεγε κι ο Πολυλάς— επρότεινε».
- Πολυξένη Μπίλλα, *Μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής Γραμματικής. Θεωρία / Κατάλογοι Ρημάτων / Πίνακες / Ασκήσεις. Με απαντημένες ερωτήσεις και ασκήσεις πολλαπλής επιλογής / συμπλήρωσης κενών / αντιστοιχίας - σύζευξης / μορφής “σωστό - λάθος” / ανοικτού τύπου*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Σαββάλας [1998], σ. 5.

- Αφροδίτη Αθανασοπούλου, *Το πρόβλημα της διγλωσσίας. Η περίπτωση του Σολωμού*. Διδακτορική διατριβή υποβληθείσα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Ρέθυμνο 1999, σ. 170.
- Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος, *Από την παλιννόρθωση στη βασιλο-μεταξική δικτατορία 1935-1940. Φως στα παρασκήνια*, Αθήνα: Εκδόσεις Αθ. Χριστάκη 1999, σ. 16.
- Χρυσούλα Καραντζή, *Η αξιοποίηση της γλωσσικής πολυτυπίας στη δημιουργία του ύφους. Το παράδειγμα του Ανδρέα Κάλβου*, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2000, σσ. 9-10.
- Γιάννης Γαλανός, «Οι Μεγάλοι» [στο:] *Φωνές στην έρημο. Ποιήματα*, Αθήνα: Εκδόσεις Φαίδων 2000, σ. 287: αφιερωμένο *Στον μελετητή Γ. Ανδρειωμένο*.
- Γιώργος Κατσαΐτης, «Η επανάσταση είναι υποχρέωση των αδικημένων», εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 25 Μαρτίου 2001, σ. 11.
- Κυριακή Γαλαντία, «... ο θρίαμβος του κόκκινου παντού χυμένου...» Το αφηγηματικό έργο του Γρ. Ξενόπουλου και η κριτική», *Επτανησιακά Φύλλα*, τόμος ΚΑ' 3-4 (Χειμώνας 2001), σ. 561 σημ. ***.
- Κωνσταντίνα Βάρσου, «Τα νησιά του Αιγαίου και του Ανδρέα Κάλβου», *Τετράμηνα*, 65 (Καλοκαίρι 2001), 4956 σημ. 4.
- Γιώργος Κεντρωτής, «Η μπαλάντα *Lenore* του Gottfried August Bürger και η μετάφρασή της στα ελληνικά από τον Λορέντζο Μαβίλη» [στο:] *Λορέντζος Μαβίλης. Ο ποιητής και ο πολίτης. Πρακτικά επιστημονικού συμποσίου*. Επιμέλεια: Γεωργία Λαδογιάννη - Παναγιώτα Γκότση. Έκδοση Δήμων Παμβώτιδας - Ιωαννιτών - Κερκυραίων, Ιωάννινα 2001, σ. 199.
- Παύλος Χιδίρογλου, *Ταυτότητα και Ετερότητα στον Τουρκικό Πολιτισμό*, Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη 2002, σ. 11.
- Γιάννης Γαλανός, *Μποτίλιες στο πέλαγος. Ποιήματα*, Αθήνα: Εκδόσεις Φαίδων 2004, σ. 313: αφιερωμένο *Στον μελετητή της λογοτεχνίας μας Καθ. Γ. Ανδρειωμένο*.
- Π. Δ. Μαστροδημήτρης, «Πρόλογος» [στο:] Γιώργος Γ. Αλισανδράτος, *Σολωμικά μελετήματα*, Αθήνα: Πορεία 2004, σ. 12.
- Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2005], σ. 24.
- Νάσος Βαγενάς, «Μια ευτυχής απόρριψη», εφημ. *Το Βήμα*, 18 Ιουνίου 2006, 97/Α65 (πρβλ. σημείωμα του Βασίλη Ρούβαλη στο <http://www.e-roema.eu/afieroma.php>).
- Γιώργος Πετρόπουλος, «Από το συγγραφικό έργο του πανεπιστημιακού Γιώργου Ανδρειωμένου», *Ομπρέλα*, 73 (Ιούνιος-Αύγουστος 2006), 85-87.
- Λάμπρος Βαρελάς, *Η νεοελληνική και μεταφρασμένη λογοτεχνία στην ελλαδική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (1884-2001). Συνοπτική ιστορική θεώρηση και αποδελτίωση των διδακτικών εγχειριδίων*, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας 2007, σ. 7.
- *Who is who στην Ελλάδα*, β' έκδοση, 2007, του Verlag für Personenzyklopedien (εκτενές σημείωμα στο οικείο λήμμα - βλ. και <http://www.whoiswho-verlag.gr/>).
- *Δεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πατάκη [2007], σσ. 111, 1556.
- Athanasios Anastasiadis, *Der Norden im Süden. Konstantinos Chatzopoulos (1868-1920) als Übersetzer deutscher Literatur*, τόμος 48 του FASK, Peter Lang 2008, σ. 9.
- *Γράμματα II: Νεοελληνική Φιλολογία (19ος & 20ός αιώνας). Ανθολόγιο Νεοελληνικών Λογοτεχνικών Κειμένων (19ος & 20ός αιώνας)*. Επιμέλεια Χρήστος Δανιήλ, [Πάτρα:] Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο - Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Πρόγραμμα Σπουδών: Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό [2008], σσ. 752, 761.
- *Πηγές της Επτανησιακής Φιλολογίας (1500-1940). Άγνωστα Έργα - Φιλολογικά Αρχεία - Χειρόγραφα. Πρακτικά Συνεδρίου (Κεφαλονιά 28-30 Οκτωβρίου 2006) στη μνήμη του Γιώργου Γερ. Αλισανδράτου*. Επιστημονική επιμέλεια: Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος - Επιμέλεια δοκιμίων: Ρενέ Λιναρδάτου-Μαρτίνη, Αργοστόλι 2008, 66-67 σημ. 6 (Π. Δ. Μαστροδημήτρης).
- Κ. Πορφύρης, *Κείμενα για τον πολιτισμό, την ιστορία και την πολιτική*. Εκδοτική φροντίδα Δημήτρης Αρβανιτάκης - Κωνσταντίνος Α. Παπαχρίστου, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη - Πλατύφορος 2008, σ. 533 (Σπύρος Ασδραχάς).
- Ανδρέας Κάλβος, *Ωδαί*. Εισαγωγή - επιμέλεια - σχόλια Δημήτρης Δημηρούλης, [Αθήνα:] Μεταίχμιο [2009], σ. 38 σημ. 23.
- *Επτανησιακά Φύλλα*, ΚΘ' 3-4 (Φθινόπωρο-Χειμώνας 2009), 685 (Διονύσης Σέρρας).
- Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Από τη λογοτεχνία στη φιλολογία. Θέματα της νεοελληνικής λογοτεχνίας και της σπουδής της*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2010], σ. 384 σημ. 6.
- Αθηνά Γεωργαντά, *Τα θαυμάσια νερά. Ανδρέας Κάλβος, ο ρομαντισμός, ο βυρωνισμός και ο κόσμος των Καρμυονάρων*, Αθήνα: Ερμής 2011, σσ. 19, 474.
- *Τα Ιστορικά*, 54 (Ιούνιος 2011), 250 (Guy [Michel] Saunier).

- Εφημ. *Τα Νέα* (ένθετο: «Βιβλιοδρόμιο / ιδέες»), 1 Οκτωβρίου 2011 (Μανώλης Πιμπλής).
- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, *Επίσημοι Λόγοι*. Πρυτανεία Χρήστου Ν. Κίττα 2006-2010, τόμος 35^{ος} (Μέρος Β', 2.5.2007-25.3.2008), Αθήνα 2011, σ. 616 (Π. Δ. Μαστροδημήτρης).
- Γιάννης Παπακώστας, *Ο Émile Legrand και η Ελληνική Βιβλιογραφία. Αρχαιακή Μελέτη*, Αθήνα: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη 2011, σ. 22.
- *The Book's Journal*, 13 (Νοέμβριος 2011), 96 (Κατερίνα Σχινά).
- Εφημ. *Η Εποχή*, 8 Απριλίου 2012 (Μ. Θεοδοσοπούλου).
- Κ. Kritsis, *Exploring theatre translation: the translator of the stage in the case of a Stanislavskian actor*, PhD thesis, University of Warwick 2013, σ. 2.
- Παναγιώτα Α. Κωνσταντοπούλου, *Γιάννης Καμπύσης. Η ζωή, το έργο και η επιβίωση του έργου του στο διαδίκτυο*. Επιμέλεια Βίκυ Ιγγλέζου, Αθήνα: Μανιατάκειο Ίδρυμα 2013, σ. 14.
- Εφημ. *Θάρρος*, Καλαμάτα, 1 Σεπτεμβρίου 2013, 11 (Παναγιώτα Κωνσταντοπούλου).
- Ευαγγελία Μπέτα-Δρογκάρη - Κώστας Δρογκάρης, *Νικηφόρος Βρεττάκος και Γύθειο. Από τα πρώτα του Ποιήματα μέχρι την τελευταία Ποιητική Συλλογή*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση 2013, σσ. 16-17.
- Κατερίνα Σχινά, *Καλή και ανάποδη. Ο πολιτισμός του πλεκτού*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Κίχλη [2014], σ. 138.
- Σοφία Σωτηρίου, *Στα κλέφτικα μονοπάτια του Χρήστου Μηλιόνη. Η ιστορία του Ελληνισμού ως πυρήνας δημιουργικής γραφής στον «Χρήστο Μηλιόνη» του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Βεργίνα [2014], σ. 9.
- Γιώργος Πετρόπουλος, *Σελίδες Νεοελληνικού Ρομαντισμού*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πελασγός Ιωάννης Χρ. Γιαννάκης [2014], σ. 5: «Εις τον καθηγητήν του Πελοποννησιακού Πανεπιστημίου Γιώργον Ανδρειωμένον».
- Διονύσης Σέρρας, «Τρεις αδημοσίευτες επιστολές του Δημητρίου Σ. Λουκάτου στον Σπύρο Αλ. Καββαδία», *Κεφαλληνιακά Χρονικά*, τ. 15 (2014), Αργοστόλι 2014, σσ. 459 σημ. 1, 464 σημ. *, 469 σημ. 1.
- Εφημ. *Ελευθερία*, Καλαμάτα, 11 Νοεμβρίου 2015, 10.
- Νίκος Γρυπάρης, *Ανέκδοτα γράμματα του Μαρίνου Σιγούρου στον Σπύρο Αλ. Καββαδία*. Εισαγωγή - επιμέλεια - διορθώσεις - συμπληρώσεις: Διονύσης Σέρρας, Ζάκυνθος: Επτανησιακά Φύλλα 2015, σ. 10 σημ. 3.
- Κωστής Παλαμάς, *Είς εκλογεύς. Τα εκλογικά ήθη πριν από 120 χρόνια (1895) και η «Λερναία Ύδρα» της διαπλοκής και της συναλλαγής*. Επιμέλεια: Ελευθέριος Γ. Σκιαδάς, Βιβλιοθήκη εφημερίδος «Εστία», [Αθήνα 2015], σ. 53.
- Δημήτρης Τ. Σκλαβενίτης, *Οι μαθητικές κινητοποιήσεις απέναντι στις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στη Μεταπολίτευση (1976-1997). Διδακτορική διατριβή*, Κόρινθος 2015 [Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου - ΤΚΕΠ], σ. 13.
- Γιώργος Πετρόπουλος, *Οι Προσολωμικοί*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πελασγός Ιωάννου Χρ. Γιαννάκης [2016], σ. [7].
- Άννα Καρακατσούλη, «*Μαχητές της Ελευθερίας*» και 1821. *Η Ελληνική Επανάσταση στη διεθνή της διάσταση*, Αθήνα: Πεδίο 2016, σ. 23.
- Πολυξένη Τσαλιαγκού, *Διερεύνηση των στάσεων και προθέσεων καθηγητών Φυσικής Αγωγής, έναντι μαθητών με αναπηρία, μετά από εξ αποστάσεως επιμόρφωση, μέσω του Διαδικτύου*. Μεταπτυχιακή Διατριβή υποβληθείσα στο ΤΕΦΑΑ του ΔΠΘ, Κομοτηνή 2016, σ. viii.
- Βιργινία-Αναστασία Φουρνάρη, *Φόρος και πολίτης στο ελληνικό κράτος (19^{ος}-20^{ός} αι.)*. Διδακτορική διατριβή, Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο 2016, σ. 13.
- Stefano Villani, «“Not a professedly pious man”. Antonio Montucci e il protestantesimo britannico» [στον τόμο:] Donatella Cherubini (επιμ.), *Di padre in figlio. Antonio ed Enrico Montucci senesi europei tra '700 e '800*, Milano: FrancoAngeli 2018, σ. 41 σημ. *.
- Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2018], σσ. 23, 28, 330.
- Π. Δ. Μαστροδημήτρης, *Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Δόμος [2021], σσ. 25, 28, 333.
- Γιώργος Πετρόπουλος, *Ποιητικές επισημάνσεις*, [Αθήνα:] Εκδόσεις Πελασγός Ιωάννου Χρ. Γιαννάκης [2016], σ. [6].
- Διονύση Σέρρα, *Γραφές για τον Ανδρέα Κάλβο (1986-2022)*, Ζάκυνθος: Επτανησιακά Φύλλα 2022, σσ. 92, 118, 121, 153, 165.
- Πάνος Καζάκος - Πάνος Α. Κολιαστάσης, *Αφανείς και ορατές αντιθέσεις. Παράδοση και νεωτερικότητα στη μεταδικτατορική Ελλάδα (1974-2022)*, Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο 2023, σ. 132 σημ. 203.

Ε'. Ανακοινώσεις σε συνέδρια και σεμινάρια

1. «Ο Ανδρέας Κάλβος και τα επαναστατικά κινήματα της εποχής του». Συμπόσιο 1985 του Κέντρου Μελετών Ιονίου, Ζάκυνθος, 25-27 Οκτωβρίου 1985.
2. «Η θέση της γυναίκας στα κυριότερα λαϊκόγλωσσα κείμενα της υστεροβυζαντινής περιόδου». Β' Πανελλήνιο Συνέδριο Ανθρωπολογίας, Αθήνα, 27-29 Μαΐου 1988.
3. «Προβλήματα στη συγκρότηση μιας βιβλιογραφίας για τον Ανδρέα Κάλβο». Postgraduate Seminar, University of Birmingham, Birmingham, 20 Ιανουαρίου 1989.
4. «The Reception of Kalvos: The critical eye of the Greek Surrealists». The Literature of the Ionian Isles. A Colloquium. University of Birmingham, Birmingham, 9 Ιουνίου 1990.
Βλ. εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 7 Μαΐου 1990, 31 και *Νέα Εστία*, 128 (1990), 1344.
5. «Kalvos in the context of Greek Romanticism». Greek Language Research Group Seminar. University College, London, 25 Ιουνίου 1990.
6. «Στη βαριά σκιά του Σολωμού: Οι επτανήσιοι λόγιοι για τον Ανδρέα Κάλβο». 100 Συμπόσιο Ποίησης, Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα, 6-8 Ιουλίου 1990.
Βλ. σχετικά, εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 30 Μαρτίου 1990, 28, εφημ. *Τα Νέα*, 3 Απριλίου 1990, 36, εφημ. *Το Βήμα*, 24 Ιουνίου 1990, 56, εφημ. *Η Καθημερινή*, 15 Ιουλίου 1990, 54. Βλ. ακόμη: εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 10 Ιουλίου 1990, 31 (Β. Κ. Καλ.[αμαράς]) και *Νέα Εστία*, 128 (1990), 1182 (Μαρία Γραμματικού).
7. «The Politics of Reception: Kalvos and the Greek Left». Byzantine and Modern Greek Studies: The next wave. Ohio State University, Columbus, Ohio, 12-14 Οκτωβρίου 1990.
8. «The Reception of Kalvos by Modern Greek Criticism: Some introductory remarks». 1991 Postgraduate SCOMGIU Colloquium, King's College, London, 15 Μαΐου 1991.
9. «Aspects of modern Greek literary criticism (1830-1960)». Post-graduate Seminar, University of Birmingham, Birmingham, 30 Ιανουαρίου 1992.
10. «Greek national poets and academic critics (1926-1960)». King's College Modern Greek Postgraduate Seminar, King's College, London, 13 Φεβρουαρίου 1992.
11. «Andreas Kalvos as a man of letters». Colloque Andre Calvos, Πανεπιστήμιο Γενεύης, Γενεύη, 16-18 Ιουνίου 1992.
Βλ. σχετικά, *Διαβάζω*, 293 (2.9.1992), 19 (Β. Αθανασόπουλος).
12. «Η πρόσληψη του Σολωμού και του Κάλβου από τους ακαδημαϊκούς κριτικούς (1926-1960)». 120 Συμπόσιο Ποίησης, Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα, 6-8 Ιουλίου 1992.
Βλ. σχετικά *Νέα Εστία*, τχ. 1566 (1.10.1992), 1330 (Μαρία Γραμματικού).
13. «Η πρόσληψη της ποίησης του Κάλβου από τους πανεπιστημιακούς κριτικούς (1926-1960): Μια σύγκριση». Διήμερο Κάλβου, Κέρκυρα, 24 & 27 Ιουλίου 1992.
14. «Η ποίηση της Αρετής και η πολιτεία των Γραμμάτων: Οι καλβικές σπουδές στην προοπτική του χρόνου». Β' Διεθνές Συνέδριο για τον Ανδρέα Κάλβο (Εταιρεία Ζακυνθιακών Σπουδών), Ζάκυνθος, 24-27 Σεπτεμβρίου 1992.

15. «Τα περιοδικά της 'Αμφισσας *Τετράμηνα* και *Φωκικά Χρονικά*». 14^ο Συμπόσιο Ποίησης, Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα, 1-3 Ιουλίου 1994.
16. «Poetry and translation in literature for 19th century young Greeks: The language of the *Vatrahomiomahia* and the *Fables* by Ioannis Vilaras». 2nd International Conference on Greek Linguistics, Salzburg University, Department of Linguistics, 22-24 Σεπτεμβρίου 1995.
17. «Η ποίηση του Γ. Αθάνα στα σχολικά αναγνώσματα (1925-1995)». Β' Συμπόσιο Ναυπακτιακής Λογοτεχνίας, 13-15 Οκτωβρίου 1995.
Βλ. σχετικά, *Τετράμηνα*, 56-58 (Χειμώνας '95-'96), 4288-4289 (Δρ. Κραβαρτόγιαννος).
18. «The function of the dialectal verbs in *Lyrical* of Athanasios Christopoulos» (σε συνεργασία με τη Χρυσούλα Καραντζή). XXIe Colloque International de Linguistique Fonctionnelle, Iasi, Roumanie, 27-29 Ιουνίου 1996.
19. «Βιβλιογραφικά και εκδοτικά στον Πολυλά». Επιστημονικό Συνέδριο για τον Ιάκωβο Πολυλά, Ιόνιο Πανεπιστήμιο - «Πόρφυρας», Κέρκυρα, 22-24 Νοεμβρίου 1996.
Βλ. σχετικά, *Η Καθημερινή*, 26 Νοεμβρίου 1996, 11 ('Ολγα Σελλά).
20. «Η ξένη λογοτεχνία από μετάφραση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση: το παράδειγμα των νεότερων σχολικών αναγνωσμάτων». Επιστημονικό Συνέδριο για τη Μετάφραση, Ιόνιο Πανεπιστήμιο - «Ελί-τροχος», Πάτρα, 6-8 Δεκεμβρίου 1996.
21. «Ο Αλέξανδρος Δελμούζος ανθολογούμενος: Τα κείμενά του στα λογοτεχνικά αναγνώσματα για τη Μέση Εκπαίδευση». Παιδαγωγικό Συνέδριο για τον Αλέξανδρο Δελμούζο, Δήμος 'Αμφισσας, 'Αμφισσα, 10-12 Ιανουαρίου 1997.
22. «Προοπτικές για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας στα Παιδαγωγικά Τμήματα». Ημερίδα για τα 10 χρόνια λειτουργίας του ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα, 27 Μαΐου 1997.
23. «Η διδασκαλία της λογοτεχνίας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση». Ημερίδα για τη διδακτική των γλωσσικών μαθημάτων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, Σύλλογος Δασκάλων Κυπαρισσίας, Κυπαρισσία, 28 Μαΐου 1997.
24. «Ο Λορέντζος Μαβίλης ως υπερασπιστής της Επτανησιακής Σχολής». Επιστημονικό Συμπόσιο: Λορέντζος Μαβίλης. Ο Ποιητής και ο Πολίτης, Βασιλική, Ιωάννινα, Κέρκυρα, 19-23 Ιουνίου 1997.
25. «Οι Επτανήσιοι λογοτέχνες στα σχολικά αναγνωστικά (1937-1997)». ΣΤ' Πανιώνιο Συνέδριο, Ζάκυνθος, 23-27 Σεπτεμβρίου 1997.
26. «Μια κειμενική ανάλυση υποβλητικών αναφορών της αστυνομίας: Η ανάμειξη λόγων και δημοτικών τύπων». Γ' Διεθνές Γλωσσολογικό Συνέδριο για την Ελληνική Γλώσσα, Πανεπιστήμιο Αθηνών - Τομέας Γλωσσολογίας, Αθήνα, 25-27 Σεπτεμβρίου 1997.
27. «Ο Σολωμός, το Μεσολόγγι και ο Ισπανικός Εμφύλιος». Επιστημονικό Συμπόσιο. Ο Σολωμός και το Μεσολόγγι, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αιτωλοακαρνανίας - Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Μεσολόγγι, 2-4 Μαΐου 1998.
28. «Διονύσιος Σολωμός και *Επιθεώρηση Τέχνης*». Διημερίδα για τον Διονύσιο Σολωμό της Πανελληνίας Ένωσης Φιλολόγων, Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, Αθήνα, 27-29 Μαΐου 1998.
29. «Ο Σολωμός και οι Επτανήσιοι λογοτέχνες στα εγχειρίδια νεοελληνικής λογοτεχνίας για τη Μέση Εκπαίδευση (1938-1998)». Διεθνές Συνέδριο Διονυσίου

Σολωμού. Διακόσια χρόνια από τη γέννηση του ποιητή 1798-1998, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 7-10 Οκτωβρίου 1998.

- 30.** «Επτανήσιοι λογοτέχνες και νεοελληνική εκπαίδευση». Εβδομάδα Γραμμάτων και Τεχνών Επτανήσου, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Πατρών, Πάτρα, 19-24 Οκτωβρίου 1998.
- 31.** «Θοδόσης Πιερίδης και Διονύσιος Σολωμός». Ημερίδα: Διονύσιος Σολωμός. Διακόσια χρόνια από τη γέννησή του 1798-1998, Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου, Λευκωσία, Καστελλιώτισσα, 29 Οκτωβρίου 1998.
- 32.** «Συγκρίνοντας τις τρεις πρώτες πλήρεις μεταφράσεις (1825) του *Ύμνου εις την Ελευθερίαν* του Διονυσίου Σολωμού». Ελληνική Εταιρεία Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας. Β' Διεθνές Συνέδριο. Ταυτότητα και Ετερότητα στη Λογοτεχνία, 18ος-20ός αι., Αθήνα, 8-11 Νοεμβρίου 1998.
- 33.** «Τα θερινά μαθήματα ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού για αλλοδαπούς στο Τ.Ε.Γ.Μ.Δ. του Ιονίου Πανεπιστημίου: προβλήματα και προοπτικές», Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Διεθνές Συνέδριο για την ελληνική ως δεύτερη/ξένη γλώσσα, Θεσσαλονίκη, 2-3 Απριλίου 1999.
- 34.** «Ελληνικά για αλλοδαπούς μόνιμους κατοίκους της Κέρκυρας: Αδιαφορία ή Πρόκληση;», 2^ο Διεθνές Συνέδριο Η ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: Μια διαπολιτισμική προσέγγιση, Πανεπιστήμιο Πατρών / ΚΕ.ΔΕ.Κ., Πάτρα, 25-27 Ιουνίου 1999.
- 35.** «Η διδασκαλία της ελληνικής σε υποψήφιους μεταφραστές με βάση ένα corpus μεταφρασμένων κειμένων», 4^ο Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Λευκωσία, 17-19 Σεπτεμβρίου 1999.
- 36.** «Ζητήματα *Ελλαδογνωσίας* στη διδακτική της ΝΕ ως ξένης γλώσσας», 3^ο Διεθνές Συνέδριο Η ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: Μια διαπολιτισμική προσέγγιση, Πανεπιστήμιο Πατρών / ΚΕ.Δ.Ε.Κ., Πάτρα, 6-9 Ιουλίου 2000 (σε συνεργασία με τον Χάρη Κατσούλη).
- 37.** «Ο σατιρικός ποιητής Νικόλαος Κουτούζης», 17^ο Διήμερο Λόγου: Πτυχές της επτανησιακής σάτιρας, Κέρκυρα, 11-12 Ιουλίου 2000.
ΜΝΕΙΑ:
Εφημ. *Ριζοσπάστης*, 12 Ιούλη 2000.
- 38.** «Ζητήματα διδακτικής της ΝΕ σε ισπανόφωνους», Α' Διεθνές Συνέδριο διδασκαλίας της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 25-26 Σεπτεμβρίου 2000 (σε συνεργασία με την Alicia Villar Lecumberri).
- 39.** «Η ΝΕ ως ξένη γλώσσα υπό το πρίσμα των νέων γεωπολιτικών εξελίξεων στα Βαλκάνια», 2^ο Euroa Forum, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, ΤΞΓΜΔ, Κέρκυρα, 29 Σεπτεμβρίου-1 Οκτωβρίου 2000.
- 40.** «Legislating in modern Greek for residents of Wallachia: Athanassios Christopoulos and the language of Karatzas's *Nomothesia* (1817/8)», Greece and the Balkans: Cultural Encounters since the Enlightenment, The University of Birmingham, CBOMGS, Birmingham, U.K., 28-30 June 2001.
- 41.** «Οι γραμματικές αντιλήψεις των Α. Χριστόπουλου - Γ. Βηλαρά και το λογοτεχνικό τους έργο: Πρώτη απόπειρα συγκριτικής εξέτασης», 5^ο Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας, Πανεπιστήμιο Σορβόνης, Παρίσι, 14-17 Σεπτεμβρίου 2001.

42. «Ο Ανδρέας Λασκαράτος στην εκπαίδευση: καυστική σάτιρα ή ηθική διδαχή;», Διεθνές Συνέδριο για τον Ανδρέα Λασκαράτο - 100 χρόνια από το θάνατό του (1901-2001), Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Μελετών, Αργοστόλι - Ληξούρι 28 Οκτωβρίου - 1 Νοεμβρίου 2001.
43. «Η σάτιρα στην υπηρεσία της εκπαίδευσης: Το παράδειγμα του Γεωργίου Σουρή», Επιστημονικό συνέδριο για τη νεοελληνική σάτιρα, περ. *Πόρφυρας* και *Ιόνιο Πανεπιστήμιο*, Κέρκυρα, 3-5 Νοεμβρίου 2001.
44. «Η συμβολή του Σπυρίδωνος Δε Βιάζη στην *εθνικοποίηση* του Σολωμού και του Κάλβου», Ζ' Πανιώνιο Συνέδριο, Λευκάδα, 26-30 Μαΐου 2002.
Βλ. σχετικά, *Ομπρέλλα*, 57 (Ιούνιος-Αύγουστος 2002), 83 (Μ. Αποστολάτος).
45. «Ο Χρήστος Χρηστοβασίλης στην εκπαίδευση», Εκδηλώσεις τιμής και μνήμης για τον Ηπειρώτη λογοτέχνη Χρήστο Χρηστοβασίλη, Σούλι Χρηστοβασίλη, 11 Αυγούστου 2002.
Βλ. σχετικά, εφημ. *Η Καθημερινή*, 7 Αυγούστου 2002.
46. «'Οψεις του νησιού και του νησιώτη στα σύγχρονα ελληνικά αναγνωστικά του δημοτικού σχολείου (1982-2000)», Νησιωτισμός - Νησιωτοσύνη. Ένα σύνθετο αρχετυπικό μόρφωμα, Διεθνές Συνέδριο, Ρόδος, 6-8 Δεκεμβρίου 2002. Διοργάνωση: Διεθνές Κέντρο Λογοτεχνών και Μεταφραστών Ρόδου - Δήμος Ροδίων.
47. «Ο δοκιμογράφος και κριτικός Διονύσιος Ρώμας», 2^ο Συνέδριο για το Επτανησιακό Θέατρο. Το θέατρο στην Επτάνησο και ο Διονύσιος Ρώμας. Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Κέρκυρας - Κέντρο Μελέτης και Έρευνας του Ελληνικού Θεάτρου, Κέρκυρα, 11-12 Ιανουαρίου 2003.
Βλ. σχετικά, εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 5 Ιανουαρίου 2003, 20 και 19 Ιανουαρίου 2003, 18. Πρβλ. εφημ. *Κερκυραϊκό Βήμα*, Κέρκυρα, 14 Ιανουαρίου 2003, 12.
48. «Προγράμματα *Ελλαδογνωσίας* και *ήπιος* τουρισμός: Η περίπτωση της Κέρκυρας», Πολιτιστική Διημερίδα «Τουριστική ανάπτυξη και διαχείριση πολιτιστικών αγαθών. Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων ΤΕΙ Ηλείου, Συνεδριακό Κέντρο ΤΕΙ Ηγουμενίτσας, 29-30 Μαΐου 2003.
49. «Η ελληνική γλώσσα και οι νέες πολιτικές εξελίξεις στη ΝΑ Ευρώπη», 3^ο Διεθνές Συνέδριο: Διαπολιτισμική εκπαίδευση. Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα, Πανεπιστήμιο Πατρών / ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πάτρα, 20-22 Ιουνίου 2003.
50. «Ο Κωστής Παλαμάς ως κοινοβουλευτικός συντάκτης», Κωστής Παλαμάς. Εξήντα χρόνια από τον θάνατό του (1943-2003). Β' Διεθνές Συνέδριο (Γραμματολογικά, Εκδοτικά, Κριτικά, Ερμηνευτικά Ζητήματα), Πανεπιστήμιο Αθηνών και Ίδρυμα Κωστή Παλαμά, Αθήνα, 22-25 Οκτωβρίου 2003.
51. «Ο Ανδρέας Λασκαράτος στην Αθήνα: Η συνεργασία του με την εφημερίδα *Ραμπάγας*», Επιστημονικό Συνέδριο: Η Ένωση της Επτανήσου με την Ελλάδα 1864-2004, Ακαδημία Αθηνών - Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 24-27 Φεβρουαρίου 2004.
52. «Για μια αναλυτική βιβλιογραφία της νέας ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας», 7^ο Διεθνές Συνέδριο: Διαπολιτισμική εκπαίδευση. Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα, Πανεπιστήμιο Πατρών / ΚΕ.Δ.ΕΚ., Πάτρα, 18-20 Ιουνίου 2004.
53. «Ο Κωστής Παλαμάς ως κοινοβουλευτικός ανταποκριτής», Modern Greek Studies Seminar, CBOMGS, The University of Birmingham, 17 Νοεμβρίου 2004.

54. «Η ελληνική γλώσσα και οι νέες πολιτικές εξελίξεις στη ΝΑ Ευρώπη», Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο, Συνεδριακό Κέντρο «Διώνη», Πανεπιστήμιο Πατρών / ΚΕ.Δ.ΕΚ., Άρτα, 10-11 Δεκεμβρίου 2004.
55. «Ονοματολογικά Κυκλάδων στον Ελύτη», Δ' Ονοματολογικό Συνέδριο - «Ονοματολογικά Κυκλάδων», Κέντρον Ερεΐνης των Νεοελληνικών Διαλέκτων και Ιδιωμάτων (ΙΑΝΕ) της Ακαδημίας Αθηνών - Εταιρεία Τηνιακών Μελετών - Ελληνική Ονοματολογική Εταιρεία, Αίθουσα Ιδρύματος Τηνιακού Πολιτισμού, Τήνος, 20-22 Οκτωβρίου 2005.
56. «Ο Σολωμός του Γιάννη Δάλλα», Γιάννης Δάλλας, «Δόκιμος σε συντεχνία» - Επιστημονικό Συνέδριο, Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Τμήμα Ιστορίας) - Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών - Περιοδικό «Πόρφυρας», Αίθουσα Τελετών Ιονίου Ακαδημίας, Κέρκυρα, 11-12 Νοεμβρίου 2005.
57. «Η λογοτεχνία στα σχολικά αναγνώσματα», Διήμερο Επιμορφωτικό Σεμινάριο Η διδακτική της νεοελληνικής λογοτεχνίας, 2^ο Γυμνάσιο και 2^ο Λύκειο Π. Φαλήρου, 3-4 Φεβρουαρίου 2006.
58. «Αναζητώντας τα ίχνη του Νικολάου Ι. Σταματέλου», Γιορτές Λόγου και Τέχνης - ΙΑ' Συμπόσιο, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας - Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών, Λευκάδα, 17-19 Αυγούστου 2006.
59. «Οι κρητικές μαντινάδες στην εβδομαδιαία εφημερίδα *Ρέθεμνος* (1999-2003)», Ι' Διεθνές Κρητολογικό Συνέδριο, Φιλολογικός Σύλλογος «Ο Χρυσόστομος», Πνευματικό Κέντρο Χανίων, Χανιά, 1-8 Οκτωβρίου 2006.
60. «Προς μια ηλεκτρονική έκδοση των ευρισκομένων του Ανδρέα Κάλβου (με βάση αρχειακές πηγές)», Συνέδριο Πηγές Επτανησιακής Φιλολογίας (1500-1940). Άγνωστα έργα - Φιλολογικά αρχεία - Φιλολογικές αρχειακές συλλογές - Χειρόγραφα. Μνήμη Γιώργου Γ. Αλισανδράτου, Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών - Πανεπιστήμιο Πατρών, Αργοστόλι - Ληξούρι, 28-30 Οκτωβρίου 2006.
61. «Ο Σολωμός και το έθνος», Αίθουσα Ιωνικού Συνδέσμου, Δήμος Νέας Ιωνίας Αττικής - Ίδρυμα Τάκης Σινόπουλος - Σπουδαστήριο Νεοελληνικής Ποίησης (στο πλαίσιο του έκτου κύκλου: «Δεκαπέντε μαθήματα για τον Διονύσιο Σολωμό»), 5 Μαΐου 2008.
62. «Τα ελληνικά πανεπιστήμια και οι γεωπολιτικές εξελίξεις στη ΝΑ Ευρώπη: Ο ρόλος των νεοελληνικών σπουδών», 1^ο Παγκόσμιο Συνέδριο Νεοελληνικών Σπουδών, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών (Διοργάνωση: Δήμος Αθηναίων), Αθήνα, 3-5 Ιουλίου 2008.
63. «Η τουρκοκρατούμενη Πελοπόννησος στα αναγνωστικά του Δημοτικού Σχολείου (1937-1997)», 3^ο Διεθνές Συνέδριο Ανατολικών και Αφρικανικών Σπουδών - «Η Πελοπόννησος κατά την Τουρκοκρατία και τη Βενετοκρατία, 1460-1821», Γαστούνη Ηλείας, 5-7 Σεπτεμβρίου 2008.
64. «Ο Δημήτριος Βικέλας στο Διαδίκτυο», Δημήτριος Βικέλας. 100 χρόνια από τον θάνατό του, Αίθουσα Συνεδρίων Συλλόγου προς Διάδοσιν Ωφελίμων Βιβλίων, Αθήνα, 11-13 Δεκεμβρίου 2008.
65. «Ο άλλος Κάλβος», Διημερίδα Ανδρέας Κάλβος, στο πλαίσιο της «Εβδομάδας Βιώσιμης Ανάπτυξης» (υπό την αιγίδα της Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής της UNESCO), Δημοτική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας, 26-27 Μαρτίου 2009.

66. «Η παρουσία έργων του Ανδρέα Λασκαράτου στα σχολικά βιβλία», Λασκαράτεια Δρώμενα 2009, Κηποθέατρο Ιακωβατείου Βιβλιοθήκης, Ληξούρι, 3-4 Αυγούστου 2009.
67. «Τα θεολογικά ενδιαφέροντα του Ανδρέα Κάλβου», Ημερίδα: Θεολογία και Λογοτεχνία, υπό την αιγίδα της Ιεράς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας, 12 Σεπτεμβρίου 2009.
68. «From the original to the translated text: Issues of textual analysis in Greek translations», European Social and Economic Committee της Ευρωπαϊκής Ένωσης (τρία σεμινάρια), Βρυξέλλες, 13-14 Οκτωβρίου 2009.
69. «Προς τη διαμόρφωση μιας ποιητικής κοινής: Η συμβολή του Ανδρέα Κάλβου και του Διονυσίου Σολωμού», Ε' Ημερίδα για τη διαχρονικότητα της ελληνικής γλώσσας. Η ελληνική γλώσσα από την σύσταση του ελληνικού κράτους (1830) έως την μεταρρύθμιση του 1976, οργανωμένη υπό την αιγίδα του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας από την «Ελληνική Γλωσσική Κληρονομιά», Αίθουσα Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός», 25 Απριλίου 2010.
70. «Η λογοτεχνία υπό επιτήρηση: Η περίπτωση του Μεταξικού περιοδικού *Το Νέον Κράτος*», Η Νεοελληνική Λογοτεχνία στον Μεσοπόλεμο. Ιστορική και Φιλολογική Προσέγγιση, συνέδριο οργανωμένο από το Κέντρο Φιλοσοφίας και Παιδείας Δήμου Πύργου Ηλείας, Πύργος, 14-16 Μαΐου 2010.
71. «Πάλι με χρόνια, με καιρούς...: Λογοτεχνία, Λαογραφία και Εθνική Ιδεολογία (η εξέλιξη ενός μοτίβου)», Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο: Λαϊκός πολιτισμός και έντεχνος λόγος (Ποίηση - Πεζογραφία - Θέατρο), οργανωμένο από το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, Μέγαρο Ακαδημίας Αθηνών και Αρχαιολογικής Εταιρείας, Αθήνα, 8-12 Δεκεμβρίου 2010.
72. «Ο λαϊκός πολιτισμός στην υπηρεσία της προπαγάνδας: Η περίπτωση της Κρήτης και της Κύπρου στο περιοδικό *Η Νεολαία*», «Ο Λαϊκός Πολιτισμός της Κύπρου και της Κρήτης. Αφιέρωμα στην Κύπρο για τα πενήντα χρόνια από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, οργανωμένο από την Εταιρεία Κρητικών Σπουδών – Ίδρυμα Καψωμένου, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας, την Περιφέρεια Κρήτης, τον Δήμο Πλατανιά, και το ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Κρήτης, Πύργος Αλικιανού Χανίων, 21-24 Ιουλίου 2011.
73. «Καθοδηγώντας τη γραφή των νέων: ρητορικές διακηρύξεις, λογοτεχνικές κατευθύνσεις και νεανική συγγραφική πράξη στο περιοδικό *Η Νεολαία* (1938-1941)», ΙΓ' Διεθνής Επιστημονική Συνάντηση αφιερωμένη στη μνήμη του Παν. Μουλλά, Τομέας ΜΝΕΣ - Τμήμα Φιλολογίας Α.Π.Θ., Αίθουσα Τελετών Παλαιού Κτιρίου Φιλοσοφικής Σχολής - ΚΕ.Δ.Ε.Α. του Α.Π.Θ., 3-6 Νοεμβρίου 2011.
74. «Όψεις του τραγουδιού της Αγιά-Σοφιάς», Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Λαογραφίας στο Τμήμα Φιλολογίας του ΕΚΠΑ (σεμιναριακό μάθημα – προσκεκλημένος από τον καθηγητή Μηνά Αλεξιάδη), Κτίριο Φιλοσοφικής Σχολής ΕΚΠΑ, Ζωγράφου, 29 Μαΐου 2012.
75. Συμμετοχή σε συζήτηση με θέμα «Μαρτυρίες για τον Νικηφόρο Βρεττάκο» (μαζί με τους Αλέξη Ζήρα, Αθηνά Κωστάκη-Βεζύρογλου, Τίτο Πατρίκιο και Vincenzo Rotolo), Συνέδριο «Νικηφόρος Βρεττάκος: Ποίηση και Ιστορία», οργανωμένο από το Μουσείο Μπενάκη και το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου, Μουσείο Μπενάκη, Κτίριο Οδού Πειραιώς, 9-10 Νοεμβρίου 2012.
76. «Αναζητώντας τον “άλλο” Κάλβο», Συνέδριο: «Λογοτεχνικές διαδρομές: Ιστορία, Θεωρία, Κριτική. Αφιέρωμένο στη μνήμη του Βαγγέλη

- Αθανασόπουλου, οργανωμένο από τον Τομέα Νεοελληνικής Φιλολογίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ, Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος», Κεντρικό Κτίριο του Πανεπιστημίου Αθηνών, 17-19 Ιανουαρίου 2013.
77. «Καρπαθιακή λαογραφία και λογοτεχνική γραφή: Το έργο της Εύρης Βαρίκα-Μοσκόβη και του Κώστα Κυζούλη», Δ' Διεθνές Συνέδριο Καρπαθιακής Λαογραφίας, οργανωμένο από τον Τομέα Βυζαντινής Φιλολογίας και Λαογραφίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ, τον Καρπαθιακό Οργανισμό Πολιτισμού - Αθλητισμού - Παιδείας Δήμου Καρπάθου και το Ινστιτούτο Λαϊκού Πολιτισμού Καρπάθου του Τμήματος Φιλολογίας του ΕΚΠΑ, Ξενοδοχείο Alimounda Mare, Πηγάδια Καρπάθου, 8-12 Μαΐου 2013.
78. «Το παλαμικό παράδειγμα στο πλαίσιο του Τρίτου Ελληνικού Πολιτισμού», Γ' Διεθνές Συνέδριο Η Ποίηση και η Ποιητική του Κωστή Παλαμά. 70 χρόνια από τον θάνατό του, οργανωμένο από το Ίδρυμα Κωστή Παλαμά και το Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ακαδημία Αθηνών - Ανατολική Αίθουσα & Στοά του Βιβλίου, 22-25 Οκτωβρίου 2013.
79. Συμμετοχή σε συζήτηση στρογγυλής τραπέζης με θέμα «Η διδασκαλία της λογοτεχνίας στην εκπαίδευση» (μαζί με τους Δημήτρη Αγγελάτο, Τάκη Καγιαλή, Ρούλα Μουντάνου, Αναστασία Νάτσινα, Σοφία Πανταζή, Κατερίνα Τικτοπούλου και συντονιστή τον Γιάννη Ξούρια), Επιστημονικό Συνέδριο «Η Νεοελληνική Λογοτεχνία σήμερα. Κοινωνία και Εκπαίδευση», οργανωμένο από τον Τομέα Νεοελληνικής Φιλολογίας του Τμήματος Φιλολογίας του ΕΚΠΑ, Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων, Αίθουσα «Αντώνης Τρίτσης», 28-30 Νοεμβρίου 2013.
80. «Ανιχνεύοντας τον πρώιμο Βρεττάκο», ΙΔ' Διεθνής Επιστημονική Συνάντηση αφιερωμένη στη μνήμη του Ξ. Α. Κοκόλη, Τομέας ΜΝΕΣ - Τμήμα Φιλολογίας Α.Π.Θ., Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων Δημαρχείου Θεσσαλονίκης - ΚΕ.Δ.Ε.Α. του Α.Π.Θ., 27-30 Μαρτίου 2014.
81. «Ξαναδιαβάζοντας τους Επτανήσιους “προσολωμικούς” ποιητές», Ι' Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο, οργανωμένο από την Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών - Μουσείο Σολωμού, υπό την αιγίδα της Ακαδημίας Αθηνών, Κέρκυρα 30 Απριλίου-4 Μαΐου 2014.
82. «Singing “La Marseillaise”: French military intervention, cultural reforms and linguistic changes in the late 18th century Balkans (the case of the Ionian Islands)», International Conference on «Language, Culture and Military Affairs», Organised by: Department of Defense Languages, School of Humanities and Social Sciences, National University of Defense Technology, Changsha, China, December 18-19, 2015.
83. «Η *Μασσαλιώτιδα* στα Επτάνησα», 7^η Εκδήλωση του Κύκλου Διαλέξεων του Τομέα Νεοελληνικής Φιλολογίας του Τμήματος Φιλολογίας του ΕΚΠΑ, Βιβλιοθήκη Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας, 23 Μαρτίου 2016.
84. «Διδάσκοντας με τη βοήθεια της εικόνας: Ο ρόλος του ντοκιμαντέρ στη διδασκαλία της νεοελληνικής λογοτεχνίας στη τριτοβάθμια εκπαίδευση», Επιστημονική Ημερίδα «Όταν η γλώσσα ηδονικά συν-γράφει», οργανωμένη από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Βουλευτικών, Ναύπλιο, 14 Απριλίου 2016.
85. «Από τις ρίζες των Λευκών Ορέων στην πανελλήνια χρήση: Το θέμα της πάλης και οι προσαρμογές του στην εκάστοτε συγκυρία», Συνέδριο: Το ριζιτικό τραγούδι, οργανωμένο από το Κέντρο Κρητικής Λογοτεχνίας και τον Δήμο Πλατανιά, Λάκκοι και Καράνου Χανίων, 2-3 Ιουλίου 2016.

- 86.** «Λαογραφία, λογοτεχνία και εθνική ιδεολογία» - «Ιδεολογικές μεταπτώσεις θεμάτων και μοτίβων των ελληνικών δημοτικών τραγουδιών», Πρόγραμμα μεταπτυχιακών πανεπιστημιακών μαθημάτων και επισκέψεων – 3^{ος} Κύκλος, οργανωμένα από το Ινστιτούτο Λαϊκού Πολιτισμού Καρπάθου του ΕΚΠΑ και τον Δήμο Καρπάθου, Απέρι και Διαφάνι, Κάρπαθος, 11 και 12 Νοεμβρίου 2016.
- 87.** «Ο Παλαμάς και οι λογοτεχνικοί κανόνες», Κωστής Παλαμάς: Ποίηση, Κριτική, Πρόσληψη. Επιστημονικό Συνέδριο, οργανωμένο από το Ερευνητικό Κέντρο Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου και το Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου, Πάφος, 28-29 Απριλίου 2017.
- 88.** «Γεννημένος ποιητής: Διαβάζοντας τα πρωτόλεια του Γιάννη Ρίτσου», Διεθνές Συνέδριο προς τιμήν του Peter Mackridge. Μα τί γυρεύουν οι ψυχές μας ταξιδεύοντας; Αναζητήσεις και αγωνίες των Ελλήνων λογοτεχνών του μεσοπολέμου (1918-1939), οργανωμένο από το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και το Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ του ΕΚΠΑ, Αμφιθέατρο «Νικόλαος Πολίτης», Καλαμάτα, 18-19 Μαΐου 2017.
- 89.** «Προλεγόμενα στη μελέτη του Νικηφόρου Βρεττάκου», Νικηφόρος Βρεττάκος, από την Πλούμιτσα στην αιωνιότητα, συνέδριο οργανωμένο από τον Δήμο Ανατολικής Μάνης, το Γενικό Λύκειο Γυθείου και το Γραφείο Σχολικών Συμβούλων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Λακωνίας, Γύθειο, 9-10 Δεκεμβρίου 2017.
- 90.** Συμμετοχή σε συζήτηση στρογγυλής τραπέζης με θέμα «Δεδομένα και Ζητούμενα της Παλαμικής Φιλολογίας» (μαζί με τους Λάμπρο Βαρελά, Παντελή Βουτουρή, Ευριπίδη Γαραντούδη, Άννα Κατσιγιάννη και Κωνσταντίνο Κασίνη), Επιστημονικό Συνέδριο «Η Πάτρα του Κωστή Παλαμά», οργανωμένο από τη Στέγη Γραμμάτων Κωστής Παλαμάς, Δημοτική Βιβλιοθήκη του Δήμου Πατρέων, Πάτρα, 13-14 Δεκεμβρίου 2017.
- 91.** «Από το τοπικό στο εθνικό και τανάπαλιν: όψεις της εθνικοποίησης του Διονυσίου Σολωμού», Επιστημονική Ημερίδα «Με ολάνυχτα του λογισμού τα μάτια. 200 χρόνια από τη γέννηση του Διονυσίου Σολωμού», οργανωμένη από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου, το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Λύκειο Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', Αμφιθέατρο Λυκείου Δασούπολης, Στρόβολος, Λευκωσία, 17 Μαρτίου 2018.
- 92.** «Για μια νέα βιογραφία του Ανδρέα Κάλβου (1792-1869)», ΙΑ' Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο, με θέμα: «Επτανησιακός Βίος και Πολιτισμός», οργανωμένο από την Εταιρεία Κεφαλληνικών Ιστορικών Ερευνών, υπό την αιγίδα της Ακαδημίας Αθηνών, Αργοστόλι - Ληξούρι - Κουρκουμελάτα, 21-25 Μαΐου 2018.
- 93.** «Μια φοιτητική συντροφιά του 1880 στη Νεάπολη Αθηνών», Ημερίδα για τις λογοτεχνικές γειτονίες της Αθήνας, οργανωμένη από την Εθνική Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών, Αίθουσα Τρίτη, Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων, 12 Νοεμβρίου 2018.
- 94.** «Ο Ρίτσος του Μεσοπολέμου (με έμφαση στα πρώιμα ποιήματα και πεζά του, 1924-1934)», Επιστημονικό Συνέδριο της ΚΕ του ΚΚΕ «Η Συνάντηση της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας με το Εργατικό Κίνημα και την Κομμουνιστική Ιδεολογία από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα μέχρι και το Μεσοπόλεμο», Αίθουσα Συνεδρίων της ΚΕ του ΚΚΕ, Περισσός, 15-16 Δεκεμβρίου 2018.
- 95.** «Ο ποιητής Αντώνης Σαμαράκης», 7^ο Διεθνές Μαθητικό Συνέδριο Λογοτεχνίας - Αντώνης Σαμαράκης. Ο αιώνας έφηβος, οργανωμένο από το Ζωγράφειο Λύκειο και τα Εκπαιδευτήρια Μαντουλίδη, Κωνσταντινούπολη, 10-14 Απριλίου 2019.

96. «“Πότε θα κάνει ξαστεριά”: η διαδρομή ενός ριζιτικού μέσα στον χρόνο», Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων - Φιλοσοφική Σχολή - Τμήμα Φιλολογίας - Εργαστήριο Νέας Ελληνικής Φιλολογίας - Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών: Κατεύθυνση Νέας Ελληνικής Φιλολογίας, Αίθουσα Πολυμέσων της Φιλοσοφικής Σχολής, Ιωάννινα, 21 Οκτωβρίου 2019.
97. «Η κριτική ως πεδίο στράτευσης και αμφισβήτησης: το παράδειγμα της Επιθεώρησης Τέχνης», ΙΣΤ’ Διαδικτυακή Διεθνής Επιστημονική Συνάντηση «Η πένα και το ξίφος: η πολεμική στη νεοελληνική λογοτεχνία, φιλολογία και κριτική από τους πρώιμους νεότερους χρόνους έως σήμερα», Τομέας ΜΝΕΣ - Τμήμα Φιλολογίας Α.Π.Θ., 26-28 Οκτωβρίου 2020.
98. «The role of poetry in today’s “Balkan neighborhood”», key-note speech to the 1st Balkan Poetry Marathon, οργανωμένο από τον φορέα Culture of Balkans, Καλαμάτα, 31 Μαρτίου 2021.
99. «Ο ρόλος του αναγνώστη, ο ρόλος του συγγραφέα και ο ρόλος του δασκάλου της λογοτεχνίας», 1η Διεθνής Μαθητική Συνάντηση «Η λογοτεχνία αλλιώς», συζήτηση με δεκατέσσερις μαθητές σχολείων και τους Μάνο Κοντολέων, Δίλα Κονομάρα και Κώστα Γιαβή, οργανωμένη από το Ζωγράφειο Λύκειο και τα Εκπαιδευτήρια Μαντουλίδη, 15-16 Απριλίου 2021.
100. «Σχεδιάζοντας φιλολογικές εκδόσεις νεότερων Ελλήνων συγγραφέων: στρατηγικές, προβλήματα και επιλογές», Μεταπτυχιακό Colloquium του ΠΜΣ Νεοελληνικής Φιλολογίας του Τμήματος Φιλολογίας του ΑΠΘ (ακαδ. έτος 2020-2021), ΑΠΘ - Φιλοσοφική Σχολή - Τμήμα Φιλολογίας - Τομέας ΜΝΕΣ, 11 Μαΐου 2021.
101. «Ο Παλαμάς και ο “πολιτικός φιλελευθερισμός”», Β’ Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο «Απ’ των Κυθίων τα νερά κι απ’ τους αφρούς της Κύπρου» - «Μεθύστε με τ’ αθάνατο κρασί του’ 21»: Κωστής Παλαμάς και κυπριακά γράμματα, οργανωμένο από τον Όμιλο Λογοτεχνίας και Κριτικής και την Ομάδα Ηχώ της Κύπρου 1821-2021, Οίνου Γη - Κτήμα Βασιλειάδη, Όμοδος Λεμεσού, 22-24 Οκτωβρίου 2021.
102. «Προς μια συνολική έκδοση του έργου του Νικηφόρου Βρεττάκου: φιλολογικά ζητούμενα και προοπτικές», Νικηφόρος Βρεττάκος. Ο φιλοξενούμενος της ερημιάς. Διαδικτυακό Επιστημονικό Συνέδριο, οργανωμένο από την Εταιρεία Κερκυραϊκών Σποδών και το Μουσείο Σολωμού, Κέρκυρα, Μουσείο Σολωμού, 12-14 Νοεμβρίου 2021.
103. «“κ’ υπόληψη να φορτωθείς / από τα νύχια ως την κορφή”: ξαναδιαβάζοντας το φαινόμενο της αντεκδίκησης (γδικιωμού) στον προφορικό-λαϊκό πολιτισμό της Μάνης (πρόδρομη ανακοίνωση)», διαδικτυακή εισήγηση στο πρόγραμμα των διαδικτυακών εκδηλώσεων Φεβρουαρίου-Ιουνίου 2022, της Εταιρείας Ελληνικής Γλώσσας και Μουσικής, με θεματική: «Λόγος και προφορική παράδοση», 2 Μαΐου 2022.
104. «Ο Κώστας Κουλουφάκος και το θέατρο στο Βυζάντιο», Byzanz und das Abendland - Byzance et l’Occident VIII. Studia Byzantino-Occidentalia. Gallica - Italica - Graeca, Colloque International, Eötvös-József-Collegium, Budapest, Hungary, 23-25 mai 2022.
105. «Ο Παλαμάς, ο Βενιζέλος και ο πολιτικός φιλελευθερισμός», Ο Ελευθέριος Βενιζέλος στα μάτια του Κωστή Παλαμά, Ημερίδα αφιερωμένη στη 86^η επέτειο του θανάτου του Ελευθερίου Βενιζέλου, Ίδρυμα Ιστορίας του Ελευθερίου Βενιζέλου, 7 Ιουνίου 2022.

- 106.** «Ο Διονύσιος Σολωμός στην τριτοβάθμια εκπαίδευση», Γ' Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο «Διονύσιος Σολωμός και Κύπρος», οργανωμένο από τον Όμιλο Λογοτεχνίας και Κριτικής, Αμφιθέατρο Β108, Κτήριο Συμβουλίου-Συγκλήτου «Αναστάσιος Γ. Λεβέντης», Πανεπιστημιούπολη - Πανεπιστήμιο Κύπρου, Λευκωσία, 23-25 Σεπτεμβρίου 2022.
- 107.** «Ο Νικηφόρος Βρεττάκος και ο Κώστας Κουλουφάκος για τον πρώιμο Βύρωνα Λεοντάρη», Τα ποιήματα συμβαίνουν: Ο Βύρων Λεοντάρης και η εποχή του. Επιστημονική Συνάντηση, οργανωμένη από το Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ του ΕΚΠΑ και το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Αθήνα, Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος» και Αίθουσα Αγγελουπούλου - Γρυπάρειο Μέγαρο (του ΕΚΠΑ), 221-22 Οκτωβρίου 2022.
- 108.** «Ο Ανδρέας Καρκαβίτσας και η Νεοελληνική Εκπαίδευση (1913-1937)», Διεθνές Συνέδριο «Ο Ανδρέας Καρκαβίτσας και η εποχή του. Λογοτεχνία, Γλώσσα, Πολιτική», οργανωμένο από τον Όμιλο Φίλων Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λεχαινών, την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και τον Δήμο Ανδραβίδας-Κυλλήνης, Κινηματοθέατρον Άστρον, Λεχαινά Ηλείας, 2-6 Νοεμβρίου 2022.
- 109.** «Ο νεανικός Γιάννης Ρίτσος», Γιάννης Ρίτσος – Μια βραδιά αφιερωμένη στο έργο και τη ζωή ενός μείζονος ποιητή, εσπερίδα οργανωμένη από τον Δήμο Καλαμάτας, το Τμήμα Λόγου και Γραμμάτων της ΦΑΡΙΣ, τη Δημόσια Βιβλιοθήκη Καλαμάτας και τον Σύνδεσμο Φιλολόγων Μεσσηνίας, Αμφιθέατρο «Νικόλαος Πολίτης» του Πνευματικού Κέντρου Καλαμάτας, Καλαμάτα, 14 Νοεμβρίου 2022.
- 110.** «Η ποίηση πάντα στο επίκεντρο: Σκέψεις για το πρόσφατο δοκιμακό έργο του Κυριάκου Χαραλαμπίδη», Κυριάκος Χαραλαμπίδης – από την Πρώτη πηγή στη Νύχτα των κήπων, συνέδριο οργανωμένο από τον Δήμο Ανατολικής Μάνης και το Γενικό Λύκειο Γυθείου, Γύθειο, 18-20 Νοεμβρίου 2022.
- 111.** «Η συμβολή του μικρασιατικού αθλητισμού στην ανανέωση του ελληνικού», Ημερίδα για την επέτειο των 100 χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή, οργανωμένη από την Εταιρεία Ελληνικής Γλώσσας και Μουσικής, Ηράκλειο Κρήτης, 4 Δεκεμβρίου 2022.
- 112.** «Αντιμέτωποι με τις νέες προκλήσεις: Από τη Νεοελληνική Φιλολογία στις Νεοελληνικές Σπουδές (συνθήκες, προϋποθέσεις και στόχοι)», Η Νεοελληνική Φιλολογία και οι προκλήσεις του παρόντος και του μέλλοντος. Επιστημονική Ημερίδα αφιερωμένη στα σαράντα χρόνια από τον θάνατο του καθηγητή Λίνου Πολίτη (1906-1982), Τμήμα Φιλολογίας ΑΠΘ - Τομέας Νεοελληνικών και Συγκριτολογικών Σπουδών, 9 Δεκεμβρίου 2022.
- 113.** Εισήγηση στην εσπερίδα «Εκδίδοντας Παλαμά», Μεγάλη Αίθουσα του Πανεπιστημίου Αθηνών (με αφορμή τη συμπλήρωση των 80 ετών από τον θάνατο του ποιητή), Αθήνα, 28 Φεβρουαρίου 2023.
- 114.** «Ο Παλαμάς και ο πολιτικός φιλελευθερισμός», Κωστής Παλαμάς – Λειτουργός και Πλάστης. 1943-2023: 80 χρόνια από τον θάνατό του, εσπερίδα οργανωμένη από τον Δήμο Καλαμάτας και το Τμήμα Λόγου και Γραμμάτων της ΦΑΡΙΣ, Αμφιθέατρο Φιλαρμονικής του Δήμου Καλαμάτας, Καλαμάτα, 15 Μαρτίου 2023.
- 115.** «Η ανθρώπινη διάσταση του Γιάννη Ρίτσου», Εσπερίδα για τον Γιάννη Ρίτσο, οργανωμένη από τον Οργανισμό Πολιτισμού, Αθλητισμού και Περιβάλλοντος του Δήμου Αγίου Δημητρίου και τη Λέσχη Ανάγνωσης Αγίου

Δημητρίου, Δημοτική Βιβλιοθήκη Αγίου Δημητρίου, Άγιος Δημήτριος Αττικής, 18 Μαρτίου 2023.

- 116.** Εισήγηση και συμμετοχή στην εσπερίδα Ο Διονύσιος Σολωμός και το πρόταγμα της Ελευθερίας, η οποία έλαβε χώρα στο πλαίσιο του κύκλου συζητήσεων «Συναντήσεις Κορυφής», Ιανός Αθήνας, Αθήνα, 20 Μαρτίου 2023.
- 117.** «Ο Ρήγας Βελεστινλής στα σχολικά αναγνώσματα της περιόδου 1858-1937», Η' Διεθνές Συνέδριο «Φεραί - Βελεστίνο - Ρήγας». Αρχαιολογία - Ιστορία - Γεωγραφία περιοχής Δήμου Ρήγα Φεραίου, υπό την αιγίδα της Περιφέρειας Θεσσαλίας και του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Βελεστίνο, 5-7 Μαΐου 2023.
- 118.** «Ο Βασίλης Μιχαηλίδης στον ψηφιακό κόσμο: αναζητήσεις, απαντήσεις και προβληματισμοί», Δ' Επιστημονικό Συνέδριο «Βασίλης Μιχαηλίδης. Η ζωή και το έργο του», οργανωμένο από τους Δήμους Στροβόλου και Λευκονοίκου, καθώς και τον Όμιλο Λογοτεχνίας και Κριτικής, Μουσείο Εθνομάρτυρα Αρχιεπισκόπου Κυπριανού, Στρόβολος Λευκωσίας, 6-8 Ιουλίου 2023.
- 119.** «Οι Επτανήσιοι στα σχολικά αναγνωστικά (1884-1937)», ΙΒ' Πανιώνιο Συνέδριο, οργανωμένο από την Εταιρεία Ζακυνθινών Πολιτισμικών Ερευνών και την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (Π.Ε. Ζακύνθου), υπό την αιγίδα της Α.Ε. της Προέδρου της Δημοκρατίας Κατερίνας Σακελλαροπούλου, Ζάκυνθος, 18-21 Οκτωβρίου 2023.
- 120.** «Greek Intellectual Life and Literary Production in the context of Ioannis's Metaxas's Régime», International Conference Literature and Totalitarianism, Marasyk University, Muni Arts, Dpt. of Classical Studies, Brno, Czechia, November 15-16, 2023.
- 121.** «“Κανονιστικές πειθαρχίες” και “τεχνολογίες της βίας” στη νότια Πελοπόννησο: ξαναδιαβάζοντας το φαινόμενο της αντεκδίκησης (γδικιωμού) στον προφορικό-λαϊκό πολιτισμό της Μάνης», ΙΖ' Διαδικτυακή Επιστημονική Συνάντηση - Βία και εξουσία: ίχνη στο σώμα της λογοτεχνίας, Τομέας ΝΕΣΣ - Τμήμα Φιλολογίας Α.Π.Θ., 24-26 Νοεμβρίου 2023.
- 122.** «Εκδίδοντας την *Ποιητική* και τα *Χρόνια μου και τα Χαρτιά μου* του Κωστή Παλαμά», Εσπερίδα με θέμα: «Η ποιητική του Κωστή Παλαμά», οργανωμένη από το Εργαστήριο Διαχρονικής Μελέτης της Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και το Ίδρυμα Κωστή Παλαμά, Αμφιθέατρο «Νικόλαος Πολίτης» της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών & Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Καλαμάτα, Παρασκευή, 8 Δεκεμβρίου 2023.
- 123.** «Ολοκληρώνοντας την *εθνικοποίηση* του Διονυσίου Σολωμού: Ο *Ύμνος εις την Ελευθερίαν* στην εκπαίδευση (1884-1937)», Χαίρε ω χαίρε Ελευθερία, διεθνές συνέδριο οργανωμένο από το Μουσείο Σολωμού και Επιφανών Ζακυνθίων και την Ιονική Ακαδημία 1808, με αφορμή τα 200 χρόνια από τη γραφή του σολωμικού *Ύμνου*, Ζάκυνθος, 8-10 Δεκεμβρίου 2023.
- 124.** «Όψεις της Σολωμικής εθνικοποίησης», Διονύσιος Σολωμός, εσπερίδα οργανωμένη από τον Δήμο Καλαμάτας και τον Τομέα Λόγου και Γραμμάτων της Κ.Ε. ΦΑΡΙΣ, Αμφιθέατρο Φιλαρμονικής του Δήμου Καλαμάτας, Καλαμάτα, 26 Μαρτίου 2024.
- 125.** «Ο Γιώργος Αράγης ως γραμματολόγος / ιστορικός λογοτεχνίας», «Ο κριτικός οφείλει να δείχνει τα χαρτιά του». Ο Γιώργος Αράγης και η κριτική της λογοτεχνίας, επιστημονική ημερίδα οργανωμένη από το Τμήμα Φιλολογίας και την Κεντρική Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του

Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Αμφιθέατρο Κεντρικής Βιβλιοθήκης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Ιωάννινα, 5 Απριλίου 2024.

126. «Διονύσιος Σολωμός – Αθανάσιος Χριστόπουλος: Επιρροές, Αλληλεπιδράσεις», Ημέρες Λόγου & Τέχνης Άγγελος Βισβάρδης, διημερίδα οργανωμένη από το Χορευτικό Συγκρότημα Ζακύνθου «Το Φιόρο του Λεβάντε», Δημοτικό Θέατρο Ζακύνθου, Ζάκυνθος, 20-21 Απριλίου 2024.

Ε'. Διαλέξεις

1. «Η λαϊκή ζωή και γλώσσα στο ελληνόγλωσσο έργο του Διονυσίου Σολωμού. Με αφορμή το ομότιτλο βιβλίο του Σπ. Αλ. Καββαδία», Σπίτι της Κύπρου, Αθήνα, 24 Ιουνίου 1988.
2. «Greek poetry and politics», The Hellenic Students and Scholars Association, University of Tennessee, Knoxville, 19 Οκτωβρίου 1990.
3. «Andreas Kalvos as a revolutionary figure». Ionian Society, London, 2 Απριλίου 1992.
Βλ. σχετικά, *The Greek Gazette*, London, May 1992, 2.
4. «Με αφορμή το έτος *Κάλβου, 1992*», Ένωση Ζακυνθίων Αθήνας, Αθήνα, 2 Νοεμβρίου 1992.
5. «Λίγες σκέψεις για την 25η Μαρτίου», Αστυνομική Ακαδημία - Σχολή Αστυφυλάκων (Παράρτημα Αμαρουσίου), Αθήνα, 23 Μαρτίου 1996.
6. Πανηγυρικοί για την 28η Οκτωβρίου και 25η Μαρτίου, Αστυνομική Ακαδημία - Σχολή Αστυφυλάκων (Παράρτημα Αμαρουσίου), Αθήνα, 27 Οκτωβρίου 1996 και 24 Μαρτίου 1997, αντίστοιχα.
7. «Οι Γάλλοι, τα Ιόνια Νησιά και η στροφή της Επτανησιακής Λογοτεχνίας: Με αφορμή τα διακόσια χρόνια από την έλευση των Γάλλων στα Επτάνησα», Εκδηλώσεις Κοινότητας Άνω Κορακιάνας, 9 Αυγούστου 1997.
8. «Ο Σολωμός στο περιοδικό *Επιθεώρηση Τέχνης*», Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών, Κέρκυρα, 1 Απριλίου 1998.
9. Παρουσίαση του βιβλίου του Πάνου Καραγιώργου, *Ποιητική Ανθολογία Επτανησίων Μεταφραστών*, Δήμος Κερκυραίων, Δημοτική Πινακοθήκη, Κέρκυρα, 21 Ιουνίου 1999.
10. «Το μυθιστόρημα *Κλειώ* του Νίκου Ορφανίδη», Κέντρο Λόγου και Τέχνης 104, Αθήνα, 28 Μαρτίου 2001 (εκδήλωση των Εκδόσεων Καστανιώτη και του Σπιτιού της Κύπρου).
Βλ. χαρακτηριστικά, *Κοινόν Κυπρίων*, Απρίλιος - Ιούνιος 2001, 50 και εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 28 Μαρτίου 2001, 27.
11. «Ο ποιητής Αθανάσιος Χριστόπουλος», Σκαρπέδειο Δημοτικό Μέγαρο, Καστοριά, 31 Μαρτίου 2001.
12. «Μηνάς Δημητρίου - Ονούφριος Παυλογιάννης, *Όψεις και προβλήματα του σύγχρονου ανταγωνιστικού αθλητισμού*», Μον Ρεπό (Ανεμόμυλος), Κέρκυρα, 22 Ιουνίου 2001 (εκδήλωση του βιβλιοπωλείου «Πλους»).
Βλ. σχετικά, εφημ. *Η Κέρκυρα σήμερα*, Κέρκυρα, Παρασκευή 22 Ιουνίου 2001, 2.
13. «Λογοτεχνικοί διαγωνισμοί 1991-2001 (στη μνήμη του Γιάννη Μουτάφη)», Ομήρειο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Χίου, Χίος, 25 Ιουλίου 2001.

Βλ. σχετικά, εφημ. *Ελευθεροτυπία*, Τρίτη, 31 Ιουλίου 2001, 27 (Θοδωρής Πυλιώτης). Πρβλ. εφημ. *Τα παιδιά μας κι εμείς*, Βροντάδος Χίου, Ιούλιος-Αύγουστος 2001, 5 (Δημήτρης Κυριαζής).

14. Παρουσίαση του ντοκυμανταίρ του Σταμάτη Τσαρουχά: «Αθανάσιος Χριστόπουλος, ένας λησμονημένος ποιητής», 42^ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, 14 Νοεμβρίου 2001.
15. «Ο Ανδρέας Λασκαράτος στην εκπαίδευση», Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών, Κέρκυρα, 21 Νοεμβρίου 2001.
Βλ. εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 18-19 Νοεμβρίου 2001, 19.
16. «Αθανάσιος Χριστόπουλος, μια πολυσήμαντη προσωπικότητα», Κινηματογραφική Λέσχη Ηλιούπολης, Ηλιούπολη, 31 Μαρτίου 2002.
17. «Η λογοτεχνία στα σχολικά αναγνωστικά κατά τον εικοστό αιώνα: Εισαγωγικές παρατηρήσεις», Ροταριανός Όμιλος Κέρκυρας, Κέρκυρα, 20 Νοεμβρίου 2002.
Βλ. σχετικά, εφημ. *Η Κέρκυρα Σήμερα*, Κέρκυρα, 19 και 20 Νοεμβρίου 2002, 2, εφημ. *Κερκυραϊκό Βήμα*, Κέρκυρα 19 Νοεμβρίου 2002, 3 και ιδίως εφημ. *Η Κέρκυρα Σήμερα*, Κέρκυρα, 23 Νοεμβρίου 2002, 2.
18. «Λίγα λόγια για το ντοκυμανταίρ Αθανάσιος Χριστόπουλος, ένας λησμονημένος ποιητής», Κινηματογραφική Λέσχη Ιονίου Πανεπιστημίου, Κέρκυρα, 16 Δεκεμβρίου 2002 (σε συζήτηση που ακολούθησε την προβολή της ταινίας, στην οποία συμμετείχαν και οι κκ. Σταμάτης Τσαρουχάς, σκηνοθέτης, και Τάκης Κουμουνδούρος, μοντέρ).
19. «Ο Άγγλος περιηγητής Henry Holland στα Επτάνησα (1812-1813)», Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών, Κέρκυρα, 19 Μαρτίου 2003.
Βλ. σχετικά, εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 9 Μαρτίου 2003, 15, 16 Μαρτίου 2003, 15, 19 Μαρτίου 2003, 2. Πρβλ. *Κερκυραϊκό Βήμα* («Ενδιαφέρουσα ομιλία στην Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών»), Κέρκυρα, 8 Μαρτίου 2003, 12.
20. «Παρουσίαση του βιβλίου και της ταινίας *Οι Γενναίοι της Σαμοθράκης* του Σταμάτη Τσαρουχά», Βιβλιοπωλείο Βοξ, Αθήνα, 10 Νοεμβρίου 2003 και 44ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, 24 Νοεμβρίου 2003.
Βλ. εφημ. *Η Βραδυνή*, 14 Νοεμβρίου 2003, 59 (για την παρουσίαση στο Βοξ).
21. «Αλέξανδρος Κοτζιάς», Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών, Κέρκυρα, 21 Απριλίου 2004.
22. «Γαλάτεια Σαράντη», Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών, Κέρκυρα, 5 Μαΐου 2004.
23. «Θανάση Κωσταβάρα, *Οι μεταμορφώσεις των κήπων*», Σπίτι της Κύπρου, Αθήνα, 13 Δεκεμβρίου 2004.
Βλ. σχετικά, εφημ. *Ποντίκι*, 9 Δεκεμβρίου 2004, εφημ. *Απογευματινή, Ελευθεροτυπία, Εστία*, 13 Δεκεμβρίου 2004 και εφημ. *Χαραυγή*, Λευκωσία, 17 Δεκεμβρίου 2004.
24. «Κώστας Κουλουφάκος», Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών, Κέρκυρα, 9 Μαρτίου 2005.
25. «Ο αγωνιστής Ανδρέας Κάλβος και η Ελληνική Εθνεγερσία», Διεθνής Οργάνωση Λεσχών LIONS, Αθήνα, 22 Μαρτίου 2005.
26. «Μαντώ Αραβαντινού», Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών, Κέρκυρα, 23 Μαρτίου 2005.
27. «Πανηγυρικός για τον επίσημο εορτασμό της 25ης Μαρτίου», Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κερκύρας, Ιερά Μητρόπολη Κερκύρας, Κέρκυρα, 25 Μαρτίου 2005.

- 28.** «Η πολιτισμική διάσταση της Επτανησιακής Λογοτεχνίας», Δημοτική Βιβλιοθήκη Αγρινίου, Αγρίνιο, 6 Απριλίου 2006 (την εκδήλωση οργάνωσε το Τμήμα Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων).
Βλ. σχετικά, εφημ. *Συνείδηση*, Αγρίνιο, 8 Απριλίου 2006, 11 (Δημήτριος Γ. Σκιαδάς).
- 29.** Παρουσίαση του βιβλίου του Σταύρου Καπετανάκη, *Αριστεία του 1821 σε Μανιάτες Αγωνιστές*, Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας, Καλαμάτα, 22 Οκτωβρίου 2008 (την εκδήλωση οργάνωσε ο Σύλλογος Μανιατών Καλαμάτας).
ΜΝΕΙΑ:
Εφημ. *Θάρρος*, Καλαμάτα, 24 Οκτωβρίου 2008.
- 30.** «Ο “άλλος” Κάλβος», Κεντρική Αίθουσα Εκδηλώσεων του Συλλόγου Υπαλλήλων της Τραπέζης της Ελλάδος, Αθήνα, 4 Δεκεμβρίου 2008 (την εκδήλωση οργάνωσαν το περ. *Νέα Σκέψη*, ο Σύλλογος Υπαλλήλων Τραπέζης της Ελλάδος και ο Σύλλογος Συνταξιούχων Τραπέζης της Ελλάδος).
Αναλυτική παρουσίαση της πιο πάνω ομιλίας, αλλά και της όλης εκδήλωσης, από τη Φοίβη Στεφανοπούλου-Μπαλατσούρα, στο περ. *Νέα Σκέψη*, τχ. 500/6 (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2008), 42-45.
Άλλη παρουσίαση της εκδήλωσης και κρίσεις για τη συγκεκριμένη διάλεξη, από τη Γιώγια Σώκου, στο περ. *Τα Νέα του Ταμείου μας. Τριμηνιαία έκδοση του ΑΠΠΣΥΤΕ*, έτος 8, τεύχος 36 (Δεκέμβριος 2008 / Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2009), 14.
- 31.** «Ο Ανδρέας Κάλβος και η Ελληνική Επανάσταση», Πολιτιστικό Κέντρο Αιγίου, Αίγιο, 24 Μαρτίου 2009 (την εκδήλωση οργάνωσε η Ιστορική Λαογραφική Εταιρεία Αιγιάλειας (ΙΛΕΑ) και το Μουσικό Εργαστήρι Αιγίου, υπό την αιγίδα της ΔΕΠΑ Αιγίου).
Παρουσίαση της εκδήλωσης και της ομιλίας από τις εφημ. *Πρώτη Αιγιαλείας*, 26 Μαρτίου 2009 και *Φιλόδημος* (Αιγίου), 27 Μαρτίου 2009.
- 32.** Παρουσίαση της σειράς «Ελληνικά Κείμενα και Μελέτες» των εκδόσεων Π. Κυριακίδη, Κεντρικό Βιβλιοπωλείο Κυριακίδη (Μητροπόλεως 62, Αθήνα), 6 Απριλίου 2009.
- 33.** Παρουσίαση του βιβλίου του Βασίλη Τζανακάρη, *Στο όνομα της προσφυγιάς*, εκδόσεις Μεταίχμιο (μαζί με τους κκ. Μάρκο Μπόλαρη, υφυπουργό Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, καθώς και Βασίλη Παπαβασιλείου, ηθοποιό-σκηνοθέτη), Βιβλιοπωλείο Ιανός (Σταδίου 24, Αθήνα), 25 Φεβρουαρίου 2010.
- 34.** Παρουσίαση του βιβλίου της Alicia Villar Lecumberri, *Literatura griega contemporánea* (μαζί με τον κ. Γιάννη Ιωαννίδη, Αντιπρόεδρο του Ιδρύματος Ωνάση, την κ. Νίκη Τσιρώνη, Βυζαντινολόγο του Ε.Ι.Ε. και τη συγγραφέα), Ινστιτούτο Θερβάντες (Μητροπόλεως 23, Αθήνα), 27 Απριλίου 2010.
- 35.** Παρουσίαση του βιβλίου των Αλέξη Δημαρά και Βάσως Βασιλού-Παπαγεωργίου, *Από το κοντύλι στον υπολογιστή (1830-2000: Εκατόν εβδομήντα χρόνια ελληνική εκπαίδευση με λόγια και εικόνες)*, εκδόσεις Μεταίχμιο (μαζί με τους δύο συγγραφείς), Αίθουσα Εκδηλώσεων Ξενοδοχείου «REX» (οργανωμένη από το σωματείο «Πολιτιστικός Αντίλογος»), Καλαμάτα, 23 Οκτωβρίου 2010.
- 36.** Ομιλία για το δοκιμακό έργο του Χρίστου Ρουμελιωτάκη σε τιμητική εκδήλωση για τον εν λόγω ποιητή (μαζί με τους Δημήτρη Ραυτόπουλο και Βαγγέλη Χατζηβασιλείου), Συνεδριακό Κέντρο του Δήμου Νέας Ιωνίας (οργανωμένη από τον Δήμο Νέας Ιωνίας και τον Σύλλογο Σμυρναίων Νέας Ιωνίας), Νέα Ιωνία, 20 Δεκεμβρίου 2010.

37. Παρουσίαση της ποιητικής συλλογής *Η συμφωνία των άστρων* της Λέτας Κουτσοχέρα (μαζί με την Καθηγήτρια και τεχνοκριτικό Αθηνά Σχινά), Αίθουσα Μιχαήλας Αβέρωφ της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, Αθήνα, 13 Απριλίου 2011.
38. Παρουσίαση του βιβλίου *Ο Θεόδωρος Πρόδρομος και τα πτωχοπροδρομικά ποιήματα* του Γιώργου Πετρόπουλου (μαζί με τον Αν. Καθηγητή Μανόλη Βαρβούνη και τον Παναγιώτη Ριζόπουλο), Βιβλιοπωλείο των εκδόσεων Ν. & Σ. Μπατσιούλα, Αθήνα, 2 Μαΐου 2011.
39. Παρουσίαση του βιβλίου *Εκ νεότητός μου* του Μάξιμου Χαρακόπουλου (από κοινού με τις Άντζελα Γκερέκου, Βασιλική Τζότζολα, Μαριάννα Πυργιώτη και τον Νίκο Παπαθεοδώρου), Αμφιθέατρο της Δημοτικής Πινακοθήκης Λάρισας - Μουσείο Γ. Ι. Κατσιγρα, Λάρισα, 9 Ιουνίου 2011.
40. Παρουσίαση της μονογραφίας-ανθολογίας *Σκανδιναβική Λογοτεχνία* της Ελένης Β. Πίππα (μαζί με τον Δημήτρη Καραμβάλη και τον εκδότη του βιβλίου Ανδρέα Σιδέρη), Αίθουσα Μιχαήλας Αβέρωφ της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, Αθήνα, 3 Φεβρουαρίου 2012.
41. «Η ζωή και το έργο του Νικηφόρου Βρεττάκου», Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας, Καλαμάτα, 21 Φεβρουαρίου 2012 (την εκδήλωση οργάνωσε ο Σύνδεσμος Φιλολόγων Μεσσηνίας, με αφορμή τα 100 χρόνια από τη γέννηση του ποιητή).
Παρουσίαση της εκδήλωσης και της ομιλίας στο περ. *Flash της Μεσσηνίας*, τχ. 271 (Μάρτιος 2012), σ. 59.
42. Εισαγωγική ομιλία για το ιστορικό ντοκυμανταίρ του Σταμάτη Τσαρουχά, «Αθανάσιος Χριστόπουλος, ένας λησμονημένος ποιητής», Φιλοπρόδος Όμιλος Υμηττού, στο πλαίσιο σειράς εκδηλώσεων του Ιδρύματος Πολιτισμού «Ανδρέας Λεντάκης» και του ΦΟΥ αφιερωμένων στον σκηνοθέτη Σταμάτη Τσαρουχά, Υμηττός, 22 Μαρτίου 2012.
43. Παρουσίαση του βιβλίου του Διονύση Ν. Μουσμώτη, *Ούγκο Φόσκολο. Ιστορικά και βιογραφικά παραλειπόμενα* (μαζί με τους καθηγητές Γεράσιμο Ζώρα, Φανή Καζαντζή, Νίκο Καραπιδάκη και Μαριέττα Μινώτου), Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων (την εκδήλωση οργάνωσαν η Ένωση Ζακυνθίων Αθήνας, σε συνεργασία με τις εκδόσεις «Τρίμορφο» και τον Πολιτιστικό Σύλλογο Ζακύνθου «Ούγος Φώσκολος»), Αθήνα, 29 Μαρτίου 2012.
44. «Για τον Νικηφόρο Βρεττάκο» (με απαγγελίες ποιημάτων του Βρεττάκου από την ηθοποιό Μάνια Παπαδημητρίου - εκδήλωση οργανωμένη από τον Σύλλογο Εκδοτών Βιβλίου Αθηνών), 35^η Γιορτή Βιβλίου, Αθήνα, Πεδίον Άρεως, 4 Μαΐου 2012.
45. «Η ζωή και το έργο του Λακεδαιμόνα ποιητή Νικηφόρου Βρεττάκου», 20^η Γιορτή Βιβλίου, Πλ. Ελευθερίας Κορυδαλλού, 18 Ιουνίου 2012 (την εκδήλωση οργάνωσε ο Οργανισμός Άθλησης και Πολιτισμού του Δήμου Κορυδαλλού, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της επιτόπιας έκθεσης βιβλίου, η οποία ήταν αφιερωμένη στον ποιητή).
46. Παρουσίαση του βιβλίου της Μάρως Λεονάρδου, *S.O.S. Save Our Souls* (μαζί με τον συγγραφέα και εκδότη Γιάννη Φιλιππίδη, την ηθοποιό Μαρία Γούλα και τους μουσικούς Πάνο Λαμπρίδη και Χρήστο Περίδη), Βιβλιοπωλείο «Μικρός Κοραής», Χαλάνδρι, 21 Ιουνίου 2012.
47. «Νικηφόρος Βρεττάκος: Ένας ερασικίνδυνος βίος», Εκδηλώσεις για τα 100 χρόνια από τη γέννηση του ποιητή, Πλούμιτσα Λακωνίας, 1 Σεπτεμβρίου 2012 (οι εκδηλώσεις οργανώθηκαν από την Περιφέρεια Πελοποννήσου).

48. Ομιλία για τον σκηνοθέτη Σταμάτη Τσαρουχά στο πλαίσιο τιμητικής εκδήλωσης γι' αυτόν (μαζί με τον ηθοποιό Ρένο Χαραλαμπίδη), 6ο Φεστιβάλ Ελληνικού Ντοκιμαντέρ, Θέατρο Παπαδημητρίου, Χαλκίδα, 11 Οκτωβρίου 2012.
49. Παρουσίαση της ποιητικής συλλογής της Χρύσας Βλάχου, *Τροπή* (μαζί με τους Χαράλαμπο-Δημήτρη Γουνελά και Δημήτρη Χριστόπουλο), Βιβλιοπωλείο Ιανός, Αθήνα, 12 Οκτωβρίου 2012.
50. Παρουσίαση του ιστορικού μυθιστορήματος του Σταμάτη Τσαρουχά, *Το ρόδο της Κυζίκου* (μαζί με τον κριτικό και συγγραφέα Μάνο Κοντολέοντα), Πνευματικό Κέντρο Κωνσταντινουπολιτών, Αθήνα, 24 Οκτωβρίου 2012 (την εκδήλωση οργάνωσαν ο Νέος Κύκλος Κωνσταντινουπολιτών, η Ένωση Σμυρναίων και οι εκδόσεις «Ανάπλους»).
51. Παρουσίαση του βιβλίου του Αθανασίου Γ. Μπλέσιου, *Κράτος, Κοινωνία και Έθνος στη Νεοελληνική Λογοτεχνία* (μαζί με τον Ομ. Καθηγητή Γεώργιο Λεοντσίνη, την Καθηγήτρια Άννα Ταμπάκη και τον κ. Παναγιώτη Καλαβρό), Αίθουσα Γεώργιος Μπόμπολας, Πειραιάς, 5 Νοεμβρίου 2012 (την εκδήλωση οργάνωσαν ο Σύνδεσμος Αποφοίτων Ιωνιδείου Σχολής Πειραιά και η Φιλολογική Στέγη Πειραιώς).
52. Παρουσίαση του «φιλοσοφικού» μυθιστορήματος του Νίκια Λούντζη, *Φιλοσοφικοί πειρασμοί. Έχει, τελικά, η Φιλοσοφία τον... Θεό της;* (μαζί με τους Κώστα Μπέη, Ζήσιμο Συνοδινό, Μαριέττα Μινώτου και Διονύση Μουσμούντη), Στοά του Βιβλίου, Αθήνα, 30 Νοεμβρίου 2012.
53. «Όψεις της ποιητικής διαδρομής του Νικηφόρου Βρεττάκου» (στο πλαίσιο αφιερώματος για τα 100 χρόνια από τη γέννηση του ποιητή, το οποίο οργάνωσε το Ιστορικό Αρχείο του ΟΛΠ, και συμμετείχαν οι Κώστας Βρεττάκος, Γιώργος Ανωμερίτης, Αντώνης Φωστιέρης και Αλίκη Καγιαλόγλου), Αίθουσα Εκδηλώσεων ΟΛΠ, Πειραιάς, 5 Δεκεμβρίου 2012.
ΜΝΕΙΕΣ:
Γιώργος Ανωμερίτης, *Ο Βρεττάκος του Πειραιά και η Καλλιόπη Βρεττάκου-Αποστολίδου*, [Πειραιάς:] Ιστορικό Αρχείο ΟΛΠ [2013], σσ. 9, 15-18 (όπου και εκτεταμένο απόσπασμα της πιο πάνω αναγραφόμενης εισήγησης).
54. Ομιλία για τον Νικηφόρο Βρεττάκο, Αίθουσα Πολιτιστικού Κέντρου Εργαζομένων ΕΥΔΑΠ, Αθήνα, 16 Δεκεμβρίου 2012 (η εκδήλωση οργανώθηκε από την Επιτροπή Γραμμάτων και Τεχνών του Π.Κ. Εργαζομένων ΕΥΔΑΠ σε συνεργασία με τη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σπάρτης).
55. «Λαογραφία, λογοτεχνία και εθνική ιδεολογία», Ίδρυμα Ανδρέα Λεντάκη, Αθήνα, 14 Ιανουαρίου 2013.
56. «Η πνευματική ζωή στο πλαίσιο του Τρίτου Ελληνικού Πολιτισμού», Ίδρυμα Ανδρέα Λεντάκη, Αθήνα, 30 Ιανουαρίου 2013.
57. Τιμητική εκδήλωση για τον Νικηφόρο Βρεττάκο, με αφορμή την έκδοση του λευκώματος για τον ποιητή, *Στης μνήμης το διάστημα*, των εκδόσεων Ποταμός (μαζί με τους Κώστα Βρεττάκο, Βαγγέλη Χατζηβασιλείου, Κωστή Δανόπουλο και Αλεξάνδρα Σακελλαροπούλου), σε εκδήλωση του Μορφωτικού Ιδρύματος της ΕΣΗΕΑ, Αθήνα, 14 Μαρτίου 2013.
Βλ. ενδεικτικά, εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 14 Μαρτίου 2013 και εφημ. *Ριζοσπάστης*, 14 Μάρτη 2013, 27.
58. Παρουσίαση του βιβλίου του Σταύρου Τσαγκαράκη, *Το όνειρο του Καθηγητή Κλήμη* (μαζί με τη Μαρία Εξεστερνου, τον Κώστα Αποστολόπουλο και τη Νίκη Κυβελέα), Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας, 14 Ιουνίου 2013 (την εκδήλωση οργάνωσαν οι εκδόσεις «Αλφειός» και το βιβλιοπωλείο «Βιβλιόπολις»).

- 59.** Παρουσίαση του βιβλίου της Παναγιώτας Α. Κωνσταντοπούλου, *Γιάννης Καμπύσης. Η ζωή, το έργο και η επιβίωση του έργου του στο διαδίκτυο* (μαζί με τον Δημήτρη Χρ. Μποσινάκη), Πλατεία Γιάννη Καμπύση (μώλος Κορώνης), 23 Αυγούστου 2013 (την εκδήλωση οργάνωσε το Μανιατάκειο Ίδρυμα, που ανέλαβε και την έκδοση του τόμου).
Βλ. ενδεικτικά την παρουσίαση της εκδήλωσης και της συναφούς εισήγησης στον ιστότοπο του ιδρύματος www.maniatakeion.gr/page.asp?pid=168&lng=1. Πρβλ. εφημ. *Θάρρος*, Καλαμάτα, 1 Σεπτεμβρίου 2013, 11.
- 60.** Παρουσίαση του βιβλίου της Γιώτας Αργυροπούλου, *Ποιητών και Αγίων Πάντων* (μαζί με τη Δήμητρα Τζανετάκη και τον Γιώργο Παναγόπουλο), Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας, 10 Ιανουαρίου 2014 (την εκδήλωση οργάνωσαν οι εκδόσεις «Μεταίχιμο», το βιβλιοπωλείο «Δημητριάδη» και το «Καλλιτεχνικό Στέκι Καλαμάτας»).
- 61.** Παρουσίαση του βιβλίου του Γιώργου Πετρόπουλου, *Η ελληνόφωνη ποίηση των Γκρεκάνων της Μεγάλης Ελλάδας*, (μαζί με τον Ντίνο Κουμπάτη), Αίθουσα Μιχαήλας Αβέρωφ της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, Αθήνα, 28 Νοεμβρίου 2014.
- 62.** Παρουσίαση του μυθιστορήματος *Μάρτυς μου ο Θεός* του Μάκη Τσίτα στο βιβλιοπωλείο «Βιβλιόπολις», Καλαμάτα, 21 Απριλίου 2015 και του συγγραφέα στο Αμφιθέατρο της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Καλαμάτα, 22 Απριλίου 2015.
Βλ. ενδεικτικά την παρουσίαση της εκδήλωσης και της συναφούς εισήγησης στο <http://www.kalamatajournal.gr/bouquet/ekdiloseis/martys-mou-o-theos-me-to-maki-tsita-stin-kalamata>, 22 Απριλίου 2015 (Μαρία Νίκα).
- 63.** Παρουσίαση του βιβλίου της Ελένης Πίπλα, *Σύμβολα - Συμβολισμοί στη Λογοτεχνία και Τέχνη (μελέτη)*, (μαζί με τους Κώστα Καρούσο, Παύλο Ναθαναήλ, Ανδρέα Σιδέρη, Δημήτρη Καραμβάλη, Μαριάννα Βλάχου-Καραμβάλη και Γιάννη Παπαοικονόμου), Αίθουσα Μιχαήλας Αβέρωφ της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, Αθήνα, 24 Απριλίου 2015.
- 64.** «Από την Άλωση στο '21: Αντίσταση και διαμόρφωση της συνείδησης του νεώτερου Ελληνισμού». Συζήτηση στορογγυλής τραπέζης, μαζί με τους Γιώργο Καραμπελιά, Χαρίτωνα Καρανάσιο και Κωνσταντίνο Χολέβα, Χώρος πολιτικής και Πολιτισμού «Ρήγας Βελεστινλής», Αθήνα, 26 Μαΐου 2015.
- 65.** Παρουσίαση του ιστορικού μυθιστορήματος του Σταμάτη Τσαρουχά, *Το ρόδο της Κυζίκου, Φιλοπρόδος Όμιλος Υμηττού*, στο πλαίσιο σειράς εκδηλώσεων του ΦΟΥ αφιερωμένων σε Υμητιώτες δημιουργούς, Υμηττός, 5 Οκτωβρίου 2015.
Βλ. ενδεικτικά την παρουσίαση της εκδήλωσης και της συναφούς συζήτησης στο <http://foymittos.blogspot.gr/2015/10/2015-2016.html?sref=fb>, καθώς και στο <https://www.facebook.com/foymittos?fref=ts>, 9 Οκτωβρίου 2015.
- 66.** «Λογοτεχνικό μνημόσυνο στο έργο του Θεωδωρή Βλαχοδημήτρη. 90 χρόνια από τη γέννησή του, 10 χρόνια από το θάνατό του» (μαζί με τους Κώστα Καρούσο, Μαργαρίτα Γιαννούτσου, Φαίδρα Ζαμπαθά-Παγουλάτου, Νίκο Καλογερόπουλο, Άννα Πολυτίμου και Αντώνη Κομίνη), Αίθουσα Μιχαήλας Αβέρωφ της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, Αθήνα, 27 Νοεμβρίου 2015.
- 67.** Παρουσίαση του βιβλίου του Γιώργου Καραμπελιά, *1821. Η διαμόρφωση του νεώτερου ελληνισμού 1204-1922. Τόμος Β'. Η Παλιγγενεσία* (μαζί με τους Κωνσταντίνο Γιωτσόπουλο, Χρήστο Μούλια και τον συγγραφέα), Στοά Δργύρη, Πάτρα, σε εκδήλωση των Εναλλακτικών Εκδόσεων και της Εταιρείας Κοινοτικών, 4 Δεκεμβρίου 2015.
- 68.** Συμμετοχή σε στορογγυλό τραπέζι (με τη συγγραφέα Σώτη Τριανταφύλλου) για τη λογοτεχνία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, 21ο Γενικό Λύκειο Αθηνών, Αμφιθέατρο Λυκείου, 15 Φεβρουαρίου 2016.

69. Ομιλία-παρέμβαση σε εκδήλωση για τον Γιάννη Καμπύση, οργανωμένη από την Ένωση Μεσσηνίων Συγγραφέων, Αίθουσα Μεσσήνα του ξενοδοχείου REX, Καλαμάτα, 17 Φεβρουαρίου 2016 (μαζί με τους Αρστοτέλη Φράγκο, Γιούλη Κωνσταντοπούλου, Μαρία Σταθέα, Τίνα Κουτσουμπού).
70. Παρουσίαση του βιβλίου του Γιώργου Καραμπελιά, *1821. Η διαμόρφωση του νεώτερου ελληνισμού 1204-1922. Τόμος Β΄. Η Παλιγγενεσία* (μαζί με τους Νίκο Κατσαράκη, Ιωάννη Καρκαζή και τον συγγραφέα), Αμφιθέατρο Πανεπιστημίου Αιγαίου «Γιάννης Καράλης», Χίος, σε εκδήλωση της Επιτροπής Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου με τη Χιακή Κοινωνία «Γιάννης Καράλης» και του Συλλόγου Πολιτικών Μηχανικών Χίου, 16 Απριλίου 2016.
71. «Πολιτική και Λογοτεχνία», διάλεξη στο πλαίσιο των Ανοικτών Πανεπιστημιακών Σεμιναρίων με θεματολογία: «Πολιτικός Λόγος» που οργάνωσε το Εργαστήριο Αρχαίας Ρητορικής και Δραματικής Τέχνης σε συνεργασία με τον Δήμο Καλαμάτας, Αμφιθέατρο «Νικόλαος Πολίτης» της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Καλαμάτα, 11 Μαΐου 2016.
 Βλ. ενδεικτικά την παρουσίαση της εκδήλωσης και της συναφούς εισήγησης στο <http://www.kalamatajournal.gr/bouquet/ekdiloseis/apo-ton-ezra-raount-ston-magiakof...>, 12 Μαΐου 2016 (Μαρία Νίκα).
72. «Ο Θεodorής Βλαχοδημήτρης και οι νεοελληνικές σπουδές», ομιλία στο πλαίσιο της επετείου των 10 χρόνων απονομής βραβείων Θεodorή και Πάνου Βλαχοδημήτρη, Αίθουσα Εκδηλώσεων του Ινστιτούτου Νέστορα, Πύλος, 11 Οκτωβρίου 2016.
73. «Το θέμα της πάλης στα ελληνικά δημοτικά τραγούδια: διαχρονική μελέτη ενός ενδεικτικού παραδείγματος», Διαλέξεις και Εκδηλώσεις 2016-2017, οργανωμένες από το Εργαστήριο Διαχρονικής Μελέτης της Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας «Νίκος Καρούζος», Αμφιθέατρο «Νικόλαος Πολίτης» της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Καλαμάτα, 19 Οκτωβρίου 2016.
74. Παρουσίαση του βιβλίου του Άρη Σφακιανάκη, *Έξοδος*, από κοινού με τη Μάριον Νικολιδάκη και τον Νίκο Ορφανό, Public café Συντάγματος, Αθήνα, 30 Νοεμβρίου 2016.
75. «Ο διαχρονικός Ανδρέας Κάλβος», Αίθουσα Μιχαήλας Αβέρωφ της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, Αθήνα, 6 Μαρτίου 2017.
76. Παρουσίαση του βιβλίου του Δημήτρη Δημηρούλη, *Κ. Π. Καβάφης, Τα Ποιήματα* (από κοινού με τους Γιώργο Κιμούλη, Μαρία Χούκλη και Δημήτρη Δημηρούλη), Εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία, 20 Μαρτίου 2017.
77. Παρουσίαση του πρώτου μέρους βιβλίου του Σταύρου Καπετανάκη, *Οι Μανιάτες στην Επανάσταση του 1821*, σε εκδήλωση οργανωμένη από την Παλλακωνική Ομοσπονδία Ελλάδος, Αμφιθέατρο του Πολεμικού Μουσείου, Αθήνα, 22 Μαρτίου 2016.
78. Πανηγυρικός της ημέρας, αναφερόμενος στην απελευθέρωση της Καλαμάτας, Πλατεία 23^{ης} Μαρτίου, Καλαμάτα, 23 Μαρτίου 2017.
79. Παρουσίαση του βιβλίου του Σταύρου Καπετανάκη, *Οι Μανιάτες στην Επανάσταση του 1821*, από κοινού με τον συγγραφέα, σε εκδήλωση οργανωμένη από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Γυναικών Μάνης, Αμφιθέατρο «Νικόλαος Πολίτης» της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και

Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Καλαμάτα, 19 Ιουνίου 2017.

- 80.** «Ιστορική ταυτότητα και διαχρονικές αξίες στην Ευρώπη», εισήγηση στο πλαίσιο της εσπερίδας: «Το μέλλον της Ευρώπης και η Ελλάδα», που οργανώθηκε από το Κέντρο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης Europe Direct Καλαμάτας, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Καλαμάτας, 29 Ιουνίου 2017.
- 81.** «Ο Φώσκολο και οι Νεοέλληνες ομότεχνοί του», με αφορμή το βιβλίο της Μαρίας Σγουρίδου, *Foscolo o Φιλόπατρις*, Πνευματικό Κέντρο Ζάκυνθος, Ζάκυνθος, 2 Ιουλίου 2017.
Βλ. ενδεικτικά, εφημ. *Ερμής*, Ζάκυνθος, 26 Ιουνίου 2017, 7, εφημ. *Ημέρα Ζάκυνθου*, Ζάκυνθος, 28 Ιουνίου 2017, 4 και εφημ. *Ερμής*, Ζάκυνθος, 30 Ιουνίου 2017, 7.
- 82.** Ομιλία για τους Τρεις Ιεράρχες και τα τρέχοντα εκπαιδευτικά ζητήματα, στο πλαίσιο εκδήλωσης του Δήμου Αγίου Δημητρίου Αττικής για την εκπαιδευτική κοινότητα της πόλης, στο πλαίσιο της οποίας απονεμήθηκε στον ομιλητή τιμητική διάκριση, Αμφιθέατρο 1^{ου} Γυμνασίου - Λυκείου Αγίου Δημητρίου, Άγιος Δημήτριος, 29 Ιανουαρίου 2018.
- 83.** Παρουσίαση του βιβλίου του Γιώργου Πετρόπουλου, *Δημητρίου Παπαρηγοπούλου, Αθησαύριστα κείμενα*, μαζί με τους Κώστα Καρούσο, Αυγερινό Ανδρέου, Σπύρο Αυλωνίτη και τον συγγραφέα, Αίθουσα Μιχαήλας Αβέρωφ της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, Αθήνα, 5 Φεβρουαρίου 2018.
- 84.** Παρουσίαση του βιβλίου του Γιώργου Καραμπελιά, *Το Δημοτικό Τραγούδι. Αποτύπωση της ιδιοπροσωπίας του νεώτερου ελληνισμού*, από κοινού με τον Ι. Πλεμμένο, Μ. Αθανασόπουλο και τον συγγραφέα, Εργατικό Κέντρο Καλαμάτας, Καλαμάτα, 12 Φεβρουαρίου 2018.
- 85.** Εισαγωγική ομιλία σε εκδήλωση με θέμα: «Στο πηδάλιο της γραφής», αφιερωμένη στη συγγραφέα Μάρω Δούκα, οργανωμένη από τη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Καλαμάτας και το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Αμφιθέατρο «Νικόλαος Πολίτης» της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Καλαμάτα, 14 Μαρτίου 2018.
- 86.** «Τα παιδικά χρόνια του Γιάννη Ρίτσου και του Νικηφόρου Βρεττάκου», Αίθουσα Μιχαήλας Αβέρωφ της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, Αθήνα, 3 Ιουνίου 2018.
- 87.** Παρουσίαση του βιβλίου των Μίκη Θεοδωράκη και Κώστα Γουλιάμου, *Στη διαλεκτική της αρμονίας*, από κοινού με την Ευγενία Μπιτσάνη και τον Ηλία Μπιτσάνη, σε εκδήλωση οργανωμένη από το Εργαστήριο Διαχρονικής Μελέτης της Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας «Νίκος Καρούζος», Αμφιθέατρο «Νικόλαος Πολίτης» της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Καλαμάτα, 16 Ιανουαρίου 2019.
- 88.** Παρουσίαση της ποιητικής σύνθεσης του Γιάννη Ευθυμιάδη, *Πατρίδα*, και συζήτηση με τον δημιουργό και το κοινό, Οικία Κατακουζηνού, Αμαλίας 4, 5^{ος} όροφος, Αθήνα, 11 Φεβρουαρίου 2019.
- 89.** Εισαγωγική ομιλία στην εκδήλωση μνήμης για την κατάληψη της Νομικής (21.02.1973), οργανωμένη από τους φοιτητικούς συλλόγους των Τμημάτων Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Αμφιθέατρο «Νικόλαος Πολίτης» της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Καλαμάτα, 21 Φεβρουαρίου 2019.

- 90.** Ομιλία με θέμα: «Ο πολύπλευρος Κωστής Παλαμάς», στην εκδήλωση: «Δεν ξέρω παρά να τραγουδώ... 160 χρόνια από τη γέννηση του Κωστή Παλαμά», η οποία πραγματοποιήθηκε στην Ελληνογαλλική Σχολή Πειραιά «Jeanne d'Arc, Πειραιάς, 25 Φεβρουαρίου 2019.
- 91.** Παρουσίαση του βιβλίου της Μαρίας Νεγρεπόντη-Δελιβάνη, *Το τέλος της οικονομικής κυριαρχίας της Δύσης και η εισβολή της Ανατολής*, από κοινού με τους Περικλή Νεάρχου και Θανάση Πετράκο, σε εκδήλωση οργανωμένη από το Εργαστήριο Διαχρονικής Μελέτης της Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας «Νίκος Καρούζος», το Ίδρυμα Δημητρίου και Μαρίας Δελιβάνη, τις εκδόσεις Ιανός και το βιβλιοπωλείο Βιβλιόπολις, Αμφιθέατρο «Νικόλαος Πολίτης» της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Καλαμάτα, 4 Απριλίου 2019.
- 92.** Ομιλία στην εκδήλωση «Στην Βιβλιοθήκη του Δημ. Λιαντίνης», οργανωμένη από το Δημοτικό Σχολείο Ξηροκαμπίου και το Ν. Π. Πολιτισμού και Περιβάλλοντος του Δήμου Σπάρτης, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Σπάρτης, αίθουσα «Ευάγγελος Φιλιππίδης», Σπάρτη, 5 Απριλίου 2019.
Βλ. σχετικά, <http://laconialive.gr/μια-βραδιά-αφιερωμένη-στον-καθηγητή-λ/?fbclid=IwAR2VU197Jj3DJNjznhipODvUddjOKXKz5IGH1gi6uNJrw5ZxSer-izjWrs> (06.04.2019).
- 93.** Παρουσίαση του βιβλίου του Μάριου Αθανασόπουλου, *Δενθαλιάτις - Μεγ. Αναστάσοβα - Νέδουσα: τρία ονόματα, ένας τόπος*, από κοινού με τη Σοφία Καπετανάκη και Γιούλη Σαρδέλη, σε εκδήλωση οργανωμένη από τον Σύλλογο Πεζοπόρων - Ορειβατών Καλαμάτας «Ο Ευκλής», Αίθουσα εκδηλώσεων εφημ. «Ελευθερία», Καλαμάτα, 10 Ιουλίου 2019.
Βλ. και <https://www.eleftheriaonline.gr/local/politismos/ekdiloseis/item/190087-paraousiastike-to-vivlio-tou-mariou-athanasopoulou> (11.07.2019).
- 94.** Παρουσίαση του βιβλίου του Αντώνη Φούσα, *Βόρειος Ήπειρος. Το δάκρυ του Ελληνισμού. Τα Βαλκάνια στην προοπτική της Ευρώπης*, από κοινού με τους Ευάγγελο Βενιζέλο, Θεόδωρο Ρουσόπουλο, Σοφία Βούλτεψη, Στέφανο Φούσα, Νικόλαο Υφαντή και Ευάγγελο Παπαχρήστο, σε εκδήλωση οργανωμένη από το Ίδρυμα Βορειοηπειρωτικών Μελετών και τις Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, Μεγάλη Αίθουσα του ξενοδοχείου «Grand Serai», Ιωάννινα, 20 Οκτωβρίου 2019.
- 95.** Πανηγυρικός της ημέρας, αναφερόμενος στον εορτασμό της επετείου της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940, Μητροπολιτικός Ναός της Υπαπαντής του Χριστού, Καλαμάτα, 28 Οκτωβρίου 2019.
- 96.** Παρουσίαση του βιβλίου της Σωτηρίας Σταυρακοπούλου, *Τα εσώψυχα του Ντίνου Χριστιανόπουλου. Μια εκ βαθέων δεκαετής συνομιλία 2004-2012* (από κοινού με τον Γιώργο Χρονά), Βιβλιοπωλείο Ιανός, Αθήνα, 31 Οκτωβρίου 2019.
Βλ. Ελευθερία Καστανά, *Σωτηρία Σταυρακοπούλου, Τα εσώψυχα του Ντίνου Χριστιανόπουλου: Ένας διάλογος για τη λογοτεχνία. Η τεχνοτροπία της αφηγηματικής συζήτησης*. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, Πάτρα: ΕΑΠ 2020, σσ. 37, 38, 39, 40, 44, 102.
- 97.** Παρουσίαση της συλλογής διηγημάτων *Κιντσούγκι* της Αντιγόνης Ζόγκα στο βιβλιοπωλείο «Βιβλιόπολις», Καλαμάτα, 13 Δεκεμβρίου 2019 (εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε με τη συνεργασία του εν λόγω βιβλιοπωλείου, των εκδόσεων Ιωλκός και του Κέντρου Δημιουργικού Ντοκιμαντέρ Καλαμάτας).
- 98.** Παρουσίαση της συλλογής της Χρύσας Βλάχου, *Σχεδιάσματα* (από κοινού με τις Αφροδίτη Σιβετιδίου, Άννα Αφεντουλίδου, Έλιο Φοίβο Μπέικο και Χρυσάλενα Χριστοπούλου), Βιβλιοπωλείο Ιανός, Αθήνα, 30 Ιανουαρίου 2020.

- 99.** Παρουσίαση του έργου του σκηνοθέτη Σταμάτη Τσαρουχά, Κέντρο «Ζέφυρος» Αρτάκης, εκδήλωση οργανωμένη από τον «Σύλλογο απανταχού Αρτακηνών Κυζικηνών», Νέα Αρτάκη Ευβοίας, 21 Ιουλίου 2021.
- 100.** Παρουσίαση του βιβλίου *Ο Χοσέ Μαρτί και το «ελληνικό στοιχείο»*, του Jose Oriol Marettó Martínez, προξένου της Δημοκρατίας της Κούβας στην Ελλάδα, Κεντρικό Αμφιθέατρο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στον Αντικάλαμο (πρώην ΤΕΙ), εκδήλωση οργανωμένη από την Πρεσβεία της Κούβας, το Εργαστήριο Διαχρονικής Μελέτης της Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, το ηλεκτρονικό περιοδικό *Culture of Balkans* και τις εκδόσεις Τόπος, με συμμετοχή του συγγραφέα, της κ. Zelmys Maria Domínguez (πρέσβευς της Κούβας στην Ελλάδα) και του Δημήτρη Πετρόπουλου (Αν. Καθηγητή και Κοσμήτορα της Σχολής Γεωπονίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου), Καλαμάτα, 7 Δεκεμβρίου 2021.
Βλ. και *Καλαμάτα Journal*, 8 Δεκεμβρίου 2021, εφημ. *Θάρρος*, Καλαμάτα, 9 Δεκεμβρίου 2021 και εφημ. *Ριζοσπάστης*, 14 Δεκέμβρη 2021, 27.
- 101.** «Η επαναστατική προοπτική ως ιδεολογικό πρόταγμα και λογοτεχνική πραγμάτωση στο έργο του Ρήγα, του Σολωμού και του Κάλβου», Αμφιθέατρο «Νικόλαος Πολίτης» - Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας, εκδήλωση οργανωμένη από την Ένωση Μεσσηνίων Συγγραφέων, στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Ποίησης 2022, με θέμα: «Ρήγας - Κάλβος - Σολωμός. Οι βάρδοι της Επανάστασης και της Ελευθερίας, Καλαμάτα, 20 Μαρτίου 2022.
- 102.** Παρουσίαση του έργου της Ελένης Γλύκατζη-Αρβελέρ, στο πλαίσιο της ονοματοδοσίας του Κέντρου Λόγου και Τέχνης του Δήμου Αγίας Βαρβάρας, Αγία Βαρβάρα Αττικής, 20 Ιουνίου 2022.
Βλ. εντελώς ενδεικτικά και τους ιστοχώρους: *in.gr*, *Attica News* και *Αθηναϊκά Νέα* [<https://www.in.gr/2022/06/22/politics/aftodioikisi/teleti-onomatodosias-stin-agma-varvara-pros-timin-tis-elenis-glykatzi-arveler/>· <https://atticaitimes.gr/%ce%b4%ce%ae%ce%bc%ce%bf%cf%82-%ce%b1%ce%b3%ce%af%ce%b1%cf%82-%ce%b2%ce%b1%cf%81%ce%b2%ce%ac%cf%81%ce%b1%cf%82-%ce%bf%ce%bd%ce%bf%ce%bc%ce%b1%cf%84%ce%bf%ce%b4%ce%bf%cf%83%ce%af%ce%b1%cf%84%ce%bf/> και <https://athnews.gr/%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BA%CE%AD%CE%BD%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%85-%CE%BB%CF%8C%CE%B3%CE%BF%CF%85-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%AD/> (οι δύο πρώτες αναρτήσεις στις 22.06.2022 και η τρίτη στις 24.06.2022, αντίστοιχα)].
- 103.** «Ποιητικές και καλλιτεχνικές αποδόσεις της μάχης στα Δερβενάκια», Εορτασμός της 200ής επετείου της μάχης των Δερβενακίων, Εκδήλωση οργανωμένη από τη Περιφέρεια Πελοποννήσου, Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας, Δερβενάκια, 26 Ιουλίου 2022.
Βλ. ενδεικτικά και τους ιστοχώρους: <https://www.ppel.gov.gr/me-lamprotita-iekdilosis-sta-dervenakia-gia-tin-200i-epetio-tis-istorikis-machis/> (ανάρτηση: 26.07.2022)· https://www.youtube.com/watch?v=odkRFflwouc&ab_channel=korinagosNews (ανάρτηση: 26.07.2022)· <https://www.orthodoxianewsagency.gr/mi-tropolitiko-ergo/i-m-korinthou-sikionos-zemenou-tarsou/doksologia-epimnimo-syni-deisi-gia-ti-200i-epetio-tis-maxis-sta-dervenakia/> (ανάρτηση: 27.07.2022)· https://www.argolikeseidhseis.gr/2022/07/200_27.html?m=1 (ανάρτηση: 27.07.2022)· <https://www.farenews.gr/%CE%B5%CE%BF%CF%81%CF%84%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BA%CE%B5-%CE%B7-200%CE%B7-%CE%B5%CF%80%CE%AD%CF%84%CE%B5%CE%B9%CE%BF%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82/> (ανάρτηση: 27.07.2022)· <https://www.argolidaportal.gr/news/68903/me-lamprotita-oi-ekdiloseis-sta-dervenakia-gia-tin-200i-epetio-tis-istorikis-mahis-foto> (ανάρτηση: 27.07.2022)· https://www.youtube.com/watch?v=fVssMdmsZFo&ab_channel=TVSUPER (ανάρτηση: 28.07.2022).
- 104.** Ομιλία στην εκδήλωση «1922-2022. 100 χρόνια μνήμης Μικράς Ασίας», Εκδηλώσεις Ημέρας Εθνικής Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων της

Μικράς Ασίας από το Τουρκικό Κράτος, Εκδήλωση οργανωμένη από τη Περιφέρεια Πελοποννήσου, Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας, Καλαμάτα, 18 Σεπτεμβρίου 2022.

- 105.** Ομιλία στην εκδήλωση «1923-2023. 100 χρόνια από τη Συνθήκη της Λωζάνης και την ανταλλαγή των πληθυσμών», Προσφυγικός Συνοικισμός Μεσσηνίας, Εκδήλωση οργανωμένη από τον Δήμο Μεσσηνίας, Μεσσήνη, 23 Αυγούστου 2023.

ΣΤ'. Συνεντεύξεις

- «Λογοτεχνική εκπομπή Ζακύνθου». Ελληνική Ραδιοφωνία (2^ο Πρόγραμμα), Ζάκυνθος, 29 Οκτωβρίου 1985 (η συνέντευξη δόθηκε στον Γιάννη Χρυσικόπουλο).
- «Ναι μεν, αλλά». Ελεύθερη Ραδιοφωνία Ζακύνθου, Ζάκυνθος, 15 Ιουλίου 1989 (η συνέντευξη δόθηκε στον Διονύση Φλεμοτόμο).
- «Λογοτεχνική Εκπομπή». Κανάλι 8, Αθήνα, 16, 27, 30 Δεκεμβρίου 1990 (οι συνεντεύξεις δόθηκαν στον Νίκο Χιλαδάκη και στη Νικολέτα Ζαβραδινού).
- Συνέντευξη για τις εργασίες του Δημέρου Κάλβου στο Corfu Channel, Κέρκυρα, 27 Ιουλίου 1992.
- «Ανδρέας Κάλβος: 200 χρόνια από τη γέννησή του (ντοκυμανταίρ)». ΕΡΤ2, 28 Δεκεμβρίου 1992 (σκηνοθέτης Διονύσης Ζουρμπάνος).
Βλ. σχετικά, εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 28 Δεκεμβρίου 1992, 55, εφημ. *Ελεύθερος Τύπος*, 28 Δεκεμβρίου 1992, 53, εφημ. *Τα Νέα*, 28 Δεκεμβρίου 1992, 43.
- «Βιβλιογραφία Ανδρέα Κάλβου (κριτική παρουσίαση)». Συχνότητα 94.4, Αθήνα, 22 Νοεμβρίου 1993 (η συνέντευξη δόθηκε στον Διονύση Βίτσο).
- Συζήτηση με θέμα την επιβίωση του Βυζαντίου στη νεότερη Ελλάδα, στην εκπομπή «Αρχονταρίκι» (διεύθυνση συζήτησης: π. Ιγνάτιος Γεωργακόπουλος). ΕΤ1, 12 Σεπτεμβρίου 1994.
- Συνέντευξη για τις εργασίες του Συνεδρίου Πολυλά στο Corfu Channel, Κέρκυρα, 23 Νοεμβρίου 1996.
- Συνέντευξη για την έκδοση του βιβλίου: Αθανάσιος Χριστόπουλος, *Ποιήματα* σε τηλεοπτικά κανάλια της Καστοριάς και της Κοζάνης, 31 Μαρτίου 2001.
- Συνέντευξη για την έκδοση του βιβλίου *Λογοτεχνικοί διαγωνισμοί 1991-2001* σε τηλεοπτικά κανάλια της Χίου, 25 Ιουλίου 2001.
- «Αθανάσιος Χριστόπουλος, ένας λησμονημένος ποιητής» (ντοκυμανταίρ), πολλαπλές προβολές σε ΕΤ1, NET, ΕΤ3 και Κανάλι της Βουλής των Ελλήνων (σκηνοθέτης Σταμάτης Τσαρουχάς - επιστημονικός σύμβουλος Γιώργος Ανδρειωμένος).
- Συνέντευξη στην εκπομπή 8 και μισή της ΕΤ3 για το ντοκυμανταίρ του Σταμάτη Τσαρουχά: «Αθανάσιος Χριστόπουλος, ένας λησμονημένος ποιητής», 17 Νοεμβρίου 2001. Στο εν λόγω ντοκυμανταίρ υπήρξα επιστημονικός σύμβουλος.
- Συνέντευξη στην εκπομπή Περισκόπιο του Σπύρου Ρίκου στο Corfu Channel για το βιβλίο Αθανάσιος Χριστόπουλος, *Ποιήματα*, 11 Δεκεμβρίου 2002.
- Συνέντευξη για την προβολή του ντοκυμανταίρ *Αθανάσιος Χριστόπουλος, ένας λησμονημένος ποιητής*, στην εκπομπή Περισκόπιο του Σπύρου Ρίκου στο Corfu Channel, 16 Δεκεμβρίου 2002 και στον κερκυραϊκό ραδιοφωνικό σταθμό 901 FM (10 και 16 Δεκεμβρίου 2002).
- Συνέντευξη για τη σχέση λογοτεχνίας και κινηματογράφου στη λογοτεχνική εκπομπή της Ουρανίας Μεταλληνού, στο Corfu Channel, 22 Δεκεμβρίου 2002.
- Συνέντευξη για το βιβλίο του Βασίλη Τζανακάρη, *Στο όνομα της προσφυγιάς*, στο πλαίσιο της εκπομπής *Έχει γούστο* της Μπήλιως Τσουκαλά στη NET, 17 Μαρτίου 2010, και στην εκπομπή *Χρυσά και Επύχρυσα* της Χρύσας Μαυρίδου στο Art Channel της Κομοτηνής (επίσης 17 Μαρτίου 2010).
- «Γιάννης Μακρυγιάννης, ένας μεγάλος Έλληνας» (ντοκυμανταίρ), πολλαπλές προβολές στην ΕΤ3, με ξεκίνημα την 25^η Μαρτίου 2010, στη σειρά: «Λησμονημένες μορφές» (σκηνοθέτης Σταμάτης Τσαρουχάς - επιστημονικός σύμβουλος Γιώργος Ανδρειωμένος).

- «Ίων Δραγούμης, ένας ανυπότακτος Έλληνας» (ντοκυμανταίρ), πολλαπλές προβολές στην ΕΤ3, με ξεκίνημα την 30^η Μαΐου 2010, στη σειρά: «Λησμονημένες μορφές» (σκηνοθέτης Σταμάτης Τσαρουχάς - επιστημονικός σύμβουλος Γιώργος Ανδρειωμένος).
- «Πηνελόπη Δέλτα, αφήγηση ζωής» (ντοκυμανταίρ), πολλαπλές προβολές στην ΕΤ3, με ξεκίνημα την 6^η Ιουνίου 2010, στη σειρά: «Λησμονημένες μορφές» (σκηνοθέτης Σταμάτης Τσαρουχάς - επιστημονικός σύμβουλος Γιώργος Ανδρειωμένος).
- Συνέντευξη στο ηλεκτρονικό περιοδικό *Ο Ίσκιος του ήσκιου* με αφορμή τη συνάντηση 22 φοιτητών του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με τρεις σύγχρονους Ζακυνθινούς ποιητές (Διονύση Σέρρα, π. Παναγιώτη Καποδίστρια και Διονύση Φλεμοτόμο), στο πλαίσιο εκπαιδευτικής εκδρομής τους στη Ζάκυνθο (27-30 Μαΐου 2011: η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στις 29.05).
- Συνέντευξη στον τηλεοπτικό σταθμό της Μεσσηνίας NET, με αφορμή την εκδήλωση για τα 100 χρόνια από τη γέννηση του Νικηφόρου Βρεττάκου, στο Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας (21 Φεβρουαρίου 2012).
- Εφημ. *Η Αυγή*, 12 Μαρτίου 2013, 30 (στην Πόλυ Κρημνιώτη).
- «Ο εθνικός Κωστής Παλαμάς. Το υπέρτατο λουλούδι του λόγου» (ταινία-ντοκυμανταίρ), προβολές στην αίθουσα Αργυριάδη του ΕΚΠΑ, 7 Απριλίου 2014, στο Δημοτικό Θέατρο Καλαμάτας, 12 Νοεμβρίου 2014 και στο 17^ο Φεστιβάλ Ντοκυμανταίρ Θεσσαλονίκης, Αίθουσα «Παύλος Ζάννας», Ολύμπιον, 20 Μαρτίου 2015 – Αίθουσα «Σταύρος Τορνές», Λιμάνι Θεσσαλονίκης, 22 Μαρτίου 2015 (σκηνοθέτης Σταμάτης Τσαρουχάς - επιστημονικός σύμβουλος Γιώργος Ανδρειωμένος).
- Εφημ. *Ενημέρωση*, Κέρκυρα, 9 Μαΐου 2014, 14 (στον Νίκο-Δημήτριο Μάμαλο).
- Εφημ. *Η Αυγή*, 3 Μαΐου 2015, 49 (στην Πόλυ Κρημνιώτη).
- Εφημ. *Το Βήμα*, 17 Μαΐου 2015 [ένθετο: Το Βήμα Science], 7/13.
- Παρέμβαση στην εκπομπή «Αντιθέσεις» του KPHTHTV (Ηρακλείου), 19 Φεβρουαρίου 2016.
- Συνέντευξη στη ραδιοφωνική εκπομπή «Μουσικήν ποίει» του Γιάννη Ευθυμιάδη, *www.metadeftero.gr*, 24 Οκτωβρίου 2016.
- Εφημ. *Ελευθερία*, Καλαμάτα, 17-18 Ιουνίου 2017 (στην Πέπη Αλευρά).
- Ραδιοφωνική συνέντευξη στον δημοσιογράφο Γιώργο Σαχίνη, με αφορμή την κυκλοφορία του βιβλίου μου για το ριζικό «Πότε θα κάνει ξαστεριά», *Radio 984*, 30 Ιουνίου 2017.
- <http://diastixo.gr>, 7 Αυγούστου 2017 [βλ. και εφημ. *Θεσσαλία*, 13 Αυγούστου 2017, 21] (συνέντευξη στη Χαριτίμη Μαλισόβα).
- Παρεμβάσεις στο ντοκυμανταίρ του Τάσου Ψαρρά για τον Διονύσιο Σολωμό, στη σειρά: «Εποχές και Συγγραφείς», EPT2, 22 Οκτωβρίου 2017 (και σε πολλές επαναλήψεις).
- <https://www.kalamatajournal.gr/bouquet/syntenefksi/item/14379-meta-tin-ksasteria-o-giorgos-andreiomenos-etoimazei-vivlio-gia-to-ritso>, 9 Δεκεμβρίου 2017 (συνέντευξη στη Μαρία Νίκα).
- Συνεντεύξεις στη σειρά ντοκιμαντέρ της Λίνας Δαμασκοπούλου, «Τα Γράμματα μετά την Άλωση» (σε παραγωγή της Cosmote TV, προβλήθηκαν επανειλημμένως στο History Channel της Cosmote).
- Συνέντευξη στη ραδιοφωνική εκπομπή «Πολιτιστικές παράλληλοι» του Μανόλη Πολέντα, σταθμός «Στο Κόκκινο 105,5 FM», 14 Δεκεμβρίου 2018, για τον πρώιμο Ρίτσο.
- Εφημ. *Η Αυγή*, 15 Δεκεμβρίου 2018 (στην Πόλυ Κρημνιώτη).
- Συνεντεύξεις στη σειρά ντοκιμαντέρ του Σταμάτη Τσαρουχά, «Οι δρόμοι της ελευθερίας», στα επεισόδια που σχετίζονται με τις ελληνικές κοινότητες Βιέννης, Βουκουρεστίου-Ιασίου και Μασσαλίας-Παρισιού (σε παραγωγή της Cosmote TV, προβλήθηκαν επανειλημμένως στο History Channel της Cosmote).
- Συνέντευξη στην εκπομπή του Στέλιου Λουκά, «Ένα βιβλίο - ένα ταξίδι», TV 100, Θεσσαλονίκη, 1 Απριλίου 2019 (προβλήθηκε στις 11 και 15.06.2019).

- Συνέντευξη στην εκπομπή «Αποικιακά και Εδώδιμα» του Αργύρη Βάκη, σταθμός «Στο Κόκκινο» 105.5 FM, 14 Δεκεμβρίου 2020, για την *Επιθεώρηση Τέχνης*.
- Συνέντευξη στην εκπομπή της Σμαραγδής Καράγιωργα, «Προσωπογραφίες», στον Ραδιοφωνικό Σταθμό της Εκκλησίας της Ελλάδος, για τη ζωή και το έργο του Ανδρέα Κάλβου (18.01.2020, 12.00-14.00).
- Εφημ. *Η Αυγή*, 15 Νοεμβρίου 2020, 50-51 (στην Πόλυ Κρημνιώτη).
- Συνέντευξη στην εκπομπή «Τί λες τώρα», της Δέσποινας Ηλιοπούλου (Best TV), Καλαμάτα, 11 Ιανουαρίου 2021.
- Συνέντευξη στην Ελένη Τράκα, στην εκπομπή ART Ειδήσεις, Τρίπολη, 9 Φεβρουαρίου 2021.
- Παρεμβάσεις στο ντοκιμαντέρ «Ο νεοελληνικός διαφωτισμός», της σειράς *Χαίρε, ω χείρε, Ελευθερία*, του Σταμάτη Τσαρουχά (σε παραγωγή της Cosmote TV, 12 Φεβρουαρίου 2021, προβλήθηκε επανειλημμένως στο History Channel της Cosmote).
- Συνεντεύξεις στην Ιωάννα Κονδύλη, στην εκπομπή «Ελληνισμός: Μνήμες και Προοπτικές», Σταθμός της Πειραιϊκής Εκκλησίας, 21 και 28 Φεβρουαρίου 2021, για τον Διονύσιο Σολωμό.
- Παρεμβάσεις στο ντοκιμανταίρ του Τάσου Ψαρρά για τον Κωστή Παλαμά, στη σειρά: «Εποχές και Συγγραφείς», EPT2, 2 Μαρτίου 2021 (και σε πολλές επαναλήψεις).
- «Διονύσιος Σολωμός, “Κλείσε στην ψυχή σου την Ελλάδα”» (ντοκιμανταίρ), πολλαπλές προβολές στο Cosmote History, με ξεκίνημα την 24^η Μαρτίου 2021 (σκηνοθέτης Σταμάτης Τσαρουχάς - επιστημονικός σύμβουλος Γιώργος Ανδρειωμένος).
- Συνέντευξη στην εκπομπή «Τί λες τώρα», της Δέσποινας Ηλιοπούλου (Best TV), Καλαμάτα, 14 Ιουλίου 2021.
- Συνέντευξη στο Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων και στον δημοσιογράφο Θανάση Τζιούβελι (Μεσόγειος TV), Καλαμάτα, 24 Ιουλίου 2021.
- Συνέντευξη στην εκπομπή της Σμαραγδής Καράγιωργα, «Προσωπογραφίες», στον Ραδιοφωνικό Σταθμό της Εκκλησίας της Ελλάδος, για τη ζωή και το έργο του Κ. Θ. Δημαρά (από κοινού με τους Π. Δ. Μαστροδημήτρη, Εμμανουήλ Φραγκίσκο, Δημήτρη Αποστολόπουλο, Ουρανία Πολυκανδριώτη και Άννα Ταμπάκη, 07.05.2022, 12.00-14.00).
- Συνέντευξη στην εκπομπή της Κάλλης Οικονόμου και της Αλέξια Γιάννη, «Κοινωνία - ώρα Ευρώπης», στο Radio Strimonika, με θέμα τη σχέση του Κωστή Παλαμά με την Πολιτική, 16 Μαΐου 2022, 21.00-22.00.
- Συνέντευξη στην εκπομπή του Γιάννη Χαραλαμπίδη, «Αναλύσεις», στον ΣΚΑΪ Κρήτης, με αντικείμενο τον Κωστή Παλαμά ως διανοούμενο και πολίτη, 17 Μαΐου 2022, 19.30-20.00.
- Εφημ. *Η Αυγή*, 24 Δεκεμβρίου 2022, 30, 43 (στην Πόλυ Κρημνιώτη).
- Συνέντευξη στην εκπομπή της Κάλλης Οικονόμου και της Αλέξια Γιάννη, «Κοινωνία - ώρα Ευρώπης», στο Radio Strimonika, με θέμα τον Κώστα Κουλουφάκο, 16 Ιανουαρίου 2023, 21.00-22.00.
- Συνέντευξη στην εκπομπή «Βιβλιοβούλιο», στο Κανάλι της Βουλής, γύρω από την έκδοση των έργων του Κώστα Κουλουφάκου, 22 Ιανουαρίου 2023 (στον Μανόλη Πιμπλή).
- Συνέντευξη στην εκπομπή «BookFly», στο Τρίτο Πρόγραμμα της ΕΡΑ, γύρω από την έκδοση των έργων του Κώστα Κουλουφάκου, 25 Ιανουαρίου 2023 (στον Δημήτρη Τρίκα).
- Συνέντευξη στην εκπομπή «Αθήνα το φελέκι σου», στο σταθμό Αθήνα 9.84, γύρω από την έκδοση των έργων του Κώστα Κουλουφάκου, 25 Μαρτίου 2023 (στον Φίλιππο Παππά).
- Συνέντευξη στην εκπομπή «Αναλύσεις», στον σταθμό Radio Me, γύρω από τον Κώστα Κουλουφάκο, 12 Μαΐου 2023 (στον Γιάννη Χαραλαμπίδη).
- Συνέντευξη στην εκπομπή της Κάλλης Οικονόμου, «Κοινωνία - ώρα Ευρώπης», στο www.radiosdw.com, με θέμα την κρίση στις Ανθρωπιστικές Σπουδές, 22 Ιανουαρίου 2024, 21.00-22.00.